

orizont 26

SĂPTAMINAL SOCIAL-POLITIC ȘI LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. ȘI COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTA TIMIȘ

NR. 26 (1113) | IULIE 1987 • SERIE NOUĂ, ANUL XXXIX • 8 PAG., 3 LEI

ADEZIUNE DEPLINĂ FĂTĂ DE TEZELE ȘI ORIENȚĂRILE DE EXCEPȚIONALĂ ÎNSEMNATATE TEORETICĂ ȘI PRACTICĂ DIN MAGISTRALELE EXPUNERI ALE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

UN DOCUMENT PROGRAMATIC FUNDAMENTAL

Viața politică a țării a fost încreștă, în ultima perioadă, de cinea evenimente de o deosebită însemnatate privind destinele poporului nostru, editarea lumenosă a prezentului socialist, prefigurarea clară, bănățană a viitorului comun. Toate aceste importante evenimente își relevă strălucitele dimensiuni sociale, prin contribuția tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România genială personalitate politică a istoriei noastre.

După accidentul cardiac deces grav de acum doi ani, priviți în același fel?

Adevărul e că am trăit cu oameni care nu sunt materialist, sint materialiști. Nu sunt ce acoperă la rea cuvinte precum "inconștiență". cînd însă că dreptatea au avut loc au ales în 1913 științele fizice naturale. Pe plan mental, dezirile lor sunt absolut fundante și în comparație cu miciile probleme ale științelor umaniste, unde demuriaș.

După accidentul cardiac deces grav de acum doi ani, priviți în același fel?

Numei o vreme. Ea va devine un document istoric și va fi depășită. Am impresia că în viața unui cal de atelaj, astăzi nu mă cotropește nici o mese. Pentru mine, misterul nu este urmă, ci naștere.

Vă imaginați destinul lucratului?

O parte va fi „prădată”, nu fără să se facă vreo referință la parte va cădea și alta va răsuflare prin manuale.

Trebue că să sinteți un om încăciat dacă ar fi să vă privescă retrospectiv viața ar constați făcut întotdeauna tot ce e.

Singurul meu merit este că în o bună intuție a situației. Nu ati vrut să vă scrieți niciodată înoriile?

Niciodată. Viața mea este opera care am scris-o. E singurul lucru care am trăit. N-am fost nici unul eveniment important. Totuși am avut de spus, am spus în cîte articolele mele.

Viitorul vă neliniștește?

As vrea să mai trăiesc încă un an, ca să văd ce va deveni, dar nici un minut în plus și să se va întimpla cu istoria care nu aştept nimic.

Sinteti un istoric al religiilor și în ceea ce?

În nimic. Sunt doar un cercetător care caută. Nu cred decât în știință.

De ce căutați?

Pentru că suntem un animal cu un număr de neuroni. Cercetarea să fie gratuită, dezinteresul este necesar. Nu se poate face altfel și plăcea să pot vedea pînă unde merge, unde mă vor duce cercetările mele, fiind convins că nu am decit într-o fază de început.

Păreți senin. Proiecte?

Să-mi continui cercetările. Sună mai pot, cînd creierul o să înapoi, să dori să fiu ajutat și.

Singurul meu merit, singura rațiune de a trăi este de a încerca să înțeleag. Unde mai fi că putință, nu voi mai nici un motiv să rămîn în viață.

In românește de I. PANTEA

MIȘOARA, strada RODNEI 11 (sef). Manuscrisele nepublicate le se fac la P.T.T.R. P.B.T. Index : 42.907

ORIZONT

(Continuare în pag. 7)

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cu privire la perfectionarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducerii al partidului în întreaga viață economico-socială, prezintă la Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice de partid și politico-ideologice constituie o nouă și inestimabilă contribuție a conducerii partidului și statului nostru la imbogățirea gîndirii și practicii revoluționare contemporane, a socialismului științific. Magistrul document programatic pune în lumină locul și rolul muncii organizatorice în ansamblul preocupărilor partidului nostru, necesitatea creșterii spiritualui revoluționar de muncă și de luptă al partidului, al întregii națiuni, sporirea rolului conducerii al organelor și organizațiilor de partid, având supremul, nobilul tel de a uni eforturile comunităților, ale tuturor oamenilor muncii, mobilizîndu-le întreaga energie și capacitate constructivă pentru înăpîntuirea cu succes pe pămîntul patriei, cu poporul și pentru popor, a socialismului și comunismului — cele mai drepte, mai umane orînduri. În noua etapă a construcției socialiste și în perspectivă, rolul partidului de centru vital al societății noastre cunoaște noi dimensiuni, de o deosebită complexitate politică, privind conducerarea destinelor societății, organizarea și dinamizarea activității în toate domeniile.

în vederea implinirii exemplare a planurilor de dezvoltare intensivă economico-socială a țării, a obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și noii revoluții agrare.

În concepția profund realizată, revoluționară, a tovarășului

formării și dezvoltării conștiinței sociale a omului nou, constructor conștient și devotat al societății sociale multilateral dezvoltate în scumpa noastră patrie.

În reînțintă Expunere, secretarul general al partidului evi-

NICOLAE CEAUȘESCU, rolul conducerii al partidului în edificarea societății sociale este privit și în perspectiva vastei și multilateralei activității ideologice și politico-educative desfășurate de acesta în scopul

dentiaza rolul pe care ideologia și activitatea politico-educativă îl au în formarea unei concepții înaintate despre lume și viață, în faurirea sistemului de valori care să susțină tara noastră pe cele mai

Dumitru SARDES

(Continuare în pag. 7)

Recunoaștere și angajare

De bună seamă, creatorul (de artă, de literatură) de azi, confratele nostru intru trudnică zbatere în faurirea celor flăcări pe care le numim într-un limbaj divers opere, se poate socoti — fără excepție — un privilegiat. Afirm acest lucru gîndindu-mă la minunatul prilej de a fi trăitor într-un timp de glorie, de a fi beneficiari ai profundelor transformări innoitoare ale epocii pe care, cu justificată mindrie patriotică, poporul a denumit-o cu numele de glorie al celui mai iubit fiu al națiunii noastre, „EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU”. Să afirm acest lucru, gîndind la

tre, rolului nostru în faurirea societății sociale multilateral dezvoltate, dar și incurajindu-ne, orientîndu-ne pașii creatori, indicîndu-ne sursa de inspirație.

Inconjurăți cu dragoste, prețuți de iubitorii de frumos, răspătiți cu stima și respect pentru cărțile noastre, trăind cu adevărat satisfacția implinirii, avem și înaltă obligație morală, profunda răspundere comună, să cum ne-o cere secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, să ne angajăm și mai multă hotărîre de a lucha și împotriva noastră, însuși secretarul general al partidului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, să ne adresează direct, nemijlocit, cum a făcut-o de altfel, de atîta și atîta ori în cîteva zile de la Congresul Comunist Român, dînd o înaltă apreciere muncii noastre.

Intotdeauna adevăratul artist a fost suflet din sufletul neamului său. Intotdeauna, creația perenă este cea care exprimă spiritul și esența societății în care s-a născut. O operă durabilă este numai aceea în care pulsează viața, din care înrump trăirile, muncă, visele și năzuințele oamenilor. Si datori sănătății a trudi fără osteneală pentru a contribui cu toate forțele la imbogățirea spiritualității românești cu noi valori, să cum ne-o cere tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Răspunsul nostru? Nu poate fi decît un răspuns de artist, cetățean, de comunistă responsabilitate: PREZENT!

Ivo MUNCIAN

DIN EXPUNEREA TOVARAŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în intreaga viață economico-socială

u apărut în țara vecină. Înțelegem că oamenii muncii să aibă, dar nu putem înțelege în niciun caz preocupațile unor cercuri sovîniste, care, pentru a obține de la realitatele și problemele sociale soluționate, apelează la reacții, depășind — și afirmando apărând — ceea ce nici horuri au îndrăznit să facă!

În multe, multe secole ca veche, oamenii muncii români, maghiari și muncii impreună, au luptat împotriva asuprinderii. Să, realitatea au demonstrat că cind nu au înțeles să nu se întrebat pe calea sovînismului, să se înfringă revoluțiilor din locul să facem acum istorie numai, să subliniez că poporul în spiritul tradițional este bună vecinătate, de prietenie, de sentimente de prietenie față de vecin, ungar, și ne exprimăm că se vor depăși problemele și se va asigura dezvoltarea socialistă, a ridicării bunăstării, ale român și ungar, vecine și să trăiască și în continuare și au datoria să conlucreze împreună pentru progresul lor economic-sosial, pentru dezvoltarea societății independență, iar partidele și celor două partide și tările în fața popoarelor lor, și omenirii de a da glas năzunitării de colaborare, de bună vecinătate popoarele noastre (Vii și puternice).

ne privește, doresc să asigur Comitetului Central, întregul popor, că vom face totul pentru creația relațiilor dintre cele două dintr-o Republie Socialistă România și Republica Populară Ungară, celor două popoare, al căror socialismul și păcii, dar respingem ferm orice încercare de amestecare noastră interne. Problemele societății sociale, problemele României, rezolvăm noi, cu întregul popor, în spiritul democrației-revoluționare, și nu în nimic amestecul în treburile interne sub nici o formă (și puternice, prelungite).

ai tovarăși,

în referință, foarte pe scurt, la problemele internaționale, având în capitol că situația mondială conține menină gravă. Pașii împreună destindere sint încă mici. Acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite privind războiul mediu de acțiune reprezentă un pas. Continuă să rămână antenă de arme nucleare, să noi asemenea arme, continuă luptele nucleare. De aceea, pericolul nuclear rămâne. Pericolul nu omenirii, a înseși viață pe noastră rămâne. Trebuie să făcă pentru a pune capăt acestei lupte pentru dezarmare, în primul rând, prin eliminarea totală a armelor, pentru o politică de pace și urare egală între toate națiunile. (Apăuze prelungite).

pare tot mai activă a multor cultură popoarelor, s-ar putea să se mențină de situația internațională care să se întrevadă posibilități de agravării cursului periculos al evenimentelor, schimbările acestui sau nouă politică internațională. Pentru aceasta, este nevoie să gîndire și o nouă politică națională, care să pună capăt cu toții politicii de forță și dictat, precum în treburile interne ale altora.

In același timp, trebuie să rezolvăm problemele complexe ale lumii, care nu se pot soluționa numai într-o țară, oricăt de mari ar fi, și să ajungem la dezarmare, la noi relații democratice, este angajarea, cu toată fermitatea statelor și popoarelor, în sprijinul și susținerea unei politici de pace și colaborare.

va zile în urmă s-a încheiat specială a Organizației Naționale consacrată dezarmării, cîteva săptămâni, reprezentanții statelor au prezentat numero-

Activitatea ideologică, ridicarea nivelului politic-educativ, a spiritului revoluționar constituie o latură hotărîtoare pentru creșterea rolului conducător al partidului. Se poate afirma cu deplin temei — și cum am menționat — că am obținut rezultate importante și în activitatea ideologică. În ridicarea nivelului de conștiință socialistă, de formare a omului nou. Înseși rezultatele pe care le-am obținut în întreaga dezvoltare a patriei noastre demonstrează cu putere aceasta.

Cu toate acestea — și cum am subliniat în sedința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului din aprilie — se constată o anumită rămînerie în urmă, mai cu seamă în activitatea ideologică. Cauzele rămînerii în urmă pot fi multe. Printre acestea cred că se numără și aceea că ne-am concentrat forțele principale pe problemele economico-sociale, ale dezvoltării generale. În al doilea rînd, cred că marile realizări au putut să lase impresia că se pot obține bune rezultate fără să se acorde neapărat prea multă atenție activității politico-educative. Să, după părerea mea, a avut loc chiar o anumită subapreciere, o anumită delăsare în activitatea activului din domeniul muncii politico-educative.

Nu am pretenția că am formulat pe deplin răspunsul la întrebarea „de ce s-a produs această rămînerie în urmă?“. Va trebui să mai gîndim, să mai analizăm și să dăm un răspuns mai complet la plenaria Comitetului Central al partidului.

Dar, oricum, este necesar să înțelegem că ne găsim într-o asemenea etapă de dezvoltare, în care activitatea ideologică, politico-educativă, nivelul general de cultură reprezintă un factor de importanță deosebită pentru întreaga noastră activitate de partid și de stat, pentru însăși opera de făurire cu succes a societății sociale.

Marile schimbări în dezvoltarea economico-socială, în structura socială și înaltele nu s-au reflectat în mod corespunzător în activitatea ideologică și politico-educativă. Trăgind învățăminte din întreaga activitate din trecut, nu trebuie să ne întoarcem și să căutăm răspunsul în trecut, ci trebuie să primim înainte, spre viitor și să găsim răspuns problemei noi, corespunzător noilor cerințe ale dezvoltării social-economice.

In același timp, se poate spune că schimbările petrecute în raportul de forțe și în dezvoltarea mondială nu au fost în mod temeinic studiate pentru a se înțelege mai bine sensul evenimentelor și perspectivele luptei revoluționare, ale luptei pentru progres și pentru pace.

Este deci necesar — avind în vedere toate acestea — să tragem toate învățăminte și să acționăm cu hotărîre pentru îmbunătățirea activității ideologice, în toate sectoarele științelor sociale.

Pornind de la învățăminte desprinse din activitatea practică, din schimbările care s-au produs, atât pe plan național, cât și internațional, să se tragă concluziile corespunzătoare pentru activitatea viitoare, pentru perfecționarea concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific în general. Pornind de la faptul că principiile revoluționare ale socialismului științific nu au fost elaborate o dată pentru totdeauna, că ele trebuie permanent îmbunătățite pe baza noilor cuceriri ale cunoașterii, ale științei, ale practicii sociale, fiecare partid — și, deși, și partidul nostru — poartă răspunderea, deplină și egală, pentru a studia noile realități, pentru a-și aduce contribuția la îmbogățirea tezaurului științelor sociale, a concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific.

Trebue să punem cu mai mare putere în evidență faptul că viață, realitățile, practica au demonstrat justitia tezel revoluționare că socialismul nu se construiește după săbloane și modele, ci pe baza aplicării creațoare a legilor obiective, diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta. Să punem cu mai multă putere în evidență justitia politicii partidului nostru, care a știut să acționeze — și acționează — pentru a aplica creator adevărurile generale la realitățile din țara noastră!

Sunt multe probleme noi, care așteaptă să fie mai bine înțelese și lămurite, mai cu seamă acum, cind există o preocupare generală pentru perfecționarea activității diferitelor partide comuniste și muncitorești, pentru perfecționarea activității de construcție socialistă.

Este necesar, deci, să ne angajăm mai hotărît în studiere și clarificarea noilor probleme, pentru a da partidului orientare și o linie de perspectivă clare. Printre acestea să menționă: problema proprietății sociale de stat și cooperativiste, acumularea și fondul de dezvoltare, sistemul de cointeresare materială și de retribuție, principiile etice și echității socialiste, structura socială, democrația muncitorească-revoluționară, căile de apropiere dintre oraș și sat, de omogenizare a societății și formare a poporului unic muncitor, rolul maselor muncitoare, al poporului în conducerea societății, contradicțiile

în socialism, acțiunea legilor obiective în socialism și așa-zisul socialism de piață, precum și o serie de probleme mondiale privind războiul, dezarmarea, armele nucleare, pacea.

De asemenea, activitatea noastră ideologică trebuie să abordeze într-o formă corespunzătoare și să sublinieze cu mai multă tare rolul științei și culturii, al cunoașterii universale, în dezvoltarea omenirii pe calea progresului și civilizației.

Sunt multe probleme care se pun astăzi în fața omenirii, care se pun, deci, și în fața partidului și poporului nostru. Activitatea noastră ideologică nu trebuie să rămînă în afară sau să abordeze numai unele din ele, să reamintească despre acestea, ci trebuie să se angajeze cu toate forțele — și dispunem de forțele necesare! — pentru lămurirea și înțelegerea corespunzătoare a problemelor. Pentru că numai pe această bază vom înțelege — repet — atât perspectivă dezvoltării societății noastre socialiste, viitorul poporului nostru, cît și evoluția și tendințele generale ale dezvoltării întregii omeniri pe calea progresului, a socialismului, a păcii!

Subliniez acestea deoarece omenirea — deci și România — se află într-o perioadă de mari prefațe revoluționare. În acest cadru, activitatea ideologică, teoretică, din domeniul științelor sociale, dar și activitatea politico-educativă au un rol de importanță deosebită pentru înțelegerea științifică a noilor realități, în vederea stabilirii strategiei revoluționare pentru viitor. Să avem permanent în vedere și să nu uităm niciodată că procesul revoluționar nu s-a încheiat și nu se va încheia, că avem obligația, ca revoluționari, să asigurăm conducerea și dezvoltarea conștientă a transformărilor revoluționare! Să pornim permanent de la materialismul dialectic și istoric, concepția revoluționară despre lume, de la socialismul științific, dar și de la noile cuceriri ale științei și tehnicii, care îmbogățesc și vor îmbogațî continutul concepției revoluționare despre lume și viață, cunoașterea umană, în general. Numai așa vom acționa ca adevărați revoluționari și comuniști! Numai așa întreaga activitate ideologică și politico-educativă va constitui o puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră!

Să intensificăm activitatea politică de masă, de formare a omului nou, de dezvoltare a conștiinței revoluționare la toți cetățenii patriei noastre! Să avem permanent în vedere că teza socialismului științific, după care libertatea presupune înțelegerea necesității, impune ridicarea nivelului cultural și științific, o înaltă educație revoluționară, de formare a omului nou, constructor conștient al propriului destin, al viitorului său liber, de bunăstare — a comunismului! Numai un om educat și stăpîn pe cele mai înalte cunoștințe din toate domeniile poate înțelege legile obiective, cerințele dezvoltării economico-sociale, poate sesiza la timp schimbările care au loc în societate, poate sesiza ceea ce este vechi și nu mai corespunde noii etape a progresului, poate sesiza nouă care se va dezvolta și care reprezintă viitorul. Numai un asemenea om, în înțelesul științific, poate fi un om cu adevărat liber.

Un om cu o slabă cultură, ignorant și înapoiat va fi întotdeauna dominat de bigotism, de misticism, de tot felul de prejudecăți. Un asemenea om va fi întotdeauna prada influențelor retrograde, de muncitor, naționalismului, rasismului și altor influențe reaționare și va putea ușor să devină un instrument al celor mai reaționare cercuri imperialiste, mergind, cîteodată, pînă la însăși trădarea poporului său. Un asemenea om, fără îndoială, nu poate înțelege sensul evenimentelor, al schimbărilor, nu poate ține pasul cu mersul revoluționar înaintat al maselor, al popoarelor! Să un asemenea om nu poate fi niciodată cu adevărat liber!

In această uriașă activitate politico-educativă, culturală, este necesar să dăm un conținut tot mai larg Festivalului național „Cintarea României“, care reprezintă o puternică mișcare a întregii noastre națiuni, o participare a întregului popor, tineri și bătrâni, bărbați și femei, inclusiv a copiilor, la formarea și dezvoltarea culturii noi, la asigurarea unui nivel tot mai înalt al culturii noastre socialiste. Să dezvoltăm puternic și să folosim toate mijloacele de care dispunem — cluburile, căminele culturale, casele de cultură, teatrul — să le asigurăm conținutul corespunzător, cîntecile, marșurile, poezile, piesele de teatru și tot ce este necesar pentru că a-cestă uriașă activitate să-și îndeplinească în tot mai bune condiții rolul de însemnatate deosebită pe care îl are în munca de formare a omului nou!

Nu este locul acum — și nu e timpul — dar merită să subliniem că Festivalul național „Cintarea României“ a dus la punerea în valoare a milii și zeci de mii de talente din rîndul poporului, că el demonstrează, încă și încă o dată, cu putere, că adevăratul creator al culturii și limbii române este

poporul, întreaga națiune, că numai împreună și în strînsă legătură cu întregul popor putem asigura o cultură nouă, înaintată, socialistă!

Trebue să se asigure perfecționarea și dezvoltarea în continuare a activității uniunilor de creație, din domeniile respective de activitate.

Aveam nevoie — și dăm o înaltă apreciere creaților literare și artistice, din toate domeniile, dar societatea noastră are nevoie de noi și noi opere de artă, care să-l reprezinte pe omul de astăzi, realizările sale. Aveam nevoie de noi române, de noi poeti, de noi piese de teatru, de lucrări în domeniul artei plastice, de noi lucrări muzicale Sint, multe, bune. Dar aveam nevoie încă de unele și mai bune, în toate sectoarele. Am convins că oamenii de creație din toate sectoarele vor înțelege că ne afilăm într-un asemenea moment al dezvoltării societății românești încît trebuie să se angajeze, cu mai multă热ărire, de a lucra și și noapte pentru a contribui, pe calea creației lor, la ridicarea generală a nivelului de cultură al poporului.

Este necesar, de asemenea, ca radio și televiziunea să-și perfecționeze și să-și îmbunătățească activitatea, înțînd seama de cerințele care se pun astăzi în fața lor. De asemenea, presa noastră trebuie să-și asume un rol mai activ și mai important în buna înțelegere a problemelor actuale ale dezvoltării sociale, în dezbaterea largă a acestora, dar și pentru a contribui la unirea eforturilor întregului popor în asigurarea Infăptuirii neabătute a programelor de dezvoltare generală.

Consider că întreaga activitate ideologică și politico-educativă trebuie să devină o forță mobilizatoare mai puternică, care să lumineze calea și să unească eforturile întregii națiuni spre culmile de aur ale societății comuniste. Este o misiune nobilă și trebuie să o realizeăm în cele mai bune condiții. Numai așa activitatea ideologică, propaganda noastră, educația își vor îndeplini menirea în societate, vor răspunde intereselor întregii națiuni!

Este necesar ca, în activitatea politico-educativă, să se manifeste o atitudine mai întransigentă față de diferite manifestări naționaliste, sovîniste, față de unele manifestări retrograde, de misticism, să dezvoltăm puternic sentimentul dragostei față de patrie, față de popor, patriotismul revoluționar! Să educăm, în același timp, masele în spiritul solidarității internaționale, al prieteniei cu toate țările socialistice, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste, cu toate popoarele care se pronunță pentru pace, pentru libertatea și independența fiecărei națiuni!

Este necesar să desfășurăm o luptă hotărîtoare împotriva differitelor tendințe de parvenire, de căpătuală, de necinste, străine principiilor socialismului și omeniei. Nu trebuie să se treacă peste diferențe stări de lucruri negative! Nu trebuie să ne comportăm ca struțul care și bagă capul în nisip pentru a nu vedea anumite stări de lucruri! Trebuie să înțelegem că asemenea stări de lucruri — care, din păcate, se mai manifestă în societatea noastră — sunt străine principiilor de etică și echitate socialistă, sunt un rezultat al lipsurilor în munca politico-educativă, al influențelor străine, burgheze, inclusiv al rămășișilor din trecut, dar și al influențelor din afară. De aceea trebuie să adoptăm o poziție fermă, combativă față de toate aceste probleme!

Este bine cunoscut că întreaga dezvoltare a societății omenesti este istoria luptei între vechi și nou, istoria luptei de clasă, a luptei împotriva asupririlor, a luptei pentru libertate și independență. În acest sens, întreaga noastră activitate politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență politica de pace și colaborare a partidului, a României socialistice, să contribuie activ la înțelegerea corespunzătoare a schimbărilor ce se petrec în lume, a noilor tendințe, a perspectivelor, a viitorului omenirii. Dispunem de forțele necesare pentru aceasta. Avem un partid puternic, avem activiști de partid în stare să desfășoare o intensă activitate în toate aceste domenii. Tot ceea ce am realizat pînă acum să mărturiește capacitatea și forța partidului nostru de a înțelege realitățile, de a înțelege nouă, revoluționar, strîns legat de popor, acționind împreună cu poporul și pentru popor, pentru socialism, pentru comunism, pentru pace, pentru colaborare internațională.

Dezbătînd problemele organizatorice, ideologice și politico-educative, trebuie să nu uităm nici un moment că în centrul întregii noastre activități trebuie să se afle munca pentru realizarea planului pe acest an și a întregului cincinal, că rezultatele activității de partid, activității de propagandă, de educație, trebuie să se reflecte în felul în care organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii, întregul popor acționează pentru a asigura realizarea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale.

Horizon 27

SAPTAMINAL SOCIAL-POLITIC SI LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. SI COMITETUL JUDETEAN DE CULTURA SI EDUCATIE SOCIALISTA TIMIS

NR. 27 (114) - 3 IULIE 1988 • SERIE NOUĂ ANII XXXIX • 8 PAG. 3 LEI

CUVÎNTAREA TOVARÂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

la plenara Consiliului Național al Frontului Democratiei și Unității Sociale

Stimati tovarăsi și prietenii

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste - organismul politic larg democratic și societățil noastre socialiste — a dezbatut problemele înscrise la ordinea de zi, îndeosebi activitatea și contribuția organizațiilor membre ale Frontului, în vederea realizării programelor și planurilor de dezvoltare economico-socială a României, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii noastre națiuni — țelul suprem al politicii partidului nostru, al societății socialistice multilateral dezvoltate pe care edificăm cu succes în România. (Olaize puternice, îndelungate).

În unanimitate, plenara a adoptat proponerile privind majorarea retribuțiilor și a pensiilor, care urmează să fie prezentate Marii Adunări Naționale. Majorarea retribuției tuturor oamenilor români. Începând îndeosebi cu majora-

Central al partidului -- dar doresc să arăt acum, la plenara Consiliului Național al Frontului Democrației -- că aceasta se referă la cadrele conducătoare ale partidului și statului, începînd de la miniștrii secretari de stat pînă la președintele Republicii Socialiste România. Nu am considerat necesar să acordăm un spor și acestei categorii de oameni ai muncii deoarece am actionat și acționăm în spiritul principiilor eticei și echității socialiste și ne-am preocupat, în primul rînd, de majorarea, în mod deosebit, cu 33 la sută, a retribuțiilor mici, iar a unor pensii mici cu peste 40 la sută. Aceasta tocmai pentru a asigura unei mari categorii de oameni condiții din cele mai bune de viață, cu atît mai mult cu cît aceasta se referă, în primul rînd, la tineretul care întră, în primii ani, în activitatea din diferite

domenii (**Aplauze puternice**).
Ati studiat materialele, de aceea nu doresc acum sa ma opresc asupra lor. Este insa necesar sa avem permanent in vedere ca am putut adopta aceste hotariri in conditiile actuale ale crizei economice mondiale datorita faptului ca in prima jumatare a acestui cincinal — cu toate greutatile pe care le-am avut si le avem — am reusit sa obtinem o dezvoltare importanta a economiei noastre, sa ridicam nivelul general de dezvoltare economico-sociala. Am putut sa infaptuim toate acestea ca rezultat insa, al intregii politici din anii constructiei socialiste si, mai cu seama, in anii de dupa Congresul al IX-lea al partidului, cand am alocat circa o treime din venitul national pentru dezvoltarea

forțelor de producție, a industriei, agriculturii, a științei, învățământului, culturii, a tuturor sectoarelor de activitate.

Am aplicat ferm orientarea stabilității încă de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională din 1967 cu privire la reorganizarea teritorial-administrativă și la sistematizarea localităților, la dezvoltarea industriei, în toate regiunile țării. Așa au apărut sute de noi centre industriale, aproape 100 de noi orașe. Așa a fost posibil să asigurăm condiții de muncă și viață în deplină egalitate pentru toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru întregul nostru popor ! (Aplauze puternice, prelungite).

lungite). Prin adoptarea măsurilor privind creșterea retribuțiilor și pensiilor, practic în toate familiile de oameni ai muncii se vor reflecta creșterea veniturilor, ridicarea nivelului de trăieală material și spiritual. Nu am înaintat pe un drum neted — și m-am referit de multe ori la aceasta. Dimpotrivă, am mers pe un drum greu, cu multe obstacole, am învins multe greutăți. Dar am mers ferm înainte, având increderea deplină în justițea cauzei construcției sociale, în forța poporului nostru, liber și stăpân pe destinele sale. **(Aplauze puternice, îndemnătări lungate)**

Fără indoială, o politică generală justă este esențială pentru a asigura merșul înainte, dar aceasta reprezintă numai începutul. Rol hotăritor îl au clasa muncitoare, țărăniminea, intelectualitatea întregul popor! Iată de ce doresc — și la plenara Consiliului Național al Frontului Democratice și Unității Socialiste

— să aduc un omagiu activității întregii noastre națiuni, întregului popor, care este adevăratul făuritor al socialismului, al bunăstării și fericirii, al independenței României! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung**

„Ceausescu și popor !“).

Teza construirii socialismului cu poporul și pentru popor nu reprezintă o noțiune abstractă, generală, ci o realitate a democrației noastre muncitorești-revolutionare, a faptului că toți cetățenii patriei, indiferent de naționalitate, de convingerî, acționează în deplină unitate, spre binele și bunăstarea întregii națiuni, spre înflorirea continuă a civilizației noastre. Aceasta constituie cea mai puternică forță pe care o reprezintă astăzi națiunea noastră, statul nostru — România ! **(Aplauze puternice, prelungite ; se scandeză îndelung „Ceausescu, România — stima noastră**

Orice om de bună credință apreciază infăptuirile României — și trebuie să declar și de această dată că, în numeroasele întâlniri, și în străinătate, și în țară, de la mulți vizitatori, ascult declarații de prețuire și aprecieri deosebite privind munca și realizările poporului român. Și aceste aprecieri nu sunt de complezență, sunt rezultatul constatărilor pe care oameni de diferite convingeri politice le fac cu privire la munca poporului nostru, prețuind acti-

卷之三

Digitized by srujanika@gmail.com

Cu ochii deschisi

Trăim o vară fierbinte. În jurul nostru se coc grînele și se adună recoltele. Cuptoarele cetăților de toc topesc oțelul sub emblema „focului ne-stins”. Fluxul nobilului metal ajunge pînă departe prin prelucrare. Prin el, societatea cunoaște noi împliniri și presimte mărețe perspective. E timpul nostru. E lumea în tumult, care ne cere tot mai mult și tot mai bine. Peste tot. Cerinte care suie ca seva

Către nimbul de lumină al acestui imens și tulburător copac, ținând de realitate și de miracol, privește scriitorul cu ochi deschiși. Însetăți să cunoască și să decanteze lumi și umbre pentru a le așeza apoi în conture artistice cu ajutorul cuvintelor, al culorilor, al rezonanțelor muzicale. ochii sănt vesnic treji și luminări de emoție. Așa cum ne îndeamnă bărbatul din fruntea țării și din fruntea conștiinței noastre, societatea are nevoie de serieri literare „mai bune”, continuind ceva mai departe: „Am convingerea că oamenii de creație din toate sectoarele vor înțelege

că ne aflăm într-un asemenea moment al dezvoltării societății românești, încit trebuie să se angajeze, cu mai multă hotărîre, de a lucra ză și noapte pentru a contribui pe calea creației lor, la ridicarea generală a nivelului de

Cu ochi deschiși să privim, deci, imprejurul nostru și să adunăm mierea luminii, să înțelegem umbrele și să luăm atitudine vizavi de ele în munca noastră literară, în zilele și nopțile cind, cu condeiu în mînă, ne aplecăm asupra hîrtiei pentru a transforma vibrația de sentimente și de conștiință în cărțile acelea ce se vor mai multe și mult mai bune; dar să ne privim și pe noi însine tot cu largă deschidere a ochilor, întru a ne determina locul și răspunderile de cătăreni și de

răspunderile de cetăteni și de artiști, sau, mai exact spus, de cetăteni-artiști. Va trebui să constatăm în primul rând că aparținem unei „culturi luptătoare” (Nicolae Iorga), de veche și onorabilă tradiție și că în același timp avem mai mult decât oricind menirea de a înțelege lumea, dinamica ei actuală și viitoare, toate nuanțele ei, unele ținând mai mult de fruct, altele — și cele

mai puternice — ținind de viitor, investindu-ne privirea cu o solidă armătură revoluționară. Fără îndoială, omul, ca și societatea, sănătatea și structuri perfectibile, supuse necontenit tendințelor de progres și înnoire și că, în raport cu realitățile în tumult, revoluționar, să începem a gândi și a acționa noi însine, față de propria conștiință și față de propriul lucru litoral.

Profund implicat în profesie, conchid că spiritul revoluționar în literatură și artă înseamnă a irumpe necontenit întru dăinuire. L-am luat în acest sens drept model pe Eminescu, cel care proclamase cu mulți ani în urmă „improspătarea continuă a fondului și păstrarea formelor“. Procedeul invers nu este concludent, calea „improspătătoare“ (tot Eminescu) a spiritului modern fiind profundă și însemnatatea de fond a lucrurilor. În raport de mișcarea spirituală de fond, forma se adaptează, își găsește mijloacele de expresie cele

Este și înaltul și luminosul
îndemn cu privire la romane-
le, poeziile, piesele de teatru,
lucrările de artă plastică și
de muzică în rostirea celei
mai înalte conștiințe a con-
temporaneității noastre: „Dar
avem nevoie încă de unele și

mai bune, în toate sectoarele

crónica literară

Reviste, scriitori, ceneacluri

1. La sfîrșitul deceniului al șaselea, cînd abia înființata Facultate de Filologie din Timișoara încropea o bibliotecă, de mare preț între studenții tinerei instituții erau cele patru volume de Studii literare apărute la Sibiu (1942, 1943, 1944) și Cluj (1948). Erau recomandate încă în șoaptă de conferențiarii, lectorii, asistenții catedrei de literatură română, toți (cred) fiind credincioși ai Universității clujene, discipoli nemărturisiți (încă) al lui Popovici, Breazu sau Pervain. Temeinica școală clujeană de istorie literară trăia în aceste tipărituri din care se putea învăța mult într-o vreme a dezghețului abia început. De altfel, cred că publicația aparținea unuia dintre dascălii noștri și circula cu știutele riscuri între cei care nu prea aveau ce alege din proaspăta și prea fragedă bibliotecă a instituției.

Sub egida Catedrei de literatură română, comparată și teorie literară a Universității din Cluj-Napoca, Studiile literare își reiau apariția. E un moment care trebuie salutat și înțeles în adevărata lui semnificație, ca un act de continuitate firesc. În Argument-ul care inaugurează volumul, profesorul Ion Vlad, șeful Catedrei, scrie: „Ideeua unui volum colectiv s-a impus membrilor Catedrei de Literatură... a Universității clujene ca o posibilitate de a relua, în spiritul examenului riguros și al disciplinei interioare a cercetăril literare, tradiția studiilor de istorie literară, conjugând eforturile unui colectiv precum cel animat cu ani în urmă de Dimitrie Popovici”. Subintitulat „Din istoria presei culturale și literare românești”, culegerea de studii este reprezentativă pentru valoarea unei Universități, dar și a unui centru cultural. Semnează, alături de Ion Vlad și Mircea Zaciu, alături de Ion Pop, Liviu Petrescu, Ioana Em. Petrescu și Mircea Muthu, alături de Leon Baconsky și Ion Vartio, autori bine știuți din publicistica noastră de toate zilele, Maria Protase, Georgeta Antonescu, Sara Iercoșan, Cornel Robu, Livia Grămadă, Ștefan Bitan, Ion Puluțere, Doina Curticăpeanu, Silvia Tomuș, V. Fanache, Sergiu Pavel Dan, Cornel Căpușan, Maté Gavril, Vasile Voia, Octavian Schiau, mulți cunoscuți datorită unor remarcabile cercetări de istorie literară sau literatură comparată. Pentru împătimiții cercetători, a scrie despre „presa literară” înseamnă o meditație asupra unor fișe mai vechi, cu sens revolut. Pentru cititorul comun, studiile sunt o inițiere iar pentru cultură un act de dreptate. Citite de acești profesioniști ai literaturii și de admirabilii experti ai contextelor, revistele pot pune în lumină devenirea unei spiritualități. Iar cercetări de acest gen sunt chemate să evidențieze și necesarul de investiție intelectuală pe anume direcții ale cercetării. Mi se pare important că Studiile nu rămân între publicațiile de odinioară și, prin Maté Gavril (Probleme de estetică în paginile revistei „Steaua”), Vasile Voia („Steaua” și fenomenul poetice contemporan), Octavian Schianu (Probleme de cultură și literatură română în „Romanoslavica”) și Mircea Muthu („Revue des Etudes Sud-Est Européennes”) ajung pînă aproape de noi. Nu-i rău să-l simțim pe istoricii literari la doi pasi în urma noastră.

Si nu-i rău să avem ca etalon al cercetării aceste pagini de un profesionalism subliniat.

Prin profesia sa si structura sa temperamentală fiind un luminător al satului de la începutul veacului. Ion Agârbiceanu sfîrșește prin a deveni un artist al cuvîntului prin noul cîmp de observație și investigație a vieții rustice, a faptului divers cehovian, sau a tipologilor micilor orașe de provincie, unde puteau înflori compasiunea, mila, ironia, iubirea sau revolta sa, aruncînd, asupra lumi cunoscute de el, puterea comprehensiunii sale, admiratia sa patetismul său dezinvolt, înălțînd din acel obscur anonimat chipurile, tipologiile, cazurile, un întreg univers grotesc sau sublim, în care pana sau scalpelul său au dezghiocat și au scos la iveală, din mîzga întunecată a satelor sau orășelelor obscure, ființe necunoscute pînă atunci în proza română, figuri fantastice, țărani umili, dar cu porniri de măreție, candide fete ce-și ucid tinerețile fără să poată aspira la un vis, firi violente sau blînde, de țărani suciți și de mari originali, tipologii curioase sau, altele, normale, de toată ziua, ființe atinse de traumele existenței, căzute în patimii joase sau lovite de soartă, pline de o foame a vieții sau indiferente la trecerea ei, o lume, într-un cuvînt, un panopticum uriaș și forsfotitor, în care acest mare om mic se mișcă, își caută locul pe pămînt, întră sub lupa prozatorului scrutător de destine, își definește și își dezvăluie adîncurile comportamentului său. Acești anonimi sunt, precum eroii lui Anton Pavlovici Cehov, repede învinși de simprejurările grele ale societății burgheze, de viciositudini, fiind prea puțin răzbătători, căci ei își pierd egoismul de sine jertfindu-se altruist pentru alții, ca tatăl fiului paralizat, din **Trăsurica verde**, ce se sinucide de dragul copilului, ca Mărioara Lăpu din **Vestea**, ce întreține un student la studii, iubit, în umbră, de ea, pentru că acela, în final, s-o părăsească, nici îmăcar cunoscînd sacrificiul și devotamentul orb ale fetei. Eroii de acest tip, dar mai ales femeile, au, la Agârbiceanu, o delicatețe și o fragilitate.

litate aparte. Ele au o plutire, o planare ca și cum n-ar umbla, ci zbura. Și fie că ele iubesc devorator, pătimăș, în genul eroinelor lui Slavici, fie că rămin în umbră, înima lor amintește tot de marii sensibili ai prozelor cehoiene, chiar cind au accente egoiste și cind suferă, ca preotul din **O zi însemnată**, pentru slăbiciunile și pornirile sale joase, dar ome-

Timpuri și lui

Puțini prozatori români au surprins cu atită sfîșiere mecanismul suferinței și al milei, ca Agârbiceanu, al compasiunii pentru cel suferind. El

2. Fiindcă nimic nu este mai periculos decât amatorismul în istoria literaturii bunului plăcere. De fapt, nici n-aș afirma că Simion Stolnicu, autorul volumului *Printre scriitori și artiști* (Ediție și prefață de Simion Bârbulescu) și cinez devotăunea editorului, credința cu care prezizează și nuantează unele afirmații) este un amator: pînă la un punct, Simion Stolnicu emite observații inteligente și comentăzează cu aplicație mișcarea literară a deceniilor paște cinci. Lumea prin care a trecut el. De la un anumit punct, părerile lui Simion Stolnicu despre Eugen Lovinescu, despre cenaclurile literare ale anilor '50, pre o seamă de personalități ale literaturii române exprimă ranchiușă — des întîlnită! — a automarginalizatului. Poetul Simion Stolnicu, spun împreună literare, ajunge la o oarecare notorietate datorită lui E. Lovinescu, care cuvinte entuziaste despre debutant. Același E. Lovinescu îl va elogia pe Elie poet în toate contextele posibile. Rar am citit cuvinte mai grele despre E. Lovinescu decât în amintirile lui Stolnicu. Tânărul poet Stolnicu este ocrotit de cănaclul lovinescian. Cănaclu sau „speluncă de trăsorii” ai cuvîntului? se întrebă năbădăiosul autor. Dar parcă numai Lovinescu? Blaga este un mistic, nu un nesincer: „De multe ori, la scriitori, coloratura aceasta intimistă, a suferințelor bolnăvicioase, a spitalelor, a toașnelor, a resignărilor iluminante, nu este sinceră, ci o adaptare la cerința psihologică a momentului dintre cele de războaie. Aș cita cazul lui Adrian Maniu, poezia lui cu spitale și iepurași. Privit strîmb e Bacovia, o adevărată catastrofă e Camil Baltazar: „Muzeul de școală, lozincă fluturată în toate ungherele criticii lovinesciene, era totodată pavăză, la adăpostul căreia se dedau la false virtuozități imagistice și simbolice, cu un tupeu nemărginit (un Camil Baltazar)...”. Dar nu e numai Camil Baltazar, dar nu e numai Adrian Maniu, dar nu e numai Lovinescu... Simion Stolnicu face un adevărat proces literaturii române în stilul anilor '50. În prefațatorului, aflăm că Amintirile de la Sburătorul atunci au fost scrise în anii '50. Cineva, probabil, îi fluturase un contract și fostul sburătorist ar fi să în stare să vîndă totul. N-a făcut-o pînă la capăt (ce l-o fi impiedecat?) și a citit, în anul de grație 1988, într-un volum tipărit într-o serie de aur, în fața dezertorului.

Dar restul justifică? Dacă am considera amintirile lui Simion Stolnicu document psihologic, restul operei justifică această investiție? În afara și de portrete dedicate lui N. Crevedia, Const. Nisipeanu, Th. Scarlat Botta, Pericle Martinescu, Vlaiu Birna, Geo Bogza, portrete care, din păstrădează aceeași „vocăție a caricaturii”, volumul *Printre scriitori și artiști publică* File de jurnal, de tot inexpressive, și un text destul de bombastic, școala muzei franceze. De aici s-ar trage poezia sa! Cu încîntare și poetul strofele care ar pune în lumină locul lui de excepție în literatură.

Le recitesc și eu („Lumi de azvîrlire a vieții spre lună / Pierite din stîncă”), mai edificat ca niciodată că nimeni nu își plătește mai greșelile decît criticul. Fără avintul lovinescian, Stolnicu rămînea ceea ce era de fapt: o mediocritate a epocii, un bîrfitor oarecare, fără har și fără Așa ...

Cornel UNGUREANU

² Simion Stelnicu, **PRINTRE SCRITORI SI ARTISTI**, Editie si prefata, Bucuresti, 1988.

² Simion Stolnicu, PRINTRE SCRITORI ȘI ARTIȘTI. Ediție și prefacță de Simion Bărbolescu. Ed. Minerva, 1988.

Timpuri și oameni în povestirile lui Ion Agârbiceanu

mul situației sale umane, de mamă și slugă, deoarece e condusă doar de un stoicism încrîncenat și hotărît, ca să nu pretindă nimic de la viață, ci doar să-i cedeze, prin moarte, pruncii ei, unul cîte unul. Ea, care își înalță lumina sufletului din aceste tenebre ale suferinței, devine un simbol al pămîntului, de o aspră frumusețe morală. Închizînd în ea o co-

---

povestirile

niște dușmani și cărora ei
li se pot opune, precum D-
dușmanul propriilor frați
întregului sat care crede
surd, că pînă și D-zeu e
paznic, precum el, ca să ră-
ne totul în jur. Damnați și
ferinzi, ei ajung la autodis-
gere, inflexibili pînă și pe
tul morții, conduceți de
forțe oarbe ale patimilor
cunse, ce-i conduși spre
destin tragic, lipsit de mînă,
spre un punct biruitor,
spre un final senin și îm-

Pictor neasemuit al său transilvan, al orășelelor provincie, precum Slavita doveanu, Girleanu, Ion Arbiceanu domină, în povestea primelor decenii ale secolului nostru, prin forța morală și neîntreruptă a psihologilor, pătrunderii mecanismelor umane, a descrierii amintirile, cunoscările, a vieții umile din unitatea satelor românești transvănești, nu mai puțin, prin puterea de simțire și unde artistică al mărturisirii și mesianicului, specifice principalelor orașe ardeleni. Puse, în pastă groasă, cind intonează diamantină și diafană, dar niciodată indiferentă, tonalitatea unui realism poetic, cind grotesc, cind mantic, cind pitoresc, împătrunse, de fiecare dată, vocația intimă a adevarării.

Jen. ARIESAN

laborare internațională
tuie un factor care ne
derea în justitia politi-
vingerea că trebuie să
rarea internațională, d-
națiunile și statele lum-
re de orînduire socială
nice, prelungite).

Acum este necesar ca
țile componente ale
crației și Unității Sociale
cu întreaga răspundere
menul său de activitate
făptuirea programelor
economico-socială, per-
rea și modernizarea în
pentru dezvoltarea condi-
ției muncitorești-revolu-
buna funcționare a instan-
țelor democratice și conlucra-
strînsă cu organele de
condițiiile de importanță
tră buna desfășurare a
activității.

În perioada permisă noastre, în organizațiile Frontului Democratiei și liste s-au dezbatut pe care le-am discutat consiliile oamenilor militare maghiară și germană, de asemenea, aceea dimineața aceasta, prodezbatute în cadrul Organizației și Unității Sociale, cuprinde pe cetătenii liberi al Partidului Comunist peste 4 milioane de membri. În deplină unitate și partidului nostru comunistă conducătoare a săracă în mod ferm, aducând importantă la toate reuniunile.

Înfăptuiesc în România.
De fapt, toate organizațiile, toți participanții la
Democrației și Unității, într-o formă sau alta,
activității lor — contribuția lor
activ la dezvoltarea geno-
noastre.

De altfel, istoria de pe a poporului nostru este și multe învățăminte. Menii care au fost lega glie și au dorit să asigure limbii române, a națiunii culturii și formarea stilului român și-au făcut o alta, datoria. Să, după cînd a fost nevoie, au orice fel de instrument mînă sabia pentru a-și

Trăim, desigur, în același război. Acum trebuie să punem cîm, cu totii, îndiferență și ridicăm patria pe noi oameni și civilizație, să asigurăm suveranitatea națiunii noastre libere, națiunii noastre de popoare libere ale lumii. În parte totul și să acționăm pentru colaborare, pentru că numai în cînd se va întâmpla asta, vom avea un viitorul națiunii noastre și al tuturor popoarelor lumii! (Aplauze puternice se scandăiază - Ceausesc)

Stimați tovarăși și
Republica Socialistă

Activi și politico

Unul dintre principalele capitole ale manifestării Expunerii a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la ședința Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din luna aprilie 1988 este referitor la munca ideologică și activitatea politico-ideologică, problemă accentuată și analizată în profunzime. Expunerea cu privire la dezvoltarea activității de formare și co-educare, în vederea creșterii rolului conducerii partidului în întreaga viață economico-socială. Prin că succesele istorice oportunități de poporul român în

(Urmare din pag. 1)

amatorismul în istoria literaturii argumentație. În virtutea lui Simion Stolnicu, autorul voluntară de Simion Bărbulescu subliniază și nuantăza unele dintre simion Stolnicu emite observații literară a deceniilor patru și un punct, părările lui Simion literară ale anilor '30, de exprimă ranchiuna — ceea ce Simion Stolnicu, spun istoricul și lui E. Lovinescu, care scrie Lovinescu îl va elogia pe înălțime mai grele despre E. Lovinescu. poet Stolnicu este ocrut de "șorii" ai cuvintului? se întrebă?

Blaga este un mistic, Mania, cură aceasta intimistă, a naivității și rezignărilor iluminate, n-a fost momentul dintre cele două lăi cu spitalie și lepiraș... Camil Baltazar, "Muzicalitatea lovinescienă, era totodată și artuzoță! Imagistica și sonora...". Dar nu și numai Camil Baltazar și numai Lovinescu... Simion, sănește în stilul anilor '30. Grajitorul atunci au fost scris: în sănătate și fostul sburătorist ar fi fost (ce l-o fi impiedecat?) și nu într-o serie de aur, în familia

stirile lui Simion Stolnicu drept să investește? În afară de un Nisipeanu, Th. Scarlat, Dan Bogza, portrete care, din păcate, Printre scriitori și artiști mai text destul de bombastic, la să a sa! Cu, înținăre își citează de excepție în literatură.

Cornel UNGUREANU
CULTURALE ȘI LITERARE
ARTIȘTI. Ediție și prefată de

el însuși un moralist supus pasiunilor devorante. Firi de mari blâzni, cutreierati de obosi și revole violente sau candizi pătrunși de un sloganism al blindajei totale, apărind de o simplitate derunată, în aparență, dar cu un interior psihico-moral complex și ghifituit de extremisme, filmă, în fond, neobișnuite, atinse de stări paroxistice și neobișnuite în imprejurări de toată ziua, din viață măruntă cotidiană, firi de dezaxați, unii, de fragili, de unicite delicate, alii, ca maistrul Bogdănel, care încearcă să insuflarească florile, ce se usucă mereu, în subsolul său ligrasos, iar cind nu reușește dorește să moară și el prin decădere și putrezire morală, acesti eroi au fixații, obsegușe care îl imping din urmă că nu se pot opune, precum Daina, dusmanul propriilor frați și a întregului sat care crede, absurd, că pîna și D-zeu e puțin, precum el, ca să răzbună totul în jur. Damnați și surinzi, ei ajung la autodistrugere, inflexibili pînă și pe pînă mortii, conduși de aceste forte orbe ale patimii lor ascunse, ce-i conduce spre un destin tragic, lipsit de măreție, spre un punct biruitor, sau spre un final senin și impăcat:

Pictor neasemuit al satului ransilvan, al orașelor de provincie, precum Slavici, Săvăeanu, Gîrleanu, Ion Agârciceanu domină, în povestea primelor decenii ale secolului nostru, prin forță morală penetrantă a psihologilor, a străunderii mecanismelor umane, a descrierii amintirei, coloane, a vietii umile din universul satelor românești transilvane și, nu mai puțin, prin uteră de simțire și un patos artistice al mărturisirii și al hesianicului, specifice prozei rădenele, puse, toate, într-o astă groasă, cind intuiecă, cind diamantină și diafană, cind niciodată indiferentă, și în realitatea unui realism cind poetic, cind grotesc, cind romantic, cind pitoresc, întreținuse, de fiecare dată, o creație intimă a adevărului iei.

Ion ARIESANU

CUVÎNTAREA TOVARÂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

*la plenara Consiliului Național
al Frontului Democrației
și Unității Socialiste*

toate statele lumii, fără deosebire de orizonturi sociale. Participăm și vom participa activ și în viitor la soluționarea gravelor și complexelor probleme ale lumii contemporane, în interesul tuturor națiunilor, al independenței și suveranității lor, al păcii și progresului economic și social al fiecărei națiuni.

In acest cadrul, aș dori să mă refer foarte succint la schimbul de scrisori dintre Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. Am vorbit puțin mai larg despre aceasta în plenara Comitetului Central, de aceea nu doresc să reiau aceste lucruri.

Am pornit, cînd am adesat scrisoarea conducerii Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, de la necesitatea de a se ajunge la discuții între delegațiile celor două partide. În vederea stabilirii, de comun acord a renunțării la orice activitate îndreptată împotriva României socialiste, de a se pune capăt activității sovîniste, naționaliste și de dezinformare sistematică a poporului ungar cu privire la realitățile din țara noastră. Am primit răspunsul spre sfîrșitul lunii iunie, prin care conducerea Partidului Muncitoresc Socialist Ungar se declară de acord să se înceapă discuții, în diferite etape.

Am considerat că este un pas important în această problemă, dar, din păcate, nu au trecut prea multe zile și în Ungaria au continuat să se facă declarații, să se publice tot felul de materiale cu privire la politica României, cu caracter naționalist-sovîn, iar ieri, în problema aceasta s-a organizat o demonstrație în fața ambasadei noastre. Este greu de înțeles de la ce ju-i ecitată au pornit organizatorii acestel demonstrații. Se pare că lipsa unei demnări ferme a politicii horthyște, mal mult chiar, admirarea unor cercuri din Ungaria pentru politica horthyște constituie o sursă de inspirație pentru acei care sunt pătrunși de ură față de măretele realizări ale poporului român, față de programele de dezvoltare socialistă a patriei noastre.

Nu este un secret pentru nimeni că, în edificarea socialismului, există deosebiri de abordare a problemelor. Dar noi am pornit și pînă de la faptul că realizarea socialismului se înfăptuiește într-o diversitate de condiții, de la o țară la alta, de la o etapă la alta, și că fiecare partid și popor își alege calea dezvoltării pe care o crede cea mai corespunzătoare. Adevăratul judecător trebuie să fie poporul din fiecare țară, realitatea viață care demonstrează și

vor demonstra în ce măsură o cale sau altă au răspuns realităților și năzuințelor de bunăstare, de libertate ale poporului.

Nu dorim în nici un fel să ne amestecăm în treburile altor state și, deci, nici ale Ungariei vecine. Problemele actuale din această țară trebuie să le soluționeze forțele conducătoare, poporul ungar, iar, pînă de la aceasta, nu putem admite în nici un fel, nimănui, să se amestice în treburile noastre interne, să considere că este bine sau nu este bine ca o problemă să se soluționeze într-un fel sau altul. Si noi avem multe păreri despre ce se întâmplă în lume și în diferite țări, inclusiv în Ungaria. Dar nu considerăm că trebuie să ne referim la acestea să ne amestecăm în treburile interne ale altor state. Dar, mai cu seamă, nu putem admite să se declare din nou într-o comisie a parlamentului ungar că politica constantă a Ungariei este ca toți cetățenii din alte țări care au strămoși cit de îndepărtați de origine ungără să aparțină națiunii ungare și că Ungaria își asumă răspunderea de a se ocupa de ei și de a le dezvăluie activitatea.

Este o concepție străină dreptului internațional, pe care nici Horthy nu a îndrăznit să o formuleze. Dar se pare că s-au găsit oameni care vor să depășescă tot ceea ce a fost mal rău în istoria omenirii, în acest domeniu.

De problemele cetățenilor români — indiferent care a fost originea părinților lor — se ocupă partidul și statul nostru. De altfel, practic, este foarte greu să identificăm ce-i înțimplă de veacuri. Un lucru este clar, că poporul român s-a născut pe aceste meleaguri, și-a cucerit independența, s-a format ca națiune în luptă, a conlucrat cu vecinii, inclusiv cu oamenii înaintați din rîndurile națiunii ungare. Pe aceste meleaguri au conlucrat și oamenii muncii români, și maghiari, și de altă naționalitate. Tot ceea ce s-a realizat în România reprezintă munca comună, iar toți cei ce locuiesc în România, sunt cetățeni români, cu aceleași drepturi, dar și cu aceleași obligații! Nimeni din afară nu poate emite pretenția de a se ocupa de un grup sau altul de cetățeni români! De toți cetățenii patriei noastre se ocupă condusorul statului și partidului nostru, societatea noastră, se ocupă poporul nostru însuși, care, în mod democratic, își hotărăște dezvoltarea sa, vizitorul socialist și comunist! (Aplauze puternice, urale prelungite; se scandăază „Ceausescu și poporul!”).

Sperăm și dorim să se renunță că mai grabnic la asemenea manifestări și con-

cepții și să se înțeleagă că interesul poporului român și poporului ungar este de a trăi în bună vecinătate, de a colabora activ în toate domeniile, pentru construcția socialismului, pentru ridicarea nivelului lor de viață, pentru asigurarea independenței fiecărei națiuni. Așa se vor servi în cele mai bune condiții interesele atât ale națiunii române, cât și ale națiunii ungare, interesele păcii și colaborării internaționale, (Aplauze puternice, urale prelungite).

Sunt multe probleme internaționale grele. Sistem profund preocupat de situația gravă economică existentă în lume, de agravarea situației țărilor în curs de dezvoltare. Ne pronunțăm ferm pentru o nouă ordine economică mondială, pentru asigurarea condițiilor necesare progresului economico-social, al țărilor în curs de dezvoltare, pentru dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale, pentru relații noi, de deplină egalitate, între toate națiunile, bazate pe respectul independenței, suveranității și neamestecului în treburile interne, pe respectul dreptului fiecărei popoare de a-și alege calea dezvoltării pe care o dorește, fără nici un amestec din afară. (Aplauze puternice, urale prelungite).

Sistem ferm hotărî să participe și în viitor, cu toate forțele, la dezvoltarea prieteniei și colaborării cu toate popoarele și forțele progresiste, cu toți cei care se pronunță pentru pace, pentru libertate, pentru dezarmare, pentru independența fiecărei națiuni. Avem convicția că, acționând unite, forțele progresiste, popoarele de pretutindeni dispun de forță necesară și vor impune, pînă la urmă — chiar dacă vor fi necesare lupte grele — o nouă gîndire, o nouă politică, vor impune dezarmarea, vor asigura realizarea unei lumi a păcii și colaborării, fără arme și război. Pentru această lume trebuie să acționăm cu toții, cu toată hotărîrea! (Aplauze și urale puternice; se scandăază „Ceausescu, România — pacea și prietenia!”).

Stimați tovarăși și prietenii,

Acum este necesar să ne întoarcem fiecare la locurile de muncă cu toată hotărîrea fermă de a acționa cu toate forțele, în deplină unitate, în vederea înfăptuirii planului pe acest an, pentru realizarea în cele mai bune condiții a cincinalului actual, asigurând astfel înfăptuirea obiectivelor strategice de trecere a patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, de ridicare a României pe noi culmi de progres și civilizație. (Aplauze puternice, urale prelungite).

Doresc să adresez tuturor organizațiilor și organismelor Frontului Democrației și Unității Socialiste. Consiliului Național, întrugul nostru popor, cele mai bune urări de noi și noi realizări, de noi succese în toate domeniile, multă sănătate și fericire! (Urle și aplauze puternice, urale prelungite; se scandăază în delung „Ceausescu și poporul!”, „Ceausescu, România — stima noastră și mindria!”. Se intonează „E scris pe Tricolor unire”. Într-o puternică unitate, toți cei prezenti în sală se ridică în picioare și aclamă în delung pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a națiunii noastre —, pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU).

Activitatea ideologică și politico-educativă — forță motrice a progresului

Unul dintre principalele capitoare ale magistratului Expunerii a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la închindul Comitetului Politic Executiv al PCR și P.C.R. din 1 mai 1988 este cel referitor la manca ideologică și la activitatea politico-educativă, problemă accentuată și realizată în profunzime în expuneră cu privire la personalizarea activității organizaționale. Ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială. Precizind că sucesele istorice obținute de poporul român în dezvol-

tarea economică se datorează și eforturilor care s-au depus în domeniul muncii politico-educative, secretarul general al partidului constată o anumită rămnire în urmă a activității ideologice: „Am înțiat mult în domeniul dezvoltării forțelor de producție, al dezvoltării generale, dar nu în aceeași măsură am asigurat ridicarea nivelului politico-ideologic, al conștiinței revoluționare”.

Materialismul dialectic concepe conștiința ca reflectare a existenței, iar materialismul istoric definește conștiința socială drept reflectarea existenței sociale. În

planul socialismului științific, prin conștiința socială a societății noastre socialiste se înțelege reflectarea (mai mult sau mai puțin sistematizată, cuprinzînd reacții spontane, stări de spirit, atitudini individuale sau de grup, sentimente dar și idei, noțiuni, rationamente) profundelor transformări care au avut loc în relațiile de producție (dezvoltarea proprietății sociale), forțele de producție (industrializarea, cooperativizarea, în prima etapă la urmă și construcția socială), noua revoluție tehnică-științifică și noua revoluție agrară astăzi) precum și în plan politic (instaurarea puterii politice a clasei muncitoare).

Ca o legitate a procesului complex de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, se afirmă tot mai mult conștiința revoluționară care presupune cunoașterea și înțelegerea profundă a ideilor revoluționare a clasei muncitoare, cu mult înaintea primelor revoluții sociale victorioase, constituie cel mai elocvent exemplu al rolului

șului NICOLAE CEAUȘESCU, dar mai ales acțiunea fermă, intelligentă și integrată, în vasta activitate organizată de partid prin care se transpun în practică programele de dezvoltare economică și socială, devotament față de partid și popor. Omul nou, fărăitorul socialismului și comunismului, muritor sau cooperătorul fruntaș, ingerul competență la cîteva trăsături caracteristice: pasiune în munca, promotor ai invenției și inovației, cîștigați, disciplinați, cu un nivel de cultură ridicat și cu un comportament ireproșabil în cadrul colectivului de muncă, famile și societate, conștiință de sensul politic al muncii și vieții lor.

Desi reflectă existența socială, conștiința socială nu se situează în urma transformărilor obiective, mai ales cind acestea se înscriv pe linia progresului. Apariția teoriilor revoluționare a clasei muncitoare, cu mult înaintea primelor revoluții sociale victorioase, constituie cel mai elocvent exemplu al rolului

Constantin STRUNGĂ

(Continuare în pag. 7)

Al. Jebelănu

PE LOCURILE LUI HORIA

Satele Zarandului cu pașii lui Horia...
Le-a sărătu urmele de purpură dacă le-a distinge.
Românești pămînt chipul i-l răsfringe
Iar fapta de martir i-o rostește istoria.

Din vîtrele-acestații plecară
Cu speranțe și coase, flăminzi de dreptate,
Cu fulgere aprige și cu demnitate
Implantără sacrele flăcări în țară.

Iubind libertatea și graiul străbun,
Sătui de dezastre pe străvechile gili
În crez se legără sub magici goruni.

Ci iată-i acum în pașnică zi
Măreti ca un codru, stîncosul contur,
Îl simt lîngă mine – un neam – imprejur!

IN VIRTUTEA IUBIRII

Întotdeauna timpul nu-mi ajunge!
E-a încarna prin tine mai statornic,
Zorește cu torrentul lui demonic,
Parcă și anii se prefac secunde.

Lumina ta aș vrea-o nesfîrșită!
Tiranic consteleze bucuria!
(Alături – efemerul și veciul)
Vîcianul timp, complice, nu ne mintă!

Dar tocmai cind cercâm să-ți întiuim,
Devastatorul ager nu sfidează
Lăsând pe-altar potirul cu venin.

Eternă-n mine, cintătoare rază!
Vreau să te-ador, neîngăduind frintura,
Uitind și timpul ce-mi vulește-ntruna.

MADRIGAL

Te-ntorci sau totdeauna te-am păstrat
În sufletul meu vast, de necuprinz?
Pe fruntea mea depresioni au nins
Și-mi stăruie dampnaea necurmat.

Cu-altele neimplinitului sticlos
Deschinzi prin destrămări, prin amintiri...
Din carte-mi versuri ai putea să-nști,
Rostindu-le cu glasul tău frumos.

Nu te păstrai zadarnic peste ani,
Îmi răscolești cu tîc fină-zăpadă
Și-mi odrăslești din coastă ca o mădă...

Mă tem de îmbieri, de ce-mi doresc,
Mi-e teamă că revii, enigmă-n van.
Cometele ne fug acum invers!

Ca ocazia reîntîlnirii după zece ani
găsise genială ideea lui Norbert de a
se recurge la soluția castelului. După
cum inspirată și se păruse și inițiativa
lei Mary de a se revedea neîntovără-
și de soț ori soții.

Stătuse la masă în cadrat de Mary și
Angela. Spre deosebire de cealaltă
Angela fusese de un laconism extrem
Dansase cu amindouă.

„Ce zici de ideea noastră?“ il între-
base Mary, făcîndu-l să-și mai plimbe
înăuntru ochii în jur. Ea își
asumase, alături de Norbert, răspun-
dere organizată.

Masa aproape că se pierdea în imen-
sitatea sălii de recepții. Pe vremea
cînd erau liceeni, castelul se aflase în
paragină. Apoi își făcuseră niște ame-
najări sumare și devenise sediul unei
întreprinderi de fabricat podoabe pen-
tru pomul de arnă. De curînd fusese
însă restaurat. Nici nu știa încă ce
nouă destinație îl se dăduse. Iar sala
aceea, da, era eu adevărat impresio-
nantă. Frescele făceseră impecabil re-
făcute, ca și parchetul cu modelele sale
complicate, panoplii imense, ca dife-
rite obiecte de epocă au fost reamplia-
rate, se remontaseră lambriuri și niște
scaune ca spătar înalt.

„O idee genială“, îl șoptise, simțin-
du-i trupul unduindu-se în brațele sale.

Angela, în schimb, se lăsase purtată
de-a lungul peretilor lambrisati aproape
împasibilă. Își adusese aminte el
de puțin vorbite ea și cu ocazia așa-
zise ore de dirigenție; se străduia
să-și amintească ce spusesese, se pare că
nici nu destăinuise dacă era căsătorită
ori nu, dacă avea copil... Sau nu în-
telese el, pentru că, venindu-i în fundul
la urmă, toată lumea șușotea nerăb-
ădoare, cu atât mai mult cu că Nor-
bert și Mary le anunțaseră o surpriză
de proporții. Partenera sa crea impresia
că se concentreză doar asupra
momentului, înfund împăcabil ritmul
dansului, un vals care electrizează lu-
mea încă de la primele acorduri. Îm-
prumutase un aer preocupat, vag nos-
tagic, privea peste umărul său, descu-
rajindu-l în intenția de a îl se adresa
chiar și cu niște cuvinte de conve-
niență.

Între ei și Angela fusese un început
de idilă în ultima clasă a liceului.
Apoi ea căzuse bolnavă, aproape să
piardă anal, sătuse o vreme într-un
sanatoriu. Nu se pierduse prea mult
cu firea din această cauză: își văzuse
de ale lui. Cind o reîntîlnise, în febra
pregătirii bacalaureatului, a admiterii
pentru facultate nu-i mai dăduse im-
portanță Sigur, faptul că îl se găsise
acum loc lîngă Angela își avea tilcau-
său.

Femeia era frumoasă, fata slăbuță
de odinioară, marcată poate de boală
atunci, se împlinise, aproape să nu se
recunoască. Avea palma dreaptă rece
și umedă, o strînsese, parcă din ne-
bagare de seamă, dar ea rămăsese în
diferentă. Dansa ca un zimbet uitat în
cotul buzelor.

În cele din urmă, revenind la locu-
rile lor, izbutise să o antreneze într-o

discuție despre superbul edificiu în
care „se ivise senza“ – subliniate
să se reîntîlnească; despre calitatea
restaurărilor. Avuseseră chiar o mică
dispută pe această temă, ea susținuse
că, totuși, restauratorii nu redaseră
aspectul inițial al decorațiunilor inter-
ioare, ci probabil al unei renovări din
a două jumătate a secolului al XVIII-
lea, pe alocuri insinuindu-se elemente
ale stilului rocaille, poate mai puțin
în sala aceea chiar, care prin forma
când să își îm-
bunădește într-unul din
buzunar, gîndise,
spusește.

Bumea
și schimbi
fie o fara
Doar ce
avea part
ră de ac
cărui aut
nuse el
mărturis
tivită re
vinovată
pe plan 1
„Nu ne
numele
contrar o
interes fa
infățișa ti
„Ce să
tat pe A
„Nu ști
vrei să ie
duci puțin
senină e
Terasa
nei arbori
fileului d
diri.

Noaptea
Simțind-o
Angela de
o incâlzi
sub haină
El avuses
facă un p
lustrădă s
vălească p
lari, rosto
dul de defile
riului.

Cit stă
gestul u
— „Nu
na?“ Il fi
ceptase și
bun. Faru
dire lung
mînd tras
de copaci
coboare, și
ajunge la
acesta il
ani în ur
emîta zgo
pavaj.

„Unde
riat. Apo
puse cu u
Femeia
roțile scr
și se înde
urmă. I
demarajul
pustie.

Vîrindu
buzunarul
rere ascu
singera. I
fa de oțe
tentă uită

loșii colegi sau
loșă de receptii
lumina po
nelăsind decif
net de aplice am
panopillor. At
aproape ireală
în hol, parcă
în delungată vre
de grupuri ce
Angela rămăsese
cu un brăt de
măt de el. În pri
făcese de alb, în
lustrădă s
vălească p
lari, rosto
dul de defile
riului.

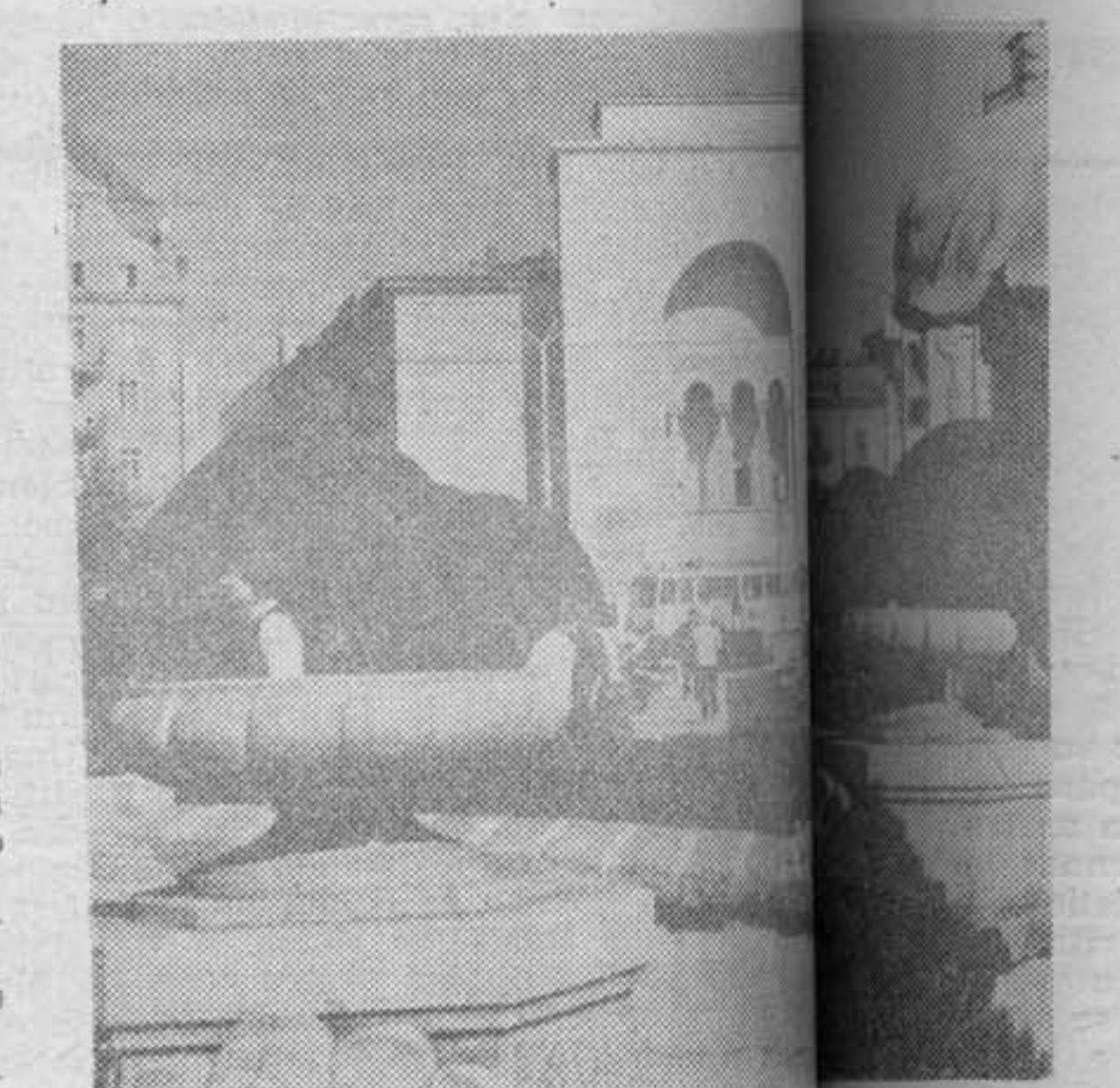
„Cu ce se ocupă astă?“ o întrebă
el apoi discret pe Mary.

„Angela?“ se mirase ea; dar nu
decid să-o întrebă omule!“

N-o întrebăse. Cu alătura ei enigma
tică, individua începuse să-l agașeze.
Plecăse printre primii.

„Ce, vrei să-ștergi?“ îl aținuse că
lea Modreanu, fostul coleg de bancă;
îl adusese cu mașina și, localnic fiind
îl găzduise noaptea trecută.

„Am o treabă“, îl aruncase peste
umăr și se îndepărta fără alte expli-
cații.

Beniuc — în
stăte pe de rost
literară. Mai
azi cei care î
adreptele-i ieșiri
Beniuc a fost un
și urmat, un re
de al mesianismu
aceputul deceniul
priveau către
al literaturii
anunța un mare
de cuvînt al re
Mihai Beniuc,
merzan, cel din
Un om așteaptă
de la scriitor
scrisul acestui admirabil prozo
scărgind coaja metaforică, interioară
destinul, controlind originea magie
lumii.

Categoric, Fănuș Neagu — „mai
scriitor pe spații mici“ — nu are „me
talitate epică“ (în accepția călincen
nă). El nu poate scrie altfel. Discuția
despre Scaunul singurății (decre
un „mare esec“) va adunat în
sterpe și reproșuri inutile; formă
temperamentală îl mină irepre
aici, trăind într-o eternă jubilație, î
lăndește acestui
fără milă metafore, plutind în pitores-
cul pur, într-un festin prelungit, cari-
ci și urmări,
și slăvind alți

poeti de
aceeași
număr
vertigin
puteau
stima
mare p
un scri
ferință
colo de
creatori
a asigur
cesul la
literatu
Horea,
dru își
ma lui
ne prin
fără „u
studile
consky,
interde
salvările
Mare
le, cu i
re în d
mine a
și pentr

Fănuș Neagu și miturile Dunării

Bolnav de stil, anarhist al fanteziei
îmbrăcind lumea în „culoare mitologice“.
Fănuș Neagu este irezistibil pe
spații mici. Inimitabil (deși „fănușe-
ali“ prosperă), el se revarsă în pagină
în rafale năucitoare, strălucitoare.
Iată — înainte de orice — un povestitor.
Rămînd povestitor. Întrebarea
dăcă Scaunul singurății, ultimul său
roman (al treilea) și de fapt romanul
și recolta opinilor indică o polarizare
a păreriilor (chemaților și neche-
maților). Romanul, spunea cîndva Borges,
este „o oboseliște a cărții“, conține
umplutură; nuvela ajunge pentru a
spune încrucișările, refuzind acele
„cărți“ multe și extințante. La
Fănuș Neagu, împins de poetica pre-
aplinitului în culoare, patimă, exces nu
poate fi vorba de un economism al
mijloacelor; și nici de o disciplină
epică. Fantezia și exaltarea nasc dellul
imaginativ, ritmul tonalității balan-
ță. Plonjăm în timpul esențial —
cel al povestirilor. O stațietă a naratori-
lor mișună în proiele sale, investigând
o lume „bătrînă“, aflată în „marginea
apelor“, gustind bucurile păgine. E
rădăcinile încep în arhetipologia estului
européen, contaminat de Sadoveanu și
Voiculescu. Fănuș Neagu închipuie un
mythos danubian, sondând viața ins-
tinctuală, ieșirea aberantă din matice
tradiției. Închizind un sens hermetic
într-o prozelă sensuală, trepidantă,
livrată sub eticheta romanului. Vita-
lismul, frenzia hedonistă, descricerile
voluptoase, practicile magice urcă în
fantastic și gratuitate, prozatorul rinv-
ind racordul cosmic, „legea firii“. Să
peste toate, „o betie de lună“, semnul

eminescianismului (vz. Ov. Ghidirmic);
o lume aflată sub vrăja și teroarea
lunii, cu eroi suferind de înlunăție.
Poeticul se scaldă într-un spațiu per-
vers, protagoniștii iubind viața în ex-
ces; au „programare dionisiacă“, am
putea zice.

Scaunul singurății este rodul acces-
tui scris sărbătoresc. Metaforizarea

chiar amînă acest popas analitic. Înși
păgubosi, euforizați, scindăți, tiecăloși
eroii fănușieni trăiesc într-o lume fan-
tastă, sub regimul sărbătorii; atinși de
patima risipirii, ei sunt indiferenți la
„cîrtirea“ semnelor, iubesc fiesta, luxu-
rianța, acordă metaforei greutate exis-
tențială; stilul artist este chiar al pro-
tagoniștilor; ei sedu dar nu au

exemplaritate morală; trăsniți, pose-
dati, itineranți, fraternizează cutrele-
rați de mari patimi, cu o neînșovită
capacitate de invenție. Dar metafizica
lor și în suferință, anxietatea și zgomo-
toasă, orgastică, iubind luminile ram-
pel, injectările euforizante, anestezia
nu au, cum s-a tot remarcat, aderență
la tragic sau furii justițiere. Barochismul
este sigiliul acestei proze care
maschează „leziunea vitală“ a unei
lumi tocmai prin plinătate, dind în
clocot, revîrsindu-se peste rama nar-
ației.

Extraordinar portretist, Fănuș Neagu — „mai
scriitor pe spații mici“ — nu are „me-
talitate epică“ (în accepția călincen-
nă). El nu poate scrie altfel. Discuția
despre Scaunul singurății (decre
un „mare esec“) va adunat în
sterpe și reproșuri inutile; formă
temperamentală îl mină irepre
aici, trăind într-o eternă jubilație, î
lăndește acestui
fără milă metafore, plutind în pitores-
cul pur, într-un festin prelungit, cari-

ci și urmări,
și slăvind alți

Adrian Dinu RACHIERU

superbă edificiu în
anșa" — subliniase —
scă; despre calitatea
usescă chiar o mică
stă temă, ea susținuse
autorită nu redaseră
al decorării interioare
a secolului al XVIII-
insinuându-se elemente
ibile, poate mai puțin
bile care prin forma

Apără să își im-
bracă într-un dia-
buzunar, îl scose și la hînd se pome-
nise înțele. Luceată
ca mănușă în re-
lief, moșia și coforț
sofisticată îndărât,
podeauă spălă.

Ești obiectul? —
Cine îl cunoaște? Si ce
să facă el? Poate

cumva vreunul din cei de față. Voise să mărturisească faptul că îl găsise în
buzunar. Însă în ultima clipă se răz-
gindise. „Era lîngă culer, în hol", le
spusese.

Rumea se intrerupse din conversație
și schimbăse priviri nedumerite. Să
fie o farsă? Părea să se întrebe unii.
Doar le sugerase Norbert că vor mai
avea parte și de alte surpirze. În afara
de aceea a utilizării castelului, a
cărui autorizație de restaurare o obținuse
el însuși. Faptul fusese calculat,
mărturisire, în vedere organizării festi-
tivității reînființării lor. Evident că „ne-
vinovata lui condiție" nu întimpinase
pe plan local obiecții.

„Nu ne aparține", vorbise Mary în
numele tuturor, fără să manifeste —
contrar obiceiurilor ei — cel mai mic
interes față de obiectul pe care el îl
înțelegea înăuntru-l între două degete.

„Ce să fac?", o întrebăse deconcertat
pe Angela.

„Nu știu, răspunse ea; poate mai
vrei să iei totușii loc. Sau să mă con-
duci puțin pe terasă? Uite ce noapte
senină și afară!"

Terasa se deschidea deasupra coroanei
arborilor ce coborâră povîrnișul de-
fileului din sfîrșit impunătoarei clădiri.

Noaptea de iunie era încă răcoroasă.
Simțind-o tremurind, o apropiase pe
Angela de sine, protector, ca pentru a
o încălzi. Ea îl cuprinse cu mâna pe
sub haină și se lipise de pieptul său.
El avusese impresia că e pe cale să
facă un pas în gol, să calce peste bâ-
lustrada scundă a terasei și să se pră-
vilească peste coroana arborilor secu-
lari, rostogolindu-se pînă jos, în fundul
defileului, în valurile repezi ale
rîului.

Cit stătuse așa, ezitând enorm în fața
gestului armător? ...

— „Nu vrei să te conduc cu mașina?". Il întrebăse ea la întoarcere. Accepțase și plecase fără să-și ia rămas bun. Farurile automobilului proiectau
dire lungi de lumină ce oscilau, urmînd traseul sinuos, printre trunchiuri de copaci. Cind soseaua începuse să
coboare, ștîuse că în cîteva minute vor
ajunge la marginea orașului. Drumul
acesta îl făcuse de de zeci de ori eu
ani în urmă. Pneurile începuseră să
emînă zgomotul specific al rulajului pe
pavaj.

„Unde vrei să cobori?", îl întrebăse
ea deodată, descompunindu-l. Parcă
nu auzise bine!

„Unde să cobor?" repetase contrariat.
Apoi revenindu-și: „Aici!'" dispu-
se cu un ton glaciat.

Femeia frînase atât de brusc, încît
rotile scrișinseră blocate. El coborîse
și se îndepărtașă, fără să privească în
înăuntrul fulgarinului, simțind o
dure ascuțită și își retrase degetul însingerat. Dăduse din greșeala în agră-
fa de oțel a cameei, de a cărei exis-
tență uitase.

aduce aminte de fai-
la Vranov, din sudul
întrebăse dacă fusese
lo, reducîndu-și inten-
cizind parcă o subită
upă astă? o întrebăse
pe Mary.

Ca alura ei enigma
ce primii.
sterz? îl atînuse ca-
fostul coleg de bancă:
nașina și, localnic fiind
pîtea trecută.
ă, și aruncase peste
părtăse fără alte expli-
cări.

din primii colegi sau
foste...
Revenind la recepții.
Sinecum lumină po-
litică și lînd decât
pe cînd se aplice am-
plasarea capilor. At-
mosfera era reală.
Deși îl băi, parcă
absorbînd vremea
în grupuri ce
sporândeau rîmase
stîngînd în braț de
spălătorie de el în
înăuntrul său.
În contrafud de vreme
al pînă înăuntrul său
simili și începe să
simele.

Succesul și îl
intrebăse apărținea

Cînd soseaua începuse să
coboare, ștîuse că în cîteva minute vor
ajunge la marginea orașului. Drumul
acesta îl făcuse de de zeci de ori eu
ani în urmă. Pneurile începuseră să
emînă zgomotul specific al rulajului pe
pavaj.

„Unde vrei să cobori?", îl întrebăse
ea deodată, descompunindu-l. Parcă
nu auzise bine!

„Unde să cobor?" repetase contrariat.
Apoi revenindu-și: „Aici!'" dispu-
se cu un ton glaciat.

Femeia frînase atât de brusc, încît
rotile scrișinseră blocate. El coborîse
și se îndepărtașă, fără să privească în
înăuntrul fulgarinului, simțind o
dure ascuțită și își retrase degetul însingerat. Dăduse din greșeala în agră-
fa de oțel a cameei, de a cărei exis-
tență uitase.

ind a opri trecerea. Iată
emelor fănușiene, deși rată
ură strălucitoare, de răsfătă
deschideri parabolice, de
țile poetică". Dar pările me-
osesc: această reacție în
se sătăcie. Șansa textelor
că nu pot fi slite. O lec-
ție înțelează românul, o nouă in-
flație în subsolurile cărtii
le, îmbogățind flora ex-
centrică. Un univers stăpînit de
plări; tragerea „la sorti"
ărilor înstăpînește hazardul
în tranziție (spre clowne-
i de o zi, atînsă de un inci-
lir verbal. Nu întîmplător,
în prenumele unor pro-
ezar, Bozar, Lazar Mantova
Leb Betleem), cum observă
Abia o dublă lectură ne-
înțeleasă spre simburile grav
în cestui admirabil prozator.
Oaia metaforică, interogînd
controlind originea magica a
săpătii mici" — nu are „men-
că" (în acceptia călinescă)
poate scrie altfel. Discuțiile
unul singurătății (decretat
de secesc) au adunat întrebările
reprosuri inutile; formula
înțelută îl mînă împresibil.
Într-o eternă jubilație, cînd
treierat de „bucuria firii".

Fănuș Neagu — „mare
spații mici" — nu are „men-
că" (în acceptia călinescă)
poate scrie altfel. Discuțiile
unul singurătății (decretat
de secesc) au adunat întrebările
reprosuri inutile; formula
înțelută îl mînă împresibil.
Într-o eternă jubilație, cînd
treierat de „bucuria firii".

Dinu RACHIERU

BENIU — în marea liniște

poet din preajmă, și ei înscriși pe
aceeași orbită a succesului. Pe urmă,
numărul volumelor sale a crescut
vertiginos, dar în fiecare dintre ele
puteau fi găsite poezii demne de
stima cititorului. O antologie poate
demonstra că Mihai Beniu este un
mare poet și, categoric, el este un
mare poet. Dincolo de eroare, el este
un scriitor prin care se exprimă su-
ferința milenară a unui popor, din-
colo de lirismul conjunctural, el este
creatorul unei poezii viguroase care
a asigurat, chiar în anii seccetei, ac-
cesul la izvoarele proaspete ale marii
literaturii. Andrițoiu, Ion Brad, Ion
Horea; ceva mai tîrziu Ion Alexandru
își înscriu începiturile sub ste-
ma lui. Modernizarea poeziei române
prin Steaua nu poate fi concepută
fără „înalta-i ocrotire". Cine citește
studiiile pe care îi le închîna A. E. Ba-
consky, poate deduce lesne relații,
interdependență, știință și tehnică
salvării valorilor.

Marele poet, cu luminile și erori-
le, cu inertăriile și esențiala implică-
re în devenirea culturii române, ră-
mîne și își descoperit. E acum liniște
și pentru aceasta

Valeriu GANEA

Ovidiu Someșan

LUMINĂ PE APE

Nimic nu lipsește,
nici chiar cutezană
de-a fi cei dintii
la locul șiut.
O iarnă întreagă
visărăm dulbina cu pește
și drumul acesta,
pe care speranța
urmează un tainic
și vechi azimut.

Săgeata distanței
prin inimă zboără.

Din cît a mai fost
rămine puțin.
În leagănul frunzei
tăcerile ară,
și norii își treieră
soarta de în.

DESEN

Amurgul — pașnice volute,
pe ziduri vechi și tremurate,
respiră, fără să-și mai cate
pleiada fostelor redute.

Lîngă festinul risipirii,
ce-i văietă mocnit grădina,
în cercuri palide — lumina
topește rana izbăvirii.

ALBĂ LEGĂNARE

După-atita stinsă,
albă legănare,
mareea ostenită-ți
cade la picioare.

Vechile catarge
au tăcut demult, —
cîte-un val mai scoate
aur de la fund.

Mina-n singerează
tainele din scoici,
peste care pasul
gîndului intord.

Toate se indreaptă
către vina lor,
și spre fără margini
țărmurile dor.

ALTERNATIVA ECOULUI

Metaforă impusă — despărțirea.

Distanțele ne vindecă privirea.

Mi te-amintesc
de parcă te-ăs vedea,
ci tu mă vezi
de parcă îi ai aduce-amintire.

SEVELE PÂMÎNTULUI

Să simți cu picioarele goale
iarbă înrouată,
lacrimile ei
să îi se prelungă pe trup,
să pășești desculță
prin colbul sau tîna uliței,
să atingi cu talpa piciorului
sevele pâmîntului
care să te-nalțe
înăuntrul cerului
iacă
înfrarea
pe poarta cea mare a naturii

CĂUTARE

Te-am căutat
în cascadele de lumină
ale primăverii
te-am găsit
într-o floare de cai
afîrnătă
de toarta cerului
nimbat
de raze extatice
O pasare zvîcnește în aer

Classicus scriptor

Redescopăr, într-o însemnare de
acum doi ani, o frază ce poartă
amprenta inconfundabilului ton pole-
mic al Profesorului, după cum o
poartă și pe aceea a unui program
care îi legitimează destinul intele-
ctal: „Nu, clasicii nu sunt și nu pot
fi actuali". Ei, clasicii, sunt ai unei
vremi căreia îi aparțin și care le
apartîne în întregime, pentru că,
prin ei, această vreme s-a exprimat
și se exprimă. O secență de timp
care se cere cunoscută în toate
amânuntele, dacă vrem să înțelegem
cu adevarat dimensiunile unei
opere. Valoarea unui scriitor. O cul-
tură mare se sprînjă pe marile ei
capodopere, însă se sprînjă și pe
galaxiile de evenimente care au în-
conjurat geneza și afirmarea acestor
capodopere. Biografia lor. Un detaliu
ridicat din praful memoriei
poate deveni astfel mai revelator
decît un întreg sistem, a cărui fal-
sitate un asemenea detaliu ajunge,
adesea, să o demonstreze. Primi
inter pares, clasicii sunt o sursă in-
puizabilă de amânunte prin aflarea
cărora noi, cei de azi, ne apropiem
istoria și cultura, adăugăm peren-
ității capodoperelor un atribut neces-
ar: actualizarea continuă.

Afirmația dissociativă citată la
început vizează, aşadar, un fapt impor-
tant: clasicii ne sunt contemporani
nu în vesinie de împrumut, luate din imediata noastră apropie-
re cu gîndul de a le pune în lumi-

nă „actualitatea", ci în identitatea
lor cu sine. Ceea ce vrea să spună
că și pătruns de respectul față de
cultura înseamnă nu doar capacitate
de percepție, dar și un migălos și
tenace efort de reconstituire a ansamblului perfect articulat pe care
îl reprezentă epoca, scriitorul și
opera lui. Înseamnă precizie filolo-
gică și comprehensiune critică: nu o
secuțuire a izvoarelor, dimpotrivă,
descoperirea fabuloasei lor bogății.
A unei uriașe diversități în actu.

Tot în însemnarea de acum doi
ani, Șerban Cioculescu evoca un termen
ce desemna, încă din vremea lui Aulus Gellius, deci încă din se-
colul al doilea al erei noastre, pe
scriitorul de prim rang. Pe cel că-
ruia îi era recunoscută deja puterea
de a învinge timpul. Ilustrând cu
strălucire un program intelectual, ca
și o conștiință exemplară întră cul-
tură, reperabile, îacă, într-o frază
esențială, cărțile Profesorului ne-au
restabilit, prin gestul pilditor al
explorării, dreptul la căteva dintre
capodoperele literaturii române.
Cărțile sint, prin urmare, opere funda-
mentale. Dar nu numai cărțile: și
prezența însăși a Profesorului, prin
lectia mereu reluată despre impor-
tanța Bibliotecii. Despre inter-
dicția lenevirii spiritului.

Viața și creația lui Șerban Ciocu-
lescu aparțin unui classicus scriptor.

Marian ODANGIU

lecturi

Despre cercetări românești
valoroase și constante în domeniu-
lui lingvistică romanice se poate vorbi abia din deceniile 3-4 ale secolului nostru, cînd Iorgu Iordan și Al. Graur publică studii de amplăre consacrate unor probleme de mare interes (fie de istorie a preocupărilor de romanistica, fie la faptele lingvistică private comparativ). În ultimele două decenii, datorită existenței unui sector de limbi romanice la Institutul de Lingvistică București, acest tip de cercetări a luat o amplă deosebită. În rezultatele obținute de colectivul condus de dr. doc. Marius Sala se inscrie și volumul de față, primul din lingvistica românească elaborat după o asemenea concepție și cu o structură inedită.

O „premieră" românească în lingvistica romanică

Proiectul după care a fost
alcătuit Vocabularul repre-
zentativ al limbilor romanice a avut în vedere „să elimine, pe cît posibil, caracterul relativ al cercetărilor anterioare" (p. 11), datorat, mai ales, faptului că „în aceste lucrări au fost puse pe același plan cu-
vînt cu o situație diferită în ansamblul vocabularului limbilor respective" (ibid.).

Aparent simplă, metodologia cercetării a impus inves-
tigație din multiple puncte de vedere asupra vocabularelor limbilor romanice. Criteriile după care au fost „selectate" cuvîntele în vocabularele reprezentative au în vedere: uzajul, bogăția semantică și puterea de derivare. Chiar dacă aceste criterii sunt „adaptate" pentru limbile catalană și portugheză (uzaj = frecvență) și reduse la două (bogăție semantică și putere de derivare) pentru sardă, reto-romană și occitană, ele devin operaante pentru autorul lucrării, asigurînd unitate în investigații, clasificări și concluzii.

Structura lucrării este bînă analitică, în capitolul Vocabularele reprezentative ale limbilor romanice, unde se prezintă detaliat compo-
nența, mod

Minunații absolvenți

Vizitind Expoziția de artă a elevilor-absolvenți de la Liceul de Artă din Timișoara, găzduită în sălile Muzeului de Artă din Timișoara, ești tentat, ea privitor, să te bucuri nu numai de narativitatea fascinantă a culatorilor, de elocvența tulburătoarelor construcții cromatice, ci și să felici și cadrele didactice, adevărățil „furnizori de algoritm”, care prin truda lor îi-au format pe elevi ca autenți și virtuali profesioniști.

Intru în sălile muzeului să simt forma, lirismul adolescentin — desăvîrșirea ei sufletească. O elaborare îndelungată trădează lucrările expoziției. Sîntem în Sala de grafică, cu lucrări ce cuprind afișe, coperte de cărți, coperte-diso etc. ALICE IORDACHE — „Propunere de afiș, pentru un spectacol cu „Alice în țara minunilor“; planul subiectului e simplu, folosind strategia armoniilor cromatice, dînd soluții practice neprevăzute. Nota lirică încarcă cîmpul imaginii, plin de cortegiul ochilor lui Alice, lumeni adîncindu-se în noi conotații; melcii, fluturii, copacii, ceasul, proiectează în noi o poftă febrilă de aşteptare, senzația de aer și de ceva încă „ne-spus“. Este poate lupta adolescentului cu ceasul suspendat în eter, cu lumea va-

riantelor ascunse. Crește în fața noastră aşteptarea și încrederea în forță și tensiunea ecuațiilor subterane ale demersului artistic din lucrările celorlalți colegi – CRIȘCIU MIHAELA, cu afișul „Bolero. Rapsodia spaniolă”, COTUIE VALERICA „copertă-carte”, Emanuel Robles „Croaziera”, BRAD CODRUTĂ, „Coperta-disc”, I. D. Chirescu „Coruri pentru copii” PITŪȚ CORNELIU „Copertă-disc” •Anotimpurile• de Vivaldi, BONDOL CORINA „Ars est formae vitae” BON GABRIELA, „Afiș ecologic”; toate aceste lucrări, cu multiple valențe decorative dovedesc laborioase căutări, luptă cu gratuitatea estetică, simplificatoare. Un parcurs inițiativă ne întâmpină și în sălă reprezentând lucrările clasei industriale a școlii. Alegindu-și ca temă diferite motive florale lucrările reușesc să treacă de la o figurație expansivă la o strategică și previzibilă urmire a întregului în lucrările elevilor Ulucian Maria, Bezdan Iolanda, Somăcescu Angela, Zuba Dorina, Blajovici I., Dumitrescu Cristian, Andreșel Daniela, Pizmaș Simona, Surdea Cornel, Auner A., Hajek Bodor, Brîndușă Mihaela, Sintion Adriana, Cucă Maria, Daminescu Simona Ficard Ioan, Burciu Mariella, Laies Daniela, Chisăr Alexandru, Marticoni Mirela, Gherman Alina, Cioclae Ovidiu, Kelemen Andreea, Henț Luminița, Andrei Diana, Soșdean Cristina, Hajdu Marghit.

Rețin atenția, în mod deosebit, lucrările elevilor Matei Corvin, Curteanu Cristian, Dungan Mihaela, Sabău Marieta, Ciosici Dăna, lucrări care, ca într-o filă de codicee ingineresc, devin ele însesele linii de fugă, lucrări alimentate de carburanții unei energii grafice disciplinate. ● Intrăm în Sala de pic-

Ana Pop SIRBU

Doina Almășan Popa

Pictura a constituit dintr-o începuturi pentru Doina Aimășan Popa o preocupare nu suplimentară, ci complementară scenografiei — domeniu care a impus-o de-a lungul anilor, prin har, principale și dăruire, în memoria spectatorilor de la Teatrul nostru Național; prin anii '60—70, artista lucea frecvent parte (o parte de pe atunci bine individualizată) la manifestările filialei timișorene de breaslă, organizate la sediu, la București, sau în străinătate.

Actuala expoziție de la Galeria Helios, consistentă și omogenă — 28 peisaje în ulei pe pânză — pune în lumină o ipostază inedită, atât prin mijloace expresive cît și prin viziune, a acestei conștiințe artistice mature, perpetuă tînără prin puterea de înnoire. De la „Structurile” care apelau uneori la material plastic, textile, lemn etc., compoziții deloc conformiste, derutante pentru unii, deschizătoare de drumuri pentru alții cu deosebire interesanți de arta ambientală și decorativă, la arta veșnicei reinventări — peisajul — este un pasaj îndrăzneț executat cu dezinvoltura celui ce știe că poate miza pe acoperire în autenticitatea simțirii și probitate profesională.

"On y revient tous jours", aşadar, la un
gen atât de drag și meșterilor din anii
de studio (Aurel Ciupă la Cluj, Catul
Bogdan la București — lecția acestora
fîind însă acimulată și filtrată în trecere

plastică

S-ar putea să în față unor „Grădini” să fiți îspitit să exclamă, cu tot cortegiul de conotații posibile: „Anul trecut la Marienbad” — dar aceasta e literatură; după cum privind „Fetița în grădină” sau „Lecția de călărie”, să-ți vină în minte vraja pe care fotografiile de epocă c exercită și asupra unui pictor din imediata apropiere a artistei: „opere deschise”, peisajele din expoziția Doinel Almășan Popa pot declanșa multiple semnificații umane — coerentă formei plastice, osatura abia simțită a desenului, observarea gamei cromatice și justețea acordurilor, pregnanța atmosferei învăluitoare răminin, între acestea, semnele palpabile și sigure ale lucrării unui pictor în toată puterea cunținutului.

Delia PETROIU

Fără emfază

miniaturi

● E iulie, iată, e caniculă pînă și sub teii din preajma Bastionului Cetății, e timpul cînd în bobul de griu se rotește abla perceptibil pîinea viitoare și tot prin el se face legătura între vara din acest an și vara din celălalt an. În boabe de griu se măsoară acum competența oamenilor acestui timp în care fără are nevoie de griu și soarele a luminat cu aur eroic fețele celor din cîmpie care, sub dogoarea muncii, ne cer să învățăm să prețuim griul, să-l cîntărим și să-l iubîm!

● Pentru că cineva mă tot încolțește cu o întrebare și cum există întotdeauna o rațiune pentru a vorbi, încerc să scriu acum, în dreptul celor două puncte care urmează: nu, nu sunt atât de stăpân pe mine încât să nu iubesc ceea ce admir și nu sunt nici atât de prevăzător încât să spun cu măsură. Sunt prea subiectiv ca să înfrunt exigențele unei obiectivități reci. A trăi senin, a mărturisi că nu există totuși o valoare mai prețioasă decât neliniștea unei înimi omenești, înțeleasă fără emfază și fără acel amar nihilism care pustiește pînă și disperarea, pentru mine un mod de a respira. Sigur un insucces, un necaz, o suferință etc. nu dă neapărat talent și înțelepciune. Dar ele își pot fi, dacă nu profesor, adversar. Să, silindu-te să privește pînă în străsundurile tale, ele te pot reda tăie însuți, ajutîndu-te să descoperi în tine valorile pe care nici măcar nu le bănuiai poate. Dacă cineva mă descoperă vulnerabil, probabil că voi găsi forță de care am nevoie tocmai în această vulnerabilitate.

● Am cunoscut la Vîrsurile un bătrîn care avea 85 de ani. Vitalitatea lui te copleșea. Încă mai avea în braț ceva din puterea unui trostnet. Si în fiecare primăvară, aproape de pragul lui mai, acest Marchiș avea un moment de sublimă revoltă împotriva vîrstei, oprea jocul, lăua o masă, îl încerca rezistența și cerea un scaun mai sănătos. Lucram atunci la radio și săcăeam înregistrări cu vestitul taraf din pitorescul sat arădean. Cum ziceam, bătrînul Marchiș lăua scaunul, îl punea pe masă și pe urmă, fără nici o ezitare, urca pe ea și mai apoi pe scaun și striga celor din taraf, no acum! Că avea talent, asta e în afara oricărui dublu, dar colosală era bucuria lui în timp ce juca, o dezlănțuire a întregii sale ființe încorsetate în atîtea necazuri mărunte. Îmi aducea în față enormă plăcere a bătrînilor de a juca, de a face pămîntul să sună sub picioare. Mă gîndeam atunci la faptul că jocul din bătrîni ar putea și în Timiș să-și câștige statutul de artă. Plăcerea bătrînilor de a juca a rămas neatinsă, iar memoria lor artistică este fabuloasă și poate cuprinde întreaga istorie a poporului nostru. Folclorul se conservă sau dispără în funcție de nivelul de trai al celor care îl practică. Pe cînd un festival al jocului din bătrâni și în județul nostru, în zona Făgetului să zicem?!

George DINU

„CÎNTAREA ROMÂNIEI”

Trecere în revistă

Am asistat recent la Lovrin la o trecere în revistă a unor mici formații amatoare, sub egida G.J.G.E.S. Timiș, atestând actualitatea, vitalitatea și eficiența brigăzii artistice și grupului satiric în această parte a țării. În deschidere, brigada din **Ghiroda**, constituită recent, a reprezentat o apariție dinamică, dezinvoltă, aducând un umor tonic, de bun gust. Colegii din **Topolovățu Mare** au ținut să confere textului prezentat o anumită unitate stilistică; formația apare costumată ca o echipă de fotbal, formulă discutabilă, căci se recurge la un pretext facil. Totuși, comportamentul scenic al tuturor componenților a însemnat un succes, momentele enunțate derulându-se fluent și gradat. Brigada artistică din **Ghizela** s-a prezentat cu o satiră expusă simplu și direct, sprijinită de ritmurile muzicii populare din zonă. Interpretările sunt în exclusivitate țărani, în costumele lor. A fost cel mai autentic moment al acestui spectacol, relevându-ni-se o formărie rurală — etalon. Grupul satiric din **Deta**, evoluind în încheiere, nu s-a părat în posesia unei maturități interpretative vizând profesionalismul, de o ținută artistică remarcabilă, aducând un umor de factură orășenească și o tematică de un mai larg interes decât aceea a unei brigăzi. Este, însă, înerentă la aceste grupuri (în general) o anumită influență a televiziunii, care le scoate din dorita eficiență pe plan local, plasându-le într-o concurență inegală cu marii artiști ai micului ecran.

Valori certe ale mișcării artistice de masă, formațiile care s-au întrunit la Lovrin au demonstrat preocupări permanente, entuziaste, în creșterea nivelului interpretării și în aducerea în fața publicului a unor texte capabile să capteze atenția, să educe, să sanctioneze, să puncteze realizările locului, în modul unui furnal vorbit, plastic, omenesc și eficient.

Lucian BURERIU

Talent și dăruire

Noul spectacol „Triptic Mazilu” pus în scenă de Studioul de teatru al Sindicatului Învățămînt Timișoara, este o incontestabilă reușită. Sub îndrumarea actorului Teatrului Național Timișoara, Sandu Simionică, cele trei scenete satirice ale lui Teodor Mazilu, („Binecuvîntatele chinuri ale iubirii”, „Dreptul la ipocrizie” și „Nu vrem să fim fericiți”) ne relevă cîteva structuri umane care l-au preocupat constant pe dramaturg. A produce și a păstra valori culturale, lată direcții prioritare ale acestei trupe de artiști amatori. Chiar în aceste zile de vară, am avut ocazia să ne convingem de cele de mai sus, vizionând spectacolul „Triptic Mazilu”, în interpretarea actorilor amatori : Ioan Crăciun, Elidia Oancea, C-tin Guțu, Silviu Râmneanu, Doina Bucătărescu, Diana Popescu și Silvia

Emil SAIN

Dan Cojocariu e un autor care nu se desmissează. Proza lui scurtă* are nerv urticic, ironia lui e de substanță. Jintășește la metehine caraterologice: *impostura*, *mișcarea falso credință*, *lenevia*, *greșenia și egoismul etc.*, tare individualului, pe care el și le leagă, în dialogul cu lumea cea ce convinge în același, din capul locului, ceea ceva lor familiar, colocanțul lor de confesiune (roului narator) și autenticitatea situațiilor conflictuale. Dan Cojocariu scrie „dinăuntru” lumi pe care o cunoaște bocca lume măruntă, a funcției narilor, a micilor sperțări, a veriști, o lume nu de anvergură, dar cu însi naivă, cu tipajul de originali, unii chiar-o ureche”. Fauna aceea umană e prinsă cu dibăcie

top

N-AM HOINĂRIT CHIAR FĂRĂ ROST

Nu, nu e vorba de romanul lui Muriel Spark al căruia titlu 1-am ales azi drept generic al obișnuitei noastre rubrici de știri culese din revistele de specialitate, dar și de pe "teren", colindind adică magazinile de discuri. În așteptarea albumului integral al formației Pro Musica ("E o chestiune de zile", ne asigură Ilie Stepan) am cumpărat L.P.-ul "Despre distanțe" al lui Alexandru Andries. Înspriată întreprindere, deoarece albumul — cel de-al patrulea al cunoscutului cantautor bucureștean — este o înplinire. Nu insistăm, vă veți convinge că aveți dreptate. Mai unitar decit "Rock'n'Roll", discul în cauză este, nefindoielnic, la fel de elaborat ca și cel intitulat "Interiorare". Andries cintă fără ostentație, confesindu-se parcă. Principala calitate a artistului este FIRESCUL discursului melodic. Poate că această calitate ni-l apropie anulind distanțele despre care vorbește (adică cintă) Andries. • Refuzând să cînte doar pentru spectatorii albi din Sun City (Republica Sud Africană), Falco a pierdut 100 000 de dolari, cîștigind în schimb simpatia milioanelor de adversari ai rasismului. Prin acest gest simbolic, vedeta austriacă se alătură boicotului internațional anti-apartheid. • "Am terminat-o cu turneele, sănătoșe obosită, de doi ani mă aflu într-un permanent stress", a declarat Tina Turner ziariștilor din Melbourne. Stress, dar... cu interes! • Tot în turnee se află James Brown, Pink Floyd și Michael Jackson care au concertat recent la Berlin. • Totuși, nu turneul european al lui Michael Jackson este "evenimentul artistic al anului", cum afirmă confratele Mircea Zane în "Flacăra", și astăzi pentru simplul motiv că între timp acest eveniment s-a consumat, vreme de peste 10 ore, pe Wembley Arena din Londra. Ne referim la **Concertul pentru Nelson Mandela**. • La Lincoln Center din New York, Madonna poate fi admirată în postură de actriță în rolul unei secreteare în piesa "Speed The Plow". Tot aici, musicalul "Fantoma la operă", inspirat după romanul de groază al lui Gaston Leroux, se joacă cu casa închisă, pînă la finele anului biletele fiind vîndute. Amintim că muzica spectacolului este semnată de Andrew Lloyd Webber, care, printre altele, a compus "Cats" și "Evita". • În orașul texan Port Arthur a fost ridicată o statuie reprezentând-o pe marea cintărește Janis Joplin. Recent, ea ar fi împlinit 45 de ani... • Expansiunea mijloacelor de comunicare culminînd cu proliferarea tehnicii video aduce cu sine și dezavantaje. N-o afirmă doar McLuhan, ci și cineastii vest-germani Daniel Helfer și Hildegard Klasner, care, prin filmul lor "Die Rekord", trag un veritabil semnal de alarmă demascînd fenomenul alienării tinerilor care își îrosesc nemurărate ore din zi urmărand producătorile de factură îndoelnică ce înundă piata occidentală intoxindu-i realmente pe bieții telefagi.

Petru UMANSCHI

am să sfîrșește
ca regele Midas
inconjurat de aurul lui...

excelsior

Luana Gilda Ioanovici

STUDIU

Imi curge muzica
prin degete
și picăturile fierbinți
se evaporează
prin fiecare por.
Încerc să astern
roua de seară
pe clapele pianului,
pentru ca
fiecare notă
să se transforme
într-o regină a nopții.

CONEXIUNE

Tot ce ating
se transformă în amintire...
Într-o zi

Vreau să rid că o cascădă
și să pling că un incendiu
în același timp,
în același spațiu.
Vreau să fiu pian,
ca să sint
toate armoniile lumii...

Privește în oglinda timpului
și încearcă să-ți colorezi
spațiile albe.
Prepară-ți nuanțele
din ierburile mărilor adinții
și caută urmele pașilor mei
prin nisipul speranței.
Un nim布 de fluturi
îți va lumina zîmbetul
și vei striga clipă
care doare de-a tăta frumusețe.

panoramic

"Concepția secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, despre caracterul unitar al revoluției române de la 1848" se intitulează expunerea susținută în cadrul cercului de istorie națională de la Liceul Industrial nr. 9 de către prof. dr. Gh. Sora. • Tabăra de creație a cercurilor literare din județul nostru, deschisă în această săptămînă la Sandra, este organizată de Comitetul Județean de cultură și educație socialistă, Asociația scriitorilor din Timișoara, Comitetul Județean U.T.C., Consiliul de Educație politică și cultură socialistă al Schelei de extră-ție petrolieră de la Sandra. În cadrul unui bogat program (documentari, seri de lectură, întâlniri cu scriitorii, se dințe de lucru), s-au întîlnit tineri creatori din Timișoara, Lugoj, Deta, Sandra. • Artista plastică Florica Oravitan a anunțat deschiderea expoziției personale de pictură la Galeria "Helios" din Timișoara, în data de 9 iulie, ora 18. • O manifestare de un interes deosebit pentru public — recentă

unor categorii de cetățeni, între diferite științe sociale, formulări și concepte ale acestora, să selecteze și să extreze într-un circuit instituțional metode și procedee adecvate educației social-politice etc. În activitatea politico-ideologică se impune de asemenea să fie atrase și integrate presa, radioul și televiziunea, cinematografia, teatrul, uniunile de creație care trebuie să participe activ, prin toate operele lor, la promovarea concepției revoluționare, a principiilor socialiste, la ridicarea nivelului general de cultură al întregului popor". Rolul central în acest domeniu revine învățămîntului politico-ideologic chemat să-și perfecționeze întreaga activitate, să-și intensifice forța de convingere și demonstrație, să mobilizeze plenar masurile de oameni al muncii în mărea opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

Activitatea ideologică

Urmare din pag. 31

ducție de înaltă calitate și nivel tehnic, de înaltă ciență economică, dar și o puternică citadelă a educației și culturii revoluționare, de formare a omului nou".

Din această perspectivă, în fața activității politico-ideologice, a științelor social-politice se ridică o serie de sarcini importante: să prezinte într-o formă clară și precisă, bine argumentată și exemplificată ideile materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific, tezele politicii P.C.R., orientările și indicațiile tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, problemele fundamentale ale istoriei R.S.R., să studieze temeinicele fenomene sociale care apar, să sesizeze contradicțiile inclusiv acelea dintr-o nouă realitate și constată unor oameni sau chiar a

restrîns, încît nici nu va fi nevoie să schimbăm hotelul. Este un avantaj și faptul că vom evolua aproape de frontierele noastre. Practic, la fiecare meci vom fi ca casă, cu cel puțin 25 000 de suporteri în tribune", a declarat el atunci, Iubitorilor de speculații (ce-ar fi fost dacă...?) le propunem o temă de meditație, sprînjinită desigur pe fapte reale. Iată cum. În preziua tragerii la sorti, sus-amintite, la reunirea comisiei de organizare, un incident a tulburat atmosfera evasi-comunitară de la fața locului. Pablo Porta, președintele Federației Spaniole de Fotbal, a cerut renunțarea la "capetele de serie bis", în cazul respectiv Italia și Olanda, pe motiv că la Euro '84 procedura nu s-a aplicat. Motivul trăsătruii spaniolilor era simplu: în clasamentul UEFA, Spania avea același coeficient ca Olanda (1500), numai că parcursul olandezilor în preliminarii a fost mai bun. Tocmai această subtilitate nu a plăcut ibericilor, care și-au găsit un aliat în persoana lui Jacques Georges, președintele forului. Așadar, s-a procedat la o tragere la sorti integrală a celor șase adverse ale capilor de serie propriu-zisi: R.F. Germania și Anglia. La operația de repetiție (există și astăzi) au "fieșit" R.F. Germania, Italia, Olanda, U.R.S.S. Chiar, oare cum ar fi arătat grupurile dacă spaniolii nu s-ar fi simțit ofensați?

Marcel TOLCEA

P.S. În numărul viitor, un interviu cu Costică Rădulescu despre nimic altceva decât POLICALIFICARE.

aqua-forte

- Dacă Universul se disperează continuu, nici Omul nu poate abstrage.
- Multe poți obține din stergerea parbrizului șefului, dacă renăște să fiu bine văzut prin el.
- Dacă verighetele nu ar fi de aur, le-am schimbat mal des?
- Monumentul — o fugă colectivă de neant.
- Trufia Omului începe o dată cu credința în nemurire.
- Sugerează-i femeii iubite libertatea, dacă vrei să-ți accepte înțâlnuirea.
- Copilăria este cea mai lungă dintre vîrste: durează cît o viață de părinți.
- Nu-l huipe pe cei care au așezat Pămîntul în centrul Universului, căci au făcut-o din dragoste pentru Om.
- Ce tragică e veșnicia, fără dorința de-a trăi.
- Aud că există și sforari cîștigători, dar numai la teatru de păpuși.
- Culmea urechii muzicale: să constați notele false din cîntecul privighetorii.
- Punctualitatea la sosire nu scuză nepunctualitatea la plecare.

Trăila NICOLA

la fanion

VITRALIUL
PORTOCALIU

În 28 iunie, fotbalul european va primi, vreme de patru din vitraliul portocaliu românesc și striga celor șiricuri dublu, dar ître a întregii sale fizice, a înfășurătoare în față enormă și sună sub picioare. Dar putea și în Timiș a juca și rămas neputoare cuprinde într-o săptămână sau dispără în cînd un festival al petrelui să zicem?!

George DINU

VIET"

a unor mici formații, vitalitatea și eficiența lor. În deschidere, briarile dinamică, dezinsolovația Mare au ținut să formă apărăcoscurge la un pretext și însemnat un. Brigada artistică din sprijinătă de ritmurile de tărani, în costumele relevindu-ni-se o formă. În Incheiere, îl să profesionalismul, de o orășenească și o teatru. Este, însă, inerentă și vizuială, care le scoate înrență inegală cu marile care s-au întrunit într-o creștere nivelnor texte capabile să alizări ale locului, la

Lucian BURERIU

e

reți valoroși, tabile mundi cu imaginea altății, cu respect pentru, și, cu dorință viabilitatea în teatru a celor trei Mazilu. În sala Teatru unde a avut confirmat acordare și efortul la sensibilitatea

la este un veră, realizativ artistic anotimpul lui creațivistic teatrală județ și înțere și talentul Simionică, semnată de

mil ŞAIN

figurine

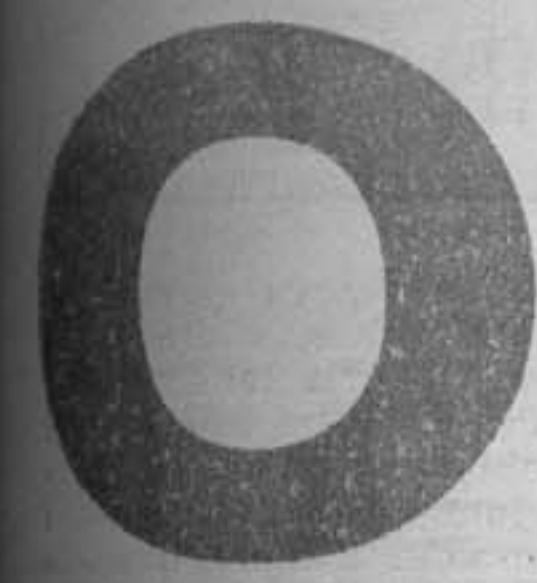
Substanța ironiei

În Cojocariu e un autor care nu se desmîntă, care nu se scurtă și are nerv umorist, ironia lui și de substanță împinge la metehne caractere: impostura, mișcărătură, credință, lenevia, grosolană, egoismul etc., tare ale cărui, pe care el și le etabli în dialogul cu lumea. Aceasta convinge în aceste din capul locului, este din locuri familiare, colocvial, din locuri de confesie (al cărui narator) și autenticitatea situațiilor conflictuale. Dan Cojocariu scrie "dinăuntru" pe care o cunoaște bine, lumea măruntă, a funcționării, a micilor sperfari, afacerilor, o lume nu de anvergură, dar cu înșii naivi, cu tipuri originale, unii cam ureche". Fauna aceasta este și prinsă cu dibăcie carioologică, și prinsă, aş zice,

fantezii pe măsură, cu un stil percutant și curat, moralist de substanță, făuritor de tipologii, uneori, strani, figuri de mari originali, punind în vîltag obesiile penibile, orgolile, într-un context de comic, adesea, enorm (Vezi Capsă). Dan Cojocariu se impune, între autohtoni satiri, prin substanța ironiei și a umorului său (secundă) intelligent, în autentice momente, în care contrastul dintre realitatea vie și aberațiile celor care o trăiesc naște, adesea, monștri. Șarjele sale sunt, mai totdeauna amicale, dar, niciodată, de prisos. Scrisul său devine, pentru noi, reconfortant, nu fără să nu simțim, sub crusta lui serioasă, aerul jucăuș și ironica privire care, dacă uneori este conciliantă cu slăbiciunile omenești, le pune totuși în vîltag pentru a ne aduce aminte de ele și a le văzeti.

I. ARIEȘANU

* Dan Cojocariu, "DIAGONALA CADRULUI", Ed. Albatros, 1988.

SAPTMINAL SOCIAL-POLITIC

O sută de ani de Pessoa — lată un titlu înținut frequent prin revistele literare europene, și nu doar în cele portugheze. „Ascensiunea” lui Fernando Pessoa este astăzi bizarul fenomen catoptric pe care îl prinde retina mititului de poezie, cît ca el de mascat cu ochelari negri în blazarea-i. Spunând Pessoa, își vine întâi în minte spectacolul dedublării, acel scenariu trăit în care au fost implicați nu doar cunoștinții heteronimi — Alberto Caeiro, Alvaro de Campos, Ricardo Reis, scriitori perfect autonomi — dar și atât de alte personaje pseudonime.

Pessoa — un fenomen catoptric

Incepând cu secolul francez, pe care copilul Pessoa îl folosea la vîrstă de șase ani, cînd redacta „ziare” autografe pentru „abonații” familiiei. Un semi-heteronim, nu mai puțin spectaculos, avea să fie dezvăluit publicului la sfîrșitul decenului după moartea lui Pessoa, o dată cu publicarea unui formidabil jurnal intitulat „Cartea neliniștirii”. Se numește Fernando Soares. Poet, proza-

tor, traducător, dramaturg, autor de romane politiste, eseist și critic literar (astfel a și debutat), redutabil cruciverbist, teoretician în probleme de comert, anagogic cunoșător al gnosticilor și rosiernienilor, filosof și chiar ideolog al unui naționalism lusitan de o stranie frumusețe utopică, scriind în portugheză, engleză sau, uneori, în franceză, Fernando Pessoa a fost el însuși o în-

treagă generație, cum și data să-a spus. Cu excepția două mici plachete de poezienglezești și a unui grup de 35 de sonete, ediții variante singura carte publicată astăzi este acel Mesaj (în 1934, în anii înaintea morții); un mic cupolă a istoriei Portugalului, și mai precis, o urmă istorică exalțând ideea de istorie văzută ca vremene. Dar dintr-o faimoasă lăză din cufărul eminescian, fost scosă, mai apoi, de zeci de mii de manuscrise „descifrarea” lor completă nu s-a încheiat.

D.L.

Fernando Pessoa

Trece prin față soarelui scama norul. Celui ce-o vede îl trece-un suspin. Sufletul e asemenei heliotropului; Spre cele depărtate rotindu-se în.

Trecu și norul. Soare pe boltă... Iar bucuria spre ei s-a rotat. Latentă flamură de revoltă, Ce rea clipă te-a-nfășurat?

De aproape un an nu mai scriu. Apăsătoare meditație Preschimbîndu-mă în ceea ce nu trebuie. Să fie întreruptă în atenție.

Mi-e dor de mine, de-odinoară, Ciud, cu suflet înstrăinat, Eram o cu totul altă ființă, Iar versul din nimic era luat.

Astăzi gîndesc și fac speculații, Scriu conștient de ceea ce zice... Oare pentru cine descinde din spații Acest crepuscul antic?

Alberto Caeiro

POEME DESPERECEHATE

Nu-i destul să deschizi fereastra Ca să vezi rîul și cimpile. Nu-i destul să nu fii orb Ca să vezi arborii și florile. E nevoie de asemenea să nu ai nici o filosofie. Cu filosofie nu mai există arbori: există doar idei. Există doar fiecare dintre noi, unul căte unul, ca gropile.

Este doar o fereastră deschisă, și-ntrreaga lume rămasă afară; E un vis despre ceea ce s-ar putea vedea dacă să deschide fereastra. El totdeauna diferă de ceea ce se vede cînd se deschide fereastra.

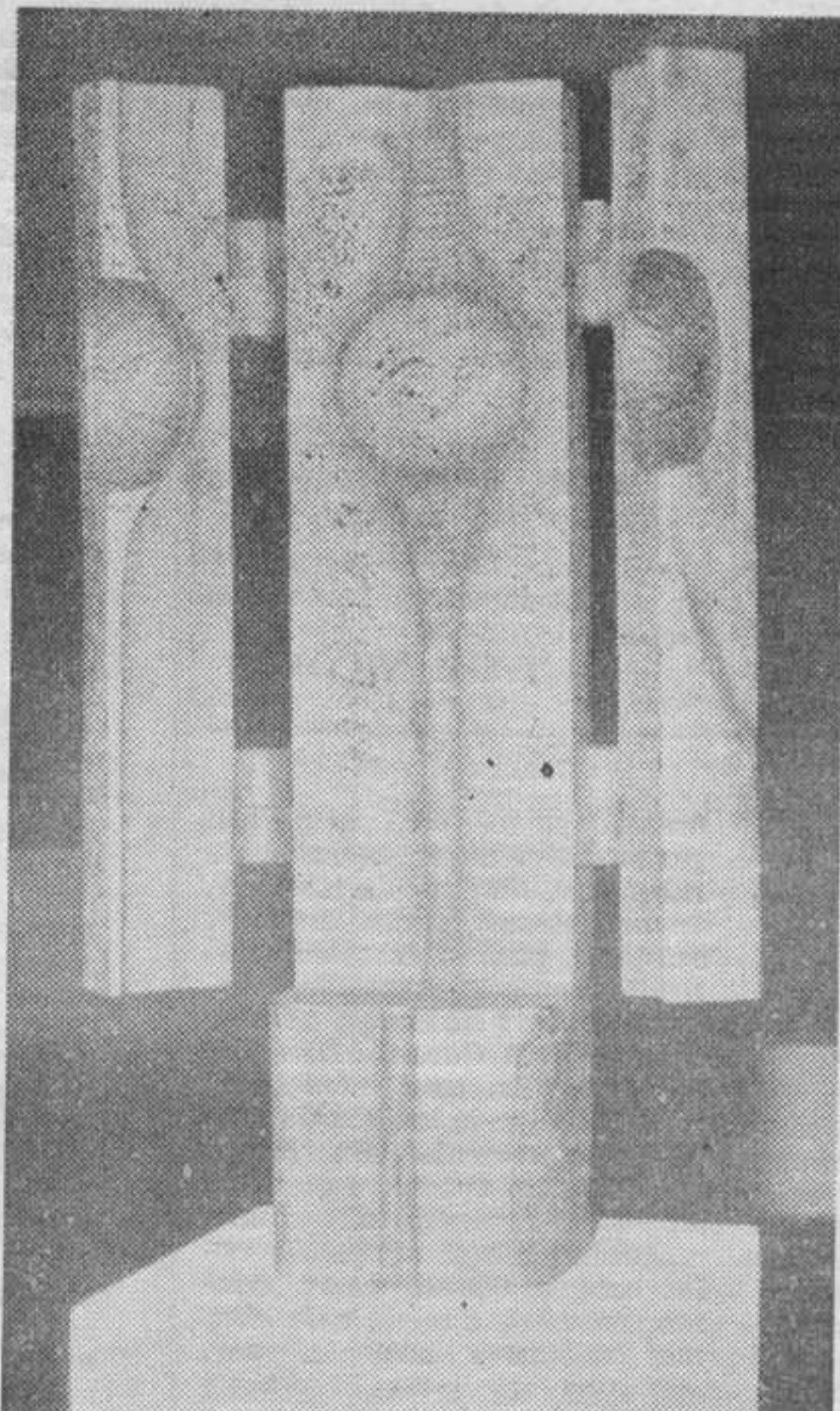
Cînd va fi să crească larba deasupra mormintului meu, Acesta va fi semnalul să fiu uitat cu totul. Natura niciodată nu-și amintește, de aceea-i frumoasă. Iar dacă va simți cineva bolnavă necesitate de a „interpretă” larba de pe mormîntul meu, Să spună că eu continuu să înverzesc și să fiu mineral.

In depărtare sunt muntii înzăpeziti sub soare, Dar cînd de suav a devenit frigul înzisit Care alungește și-ascute Sulitele înălătură soare.

Astăzi, Neera, să nu ne mai ascundem, Nu ne lipsește nimic, căci nimic noi suntem. Nu mai sperăm nimic și ne e frig la soare.

Dar să ne bucurăm de clipă, aşa cum este. Să fim ușor solemnă în bucuria-ne. Așteptind moartea Precum acel ce-o cunoște.

Trăiesc nenumărați înși în noi, Dacă eu suntem sau gîndesc, eu ignor Cine-i acel care-n mîne gîndesc sau suntem. Eu nu suntem decât locul Unde se simte sau se gîndesc.

VICTOR GAGA : Izvoare.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

ION ARIEȘANU (redactor șef)
ANGHEL DUMBRĂVEANU (redactor șef adjunct)
VIOREL COLTEȘCU, NICOLAE PIRVU, CORNEL UNGUREANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA, strada RODNA
Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.
TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

Prezentare și traducere

Dinu FLÂMĂNEANU

(Continuare în pag. 7)

DIN SUMAR :

„Vibrant omagiu mărețului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, în ultimii 23 ani, sub conducerea și cu contribu-

Aurel TURCUS

• Suplimentul didactic „Orizont școlar”.

Orizont 28

ZIARUL SOCIAL-POLITIC ȘI LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. ȘI COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTA TIMIȘ

NR. 28 (1115) 15 IULIE 1988 • SERIE NOUĂ, ANUL XXXIX • 8 PAG., 3 LEI

TEZELE PENTRU PLENARA C.C. AL P.C.R., PROGRAM DE ACȚIUNE AL ÎNTREGULUI POPOR

PARTIDUL – CENTRUL VITAL AL NAȚIUNII NOASTRE

Fond în plină și deplină cunoașterea umanei, acum, în mijlocul trăiești tulburătorul moment al bîruntii omului român, sub auspiciile geniale ale muncii. Am fost, de-a rîndul, un popor sănătos, legat, prin cele mai vîrstnice fire ale existenței, de la gîrlă, apărind-o, ocrotind-o, veșnic avînd cel mai puternic sentiment al dragostei și de vîtră patriei și de sănătatea perpetuu zâmbitătoare.

Este un fapt demonstrat că progresul și calitatea vieții unei societăți depind nu numai de natura modului ei de producție, ci și de calitatea activității factorilor politici, de măsura în care sunt respectate interesele vitale ale maselor, de gradul în care sunt integrate cele mai importante rezultate ale științelor în activitatea de conducere. De aceea, pentru un partid comunist, devenit partid de guvernămînt, ce și-a assumat mari responsabilități în fața poporului, grija pentru sporirea rolului său de conducător, al competențelor necesare dirijării unui proces revoluționar din ce în ce mai complex constituie o problemă permanent actuală, o preocupare constantă, teoretică și practică, pentru găsirea mijloacelor corespunzătoare perfeționării sistemului politic, instrumentul oamenilor muncii în construirea socialismului și comunismului.

O expresie eloventă a capacitatii creațoare a P.C.R., a înțelegerii necesității afirmării tot mai puternice a rolului său de conducător o constituie tezele privind unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii politico-educative și ale situației internaționale ce se dezbat cu toții comuniștili, cu întregul popor. Sistemul chemați a descifra cu perspicacitate și răspundere modul în care poate fi ridicată eficiența actualui de conducere la toate nivelurile, cum pot fi mobilizate toate resursele umane și materiale în vederea înfăptuirii programelor de dezvoltare social-economică. „Cresterea rolului conducător al partidului înseamnă ridicarea răspunderii comuniștilor în întreaga activitate de construcție socialistă”, sublinia tovarășul NICOLAE CEAUSESCU la recenta Consfătuire cu activul din domeniile organizatorice și politico-ideologice, precum și la Plenara C.C. al P.C.R. din 29 iunie, revenind asupra rolului și funcțiilor partidului comunist de guvernămînt din perspectiva exigențelor impuse de noul stadiu de dezvoltare a României, de răspunderile mari ce-l revin pentru lichidarea neajunsurilor ce frinează în prezent procesul revoluționar. Sistemul atenționați asupra necesității ridicării calității muncii în toate sectoarele și, pentru aceasta, și a calității membrilor de partid, ce trebuie să fie prezenti la locurile hotăritoare. Se cer, astfel, exigențe mai mari la primirile în partid, în politica de selecționare, pregătire și promovare a cadrelor, precum și o continuă întărire a unității politico-organizatorice și ideologice a partidului.

Afirmarea mai puternică a partidului ca și centru vital al întregii societăți, prin amplificarea

asemenea grad înalt de pregătire profesională și de cultură generală, profil moral-politic înaintat, trăsături ale revoluționarului acestor zile. Punând în centrul activității politico-educative lupta împotriva ignoranței și inculturii, secretarul general cere o amplificare a combativității, a întransigentei față de manifestări străine normelor etice și echității co-

muniste, față de misticism, de concepții naționaliste, cosmopolite, de ploconire în fața a tot ce vine din afară și subprecirea marilor noastre realizări, de atitudinea inapoiată față de muncă, de bunul obștesc. Obiectivele ce vizează trecerea României într-o nouă etapă strategică, în rîndul tărilor cu dezvoltare medie, cer eforturi conjugate din partea întregii societăți, a întregului sistem democratic, o mai bună delimitare a răspunsurilor organelor de partid, de stat și alte organizații ale maselor. Aceasta, însă, impune în mod obiectiv o sporire a răspunsului și capacitateilor partidului pentru buna funcționare a tuturor acestor organisme, fără a li se substitui în nici un fel.

Ca și centru vital al națiunii, de la care radiază energie și căldură revoluționară, ca și dirjează munca întregului popor, partidul trebuie să se preocupe de perfecționarea democrației sale interne, parte a democrației muncitorești-revoluționare, să inițieze și organizeze dezbaterea largă a tuturor problemelor, atât a celor de interes general, interne și revoluționare, cât și a celor ce interesează diferențele colective de oameni ai muncii din industrie, agricultură, instituții de cultură etc. Preocuparea pentru creșterea participării diferențelor categorii sociale la elaborarea și realizarea politicii constituie o importantă trăsătură a unei conduceri sănătoase autentice. Tocmai de aceea, P.C.R. revine cu consecvență asupra necesității de a ridica gradul de funcționalitate a sistemului nostru democratic, unic în felul său, garantând punerii mai rapide și mai clare în evidență a superiorității socialismului.

Dacă putem aprecia că linia generală a strategiei partidului este pe deplin justă, cu deschidere după Congresul al IX-lea, cu toate lipsurile ce s-au manifestat și care au făcut ca realizările să nu fie la înălțimea potențialului tehnic și uman de care dispunem, aceasta și pentru că în toată această perioadă P.C.R. a acordat o atenție deosebită conducerii politice a societății socialiste, atât ca știință, cât și ca artă, elaborând un capitol original de praxiologie marxistă prin care trece ca un fir roșu grija permanentă pentru afirmarea tot mai puternică a rolului său de conducător. Si, în prezent, arăta tovarășul NICOLAE CEAUSESCU, „este necesar să întărim continuu partidul, să avem în vedere că, încă multă vreme — inclusiv în societatea comunistă, partidul va avea un rol important”.

Prof. univ. dr.

Ilie LUCA

Campania

Fierbinte vînt de aur, în lanuri unduind,
Învăluie ogoru-n culori străvechi-solare
Combinele cu zbaturi slajul și-l întind
Sub gongul de arșiță, înșurubate-n zare.

E ampla partitură a cimpului precum
Un săn-tier eroic, vorbindu-ne de pîine;
Fiece om, la postu-i, esențial e-acum,
Cind hotărîm belșugul și zilele lui mîne.

E-un spațiu dens, al muncii, dinamic tensionîm;
Fertilitatea zilei și sensul vieții astea;
E ceasul recoltării în inimă și-n gînd,
Simbolul eficienței acestei ere faste.

Lucian BURERIU

BELȘUGATELE LANURI

LANURI

si intregul tău suflet

brazdele ei neintrerupte
în lungul veacurilor. De altă
parte fi „convorbirea” cu
belșugatele, nesfîrșitele la
vînt. Aud în dulcea lor foșniță
glasul pămîntului său și urmăresc: „Vom fi ce-am
mai mult decît atât!” —
istoricul al ființării na
ționale, într-o pacea lumii și
benefacerei ei, în
bătălie a muncii pen
sionare, a sporei recoltelor și infla
ției sezarilor rurale și urba
ne. Drepse mânoasele lanuri
și vîntul și vîntoarele recolte
de la vînt din spațiul carpato
-alpien-pontic, care au im
prumutat lumea antichității,
au lăsat mărturii scrise He
liu, Plinius cel Bătrîn, Herodot, Demostenes, ei aducind,
înalt elogiu oamenilor
acestui pămînt, înfrățîndu
și cu belșugul acestuia.
Impresionantele pri
mări ale belșugului și muncii
strălucite fapte ale istoriei
contemporane, în care
lumina împreună cu in
genia constituie ramuri de
solătoare pentru dez
voltarea societății noastre. O
calitate superioară în
lumina agriculturii noas
te, socialiste, ca și a întregii
naționale, a fost
de istoricul Congres
al Partidului Comu
nist din România, în ultimii 23
de ani, sub conducerea și con
tinutul său.

Aurel TURCUS

Continuare în pag. 7

DIN SUMAR :

„Vibrant omagiu
memorial Congres al
III-lea al Partidului“,
„Suplimentul didac
tic „Orizont școlar“.

A, strada RODNEI 1;
nuscrisele nepublicate
c la P.T.T.R.
index : 42.907

TEMURILE LITERATURII

• cronica literară •

VIATA ÎN ANTOLOGII

1. Cu volumul tipărit de Editura Cartea Românească, *Desculț* a ajuns la ediția a șaptesprezecea. Nici o carte a literaturii noastre "noi" nu a fost redată cu o asemenea frecvență, nici una nu a cunoscut tirajele ei. În competiție ar rămâne doar *Morometii* Iată, însă, că într-un eseu din ultimul număr al *Caietelor critice*, Valeriu Răpeanu trage semnalul de alarmă: Zaharia Stancu, afirmă domnia-sa, este deja un scriitor uitat. Sau chiar dacă nu este un scriitor uitat, despre cărțile sale se scrie mai puțin și mai superficial decât se scria cu puțină vreme în urmă.

Ca istoric literar eficient, Valeriu Răpeanu ne propune o temă de meditație necesară. Intotdeauna cititorul — comentatorul literar — trebuie împrejmuit de asemenea teme. Fiindcă, dacă e adevarat că opera lui Zaharia Stancu trece printre un explicabil con de umbră, adevarat este că azi opera lui Zaharia Stancu poate fi recitată cu mare folos. Excelenta postfață a Marianei Ionescu la ediția a șaptesprezecea mă face să cred că, dacă *Desculț* nu a recoltat în anii '80 astfel superlativ din partea recenzentilor ca — de pildă — în anii '30, există o temeinică înțelegere a operei sale dintr-un unghi care ne interesează cu deosebire: al actualității ei.

2. Abia acum, când valul de superlative din jurul lui Zaharia Stancu s-a mai retras, putem observa posibilitatea unei comparații *Desculț* — *Morometii*. Comparație oripilantă pentru rafinării în anii '60, în anii '70. Pe lângă Preda e preocupat de insula de liniște — fie și iluzorie — în care se instalează satul românesc, Zaharia Stancu e preocupat de satul în care e posibil orice. Marin Preda va refuza, de pildă, să creadă că tărani din Salcia purtaseră, la culesul strugurilor, botniță. Destui comentator (și noi, în *Proza românească de azi*) i-au dat dreptate lui Marin Preda. Nici Marin Preda, nici alții nu puteau înțelege cum se puteau întâmpla asemenea monstruozități în satul românesc al sec. XX. Mărturii recente arată că Stancu nu inventase nimic. *Desculț*, cu sirul lui de asasinate, de crime, de nedreptăți, cu imaginile tăraniului constrins la mizerie, boală, umiliște arată că în satul românesc fusese posibil orice. Romancierul oferă imagini esențiale ale unei lumi pe care noi ne-am obișnuit să o considerăm — și grăție unei literaturi inclinate spre idilă și utopie — mai puțin condamnată la suferință.

In frumosul studiu care însoțește volumul, Mariana Ionescu subliniază că în nici una din cărțile celor patru decenii de literatură "nouă" ființă nu apare atât de deformată, chinuită, handicapată. În nici unul dintre romanele noastre pământul nu are o asemenea fertilitate negativă. Roman al satului, *Desculț* este și un roman al pământului care naște monștri. Rodnicia pământului e, în romanul *Desculț*, demență. Nimic nu mai are valoare, sărbătorile sunt infestate. Câlcul — joc sacru altădată — îl joacă tiganii. La horă lăutării săi „trei prăpăduri”. O femeie naște și își îngroapă nou-născutul în gunoi, altul vrea o nevastă tineră și își ucide în bătăi soția legitimă. Această „fertilitate negativă” are, ca revers, instalarea în reveria utopizantă. Oamenii visează averi fabuloase, căută comori, spun sau ascultă povestiri despre minunatul vremii de odinioară. Darie însuși găsește o carte în oglinda căreia se privește: *Abu, regele din Ulala*. Abu e un adolescent de vîrstă lui Darie care nu e numai desculț, „ci și despăgubit”, dar trăiește într-o insulă paradisică.

3. Scris pe bună dreptate Mariana Ionescu că *Desculț* este un roman destinat să suplimească un foileton politic. *Desculț*, arătam altădată, trebuia să fie un roman de educație politică într-o vreme în care aceasta se cerea, de fapt, romanului: să fie manual de educație politică. Pe multe pagini, cartea explică și ilustrează lozinci ale momentului. Alfabetizează. *Întrebările și răspunsurile urmăresc*, de prea multe ori, să arate diferențele de concepție ale tăraniilor bogăți și săraci, ale „burgheziei” rurale și ale burgheziei urbane. Din acest unghi de vedere, personajele („personajele”) din *Desculț* aparțin unor serii literare ce își adaugă mai toate personajele anilor 1948—1955.

Ieșit din serie este însă Darie. Ca și Niculae Moromete, Darie va trebui să învingă handicapul fragilității fizice prin inteligență. Prin „știință vieții”. Ca și în ciclul *Morometilor*, există în ciclul *Desculț* o propoziție esențială: da, dar eu știu că... Unul dintre cei înzestrăți cu știință vieții sau o experiență esențială trăită în satul tradiției îl pregătise să ghicească, sub aparență, adevarul. În lumea infernală, eroul e posesorul unui adevarat esențial, verhi, verificat. Ca Parsifal, eroul trebuia să afirme adevarul adine al Naturii în fața celor care l-au pierdut. Înfruntarea dintre erou și lume nu se petrece în numele energiilor, al voinei de ascensiune ca în romanul balzacian, ca în romanele clasice ale secolului al XIX-lea, ci prin știință, prin „șireticurile” grăție căror eroul poate tine piept lumii celeilalte. Vocația de a vîsa nu e inutilă, credință — naivă — în Utopia scrисului nu e zadarnică. Definitorii pentru matricea spirituală românească — satul — *Desculț*, ca și *Morometii* reprezintă triumful scriitorului asupra conștrangerii imediatului. Darie, ca și Niculae Moromete, învingă ca scriitori.

Cornel UNGUREANU

* Zaharia Stancu — *DESCULȚ*, ed. a 17-a, postfață de Mariana Ionescu, Ed. Cartea Românească.

Mi-a părut intotdeauna uimitor cum reușește Șerban Foarță ca la mai fiecare pas (pe hîrtie, vreau să spun), texte, fragmente — nu-i aşa — ale unei „țesături” mai mari să-i oglindescă personalitatea-nțreagă. Îi ieșă atât de bine un anumit joc între detaliu și ansamblu, într-întîmpință sătucă de etichetele cărora le pare predestinat: manierist, orfevru al cuvintelor etc., etc. (există și variante mai brutale). Potrivit lor, ar trebui să-l vedem risipindu-se etern în amănunte, devotat șlefuirii de minuscule, prețioase cioburi, niciodată dinaintea oglinzi targi cuprinzătoare. Si totuși, „cioburile” sale au puterea „oglinzii” tutelare, atrăgând în jurul lor, ca niște nuclee gravitaționale, un halou dens de sensuri. Aș zice că lucrul se petrece din două motive: unul, mai ușor vizibil (și la care mă opresc mai departe), e arela că scriitura suprapune multe straturi de procedee, obținând o complexitate ieșită din comun; iar celălalt, „impondabil” (și pe care inanalizabil fiind: îl enunț doar), ar fi capacitatea spontană „neprogramată” a rîndurilor lui Foarță de a întreține un abur de sentimentalitate de melancolie, uneori dramatic de-a dreptul, o stare — cu alte cuvinte — care trămite dincolo de text, către viața interioară a unui eu auto-rial. Pentru a percepe această „impondabilă”, nu trebuie de săt să ne doveşim — măcar cîte o clipă — capabili să depășim atracția performanțelor tehnice ale scriturii, care tind să ne epateze și

să monopolizeze atenția. Ceea ce nu înseamnă — bineînțelea — că trebuie să trecem peste ele, ci prin ele, de la ele mai departe, căci scrișul lui Șerban Foarță nu poate fi înțeleasă și prețuită la adevarata valoare în ignoranță față de rafinamentele stilistice, față de jocul lor solemn (sau, ca și poate, și față de ritualul lor ironic). Din nefericire, performanțele cu privirea la sunt de obicei doar recunoscute ca atare, fără să fie și analizate minuțios, comentariile critice consumindu-se (ca și asta, la urma urmelor) pe „întinderea” unor articole de gazetă.

Încerc — aşadar — să spun ceva mai mult despre complexitatea scriiturii, cu aplicație la *Holorime* (Ed. Litera, 1986). Primul lucru care se observă și că, în maniera din toate cărțile sale, compoziția savantă a acesteia îl dă așa putere (invocată la începutul acestor însemnări) de evocare a întregului: îl întîlnim — și încă la nivelul de sus — pe poetul nemairomântilor „prestidigităii” stilistice, dar și — în *Avertismentul* prefățator și în secțiunea finală de Note și trimiteri — pe eseistul cu sintaxă atât de personală: iar întreaga carte, cu toate „parantezele” sale (cum le spune Genette) — cu numitul *Avertisment*, cu motto-uri așezate sub genericul „Exergă”, cu Note și pornind chiar de la im-

gren de găsit, chiar pe această căldură caragialiană, cineva care să admită evidență: *Temă și variațuni* — subtitulat „momente, schițe, tiri” —, volum alcătuit de către Ion Vartic din creația „de gen” a lui Caragiale. Nu unul neapărat literar. Un eveniment cu un foarte substrat psihologic. Să cu o bătăie mai lungă decât a obișnuințelor „ediții de giale”. Criticul elujean a preferat antologilor ce preluană, selectiv, părțile cunoscute serie de *Opere*, o altă tehnică, mai puțin comodă și apelată de surse, la edițiile principale. Dublu avantaj: mai întâi, acelea aveau gîru și prestigiu autenticitatei. Apoi, pentru că redă structura originală a volumelor, modificată în decursul vremii, din cele mai diverse rațiuni interesat de motivarea amănunțită a structurii ediției găsește, de altfel, cîteva argumente în doctele considerații ale lui Ion Vartic. Din acest punct de vedere, avem de-a face, aș spune, cu o ediție idealizată: una pe care Caragiale însuși ar fi privit-o cu nostalgie. Tocmai pentru că e foarte firească, Ion Vartic a procedat așa cum n-a mai făcut-o nici unul din anteriorii editori în dispuneri cronologice a textelor, a optat pentru selectarea ultimelor versiuni în cazul rescrierilor, dar aseazînd-o în locul pe care-l avea inițial în volum publicate de către Caragiale.

Desigur, doar o simplă rearanjare a textelor ar fi fost prea puțină pe subiectul unei cronică literare. Din fericire, *Temă și variațuni* nu se operează aici. Mai există și o incitantă prefăță (I.L. Caragiale și schițele sale exemplare — un titlu cu bătăie lungă, spre celebrele nuvele exemplare ale lui Caragiale — scrisă cu, de-a-zîna, cunoscute profunzime a lui Ion Vartic. Introducerea și ea, din canoanele genului: nu procedează la descrierea materiei ca să se deschidă, asemenea unui compas, asupra a două chestiuni legate de caragialiană. Sint, de fapt, două eserți independente, unite de pasiunea cîrărîi resorturilor psihologice ale apariției și structurii volumelor mărită de scriitor.

Mai întâi, o chestiune de context: de ce, se întrebă Ion Vartic, de la 1901, la apariție, *Momentele* au fost primite cu destulă răceală? Să tot să punde: pentru că ele nu erau percepute, în primul rînd, ca literatură. Cînd contemporan nu facea distincția între *jurnalismul* (perisabilitatea, osmînitatea, aparența de *fapt cotidian, banal*) și *transfigurarea artistică*. Subiecte erau luate, se stie, din realitatea imediată — unele, întimplări de o certă nătăritate. Erau un comentarin direct, sumar retusat, al cotidianului. Prin miracol au depășit ele stadiul de *document*, devenind literatură de cînd înaltă clasă? Prin talentul lui Caragiale, desigur. Dar și prin altceva: cînd constituie, consideră Ion Vartic într-un limbaj heideggerian, „o multiplicare a fățelor prin care omul este o ființă-in-lume, în consecință, într-unul de-a-fi-intotdeauna-cu-celălalt”. Altfel spus, *actualitatea* provine „eternitatea” lor, din faptul că sunt „un dat originar, determinant al existenței și al viații în banalitatea cotidiană”. Așa este. Ar mai rămda să demonstreze (în)opportunitatea invocării lui Heidegger în acest context. Pe lângă paralelă a textelor din *Sein und Zeit* și a celor din schițele lui Caragiale, ar fi de surprinzătoare pe planul întîlnirii ideilor, nu este pe deosebită relevanță. Ce să-ri întimplă, mă întreb, dacă Heidegger nu ar fi lăsat lebrele-i concepte? Demersul lui Ion Vartic e o performanță intelectuală a fi, prin aceasta, și o inevitabilitate a analizei. O apropiere, totuși, extensă în afară cîstiiunii, sortită să ne probeze, încă o dată, subtilitatea prefățării și, poate, frumusețea actului critic.

Mai mai autentic este Ion Vartic în ceea ce constituie reala sa vorbă „detectivistică” literară. Aici, aflăm cu adevărat lucruri noi: că *Momentele* organizează muzical, după un model al *temei și variațiunii* (de unde și anotologia: unele schițe funcționează ca teme pentru altele, „variațiuni păși subiect”); că așa-zisa *cultură* a lui Caragiale e doar o legendă — un mit că în Caragiale avem un posibil model socratic al scriitorului (în mod deosebit, observă Ion Vartic, nesenzat tocmai de către Constantin Noica, alătura că abuziv, totuși, listei „detractorilor” lui Caragiale); că *nenumărate semnificații* certifică perfectă edificare culturală și orientare în spațiul literaturii a lui Caragiale etc., etc. În astfel de analize, neezitante, erudită, subtilă, pînă de un duh imprumutat parcă direct maestrului, îl recunoaștem pe admirat exeget caragialian. Mai mult decât în dialogul cu Heidegger — altminteri — nume cît se poate de în actualitate, activitatea sa extra-filosofică este divină în aceste zile, cu o pasionalitate ieșită din comun în marile reviste culturale europene, și nu numai. Să fie această neintenționată întîlnire încă una, formele prin care se manifestă umorul săt de actual al lui Caragiale?

Mircea MIHAI

* I.L. Caragiale, *TEMA și VARIAȚIUNI*, momente, schițe, amintiri, îngrădită și prefăță de Ion Vartic, Ed. Dacia, 1988.

Ce se vede în oglinda textului

pletirea cuvintelor pe copertă, într-o savantă distribuire de simetrii și defațaje („Coperta autorului”, stă scris pe versoii paginii de titlu). Într-întreaga carte pare să concentreze „tot ce poate” autorul ei, „tot ce știe”. Deși — n-am precizat încă — e „doar” o plachetă subțire... Privind-o mai îndeaproape, complexitatea compoziției de ansamblu se va regăsi și în mic, în toate compartimentele ei. Bunăoară în *Avertisment*, care joacă un rol multiplu: comentează evoluția la „tautofonii” la „holorime” (în volumul său *Şalui*, eșărpele Isadorei — Ed. Litera, 1978 — Foarță publicase *Sase* (spre șapte) tautofonii sau tentăvă de-a supraimea (nepedepsită) aerul dintre cuvinte, plus o *Antistrofă*, compusă toate pe aceleasi principii ca și poemele de acum), explică despre ce este vorba, dă indicatii de lectură, „avertizăză” că „genul” nu e „un simplu calambur”, atribule verstrilor sensul unui „zelos / gelos” omagiu adus limbii române și — în sfîrșit — înfățișează „holorimele” drept deopotrivă pedeapsă și răspplată pentru autorul lor (definitie disimulată a acutului creației). Notele an și ele un motto (neapărat (auto)ironic) din notele lui Eliot la *The Waste Land*, explică o serie de „vocabule savante, rare” și deconspiră astfel o parte din bogata țesătură de eruditie a cărții.

„Capodopera” *Holorimele* mi se dată la X-a (p. 20—23), singura care reștește și catre catrelelor: are opt. Arbiu și o descriere în detaliu, cîndind pe rînd toate strofele. E un fel de căre a himericei feminității, eternitatea roioase (cum s-ar zice, goetheanul și „Ewigweibliche” trecut prin filtrele dornist-oculite). Ea traversează și poetul în trei ipostaze, trei profeții și-acestei cifre): înțilia apare ca o boala, ca o reflexie a aerului („Ca sub zare, flua, / în voal tătărașă”), a două e onirică („O altă, a unei decale fragil / al unor palide forme — cînvîntul din urmă trimisind la finea cărților), iar a treia reprezentă ordine trans-pămînteană, un spațiu doar două dimensiuni (poate — iată și cărții), în care-l cheamă către Luceafărul cu inverse roluri („Imbișem e-a treia, / în ea, să pierde berat, / ca un simbol, dimensiunea trăsătură în grădină”): toate, excursii, drame, cursuri de învățătură, fară a interveni cu atenție în cultivarea calităților proceselor psihice, perso-

nală ale în aer liber, ele oferă largi posibilități educatoarelor de a studia și cunoaște compreensiv copiii, de a interveni cu atenție în cultivarea calităților proceselor psihice, perso-

GENERALITATEA VITITORULUI

Invățămîntul preșcolar din județul Timiș, aidomă celu din întreaga țară, a cunoscut o dezvoltare foarte rapidă, activitatea cu preșcolarii fiind organizată și se desfășoară în

VIBRANT OMAGIU MĂREȚULUI CONGRES AL IX-LEA!

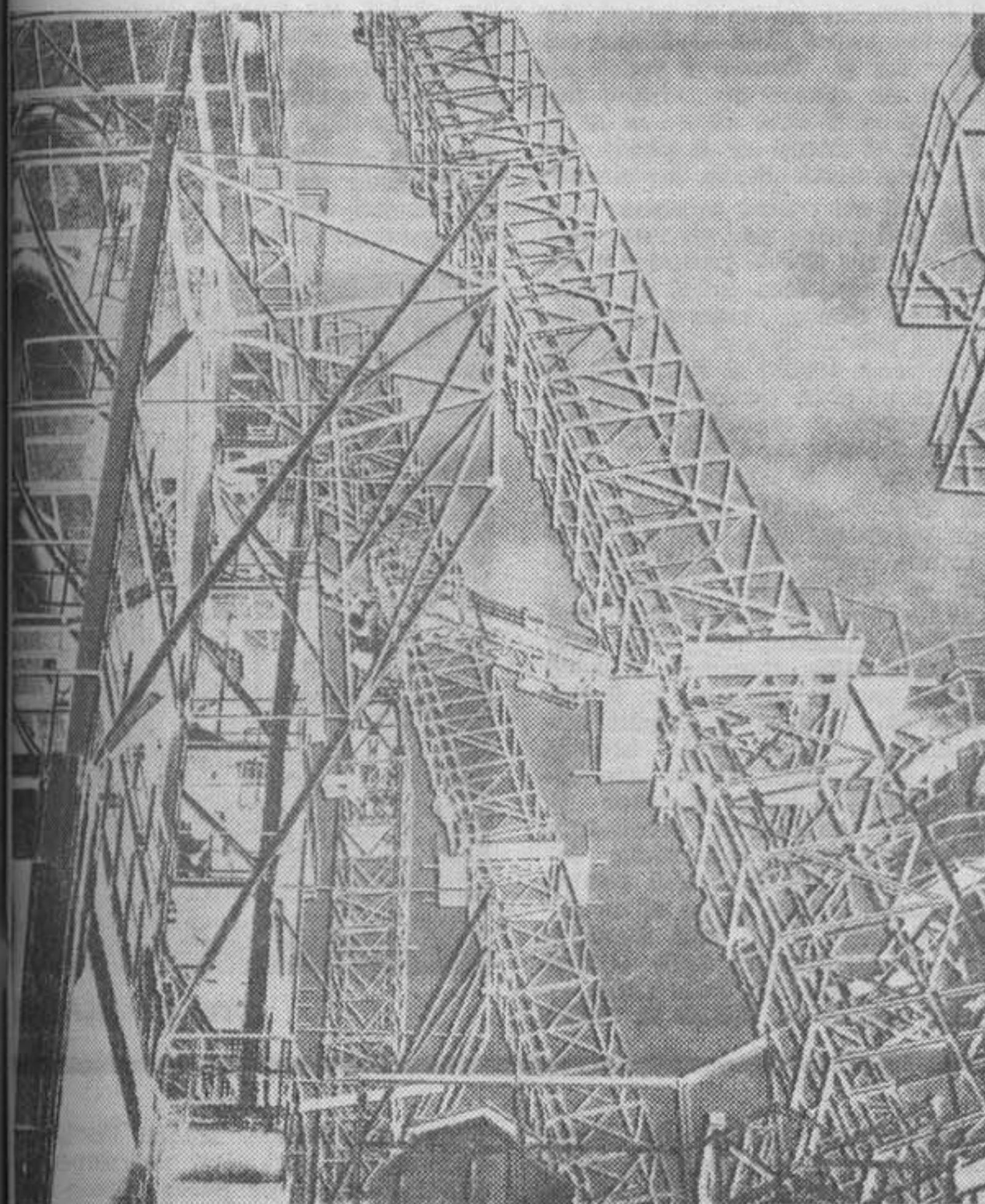
UN EVENIMENT CARE A MARCAT O NOUĂ ETAPĂ ISTORICĂ

Dacă că azi, după ce s-au scurs patru și trei de ani de la Congresul al X-lea al partidului din vara anului 1951, se pot vedea mai clar succesele morale materiale și spirituale doar în toate sectoarele de popor și națională. La recenta Consfătuire cu acordul și cadrele de bază din domeniile organizatorice de partid și politico-ideologice, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a subliniat că acest imens Congres, la care am avut și eu onoarea de a participa în vara aceea și care a marcat o nouă etapă în același partidul nostru comunist, în cursul proces revoluționar. S-a desfășurat o înfloritoare și stimulatoare acțiune în domeniul economic și social, în domeniul ideologic, pe tărâmul literaturii și artei, în dezvoltarea generală a patriei. La Consfătuire s-a accentuat în această perioadă s-au lichidat multe stări de lucruri negative și grele din trecut. Iși făcuse loc, la un moment dat, un curs foarte periculos

tinută a nivelului cultural al poporului. Consfătuirea cere îmbunătățirea și perfecționarea activităților culturale în toate domeniile. Fiindcă numai un om educat și săpân pe cele mai înalte cunoștințe poate înțelege legile obiective, poate fi un om cu adevărat liber. Sublinierile acestea reliefază și perspectivele de viitor ce se deschid omului său și liniștea împreună, clocoțul fierbinte al muncii și tihna telului atins. Portrete de muncitori, pe lîngă giganticele mașini și instalații, pe lîngă calculatoare ce emit cu poftă cifre și date — coordonate ale faptelor măsurate conform rigorilor științei și tehnicii. Văd portretele lor și atunci cînd intr-o hală imensă figurile lor devin minuscule pe lîngă instalații, cînd vocea lor se pierde în zgomotul fabricii. „Elementul soare” — el rămîne, arătindu-ne că și aici, și dincolo, și peste tot lucrează acel creator, pe numele său „contemporan”: făuritor al izbînților de azi.

Imi aduc aminte de întîlnirea pe care am avut-o noi, scriitorii și oamenii de artă, cu tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU înainte de Congresul al IX-lea al partidului. Tovărășul NICOLAE CEAUȘESCU ne îndemna și atunci să ne orientăm spre izvoarele

imi aduc aminte de întîlnirea pe care am avut-o noi, scriitorii și oamenii de artă, cu tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU înainte de Congresul al IX-lea al partidului. Tovărășul NICOLAE CEAUȘESCU ne îndemna și atunci să ne orientăm spre izvoarele

dătătoare de viață: „adevărata inspirație pentru toți creatorii trebuie să fie poporul, realizările societății noastre”. Citind cu atenție Exponerea din 23 iunie, m-am gîndit că teme importante sugerează! Cite idei strălucitoare, cite inițiativă! Desigur, pentru inspirația lor artistică, poezii, prozătorii, dramaturgii trebuie să cunoască viața poporului, să trăiască împreună cu poporul marile lui izbișni, eroismul lui, năzuințele de fiecare zi și zbaterile lui, să înțeleagă munca lui vie, complexă. Secretarul general al partidului accentua că avem opere literare și de artă „multe, bune. Dar avem nevoie încă de unele, și mai bune, în toate sectoarele”.

Subliniind de fiecare dată rolul scriitorilor și artiștilor în complexul proces de dezvoltare culturală a poporului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU exprimă prețuirea pe care o acordă partidul și statul nostru oamenilor de literă și de artă, activității noastre creaționale. Acest bogat fond de idei, pe care îl însușim cu întreg atașamentul inimilor noastre, constituie pentru toți scriitorii un adevărat program de acțiune, de imperativ, un tel mare!

AL. JEBELEANU

Spațiul dăruirii

Atelierul meu de creație e populat de mii și mii de fapte, care vin spre mine, ajungind din ce în ce mai aproape de miezul conștiinței mele de creator. Fapte ce poartă chipul mulțor oameni cunoscuți și necunoscuți, cu un însemn pe care-l denumesc „elementul soare”. Acel minunat ferment al setei de dăruire, care dă elan mîinilor și mintii și din care se degajă acea „dulce suferință” a neliniștei creațoare. Mergeu mai bine, mereu mai mult — parcă aud cadența sentimentelor ce alimentează marea lor putere de a deveni făuritori ai valorilor perene. Portrete de tărani, cu palmele arzînd de sudore, iar în urma lor holdele întinse ale roadelor. Neliniștea și liniștea împreună, clocoțul fierbinte al muncii și tihna telului atins. Portrete de muncitori, pe lîngă giganticele mașini și instalații, pe lîngă calculatoare ce emit cu poftă cifre și date — coordonate ale faptelor măsurate conform rigorilor științei și tehnicii. Văd portretele lor și atunci cînd intr-o hală imensă figurile lor devin minuscule pe lîngă instalații, cînd vocea lor se pierde în zgomotul fabricii. „Elementul soare” — el rămîne, arătindu-ne că și aici, și dincolo, și peste tot lucrează acel creator, pe numele său „contemporan”: făuritor al izbînților de azi.

Si această stare de continuă dăruire face să simță mai adinc respirația tim-pului. Tu, scriitorul de azi, creatorul care lucrează în domeniul infinit al fanteriei cutesătoare, te dăruiești visind cu ardoare ca acest chip, odată strecută în mintea ta, va renăște cît mai fidel, cît mai convingător și cît mai neasemuit prin trăsăturile sale individuale, prin paginile sale destinate a fascina mintea și inima cititorului.

Respirația largă a timpului pe care-l trăim cu atită chemare de a valorifica toate resursele noastre dătătoare de nol

energiil, este calea care se deschide spre zare, este izvorul care se alimentează din adevăruri trăite sau ce pot fi trăite, simțite de semenii tăi. „Elementul soare” este însemnul temperaturii cărților tale pe care le dăruiești timpului. Astfel se contopește, se identifică scriitorul, creator al valorilor spirituale, cu năzuințele acelora ce construiesc, se alătură și merg alături în marele proces de transformare a societății și a omului în stare de cele mai grandioase fapte. Inspira elan și încredere, sentimente ale iubirii de țară a celor mulți. Iar din această dragoste a lui, a scriitorului și a altora, din sentimentul datoriei sale și a altora, din setea nobilă a mîinii și a mîinilor sale angajate în a crea, a construi, a participa — se vor deschide larg aripile serisului.

In fiecare moment trăit cu intensitatea conștiinței te îmboğățești, te alimentezi cu idei din care se conturează chipurile eroilor pe care îi cauți. Si în acel moment, cînd simți că faptele trăite și văzute aduc cu ele neliniștea arătătoare — paginile tale devin nu simple hîrtii pe care vei așterne cuvinte frumoase, siruri de fraze ce curg precum un fluviu cu ape nesecate, ci vor fi pagini vii, arătătoare, neîertătoare, mingișoare, crunte, liniștoare, îndrăznețe, visătoare. Pagini vii, care la rîndul lor vor deveni factori catalizaitori în marele proces al formării omului, baza societății noastre socialiste. Si pentru o asemenea luptă, pentru o asemenea dăruire merită să trăiești.

La toate acestea m-am gîndit, poate mai intens ca niciodată, acum, în pragul aniversării celor 23 de ani de când România a început să-și ctîrească un nou chip, așezat sub semnul luminii, sub semnul „elementului soare”.

Maria PONGRACZ POP

Lumina de partid

Cuvint și faptă intru împlinire,
acesta e partidul, pas cu pas
spre-a României noastre devenire,
mereu în drum spre comunismul ceas.

Partidul e-a poporului tărie,
e însuși brațu-i de ne-nvins oțel,
lumina-nțelepicinii, poezie
sculptată-n piscul ce-l vîsează-el.

Cuvintul de partid e-o-nvăpăiere
de mari idei, sub-care-angemănată
ne ridicăm columnă de putere,
aici, la briul nostru de Carpați.

Cuvint și faptă, cîntec de mîndrie,
acesta e partidul încercat
și prin Cîrmăciu-i, păcii-i e solie
aici, și-n zarea lumii,-n lung și-n lat.

Ion SOCOL

Răspunderea scriitorului

Acțiune de comunicare vie, directă, dinamică și mobilizatoare, Exponerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducerii al partidului în întreaga viață economico-socială — această magistrală Exponere, în care se reafirmă explicit rolul, răspunderea și sarcinile scriitorului român, reprezentă, pentru noi toți, creatorii de literatură, un îndreptar și, în același timp, un exigent îndemn către reanalizarea stării de responsabilitate socială, aşa cum s-a statuat încă de la mărețul Congres al IX-lea al partidului. În adevăr, această responsabilitate față de scriitor, de opera finită trebuie să fie maximă și continuă având în vedere că opera de artă afiră personalitatea colectivă a unui popor, a unei patrie. Răspunderea scriitorului se referă la creația de opere de o înaltă valoare artistică, făurite cu c maximă exigență, operă crescută ea însăși din realitățile noastre sociale, societatea aflată în plină edificare, în devenire dezi, proces propriu, în definitiv și operei de artă în curs de încheiere într-un tot care va fi poemul, romanul, piesa de teatru...

Desigur, opera de artă trebuie să constituie — și să exprime în același timp, o culme a genului uman, la un moment dat, astfel încît și în acest domeniu avem datoria de a concura, pe plan internațional. Întrebarea „Cu cine mă

compar?” avindu-și o dreaptă menire. Si, în acest sens, dezvoltind ideea, reiese cu necesitate, nevoia, obligația unui studiu permanent, apropierea de și assimilarea marilor valori, schimbul de valori și de tehnici constructive. Răspunderea scriitorului, esențială, patriotică, rămîne însă și permanent aceea a exprimării specificului românesc, specificul socialismului românesc, al poporului care construiește acest socialism profund uman, a modificărilor, uneori dramatice, a conștiinței individuale și colective în marile confruntări ale veacului. Căci numai un subiect mare poate da o carte mare. Conștiința însăși a scriitorului se modifică în cîrțetarea punctelor fierbinți ale realității, a zonelor care pot aliena natura lucrurilor. Înalta forță morală a scriitorului se exprimă tocmai prin repunerea conștiinței în ordină normală și armonică a lucrurilor.

Aceste gînduri, prilejuite de Exponerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, se cer, desigur, materializate în noi și noi opere de artă, pentru contemporani — omagiu adus de scriitorul român celor 23 de milioane de construcțori și vizitatori constructori ai socialismului ca și celor 23 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, piatră de temelie și pentru creația literară, în adevăr liberă, în patria noastră. — mărturie trainică pentru viitorime.

L. D. TEODORESCU

Sabin Opreanu

ANOTIMP CONTEMPORAN

În anotimp atât de albastru încit pare a fi trotiul volajului muntos. Un arbore adică mutat cu rădăcini cu tot în alt peisaj îmbogățindu-până peste margini. Nu-l poți opri chiar dacă Hades își pune brațul vrâjmășie. Un Riu mai este! Ramul cu muguri cerești pe frunte și se aplacă și zvonul păsărește răzbate prin coocluri. Nu-i degetul de sticlă plăpând de-ametitoare boare. Nu-i pragul stins de lemn și pas năsing de orbeciaială. Nu-i fumul care se năzare și după el să-ți mută pămîntul. Un anotimp ce mi-a intrat în singe ca steagul roșu filând în zare și nu e forță mai eurată ca mușchiul înimii plenar transpus în vis contemporan!

ȚÂRMUL RIULUI
— fragmente —

Iată Riu umplut de valurile cărților. Nici o pagină în plus nici o arripă în minus. Care să doarmă peste pustiul aparent al povestii. Oare degeaba grăit-a Zamolxe? Sau Pan și alii zel ai blindejii în erivalul orizontului? Toate-n zadar pe țârmul de cleștar al tău și al meu și-al nimănui doar?

Cu iuteală de smoală versurile mele neimblinziute pun oblon filfizonilor linearității. Ca un mele de formula unu mă îndrept vertiginos spre sexul nufărilor din plantațile genezii. Cerului albastru îl adaug pămînt mult mai albastru decât privirile voastre îndrepitate către albastru. Matur mi-am închipuit că totul îmi seamănă până la ultimul vers și nici o virgulă nu se putea pune între îscălitura plină de singe și conjurația genelor viitoare. Aplicate ochiului interior. Obrazului de cenușă. Mănușă.

Vreau acum și aici. Ca altădată. Cu brațele învinse măseaua de minte a putreziciunii să nu poată mesteca stelele triste ascunse în sinsoarea de clopoțe. Acum mă voi despărți cu seninătate de moartea fizică. Chenar de argint îl voi pune chipului ei paralitic și-n cătușă artistică și cărnii voi pluti. Aici gușa naivă a mierlei de pîru luptă cu veacurile alcoolizate. Aici mi-am implantat poemă mea concretă ca pe o geometrie umanizată de ironice catarge. Iată iluzia izvorului. Iată atomii speranței zburătăciind în pata de lumină eliberată dintre ramurile pinului negru banatic. Nimicuri care-mi obsedeaază plăminii și explodează acolo de mă cuprindetea. Dar eu mă crucific pe un bloc de gheăță al cărui contur ia forma provinciei de plus.

Dumitru Velea

DUPĂ

După ochii tăi,
se-ntinde cerul;

După inima ta,
freamătă marea;

După lumina ta,
se-ntore florile;

După mersul tău,
zboară păsările;

După glasul tău,
îmi tremură inima;

După umbra ta,
m.-aleargă pleioarele;

După brațul cui,
îi s-au dat măsurile?

DIN ROUA DE SUS

Din roua de sus
trupu-ți este curs;

din roza de jos
îi ai ales miroș;

Roua de pe flori
se ridică-n zori

pînă sus la porți,
unde-așteaptă sortii;

mîne, cînd va fi,
să revină-n fii.

Ochiile de sus,
lacrima îi-a curs;

văzut, nevăzut,
cu argint țesut.

Singură-a venit,
pe la răsărit,

cu trup luminos,
de rouă, frumos.

Din roua de sus
trupu-ți este curs.

LACRIMĂ ȘI CARTE

pentru Odette Gross
Am văzut lacrima pe deasupra lumii,
de jur împrejur. Pluteam pe apele ei,
într-o corabie eu o carte și un pom :
vîntul intorcea filele grele,

fără putere încercam să citeșc
umbrelle pomului căzute peste ele.

Lacrima de deasupra era
subțire și transparentă ca un ochi :
vîntul purta corabia spre insulă

Sermio,

lingă pom o femeie cîntă
înîștîtă semnele cărtii —

din sunetele ei sporea miezul

lacrimiei,

sărătele ape creșteau

eu fiecare cuvînt cîntat.

Cerul era marginea lacrimei —
asta am văzut din grota lui

Catullus —

cu două păsări luminoase, descriind
o singură imagine.

Fără să-nteleag de mi...a cui,
pomul s-a despărțit în două, lingă
peretele meu,

și rana celor doi singera,
a înroșit marea și cerul.

Unde s-a dus femeia care cîntă
înîștîtă cuvînte cărtii ?

Dacă, în vîzduh, cătea, Catullus,

este chiar lacrima ei ?

Cum să citeșc, mutată pe cer,
limba-i străveche ?

Cînd trenul se opri, cu o înțepeneală scrisitoare, urmată de un scurt ictoc îndărăt, un fel de recul, Victor era de-a binelea ieșit pe scări, pendulind abia perceptibil piciorul stîng, ca și cînd jumătate din greutatea trupului n-ar mai fi fost a lui, și dînd un rost gambei de a cobori prin nerăbdarea care, năvălitoare peste vînța și gîndurile sale, mai că-l sprijeai. Hotărîrea de a cobori îi veni dintr-o dată, ai fi zis că-l strigă unul necunoscut, o cheamă de afară, numai de el auzită, dar cine l-ar fi privit cu atenție pesemne că ar fi băgat de seamă că înainte, o clipă nemăsurat de scurtă, fața î se goli de singe, o linște străină și opacă îi înfrîna răsuflarea, parcă și-ar fi amintit brusc de cineva ce n-ar fi trebuit nicidcum uitat — ori de-a fost să-l uite, atunci să nu-și mai fi adus aminte în vecl — dar acum, amintindu-și un preț fără seamă se rupsese de sine, de viață lui, și hotărîrea ar fi părut, cu asta, o izbucnire, o singurare și-un strigăt lăuntric, din străfund, neștiut dincolo și încotro venind.

Numei că pentru morocănoșii tovarășă de drum, salutindu-i, nimic din toate asta nu era la vedere și de înțeles; o vorbă nu schimbăse cu dînsii tot drumul, abia prin salutul de rămas bun Victor deveni ceea ce fusese, un călător adică, și acum era sigur că pentru aceia gara în care el va fi fost să cobeare va rămfne pe mai departe străină și neluată în seamă, de aceea oamenii, întimplători cum erau, abia de tresărișor mocoș din amorteala leșinăosă a dimineții și din picoteală, fără să fi avut răgazul să-și arate stinjenela la grăba, e drept fără pic de forță, a hotărîrii lui de a cobori, iar tresărișor lor, varcă abia ea, lucrul cel mai neașteptat și fiecare o vedeau cu ochi măriți de mirare pe chipul celorlalți, ca și cînd unul dintre ei ar fi pierit, parcă el însuși ar fi pierit ca un lup dintr-o haită visată, un început de spaimă, că nu-nimai atipirea l-ar fi cuprins fără veste, una pe toti, dar mai mult, fiecare din ei începusă a îngăimă același vis, astă pris în haită pierdută ; aşa fusese, erau și ei convingi că din pragul de sus, izbit cu capul, al aceleiași treziri a fiecărui se desprinse și se alese hotărîrea ca un abur, neașteptată și negrăită, a străinului ce avea numele de Victor — însă oscut lor de a cobori.

Așa se face că numai Victor își dete seama că lui Avram Procuror nu îi va fi fost totuna unde să-și aleagă loc de casă, dar și că hotărîrea o luase nu tocmai în toată vînța stăpinirii de sine acum cînd se întoarce, iată, viu, din războul unde atîția muriseră și unde întimplarea, tot atât de usor, ar fi putut să facă să moară și el, fiindcă numai Victor, cel care, deci, învinse moartea și întimplarea ei cu alte întimplări asupră-i călcind, păstrase amintirea vieții dinante și printr-asta putu recunoaște, chiar prin pică la leșoasă a dimineții din începutul visului celorlalți, care-l prinse și pe el ca într-o haită de lupi, locul încă dinainte ca trenul să răzească în gară — tren dintr-acele ce opresc în toate gările — de pe cînd vagoanele fișău în curba

inclinată înspre sat, unde calea ferată mai pe urmă construită, trebul să devină grădinilor și astfel să se aproape mult de Riu.

Chiar într-acele momente, dar îndărătărirea fusese oricum luată, Victor și-a venită moarte, prin fier într-unua din compărimente, acela dinăuntru, cu jumătate mai tînăr și abia atunci își găsise locul, al celui hotă-

poareste silabele se-ndărătă să în Să- bătăt de re orăse- netele în

Satul

datădată

zarea nu

războie-

re orăse-

Judințul

s-ar fi

me inde-

cit mal

in uitare

spre de-

slobodă

se-ntind-

pici.

Dar

să cana-

nicia pă-

rotocol

însă cur-

atit, au

mai ma-

Samody

pădurea

locul au-

tului m-

plicuri

stau, ca

nată de

novăția

lului G

Numele

încăci-

deasupră

trece sp

Mociur

ajunse

o vrem

se-ntin-

tean cu

fier, int

Mai

și calea

că de c

rîi, se

polânci

rile di

burguri

pădurea

de-altă

încăci

sesă ja-

durii r

măctăr

maiudă

Cimp

mult, p

Sămăcă

despărt

și cana-

hotărî

barul,

aavea sa

tit el

venit,

miazan

de hol

sună, c

ră de

putea

oricare

relație, de antonimie,

anomime, cu defect.

Atât

sunt neologisme,

în vîrstă, este un „tur-

at prim veacul al XVII-

ii termeni abstracți, de

creație de Caragiale :

bloc (buclic), chef,

moft, tabiet, tertip.

destină este firavă, dic-

rează doar un derivat,

re sat, unde calea ferată
construită, trebuie să dea
și astfel să se apropie
cele momente, dar hotărâtă
că răspundă la întrebarea
apartiment, acela părăsita, cu jumătate
și abia atunci își găsește celul hotărât.

Ioan Viorel

ALEG OCULUI SĂ

îl lui Avram Procator,
vreo douăzeci de ani,
cu trenul și prea dese
și halte necunoscute
chip, sub luciu palorii
o paloare statornică și
ure, parca potrivnică re
uite ce se trăda, fosfo
lui de luptă, amenințând
moment în moment
și spuse că satul se nu
poate din dorința tal
a punindu-l pe gânduri,
fi arătat într-o oglindă
hămeseala ochilor de
celalăți, înțelegind pe
deveniseră triști și
doar tinerul, frâmin
căpătă plecare la arme
ște ce alte griji prea
pă și înghięti în sec, ca
fi avut aer. Iată astăzi
măcar, tinerul, tulbur
se abandonă resem-

Si totuși, Avram Procator avea să
se-ndărătnească a-și alege loc de casă
în Sămăctar, cu toate că, orfan și
bătut de soartă cum era, putea să nu
se mai întoarcă după război între sunetele inecăcioase ale Sămăctarului.

Satul e și el la marginea Cimpiei,
dătătă se faceau tăruri aici, dar așezarea
nu ajunsese nici în vremea dintre
război și vreo înflorire asemănătoare
orașelor mărginașe, nici măcar cu
Județul, că căsătul astăzi, Sămăctarul,
s-ar fi incropit în nelumea, într-o vreme
îndepărtată și nu prea, — oamenii
se muncesc să socotească aceea vreme
că mai îndepărtată crezind să o scape
în uitare — mai înainte de aceea, din
spate dealuri pădură cobora spre luncă,
slobodă și de voia ei, căutând să
se-ntindă și să umbrească asupra Cimpiei.

Dar niște străini, care aveau treabă
să canalizeze Riu, lovinu-se de străsnica
pădurii, mai întâi au doborât un
rotocol ca să facă loc pentru barăci,
însă curind nu s-au mulțumit numai cu
atât, au ars pădură pe o întindere mult
mai mare, au pus foc în numele lui
Samody Iuda, ei au rămas fără nume,
pădură nu s-a mai intins neam peste
locul ars, în vatra și împrejurimile satului
manu fu de-atunci ucisă, doar
pilcuri răzlețe de salcimi țeposi și nrăiti
stau, ca niște pupe de lupi cu colții atrăgați
de cer, priculici îscăti din nevinovăția pruncilor dintăi, în coasta dealului Gutman, rîvnind pînă spre Riu.
Numele lui Samody Iuda se întinse,
încăiosos, odată cu fumul pînă departe,
deasupra Cimpiei, pe firul canalului
trebu spre alte rîuri leneșe de pustă, pe
Mociur urcă înspre dealuri, ba încă
ajunse pe-atunci în burgul Zurovarei la
o vreme după Izgonirea turcilor, și
se-ntinse fumul pădurii ucise trase buștean
cu buștean sub jugul cel nou, de fier,
într-o bună parte din imperiu.

Mai tîrziu, că se facu loc, asternură
și calea ferată, astăzi de-acu, și o fabrică
de cherestea răsări chiar în fața gării,
se înzarcău la rampă lemn greu,
polânci și grinzi pentru orașele și tăriile
din pustă și de dîncolo, pentru
burguri și landuri neștiute pe-aici, și
pădură retezătă acuma lăsărumul
de-altă-dată pe urmele acelui nume
încăiosos al lui Samody Iuda unde fusese
jarul și scrumul și pulberea pădurii
răpuse, se alese, deci, vatra Sămăctarului și pămînturile sale — Samaia.

Cimpia se-ntindea aşadar tot mai
mult, pădure nu mai era la miazăzi de
Sămăctar, doar calea ferată și apoi Riu
despărțea satul de Cimpie; între Riu
și canal, ca într-o furcă a dracului, se
hotără mai apoi colonia numită Hambarul,
însă Avram Procator nu acolo
avea să-și așeze casa, că nu s-o fi simțit
el cu totul-tot străin și nici nouvenit,
ci pe Mociur, în partea din spate
miazănoapte și înspre dealuri, aproape
de holde și de livezi, de vii și de păsuni,
cu toate că în Sămăctar, în afară de a o arunca în Furca Dracului,
putea să și-o dureze și în alt loc, în
oricare altul.

(Din romanul *Memoria și casa*
lui Avram Procator)

STEFAN CĂLĂRAȘANU

en Macne. Bineînțeles,
ales, delimitarea lor
de parca fiecare ar fi
— este prilejuită de
lului: „Uite, vezi! astăzi
— exagerazi”; „Vezi,
tău — prea te crezi”;

de antonimie,
cu defect. Atât
neologisme, în
închi, este un „tur
cul al XVII-
luminal abstracti, de
de Caragiale și
(buchuc), chef,
cătăbat, tertip.

este firavă, dic
doar un derivat,
să găsească
adoma „amicu
în limba veche,
sens, astăzi dis
„astăzi”, cu care
la Anton Pann.
vorbi (Serieri
1963): „Întrebă
litor cind îmi ră
lăptări, — zise
/ S-asupră-mi
/ și o plătesc, /
/ Na, tine astă
- și pleacă. Dar, spr
a cititorului, Lache,
persevereză: „Uite,
rul lui — e măgar!...
-are manieră!...
culturii românești, cusrus

TOHANEANU

Nostalgia sintezei

Două trăsături sint, cred, caracteristice, în ultima carte (postumă) **Mitul marelui vinător**, a lui Andrei A. Lillin. Cea dintă e fascinația exercitată asupra autorului de timpurile imemoriale, arhetipuri și obîrșii; a doua vădește nostalgia sintezei. Fie că e preocupat de interpretarea picturilor rupestre, a ritualurilor cultice din Egipt antic, sau de protoistoria Eladei, pretutindeni Andrei A. Lillin găsește explicațiile mergind că mai departe, înapoi pe firul timpului. Zeitașilor Panteonului grec, bunăoară, îi se cauță locul de baștină: Creta, Frigia, Lidia sau Tracia. Vorbind despre construcția teatrului grec, autorul este preocupat de ceea ce a fost inițiată de edificiul propriu-zis, poeții tragic care i-au precedat pe Eschil, Sofocle și Euripide. Începuturile spectacolelor de teatru, ne arată el, nu trebuie căutate în Elada, ci înainte, în Egipt, cum o atestă, printre altele, picturile murale rămase din străvechime, din imemoriale timpuri ale celei de a IV-a dinastii. Mareea importanță acordată în carte miturilor, zăbava pe marginea citorva din ele, atestă, o dată mai mult, atracția exercitată de protoistorie și de îndepărtările începuturi.

Mai complexă e a doua trăsătură: nostalgia sintezei. Firul conduce cător nu se pare să fi mitul marelui vinător, în jurul căruia se adună mai toate eseurile din carte, exceptie făcind doar cele care privesc teoria muzicii, Renașterea italiană și absolutismul monarhic. Mitul e folosit pentru edificarea unei teorii privind originea artei în general, a tragediei în special. Ni se vorbește atât de „limitele” și lacunele Poeticii lui Aristotel și este repudiată teoria lui Nietzsche, potrivit căreia tragedia să aiască din antagonismul elanului dionisiac cu seninătatea apolinică. Începuturile artei, ale tragediei, susține eseistul, trebuie căutate mai departe, mai înapoi, în ritualurile de jertfă ce conduc și mai înapoi, la mitul marelui vinător. Căci, scrie Andrei A. Lillin: „În toate marile

culturi regăsim protagoniștii scenariului original: marele vinător, mama (marea zeiță), animalul sacrificat și marele animal. Reîntorcindu-ne la originea tragediei, mai plauzibil nu se pare că cele două teorii să nu se contrazică, ci să se completeze reciproc. Originea religioasă a tragediei e indiscutabilă, ca și prezența unor ritualuri de sacrificiu, atestate de altarul pentru jertfă (tymele) din mijlocul „orchestrei” în clădirea teatrului grec. Impresionantă rămîne, oricum, erudiția autorului.

Forma eseului, în **Mitul marelui Vinător** este mai puțin o opțiune, cît un imperativ determinat de arhitectonica scrierii. A vorbi, în cîteva pagini, despre cultura preelenică sau Renaștere nu se poate face decât prin mijlocirea eseului. Studiul sistematic, științific, apelează la discursiv, înaintea din etapă în etapă. Eseul lui Andrei A. Lillin impune, dimpotrivă, o vizionare global-panoramică. Așa, spre a ne limita la un singur exemplu, în eseul despre absolutismul monarhic din sec. XV, sunt evocate și puterea financiară a bancherilor Fugger din Augsburg și luptele dintre catolici și hugenoți în Franța. Cariera de poet al curții, începută de Ronsard, stă alături de tribulațiile amoroase ale regelui englez Henric al VIII-lea. Imaginea de ansamblu e vie, complexă, pitorească, dacă se poate vorbi despre un pitoresc al ideii. Un ultim cuvînt despre rolul parantezelor. Ele sunt frecvente, de o întindere considerabilă uneori. Ar putea îngreuna lectura unui cititor neavizat, dar contribuie, prin adăugarea unor noi amănunte la accentuarea viziunii panoramic-globale, caracteristică autorului. **Mitul marelui vinător** e o carte interesantă și originală, caracteristică pentru gîndirea, puterea de sinteză și bogăția de informații, pentru potențialitatele creaționale ale aceluia care a fost Andrei A. Lillin.

Traian Liviu BIRAESCU

Valentin Tudor

PE CRINGUL VIETII MELE

Îți amintești plimbarea noastră vara
Cind ne țineam de mină prin livadă?
Doar florile puteau să ne mai vadă
Să astru-ascuns de nori, tăcut, în rara

Neliniște care-ncepea să cadă
În zori, să ne cuprindă iarăși, seara.
Îmi regăseam în ochii tăi comoara.
Era iubirea — unica dovadă.

Avea petale azurii, mărunte,
Seninul tot în cîntul său să-nfrunte.
De rămineam atunci îngă fintină,

Ai fi și azi la fel de cumpătată
O cumpăna deasupra mea uitată,
Pe cringul vietii mele-ai fi stăpină!

BASM VIITOR

Voi mai ajunge să privesc spre tine,
De parcă-ăs prinde stelele cu mină?
Zbura-va de acuma săptămâna
Sint primăvara noastră că revine.

În dragoste, eu — rob iar tu — stăpina...
Brindușe-or înflori iar pe coline...
Să apele-n adine vor fi mai fine.
Încet-încep zăvăntă-se-va tărina.

Va prinde rădăcină germinarea.
Îți voi cără sămînta cu spinarea.
Din pieptene va răsări pădure!

INTR-O PIATĂ DE FLORI

Singurătatea begoniilor în buchetele mari...

Cine poate înțelege tristețea?

Undeva rădăcinile pling
îmbrățișate cu pămîntul înăcrimat.
Cine se gindește?

Cine percepă finguirea vîntului?

Si totuși
— în vedrele mari
cîtă candoare

POATE

Sint fericită
că tu îți vei aminti de mine

că m-ai iubit...

Soarele îți va aluneca pe față
fără să řtie
ce luminează
valurile
nu vor ţi ce gînduri leagănă...

Olga Dobrescu

Sint fericită că TU îți vei aminti
de mine

pe cînd mă voi mlădia
în flori instelată

iar vîntul nu va ţi

NE VOM ÎNTOARCE...

Aveți grija cum vă purtați
cu păsările!

Poate sinteți visu, unor păsări
obosite de zbor...

Aveți grija cum vă purtați
cu florile!

Poate sinteți zborul unor flori
ostenite de vis...

Aveți grija cum vă purtați
cu copaci

căci-adevăr zic vouă! —
cindva vă veți întoarce
copaci!

profiluri

TOHANEANU

„Trei surori” de A. P. Cehov

„Cehov n-a fost un oaspete rar în teatrul nostru. Dimpotrivă. Există un repertoriu Cehov, o distribuție Cehov, o stare de spirit Cehov, o descendență Cehov. și un public Cehov”. S-ar mai putea adăuga la cuvintele dramaturgului Dumitru Solomon, exeget al Teatrului cehovian, că există și o piatră de încercare Cehov care sincronizează efortul regizorilor, actorilor de pretutindeni în a se desăvârși. Ajuns la cea mai deplină maturitate artistică, trecut cu brio prin probele unor competiții teatrale internaționale și prin proba Caragiale, altă piatră de încercare, regizorul Alexa Visarion este prezent la Teatrul Național din Timișoara cu „Trei surori”, spectacol ce revine, astfel, după douăzeci și cinci de ani, pe scena timișoreană întâlnirea dintre un re-

teatru

gizor de marcă și un colectiv teatral care își binemerită renumele, este un eveniment onorat deopotrivă de sala plină cit și de prezența criticiilor dramatici, a oamenilor de teatru din țară, în seara premierei.

O mărturisire a regizorului focalizează și dezvăluie un întreg program artistic: „Sunt fascinat în ultimii ani de complexitatea simplității”. Sub acest semn se așeză și spectacolul cu „Trei surori” care țese, pe parcursul a patru ore, fascinanta pînză de păianjen a atmosferei cehoviene, în cel mai limbaj teatral. Există mai întîi cîteva semne scenografice de o discretă strălucire și adîncime care poartă blasonul Emiliei Jivanov: un spațiu deschis al captivității prin care circula nestingherit stihile cehoviene, tăcerea, solitudinea, aşteptarea, moartea,dezesperarea speranței; o zare incertă pe care se profilează măsteceni și prin care se scurge spațiul-timp, tăgăduind viitorul altă intrupare decît iluzia. Inconsistența peretilor, paravanele-grătii din actul III, stagnarea obiectelor constituie premisa vizuală a nevăzutului cehovian, a acelei stări de asediu care pregătește în final spațiul pentru strigăt. Există apoi un punct de întâlnire între melancolia pasional-ironică a lui Cehov și suferința dostoievskiană. Nevoilnicia personajelor, balansul lor între evaziune și solidaritate, între viitor și trecut, în timp ce sunt prizoniere ale unui prezent continuu, are o cauză metafizică, sugerează spectacolul. Sufletul etic se topește într-o mută suferință care are ca efect înstrăinarea, non-comunicarea, absența. Ceea ce Alexa Visarion reușește în acest spectacol prin procedee aproape magice, secrete este sugestia dilatării sufletului omenești, a timpului covîrșitor care bințuie teatrul cehovian, fără ca vreun conflict aparent să se iovească. Analismul său este paradoxal tocmai fiind-

că sintetizează prin acumulări de nuante și tensiuni lăuntru fragil al ființei.

În această complexă vizion regizoră, participarea actorilor la realizarea spectacolului este un dificil examen. În deplină formă în seara premierei, Larisa Stase Mureșan, Irene Flamann, Catalina și Margareta Avram au dat viață celor trei surori, atingând, fiecare în maniera ei, performanța unui „altfel”. O altfel de Măsuă a fost Larisa Stase Mureșan care a consumat stări conștiente de la istorie la năvalnică pasiune și desperată resemnare; Olia, în interpretarea Irenei Flamann, a adus, pe lîngă demnitatea și delicatețea uscată a fetei bătrîne, un plus de pasionalitate tăinuită, Margareta Avram a evoluat, în consens cu vizionarea spectacolului, între efuziune, retracilitate și astenie, cu o mare capacitate de a controla nuanțele. Actorii timișoreni au trecut cu succes mai cu seamă proba tăcerilor cehoviene, a „dialogurilor între surzi”, menținind prin ritmul spectacolului sugestia intruziunii absurdului și conflictul lăuntric între naturalul nesașului de viață și artificialul existenței. Vladimir Jurăscu, Daniel Petrescu, Mircea Belu, Miron Nețea, Ion Haiduc, Valeria Suchici Codricel, Sandu Simionică, Cristian Cornea, Romeo Bărbosu au realizat cu profesionalism proiectul acestui spetcacol demn de ținut minte. O mențiune specială pentru Robert Linz care creează, în Tuzenbah, un rol foarte bun; și o rezervă față de rolul Natașei interpretat de Luminița Stoianovici care, dacă a fost conceput ca un pol al mediocrității meschine, dacă trebuie să fie, ca toti eroii cehovieni un amestec de pragmatism și patimă, de patetism și superficialitate, nu a fost îndeajuns de nuanță.

Ultima premieră a stagiuui Teatrului Național din Timișoara este evenimentul capabil să hrănească sufletul estival al iubitorilor de teatru pentru o fierbinte lungă vară.

Brîndușa ARMANCA

Cintarea României

Voci de copii

În muzică, vocile copiilor sunt irezistibile; pornindu-se de aici, mulți instructori au crezut că se poate cînta oricum, dacă o fac copiii. Nu e cazul formației timișorene „Flor's”, devenită o reprezentanță a tinerelor voci ale țării, sub îndrumarea profesorului Ion Mătăsaru, care are principii exacte în domeniul vocii infantile și în acela al acompaniamentului adecvat timpului — unul dinamic, profund ritmat, oferit de ghitare. Copiii noștri din Timișoara sint, de fapt, un cor profesionist. Programul lor de repetiție e foarte strict, intensiv, „sound-ul” lor s-a format în timp, preluat, treptat și firesc, în generații succese. Există alternative în interpretările copiilor: păstrarea totală a candorii, cu inerente imperfecțiuni, sau șlefuirea academică a vocilor pînă la instrumențializare și depersonalizare. Profesorul Ion Mătăsaru a căutat varianta de mijloc; o articulare corectă, o uniformizare a ansamblului, pronunția sonoră,

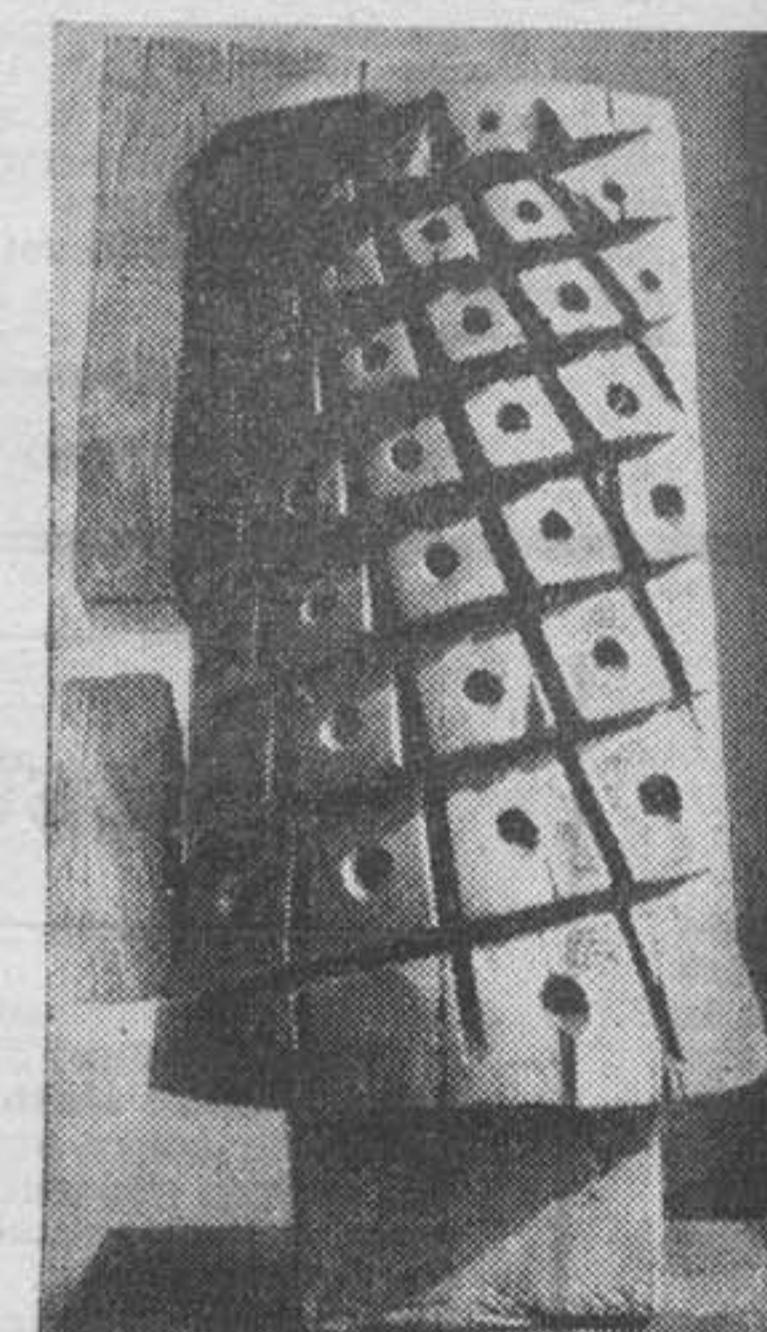
„latină”, a textelor, cu păstrarea dinamismului juvenil, implicit a plăcerii de a cînta, pe care o-ao au întotdeauna formația academice, deci cu perfectă conservare a copilăriei, toate au dus la rezultate adesea spectaculoase. Formația are o viață de profesionist: repetiții, turnee, înregistrările în studiouri, cu toate toanele lor, învățarea rapidă, dictată de împrejurărî, competiții, spectacole, reprezentări în străinătate... Profesorul știe să-l pună la lucruri, dar și să-l facă să rîdă luan el însuși în mină vioara și parodind, ducindu-i în tabără la mare, făcîndu-i să le place această existență complicată, de artist. Căci „Flor's” împărtășește destinul artistului. Toți copiii cîntă și la instrument, deci formația nu utilizează alte „negative” magnetice decît cele proprii. Desigur, mai sunt probleme cu schimbarea vocii băieților, cu primenirea efectivului, cu instruirea ghitarei-bas, care sprijină ansamblul instrumentelor „reci”; totul însemnă căutare, creație. Creație fiind și muzica profesorului, deschisă spre tonurile pastelate, vioale ale copilăriei, purtătoare a unui mesaj patriotic viguros.

Lucian BURERIU

miniaturi

Redescoperirea omului

Autentica lume morală, cu întreaga sa bogăție de manifestări, și-a găsit întotdeauna pilon de susținere și legitimare valorică în vocația constructivă a muncii. A muncii eliberată din strinsoarea înstrăinări și instituită ca puternic factor de socializare și umanizare. În același timp, o ambianță pozitivă devine a tuturor din clasa în care se încheagă, coagulind tendințe incipiente, născind elanuri noi, favorizînd regăsirea esențială, întinerindu-i pe cei ce stăteau să imbațânească, sperîndu-i pe cei ce stăteau incelați în conservatorism, trezind speranța noi în gîndul celor care luptaseră și luptau pentru mai bunele patriei, pentru deplină eliberare națională și socială, una fără altă neputință de împlinire. Aceasta a fost principala caracteristică a evenimentului de răsucire și a ambianței create atunci, în vara lui 1965. De atunci începe s-a declanșat — cu inerentă progresivitate — ce puteau fi deslușite încă de la început — un vast proces de invățare socială a muncii creațoare, cîntemelie a valorilor ce alcătuiesc un nou orizont de moralitate. Un timp, totuși, s-a crezut că au fost lămurite „toate problemele” și din acel moment încolo nu va mai fi nimic altceva de făcut decât să se meargă fluturind înainte. Pentru că după aceea să se înțeleagă că o ambianță nouă nu e decât începutul unei înnoiri reale și de durată, care nu se poate realiza decât în luptă, printre confruntare aspiră cu tot ce a fost vechi și învechit, cu ceea ce trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat, aduce din urmă obișnuința de a fi cît mai ferm și cu orice preț, chiar și cu prețul sacrificării lucidității, un anumit fel de a concepe revoluția și de a-l vedea pe revoluționar sărindu-ne de multe ori înainte, în intruchipările cele mai nedumeritoare. S-a admis astfel, s-a admis și s-a înțeles că numirea ca atare a unor fenomene negative nu duce numai decât la disparația acestor fenomene, pentru lichidarea căror era nevoie de eforturi indelungi. Iar eforturile de acest fel au cerut și cer stăruință profundă, mai mult devotament și mai multă inteligență, mai multă cinste și mai multă competență, mai mult curaj și mai multă limpezime, mai multă intransigență revoluționară și mai multă grija față de om și față de străvechea noastră omenească. Aceasta ar vrea să fie ceea ce a două caracteristică a imprejurărilor amintite. Evenimente ulterioare aveau să confirme atât necesitatea imperioasă a schimbărilor, cît și latura inevitabilă a confruntărilor de idei, și nu numai de idei, bătălia pentru nou și înnoire căpătind, în anumite situații, aspecte de dreptul dramatic, conservatorismul și inertie, lenea de a gîndi, înîndu-se uneori de mină, alcătuind în fața suvoaielor inedite ale devenirii revoluționare adevărate baraje ale temporizării și ale înînmorîrîi, cu toate că nu aveau sănse de izbindă, sau poate că tocmai de aceea se constituiau în oprești pentru că știau, simțeau mai bine-zis, că vor fi risipite de fluxul izbinditor al vieții. Deschizîndu-se către realități în esență lor și rupînd cu anumite prejudicări dogmatice și asertuni simpliste, încolăcînde printre conotațiiile expresiei „morala proletară”, partidul nostru a oferit o perspectivă nouă, profundă, a dialecticii facerii moralei. Aceea a instituirî muncii ca dat fundamental al condițiilor umane, ca sfîrșit de emergență a soluțiilor viabile pentru problema omului. Trebuia început cîndva procesul de scoatere a valorilor care fac parte din familia Binelui — cînstea, echitatea, demnitatea, întrajutorarea, omnia și altele, de sub

STEFAN CĂLĂRAȘANU:
Structuri conifice

le), peisajul realităților românești cuprinde multiple indicii ale structurării raporturilor publice, interumană, pe codul valoric al moralității superioare în care se distinge — cu forță evidenței — tentația justificată a omului de a se judeca pe sine și de a-i judeca pe alții prin raportare necesară și constantă la valori.

George DINU

licei sau profesioniști să fie suprasolicitate (sanitar, economic, pedagogic etc.). Se constată și faptul că de la an la an numărul elevilor care urmărește să fie redistribuitul de comisia instituită în acest scop este tot mai redus, ca urmare a preocupărilor școlii și familiilor de a înțelege corect universul muncii, problematica for-

la timp și să se bucură de fărmeu sau. În toate cazurile aportul nostru ca educator este considerabil. Noi asigurăm condiții plăcute de munca, condiții care să stimuleze favorabil elevii, să dorească să vadă și

Educația estetică a elevilor

Succese de prestigiu

Pag. 4

Pag. 5

Succesele asigura reputația școlii noastre, îi consolidează tradiția și încorporează viitorul. Să, oricare ar fi, fără consecințe, succesele nu înseamnă nimic. În cadrul etapei ne-

de Artă „I. Vidu”, pictură (m-

serie); de 16. Truia Pavel, cl. a XII-a, M.c.

de Artă „I. Vidu”, pictură (m-

TABĂRA DE DOCUMENTARE ȘI CREAȚIE

In lumenia strălucitei inițiative, idei și inițiati ale secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, privind dezvoltarea și extinderea, în continuare, a formelor și modalităților de desfășurare a festivalului Național „Cintarea României”, pentru orientarea, îndrumarea și stimularea creației de masă, sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Timiș, Centrului de îndrumare a creației populare și a mîșcării artistice de masă Timiș, Asociației Scriitorilor din Timișoara, Comitetului Județean Timiș al U.T.C. și Consiliului de educație politică și culturală Schelei de extracție Sandra, a fost organizată, în localitatea Sandra din județul Timiș, tradiționala Tabără de documentare și creație pentru tinerii scriitori, care au luat parte reprezentanți ai cenacurilor și cercurilor literare de amatori din județul Timiș. Împreună cu săptămîna, tinerii creatori au avut prilejul să cunoască, prin vizite de documentare la obiective de interes economic și social-cultural, prin întîlniri cu oamenii ai muncii fruntași în producție, conducători ai unor unități sociale din localitățile Sandra, Biled, Călacea, Lovrin, Satchinez, Simionel Mare și Becicherecu Mic, realitatea vie a muncii și a viații muncitorilor de bunuri materiale din industria și agricultura

județului Timiș. De asemenea, programul Taberei a cuprins dezbatere pe marginea problemelor creației literare din perspectiva documentelor Congresului al XIII-lea, Conferinței Naționale și Programului ideologic ale partidului, înfi-

**viața
asociației**

nirii cu scriitori membri ai Asociației Scriitorilor din Timișoara, șezători literare în mijlocul petroliștilor de la Schela de extracție Sandra și ai oamenilor muncii din agricultura localităților vizitate, schimburi de experiență, sedințe de cenușă. La încheierea Taberei, a avut loc o amplă manifestare literară la care au participat ca invitați și au citit din creația lor poetul Anghel Dumbrăveanu și Alexandru Jebeleanu. Prozatorul Mircea Șerbănescu, conducătorul Taberei, a vorbit despre rezultatele fructuoase ale activității desfășurate în Tabără de documentare și creație de la Sandra, iar tinerii scriitori prezentați în Tabără au prezentat din lucrările lor realizate cu acest prilej, inspirate din munca locuitorilor de pe meleagurile vizitate. În același

context, Anghel Dumbrăveanu, secretarul Asociației Scriitorilor din Timișoara, a decernat premiile pentru creație literară ale Taberei, inițiativă recentă, care vine să incununeze, inaugurând o nouă tradiție în desfășurarea taberelor de documentare și creație pentru tinerii scriitori, cele mai izbutite lucrări ale participanților. În acest an, Premiul Taberei a fost atribuit tinerului poet Viorel Dogaru, Premiul special al Asociației Scriitorilor din Timișoara — tineri poete Claudia Iorgoni, Premiul special al Comitetului Județean Timiș al U.T.C. — tineri poete Olga Dobrescu, iar Premiul special al Centrului de îndrumare a creației populare și mîșcării artistice de masă — tinerilor poeți Dumitru Butoi și Marin Porumb.

Tabără de documentare și creație de la Sandra s-a bucurat de aportul organizatoric al tovarășului Nicolae Petre, directorul Schelei de extracție Sandra, tovarășul Liviu Pop, secretar-adjunct cu propaganda la Comitetul comunal de partid Biled, tovarășei Veronica Balaj, instrutor la C.I.C.P.M.A.M Timiș, cum și al tovarășului George Schintea, instrutor la Casa Tineretului din Timișoara. Au participat membri ai cenacurilor „Lucăfărul” (Sandra), „Camil Petrescu” (Deta), „Nichita Stănescu”, „Ars poetica”, „Victor Eftimiu”, „Electromotor” (Timișoara), „Anticipația” (Lugoj).

M. O.

top

ESTIVALE...

Siobhan Fahey, membră fondatoare a trioului feminin britanic Bananarama, a părăsit grupul pentru a se putea dedica în exclusivitate viații de familie, educației fiului său. „Nu-l pot crește doar vorbindu-l la telefon, și-apoi turnele astea fără sfîrșit...”, declară cintăreața care, amintim, este soția chitaristului Dave Stewart, de la Eurhythmics. Locul lui Siobhan a fost ocupat de Jacquie O'Sullivan, o solistă mai puțin cunoscută, care face parte din curtea din grupul Shilleagh Sisters. Făcând aluzie la calitățile fizice ale noii soliste din Bananarama, calități care, se pare, le depășesc cu mult pe cele artistice, un cronicar olandez propunea deziluzionat un nou nume pentru grupul în cauză: Banana-Drama. Atrăg atenția același cronicar al revistei „Veronica” asupra unei scăpare: Eddy Grant n-a cintat niciodată cu formația Casuals. Piesa „Baby Come Back” de care vorbește acesta e înregistrată de grupul Equals, în compoziția căruia intră în anii '70 și Eddy Grant. Mă rog, o mică scăpare... Dar nu atât de dramatică ca aceea de care s-a făcut vinovat, recent, un creator de iepuri din Rostock (R.D.G.). În timpul concertului formației Berluc, desfășurat pe un stadion situat la periferia orașului, gospodarul s-a uit pe scenă și cu un ciomag a distrus boxele de sunet întrupând spectacolul urmărit de mii de tineri. Sigur, au intervenit organele de ordine, și, aşa cum afișăm din revista „Melodie und Rhythmus”, persoanei în cauză i-a fost aplicată o amendă ușoară de 1.000 de mărci. Intervenția de pe scenă a fost motivată de faptul că din cauza decibellilor, de două zile iepurii din gospodăria omului aflată în preajma stadioanelui refuzau să se hrănească. Iată, aşadar, cum Hard Rock-ul își poate pierde admiratorii. Dacă n-ar fi fost iepuri... • Din cu totul alte motive s-a destrămat grupul britanic Housemartins, de succesul căruia s-a scris și în prezentă rubrică. Acum trei ani, cind s-au pus bazele formației, compoziții au încheiat un act juridic fixindu-i perioada de activitate. Cum termenul a expirat în luna iunie... O probă de corectitudine engleză de care, mărturism, ne-am fi lipsit bucurioșă atât vreme eft există grupuri infinit mai îndreptățite să ne părăsească.

Petru UMANSCHI

televiziune

DUMINICĂ, 17 iulie, 11.30 Lumea copiilor. 12.30 Viața satului. 13.00 Telex. 13.05 Album duminical. 15.00 Închiderea programului. 19.00 Telejurnal. 19.20 Cintarea României. 20.20 Film artistic: „Vulcanul stîns”. 21.50 Telejurnal. **LUNI, 18 iulie, 20.00** Telejurnal. 20.25 Congresul al IX-lea — Congresul marilor înnoitori în activitatea partidului, în întregul proces revoluționar. 20.45 Epoca Nicolae Ceaușescu — Tineret eroică, revoluționară. 21.05 Tezaur folcloric. 21.20 Occident '88. 21.35 Secvențe irakiene. 21.50 Telejurnal. **MARTI, 19 iulie, 20.00** Telejurnal. 20.30 Congresul al IX-lea, Congresul marilor înnoitori în activitatea partidului, în întregul proces revoluționar. 20.50 Lumină peste țară: al IX-lea Congres. 21.30 Tinerețea noastră, tinerețea Epocii Nicolae Ceaușescu. 21.50 Telejurnal. **MIERCURI, 20 iulie, 20.00** Telejurnal. 20.25 Priorități în economie. 20.45 Congresul al IX-lea — Congresul marilor înnoitori în activitatea partidului, în întregul proces revoluționar — Epoca Nicolae Ceaușescu. 21.05 Conducător viteaz, vitează țară. 21.20 Un concept revoluționar, novator. 21.40 Imagini din Republica Arabă Egipt. 21.50 Telejurnal. **JOI, 21 iulie, 20.00** Telejurnal. 20.20 Timp și anotimp în agricultură. 20.35 Congresul al IX-lea, Congresul marilor înnoitori. 20.50 Film serial: „Imposibilitatea iubirii”. 21.50 Telejurnal. **VINERI, 22 iulie, 20.00** Telejurnal. 20.20 Priorități în economie. 20.35 Cadran mondial. 20.50 Serial științific „Univers, materie, viață”. 21.10 Itinerar polonez. 21.50 Telejurnal. **SÂMBĂTĂ, 23 iulie, 13.00** La sfîrșit de săptămână. 14.45 Săptămâna politică. 15.00 Închiderea programului. 19.00 Telejurnal. 19.20 Televiclopedia. 19.50 Studioul muzicii usoare. 20.30 Film artistic: „Bacul spre Suedia”. 21.55 Telejurnal. 22.05 Melodii îndrăgite.

VARA ASTA...

sport

...nu-i ca altele, de dinainte (și nici precum cele ce vor veni, de bună seamă), intrucât cade într-un an bisect și, pînă la capătul mileniului, cei născuți la 29 februarie își vor serba apariția pe tărîmul viații abia de trei ori, dacă apucă toti ei în cauză și dacă nu nimeresc asemenea canicule, ca acum, de-își vine să te facă pește ori nor, să dormi în apă de munte sau să fii urs, să hibernezi în iulie, nu iarna pe nămeți, cind e atîta răcoare și vînet de vînt.

Poate că vară e urâtă și din pricina că nu are fotbal taman cind am putea vedea iadul din arenă, la temperatură de 100° Celsius a solului, nu măsurată de la înălțimea de 2 metri, și acolo, în infernul supraîncălzit, în clopotul muncii pentru o sută de lei la sapă, ei, fotbalisti, să se roage să-i lăsă la scaldă, să joace și polo și table, marocca ori nu-te-supăra-frate, și nu le vom admite, nu, nici cum, pentru că, oameni pățăți, noi, timișorenii, pe plătă încinsă a cîmpiei bănatene, unde-n lung și lat nu vezi decit aer care stă și tractoriști care asudă, nu mai vrem să auzim în fotbal de minciună, de speră, de neruinare, de orgolii și incomerență, de însări pripășîti la cîrma unor activități strins legate de cordul și răbdarea noastră. (Evident, cui nu-i place ceea ce scriu, și nu măs miră, să sără ca pureul peste spațiu închiriat de subsemnatul).

Acum, după nouă ani, Timișoara descoperă un mare antrenor, acum, un mare antrenor descoperă că Timișoara nu-i chiar Danemarca, și-o iartă mărinimos cum e. Acum, un mare public are nevoie de un excepțional tehnician pentru a călări, din nimic, din pleavă și moloz, o mare echipă de fotbal; timp de mulți ani, acest minunat om care e Costică Rădulescu a tot umblat prin țară, cu un ochi mereu întors spre Bega: chiar, ce-s-o fi întîplat că unii își, cu săbiu în dinți și cuie în milni, i-sau impotriva?

Poate îi spune cineva adevărul, fie și pe patul de suferință și ocară. În ce mă privește, îi zic totul. Promit.

Teodor BULZA

IMBELȘUGATELE LANURI

(Urmare din pag. 1)

ribuția determinantă a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, desfășurindu-se un amplu proces de dezvoltare intensivă și modernizare continuă a acestei importante ramuri a economiei naționale. În acest context al dezvoltării, diversificării și modernizării bazei tehnico-materiale a agriculturii, care au dus la crearea unor condiții favorabile pentru o creștere substanțială a producției și a productivității agricole, situația mindrie și cele aproximativ 166 mii hectare de grădini din județul Timiș, pentru recoltarea cărora au fost destinate 3.784 combinate și 1.433 prese de balotat, uriașă tablie a spicelor de

aici aducind o însemnată contribuție la sporirea avutiei de grădini, a patriei noastre sociale, la ridicarea bunăstării generale a poporului, la progresul economici naționale. Totodată, fundamentația muncii a secerisului grădinii este oglindirea eloevență a unui aspect privind noua revoluție agrară, concept elaborat de secretarul general al partidului, în spiritul materialismului dialectic și istoric, pe baza cunoașterii temeinice a realităților din țara noastră, care cuprinde într-o viziune globală, atât forțele și relațiile de producție și sociale, cît și întregul mod de gîndire și acțiune a lăsrătorilor din agricultură. De aici reiese și grija pentru stabilirea unor măsuri eficiente în scopul desfășurării în cele mai bune condiții a campaniei de recoltare a grădinii, a obținerii unor producții superioare în acest an — an hotăritor în infăptuirea prevederilor de plan din cincinăluș 1986—1990.

aqua-forte

• Dacă s-a descoperit hormonul stressului, de ce este?

- Dacă un foc te arde, nu așteptă să se aleagă... fumul.
- Cu cît strălucirea e mai orbitoare, cu atît intunericul e mai profund.
- Accept să fiu eu împotriva mea, dar nu și celalți.
- Se jură că întotdeauna a fost exact la întîlnire: sosează fix pe inserat.
- Dîrdiam de frig în casă, iar sufletul îmi frigea pe o parte.
- Dacă te judeci prost, te și aperi deficitar.
- Patima trebuie să se fi născut la om o dată cu simțul artistic.
- Dacă nu suferi cînd oferi, n-ai de ce să patimi cînd nu primești.

Trăilă NICOLA

a sărit fotbalul din noi pentru cîteva zile.

Care au fost pentru dumneavoastră meciurile forte ale campionatului trecut?

Pentru gălăjeni, cele cu craiovenii și cu Moreni.

Deși e greu de răspuns la o asemenea întrebare, totuși: nu vă temeți de ceea ce preșupune Polificarea?

Ba da. Impreună cu secundul meu, Ion Buzoianu, sper să mă descurc. Cu el am colaborat doi ani la Steaua (79—81) și un an la Tîrgoviște (81—82). Am, firește, nevoie de tot, dar tot ajutorul pentru a reîntra în A.

Inevitabil, trebuie să vă întreb: pe cine vă-ți gîndi să aducești în echipă?

Îl vreau pe Bolba, pentru că fac actualmente toate demersurile, nu vreau să plece Pascu, pentru că Rapidul l-a oferit pe Bozeșan I, îl voi reintroduce pe Vlătănescu. De la Galați, l-aș dori pe Octavian Popescu, o extremă sănătate foarte talentată. M-am gîndit la Văidean, Jipa și. Aflu că Moise vrea să plece. Vom discuta acest lucru. De altfel, e prematur să vorbim despre aceste nume, mai ales că am convenit să nu aducem în discuție prea multe lucruri despre Poli.

Atunci vom reveni.

Marcel TOLCEA

fanson

Serbănoiu, Anghel, dintre cei de față acum. Jucam de la egal la egal cu Steaua și Dinamo. Era altfel, fotbalul era mai bun. Am avut rezultate excelente. Îmi amintesc că l-am bătut și pe Torpedo Moscova, la care este încă antrenor prietenul meu Ivanov. Știi de cînd e el acolo antrenor? De aproximativ 20 de ani.

— Dacă rămineați la Galați, vă întrecați acum cu Juventus. De care meciuri internaționale vă leagă amintiri?

— De un turneu în Sudan, cu S.C. Bacău. Acolo, în primele meciuri, am bătut fruntașele campionatului, dar am pierdut la ultima clasată. Ne-au dus îăi, înaintea meciului, pe un drum de piatră, de

„Cununa de aur” pentru DESANKA MAKSIMOVICI

In acest an „Cununa de aur”, un trofeu sui generis al prestigiosului Festival internațional „Serile de poezie de la Struga” (R.S.F. Iugoslavia) – anunță membrii juriului – a fost acordat poetei iugoslave Desanka Maksimovici. Poeta a fost distinsă și cu cel mai prestigios premiu al literaturii iugoslave, „Njegoš”, care se arată din trei în trei ani. Nume de rezonanță în poezia țării vecine și prietene, nonagenara (născută la 16 mai 1898), Desanka Maksimovici se află în plină efervescență creatoare. Amintim că este o prezentă activă la multe festivități și alte manifestări poețice de anvergură din țara sa, dar mai și seamă în coloanele ziarelor și revistelor literare. De altfel, sub tipar se află o nouă culegere din creația sa poetică, poezii scrise în ultima perioadă, sub un titlu sugestiv „Voi ține minte totul”, din care am ales, pentru cititorii revistei „Orizont”, și grupajul de față.

I.M.

INSPIRAȚIA

Inspirăția e ca și mustul – trebuie băută imediat pînă mai e înspuimată, trebuie băută la ceas, de netină pînă-i dansează bulbucii. pînă nu se astimpără spuma. Mustul inspirației e grăbit precum iubirea. Trebuie băut pînă ce evită, pînă ce violoncelul și flautul său încă mai cîntă.

SUB ARȘITA DE IULIE

O ființă invizibilă abia perceptibil răsfoiește apele date, mă cuprind cu aripile - transparente, mă duce în spații curate, tot mai cerești, tot mai tăcute. La un moment dat, apoi, acest spirit al apelor sau stăpînul vîforului sau zeul nemărginirii apare cu chip de om,

cum mi s-a mai infățișat el mie prin al ierburiilor spic.

Ori, poate de insolație, am amețit un pic.

UN SEMN

Demonul are obiceiul să se deghizeze, să-si schimbe forma și glasul, să-i surprindă pe cel însingurat și pe cel adormit. Nu cumva dintr-un burg tu mă chemi la ceas de amurg?

Demonul are obiceiul să apară în față și să-ți amintească de răni, de scurgerea timpului, de final, așa în glumă doar. Acela nu ești cumva tu?

Știi, vor trece iar nopti nesfirsite ca un veac și iar va veni demonul pe un bac deghizat în vocea ta și-n făptura-ți. Dar fă-mi un semn cu vela Nu ești cumva tu mereu acela?

VOI ȚINE MINTE TOTUL

Voi ține minte, pe minunătile mele, pe acest pămînt și pe cerul acesta, pe renașterile primăveratice, și pe covoarele zăpezilor din decembrie.

Voi ține minte, pe lîrica-mi Calea Lactee și îngereasca-mi casă, pe a soarelui pupilă și fața ufericită a lunii, pe tunete și trăsnete.

Voi ține minte totul. Focul să mă strivească, să fiu al talazurilor tulburi prădă în liniste negure subpămîntene să n-aud nici glasuri de sfâdă, de voi uită.

Traducere de Ivo MUNCIAN

RIME DE PRIMĂVARĂ

De cum se naște cel dinții vers începe și rolul de rime, încheie poezia pînă la gîz asemenea copelor. Se afirmă de versuri

așa cum dă să se prindă rolul albinelor

de-ale eringului ramuri.

Și poate pentru că-i soare pe dealuri miroș mălaiul cucului și ciuboțica, pentru că devreme nălucesc zorii, pentru că torrentul se aştern miresmele ploii.

De-abia mai rezist la nerăbdătorul sunet, la zîmbetul rimei, din stînga, din dreapta, precum stuparul cu propria trădă aprinsă-n burduful care deabia se-mpotrivesc roilului de albine.

O PRIVIGHETOARE LUNATECĂ

Luna se ridică deasupra pe dealuri. Si privighetoarea lunatecă, supusa ei, pornit-urma razel încrucisindu-și aripile, numai virfurile copacilor îi ating degetele.

Si eu, fermecată de soarele nopții pornită fără întări, pe cîmpuri.

Uifind de tristețî și ofense, de invidia mierlei și-a graurul, de indiscreția oamenilor, privighetoarea peste-ale pinilor

vîrfuri, iar eu peste cîmpuri cutreier ea și cum farmece rele ar fi aruncat peste noi buhurezul și buha.

Nu ne chemăți, nu ne spuneți nimică, acum ne-am putea-mpiedica, ne-am putea prăvăli din înalțuri privighetoarea și eu, supusele luminii de lună.

Traducere de Slavomir GVOZDENOVICI și Lucian ALEXIU

SAPTMINAL SOCIAL-POLITIC

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, căruia lucrări s-au desfășurat acum 23 de ani, constituie evenimentul inscris cu literă aur în istoria contemporană a României, avînd o importanță decisivă în evoluția procesului revoluționar unic de împărtășirea socială a patrimoniului național. Această eveniment crucială al istoriei noastre, deschizător de o nouă eră, constă în adoptarea unei hotărâri și orientări vastă perspectivă pentru proiectul multilateral al naționalizației.

MOMENT

CRUCIAL

ÎN VIAȚA PATRIE

Mallarmé iubea mult pictura, dar cred că pictura începea pentru el cu Manet. Cred că nu l-am auzit niciodată amintind. În conversații, vreunul din mariile nume, nici măcar pe Rembrandt sau Michelangelo, Velasquez sau Watteau. Când spun că Mallarmé iubea pictura, trebuie deci înțeles că el iubea o anumită pictură sau mai degrabă anumiți pictori și, mai presus de toți, pe Edouard Manet, care îl introducease în grupul impresioniștilor, printre care își făcuse viață prietenii. Nu știi cum îl cunoștepe Manet și cum devenise unul dintre admiratorii săi și intimii săi. Că îl admiră pe Manet ca pictor, e de la sine înțeles! Mallarmé, om de gust ales, spirit foarte deschis, nu putea fi indiferent la minunatele daruri ale lui Manet, la magistrata și virtuozitate, dar mai era atras de el și datorită îndrăzneștilor novatoare, și situației lui de „neînțeles”. Se știe că de aspiru a fost contestat și cu căță dușmănie a fost combatut acest mare artist care, continuând o tradiție, inventa totodată un joc original de culori și de linii. Etichetarea ca „animal ciudat” și „fenoen aberant” l-a făcut cu siguranță să sufere, dar el a rezistat cu eleganță și curaj. Nu și-a pierdut niciodată, în față insultul sau batjocurii, înalta și fina lui demnitate de artist; a devenit pentru Mallarmé un exemplu de perseverență și de credință în opera sa. Or, „cazul” Manet era apropiat de al lui Mallarmé, care susținease, și el, nefințelegeră și ironiile pe care le îscău singularitatea, ermetismul și obscuritatea poemelor sale. Destinile lor erau paralele, iar atitudinea lui Manet era pentru el o incurajare fraternă. Pe lîngă geniu artistic, pe Mallarmé îl mai atragea la Manet și farmecul personal. Mallarmé gusta spiritul acestui parizian get-beget, distincția manierelor sale, ospitalitatea lui afabilă. Astfel devine atelierul pictorului unul din refugile poetului în față neplăcerilor vieții și monotoniei profesionale sale. Orelle de cursuri odată închinate, Mallarmé mergea să se purifice de

atmosfera cenușie din colegiul unde predă, fără convingere, engleza, într-un mediu reconfortant de camaraderie eordială, înainte de a reîntări în solitudinea zbuciumată a reveriei. Când se încheia ziua de muncă, Manet lăsa deosebită palete și pensulele spre a primi cu bucurie oaspetii. Unul dintre ei, prezent aproape zilnic, fusese Mallarmé. El păs-

nu a incetat niciodată să se poarte afectuos și respectuos cu Berthe Morisot și a rămas mereu unul dintre „prietenii casei”, la fel ca Renoir, pe care îl revăzuse acum la un dinel, sub strălucirea inaltei candelabre din strada Villejust

Interesat de savantele improvizări ale lui Manet și de forța observaților lui Degas, fermecat de grațioasa coloristică a Berthei Morisot și verva abundanta a lui Renoir, Mallarmé nu era mai puțin interesat de vasta analiză picturală magnific realizată de Claude Monet și grupul de pelsagisti impresioniști, printre care Sisley și Pissaro. Tablourile lor erau o oază pentru spiritul său turmentat. Această pictură îi producea o senzație asemănătoare celei ce o gusta, în lunile de vacanță la Valvins, privind curgerea Senei sau frunzișul pădurii din Fontainebleau profilat pe orizont. Mult timp a ținut, agățat pe peretii micilor săli sufrageriei din strada Roma, un frumos Claude Monet, care aducea prospețimea apelor, ierburiilor și frunzișurilor, adăugind modestei încăperi un colț de cer potrivit reveriei poetice. Nu cred că Monet, care trăia departe de Paris, va fi apărut vreodată la reunurile de martori din casa lui Mallarmé, dar numele lui era frecvent pronunțat acolo. Mallarmé îi elogia puterea de muncă prodigioasă și se minuna atât de ea, cât și de succesorul său crescind la un public care-l desconsiderase mult timp și care începea să „plătească scump” această eroare.

Cu totul altceva desena, cu creioanele sale negre și în cărbune, tacutul vizitator care apără adesea, martori seara, cu fruntea sa proeminentă, cu barba grisoniantă, cu privirea gravă și-o atitudine rezervată. Odilon Redon, cu aspect de burghez liniștit și ordonat, era un vizionar care, din temebile spiritului său, evoca o lume de coșmar în care fantome și făpturi larvare se amestecau cu figuri strani și apariții enigmistice. (...)

În românește de Bogdan BĂDULESCU

HENRI DE RÉGNIER

MALLARMÉ ȘI PICTORII

trase amintiri prețioase din atelierul de pe strada Saint-Pétersbourg și numele lui Manet reveneau adesea în discuțiile sale. Vorbea despre pictor cu profundă admirație și caldă prietenie. O mărturie a acestei prietenii este portretul făcut de Manet poetului Herodiadei.

La Manet, Mallarmé o întîlni pe Berthe Morisot, soția lui Eugène Manet, fratele lui Edouard; ea va rămâne una din cele mai vii și constante legături afectuoase din viața lor. Înalta și subțire, de o distincție extremă a manierelor și spiritului, artistă de un talent delicatesc, Berthe Morisot nu mai era, cînd am cunoscut-o eu, făptura stranie, cu plete intunecate, ale cărei trăsături le immortalizase Manet în celebrul tablou Balconul. Părul îi albise, dar figura își păstrase trăsăturile și regulate, aerul enigmatic, acea expresie de melancholie taciturnă și de aspirație sălbaticie. Îmbrăcată cu o simplitate eșuată, ea apărea distanță și trufașă, izolată într-o rezervă nemaipomenit de intimidantă, pe care o rupea rareori prin cățăruină, dar răcelea să degaja un farmec

feră asupra lor o veche prietenie, la care se adăuga afectiunea respectuoasă și via admiratie ce î-o inspiră Berthe Morisot. Îi placea să o prezinte prietenilor și astfel am pătruns și eu în acea casă. Adesea, imi dădea întîlnire acolo duminică, pe seară, cînd ieșea de la concert. Uneori, în saloane se aduna un grup mai numeros. Așa a fost în seara cînd Mallarmé a repetat aici conferința despre Villiers de l'Isle Adam, pe care o ținuse la Bruxelles. Prin magia verbului său, Mallarmé risipea obscuritatele textului, scoțind la lumină semnificațile fără să ucidă misterul. Am stat, în timpul lecturii, înălțat î de Degas, care își exterioriza proasta dispoziție clătinind din cap și înălțind din umeri căci, deși îl aprecia ca om, nu putea să-i sufere pe Mallarmé ca eseist și poet. În cînd nu de mirare, fiindcă autorul său favorit era Brillat-Savarin. Cartea lui de căpătii era Fiziologia gustului, înlocuită adesea cu O mic și una de nopti, ale cărei istorii interminabile îl mai alungau proasta dispoziție de mizantrop. Cu tot caracterul său irascibil, Degas

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA, strada RODNEI 1;

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublicate

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

DE REVERBERATIE ISTORICĂ ÎN DESTINUL ROMÂNIEI SOCIALISTE

Moldor din toate fările, unită!

orizont 29

ZINTEL SOCIAL-POLITIC ȘI LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. ȘI COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTA TIMIȘ

NR. 29 (1116) 22 IULIE 1988 • SERIE NOUĂ, ANUL XXXIX • 8 PAG., 3 LEI

O EPOCĂ DE MĂREȚE ÎNFĂPTUIRI

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, ale cărui lucrări s-au desfășurat în 23 de ani, constituie un eveniment inscris cu litere de aur în istoria contemporană a țării, având o importanță decisivă în evoluția procesului revoluționar unic de edificare socialistă a patriei. Semnătatea acestui eveniment crucial al istoriei noastre, deschizător de epocă și constă în adoptarea unei leituri și orientări de visă perspectivă pentru proiectul multilateral al țării.

MOMENT
CRUCIAL
ÎN VIAȚA PATRIEI

Înțețea orizonturilor deveniri noastre, descătușându-ne în mijlopii creațoare ale celor naționali. „Congresul al IX-lea — arată tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — a marcat calea gindirii și activității creațoare, a perfecționării muncii de conducere și făurire a noii orânduirii, socialismului în România”. În cadrul programului politic dezvoltat de Congresul al IX-lea al partidului și-a pus stăpânire amprenta proeminenței personalități a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — la sfârșitul său turmentării și fi producea o uscăciune ce o gusta, în Valvins, privind frunzișul pădurii din liliac pe orizont. Multă pe pereții micilisale din Roma, un frumos aducea prospetimea frunzișurilor, adăueri perni un colț de cernețice. Nu cred că separe de Paris, va fi reuniunile de martori, dar numele lui va rămâne acolo. Mallarmé și muncă prodigioasă și ea, cit și de succese public care-l desemna și care începea pe "această eroare".

Desene, cu creioanele une, tacătul vizitator marți seara, cu întântă, cu barba griză, gravă și o atitudine sedon, cu aspect de dononat, era un vîmbrele spiritului său, mar în care fantome amestecau cu figuri nigmistice. (...)

românește de
BĂDULESCU

strada RODNEI 1:
îsele nepublicate

P.T.T.R.

: 42.907

ORIZONT

Se înțează 23 de ani de la ziua istorică de iulie când delegații Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, exprimând voința întregului nostru popor, l-au ales în fruntea partidului pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, revoluționar comunist, patriot care s-a afirmat atât în lupta împotriva capitalismului, fascismului și războiului, cît și în primele decenii ale construcției socialiste.

24 iulie 1965 marchează un eveniment istoric deosebit: începerea unei noi epoci în viața poporului nostru, pe care cu mindrie o numim: „EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU”, perioadă relativ scurtă, de mai puțin de un sfert de secol, dar care s-a dovedit deja a fi cea mai rodnică din întreaga istorie multimilenară a românilor.

Dezvoltând creator principiile fundamentale ale materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a definit cu claritate linia politică generală a partidului, principalele obiective și direcții ale dezvoltării economice și social-culturale, sintetizate magistral, în Programul P.C.R. de făurire a societății sociale multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, în rapoartele prezentate la congres și conferințe naționale.

Dacă primele două decenii ale revoluției socialiste s-au caracterizat printr-o dezvoltare economică de ordin cantitativ, cei 23 de ani de la Congresul al IX-lea au însemnat profunde transformări calitative, atât în economie, cît și în celelalte domenii ale vieții sociale. Nu ne mai mulțumim, astăzi, doar să dezvoltăm industria și agricultura, ci ne propunem să înfăptuim o nouă revoluție tehnico-științifică și o nouă revoluție agrară, să stabilim un raport optim între industrie și agricultură, între acumulare și consum, export și import, între capacitațile de producție pe care le avem și posibilitățile de procurare a materiilor prime etc. Subliniind rolul hotăritor al forțelor de producție, al industriei, al dezvoltării în ritm mai înalt a ramurilor de vîrf: electrică, mecanică fină, optică în asigurarea progresului social și înflorirea civilizației sociale, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU studiuind dinamică economiei românești, mutațiile care au avut loc pe piața mondială în condițiile prelungirii crizei economice, a evidențiat prioritățile ce se impun: asigurarea calității produselor, reducerea consumurilor materiale prin economisirea materiilor prime și energiei, creșterea productivității, rentabilității și eficienței, întărirea spiritului de ordine și disciplină etc.

Relațiile de producție s-au perfecționat neîncet, dezvoltându-se proprietatea socialistică, introducându-se un nou mecanism economico-financiar. Măsurile de îmbunătățire a organizării și conducerii, ale evidenței și controlului se coreleză cu cele privind stimularea materială; aplicarea principiului acordului global prevede ca retribuția perso-

nare a sistemului politic al societății noastre. Rolul partidului ca și centru vital s-a afirmat concomitent cu creșterea rolului statului; selectarea modalităților de realizare a unei conduceri unitare, selectarea celor mai eficiente metode de îndrumare și control s-a realizat în contextul întăririi democrației muncitorești revoluționare. A fost creat Frontul consiliilor populare municipiale, orașenești și comunale.

Noul sistem de instituții sociale-politice și organisme ale democrației muncitorești revoluționare, îmbinarea conducerii unitare cu creșterea atribuțiilor adunărilor generale ale oamenilor muncii din întreprinderi, numeroasele vizite întreprinse de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU în toate județele țării au avut ca rezultat întărirea unității morale politice a națiunii noastre în jurul partidului.

Refuzând dogmatismul și inchisarea ideologică, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a militat hotărât pentru aducerea procesului revoluționar, afirmarea nestinjenită a nouului în industrie, agricultură și în întreaga viață socială, integrarea învățământului cu cercetarea și producția, conduceră științifică a societății, înflorirea culturii, artei și literaturii în cadrul Festivalului național „Cintarea României”.

Pronunțindu-se ferm pentru o largă deschidere către toate țările din toate continentele, fără deosebire de originea socială, mărime și nivel de dezvoltare, pentru o lume fără arme atomice și chimice, insistind asupra renunțării la forță și la amenințarea cu forță în relațiile dintre state, împotriva exportului de revoluție și contrarevoluție, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU se bucură de un înalt prestigiu pe toate meridianele globului.

Cei 23 de ani care au trecut de la cel de al IX-lea Congres al partidului constituie o epocă de mărețe înfăptuiri; s-a demonstrat lumii întregi și istoriei forță construcțivă a socialismului într-o țară liberă, România recăpătându-și identitatea și drepturile firești printre celelalte popoare ale Europei.

In aceste zile aniversare, comuniștii, muncitorii, țărani, intelectualii și, alături de ei, întregul nostru popor își omagiază conducerătorul, exprimându-si, în același timp, hotărîrea de a înfăptui linia politică a partidului, de a contribui nemijlocit la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și de a înțări uniții spre strălucitele piscuri ale comunității.

Constantin STRUNGĂ

ION SULEA GORJ : Omagiu.

lui să depindă nemijlocit de rezultatele obținute de întreprindere în îndeplinirea planului de producție.

Din inițiativa tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU s-a optimizat structura și funcțio-

Arcul de triumf

La noi e vara rodului fierbință,
E anotimp de mare biruință,
De muncă, încordare, stăruință
Cu arcul de triumf al luptei sfinte.

In care cu credință din credință,
Din mersul națiunii înainte
La-nudemul luminosului părinte
Noi ne-am născut ființă din ființă.

La noi sint verile pline de roade
Iar țara o grădină roditoare,
In care se oglindește hărnicia,

Cind bobul capătă culoarea, gustul,
Iar națiumea și-a-nălțat Augustul
Să dăinuie prin lumi cit veșnicia!

Valentin TUDOR

Exigențele normei morale

•cronica literară•

Preistorii

1. După triologia Pumnul și palma, analiză a destinului politic, Dumitru Popescu publică trei romane (*Muzeul de ceară*, 1984, *Vitralii incolore*, 1985, *Cenușa din ornic*, 1988) consacrate vieții interioare, „destinului sentimental”. În Muzeul de ceară, Sergiu Harnagea, director al unei centrale, și el ca și predecesorul său din Pumnul și palma, aflat în virtejul marilor răspunderi, va scrie: „Viața trebuie fără componenta ei intimă, sinuoasă, imprevizibilă, trepidantă, nouă, proaspătă. Există așa ceva? Există fără îndoială. Partea cea mai adincă umană a mecanismului sufletesc rămâne blocată”.

Partea cea mai adincă umană a mecanismului sufletesc, iată noul subiect al romanelor lui Dumitru Popescu. Analiza devenirii personajelor pune în mișcare aceeași luciditate și același radicalism care dădeau prestigiul trilogiei. Plăcă turnantă, Muzeul de ceară introduce în sociografiile lui Dumitru Popescu, mereu lipsite de concesii, un element nou: studiul zonelor abisale, al adinților „insondabile”. Dacă în *Muzeul de ceară* și *Vitralii incolore* tehnica romancierului era complicată, acută modernă (Joyce-lană, subliniuri exegetice), în *Cenușa din ornic* structura de roman epistolar îl retrage pe romancier într-o epocă literară și către o tehnică literară propice dialogului, reflectiei, autoanalizei. Roman sentimental, *Cenușa din ornic* ne amintește de frumoasele epoci ale romanului epistolar. Si din acest punct de vedere, ultimul roman al lui Dumitru Popescu este o carte de referință.

2. Există, aşadar, în *Cenușa din ornic* un roman sentimental care merită, și în două cuvinte, a fi povestit. Ca în vechile și trainicile romane sentimentale, Cristian Răceanu, dirijor important, cu mari succese în țară și prin străinătăți, „victoriul”, protejatul zeilor, dispăruitorul, imposibilul” își înțindește iubita părăsită demult, într-o tinerețe agitată. De fapt, ea (azi: după mai multe căsnicii, ultimele bine fructificate, dinsă detine un foarte important post: e adjuncța unei mari instituții de comerț exterior) a fost cea care îl abandonase pe dinsul. Precum Sergiu Harnagea, femeia își comprimase viața sentimentală. Pentru cei din jur, Magdalena este o campioană a asczezi, e „femeia Savonarola”. Se va vedea că răceleala femeii nu-i decât o mască, una dintre numeroasele ei măști. În momentul în care romanul demarează, între cei doi nu există nici un fel de relație („între noi nu există nici un fel de apropiere, nici un fel de comunicare”). Originalitatea romanului constă în descoperirea felului în care „comunicarea” se realizează și se ratează. Există, sub apele agitate ale actualității, sub universurile consecpate de sociograf, o lume a sugestiilor arhetipale. Cercetătorul poate reveni la ea în divagații copioase, cronicarul poate să scrie că, spre deosebire de Nicolae Breban (analist remarcabil al cuplului) Dumitru Popescu nu abandonează nici o clipă credința în forță rațiunii. Nu acordă dreptul la supremătate iraționalului. Eroii săi sunt judecați tocmai datorită faptului că sunt și trebuie să răspundă de faptele lor ca ființe raționale. Autorul nu practizează cu personajele sale dimpotrivă, e necrucificător față de eroare. După ce experiența se apropie de sfîrșit, responsabilitatea rămâne intactă sau, mai exact: dimensiunile ei devin mai clare. Înținuirea „peste ani” nu salvează. Moralist intransigent, Dumitru Popescu face procesul eroilor săi: „A ne retrăi trecutul, împreună, înseamnă a ne înflora de groază pentru ce înăpătuiesem unul împotriva celuilalt, și flickare împotriva lui însuși, a recunoaște deschis că mințile ni se rătăciseră, că am fost păcătoși, răi, nesimțitori, flustrați, frivoli și că necazurile ce se abătuseră asupra noastră le meritam din plin, cum meritam orice lovitură a soartei, minia ei turbată”. Patosul este, desigur, al poetului.

3. Cel intransigent este bărbatul, cu care oferă numeroase piese procesuale și femeia. Dacă bărbatul e un artist, iubind între limite rezonabile („În ceea ce mă privește, oricât te-aș iubi, nu pot renunța la dreptul de-a fi eu însumi, de a căuta, de a găsi, de a pierde, de a alege și a realege, în virtutea celor o mie de factori necunoscuți ce-mi dirijează simțirea, dorințele, judecata, necesitățile vitale și care mă fac imprevizibil în primul rînd mie însumi”) femeia e o dezlănțuită, trăind o vitalitate frenetică, un freamăt pasional extraordinar. Pragmatismul femeii este însă inatatabil, ea este incapabilă a sublima chiar și în momentele ei de maximă înflorire a relației. După ce trăise momentele ei pur achizitive, Magdalena trăiește o patimă a dezmarșinrilor exprimată epistolar astfel: „Dragostea este cel mai mare și mai feroc stomac din cîte s-au pomenit, ea digeră prejudecățile, fățărnicile, tabuurile principiilor, normelor, ideilor, religiei, miturilor, toti idoli din lume adunați la un loc”.

Elesne de înțeles de ce importantul dirijor o va abandonă pe exaltata îndrăgostită, după un moment al aparentului acord. Elesne de înțeles de ce scriitorul nu va opta pentru eroină și pentru acest cuplu. El este un moralist, și romanul erotic (în cronică din Flacăra Romul Munteanu îl numea *victorian*) urmărit la toate nivele lui nu își permite, nici în final, a deveni frivol. În numele tradiționalului happy end. Analiza riguroasă a lui Dumitru Popescu nu implică numai procesul ci și sentința.

Cornel UNGUREANU

* Dumitru-Popescu — *CENUȘA DIN ORNIC*. Ed. Eminescu, 1988.

Am fost mereu intrigat de H.-ul introdus, mal ales în amintirile și mărturiile despre Nichita Stănescu, ca un ax al tacerii, ca un te, într prenume și nume. Un h aspirat, după cum ne învață gramaticile, un h mut. Enigmatic, și totuși atât de lăptit: Hristea. O sigla a tacerii, mai degrabă, decât una a anomalatului. De altfel, Eugen Simion semnalază, în *Scriitori români de azi*, un fapt care vine în sprijinul acestui intuitor: pe la începutul anilor '50, Nichita Stănescu execută, săptămânal, „teribile desene pentru gazeta școlară, îscălită tocmai așa: H. O presimțire a viitoarelor nesunete, a viitoarelor necuvinte? Greu de spus. Putem, însă, pornind de aici, să-i vedem întreaga poezie ca pe o incercare de sondare a tacerii originare. Să, în sens mai general, ca enunțare trufășă a dreptului — plin de ambii, de fragile ambiții — al poetului asupra limbii.

In 1966, cele 11 Elegii instituiau un prim pact cu tacerea. Poetul intra într-o altă vîrstă și într-o altă relație cu timpul. Schimbările de mentalitate sunt vizibile, libertatea de ex-

presie deplină. Elegiile îl plasează pe Nichita H. în categoria clasificabilor. A celor care au, care fișă iau dreptul să facă orice cu literale și cuvintele. Inclusiv să le reducă la tăcere, la o mută autosufiță: „El începe cu sine și sfîrșește / cu sine. Nu-l vestește nici o aură, nici / urmează nici o coadă de cometă // Din el nu străbate afară / nîmic; de aceea nu are chip / și nici formă. Ar semăna întrucătiva / cu sferă, / care are cel mai mult trup / învelit cu ceea mai strîmtă piele cu putință”.

In 1968, *Laus Ptolemei* transformă cuvîntul într-un obiect, adică în tăcere. Un poem se intitulează, explicit, *Împotriva cuvintelor* („Ah, cuvintele, triste, / ele curg în ele însele / deși sensul lor este static”), iar altul, cu o frenzie a anihilării înseși ideii de comunicare, *A inventa o floare*. În acesta din urmă, cuvîntul încă n-a fost invins. Încă n-a fost înfrînt definitiv. El mai posedă suficientă forță pentru a alunga tacerăea, plutind deasupra sensului pe care poemul ezită

să-l dezvăluie: „Din nou mă sprijin numai de cuvinte / Nu e nici o muzica să izbucnească din osul nimănui... / ... / Numai cuvintele, numai ele / prea puțin doritele, — / ca niște mercenari ner-

H

voșii / îmi urmăresc gestul înimii amorțind, / jetul privirii pulverizând / imaginile tradiționale ale lumii mîle // alergind sub ramuri, înținând în mare / levitind în aerul plin de simunuri...“.

In sfîrșit, în 1969, *Necuvinte*. Autoaspirarea desăvîrșită, revenirea la sunetul original, h. Înlocuirea cuvîntului prin opusul său absolut, necu-

In dreptul numărului 1301 al „Bibliotecii pentru toți” a apărut numărul Mircea Ciobanu, însoțind — între aceleasi coperti — trei titluri: *Mircea Ciobanu, Epistole și Tăietorul de lemne*. Prefață de Cornel Ungureanu, cu un bio-bibliografic mai mult decât oportun (și semnificativ), volumul stîrse interes aparte din numeroase motive. Primul (și cel mai important) este valoarea intrinsecă a textelor, de singularitatea timbrului lor în peisajul „împotrivă românești”. Celealte, fără a fi cîtuși de puțin extraliterare, vizează un fenomen de teorie a receptării și de sociologie a lecturii (o lăudă de fapt: cum e perceptuat în 1988 ceea ce trecea drept modernitatea de linie a prozei românești în 1968?) și, nu în ultimul rînd, un interes plin pentru evoluția literară, pentru șansa evoluției literare calme, firești, în sens cu însăși vîrstă unei anumite generații de scriitori români.

Despre caracterul arhetipal, parabolic, despre tonul grav, oracularul al lui Mircea Ciobanu s-a scris cu o mare acuratețe și finețe a obiceiului. Cum și despre racordarea primelor sale proze (cele incluse în volumul de fată) la importanțele filoane ale tradiției (cu majusculă). Cum și degradările metatextuale din numeroase fragmente. Bogăția internă a fiecărui pagină îngăduie, firește, numeroase alte interpretări.

Una dintre ele, care-ar putea face să comunice ca într-un mediu coerent articulat multe din textele acestui volum este o imagine-chișină emblemă: „cetatea de scăpare” (din *Tăietorul de lemne*). Spațiu utopic, esti absolvent, mintuit, la adăpost de orice primejdie, unde, aşadar, nu poți „atins”, „cetatea de scăpare” seamănă întrucătiva acelor miraculoase „zile-urile” din jocurile copilăriei. Un hotar, o limită, un scop, un om de speranță, un spațiu inviolabil spre care alergi din impresurare. Cetatea Pura Nălucirea și unui „bărbat care se teme de sine”. A conceput-o personal, „cel care scrie această carte”. E chiar tăietorul de lemne, lucrările săpătură. Cel care bate, abate, străbate „selva oscură”, desigur, hajisul de lesuri dintre cuvinte. Căci ea, cetatea de scăpare și o cetate din cuvinte, totă mărire și decădere ei. Puternică și deopotrivă firavă. Cu totale găile de atac ori apărare (nu mai contează) gata pregătită. Gata și oricind cucerită ori să reziste (nici aceasta nu mai contează) pe un drum cîlcit. Căci, de fapt, el, *drumul spre* și singurul cu adevarat importantă de scăpare și *drumul spre* cetatea de scăpare. Atunci, paragraful ce insuși textul pune în abis, ai putea spune: o carte este *drumul spre*.

Aici ar trebui probabil căutată cheia de lectură a întregului pe care îl pun cărtile lui Mircea Ciobanu. Calea lămuritoare prin care poți să te impresurarea (uneori) sufocantă a sensurilor. Să citești, adică, toate fragmentele de pînă la *Istoria*, amplul său ciclu romanesc, ajuns la al cincilea volum ca pe un *drum spre*. Înaintind, pagină de pagină, spre „marea formă” și-a lăudat lumenă (și) din alt unghi fragmentele care alcătuiesc această antologie din B.P.T.: romanul *Martorii* (într-o a treia rescriere, urmînd prima din 1968 și celei de-a doua — „complet revizuită”, din 1971; tot într-un paranteză meritingă și fi spus că, pentru un studiu al problemei rescrierii, temă dintre cele mai interesante în momentul teoretic actual —, într-un rînd riantă a *Martorilor* poate deveni oricind obiect exemplar de analiză, însă (care reproduc doar parțial, unificindu-le, seria originală de *Epistole* și *Armura lui Thomas* și alte epistole, 1971). *Tăietorul de lemne* (omul de la fiile).

Toate cele enumerate pînă aici pot fi și *sunt*, de fapt, scrise ca niște istorii: întimplări care preexistă cu un rost adinc, de mulți uitați, însă cum Cartea pre-serie și pre-zice toate cărtile ce vor veni. Dar sănătoșe și pre-Istoriile: prefigurări, previzări, preliminarii, în fond, ale ciclului numit *Istoria*. Dacă ar fi să citești doar primele fraze, să-rii vea să aiaog că, procedând, încercam să refac, experiența celor pilditorii noștri. Pentru că ar să nu îl reprezentăm română așa cum este el, vitraliile mari ale istoriei sunt catăre și se împlină și se exprimă a timpului pe care îl are, și se sprijină capacitatea de a neamului săruie.

Ca un corolar firesc, se înține unui adevar care însă definirea noțiunii de istorie: sprijinul artei cuvîntului și o sprijinul străbate toate operele totdeauna, ale literaturii constituția patriotică. De birea de țară, vin nu numai sentimente fundamentale a aparține unei națiuni mai cum și unei culturi și să străvechișimi mirifice, de apetitul pentru examinare valorilor — raportate la femeile versuri —, strădania comunității sporirea frumusețile, apetitul pentru conținutul și formele, zind sporirea capacitații de unu fond ideatic original nomenul românesc, privit rarea sa istorică și în semințe mnoase ale prezentului și în condițiile actuale, cînd română cunoaște o evoluție prin opere, stiluri și artiștice remarcabile —, literar contemporan beneficiind cînd audiență publică niciodată anterior, participind la formația foarte materiale, totuși împreună și la educația estetică. N-a fost rezolvată în vorbește. În felul ei îndată, despre libertatea poeziei. Despre continuale săpătări, despre arbitrajul secretarului general al parlamentului NICOLAE CEAU. Expunerea rostită în cadrul de lucru cu activul și bază din domeniile muncii de partid și politice, „Dăm o înaltă apreciere cînd scriitorul este, prin natură un agent al independenței, al unei aluncăriilor benefice comunității, bogățește limbajul. Iată că și a écart-ului este din netul, chiar litera h. Nichita Stănescu a reprezentat la bun început, la ună o tonalitate preexistă poeziei. A revenit la el în ultima carte, ca la un om singur”.

Adriana BABI

* Mircea Ciobanu, *MARTORII, EPISTOLE, TĂIETORUL DE LEMNE*. Minerva, B.P.T., 1988.

Așadar, trei treptățile — ale cărăi. Dar și ale întinsească ascunsă — ori nu — a poetului. Ar mai fi de rezolvat chestiunea foarte materială, totuși împreună și la educația estetică. Este într-adevăr revelator secretarul general al parlamentului NICOLAE CEAU. Expunerea rostită în cadrul de lucru cu activul și bază din domeniile muncii de partid și politice, „Dăm o înaltă apreciere cînd scriitorul este, prin natură un agent al independenței, al unei aluncăriilor benefice comunității, bogățește limbajul. Iată că și a écart-ului este din netul, chiar litera h. Nichita Stănescu a reprezentat la bun început, la ună o tonalitate preexistă poeziei. A revenit la el în ultima carte, ca la un om singur”.

Mircea MIHAI

In acest mod, raportul mentalmente cerești ale cuvîntului și infinitul poezia faptei și infinitele ale timpului este raportul dintre pămîntul și astrele a versurilor literaturii și idealurilor noastre socialiste. Anghel DUMBRĂU

Oameni
ai soare

FLACĂRA VIE A SPIRITULUI REVOLUȚIONAR

Oameni ai soarelui

Privind cu incredere spre viitor

In viața României socialiste, Congresul al IX-lea al partidului este unul dintre reperele esențiale, un moment de deschidere spre o nouă înțelegere, mai cuprinzătoare, a grandiosului proces de creștere și de perfecționare a societății noastre, în ansamblul ei. Spiritul revoluționar, creator, care definiște acest parcurs, în toate sferele activității materiale și spirituale, dă perspectivă mărețelor programe de dezvoltare, din împlinirile cărora se nutrește viitorul — operă constructivă a întregului nostru popor. În repetate rânduri, secretarul general al partidului ne-a amintit că procesul revoluționar nu se încheie odată cu făurirea socialismului și că acesta continuă și va continua, reprezentând garanția dezvoltării socialismului și a trecerii la edificarea comunismului, cerințe tuturor să acționează cu hotărâre împotriva a ceea ce este vechi și perimat, a ceea ce nu mai corespunde actualei etape, și să promovăm cu îndrăzneală nouă, ceea ce se afirmă ca o necesitate a înaintării societății spre mai bine, atât în ceea ce privește forțele de producție, cât și în știință, în învățămînt, în cultură, în artă.

Oamenii de artă, educatorii, alături de toți oamenii muncii regăsesc, în aceste idei, de o deosebită importanță teoretică și practică, un îndreptar de gîndire și de acțiune, definind însăși platforma de abordare a actualității sub raportul transformărilor ei, a deveninților în materie de construcție umană și socială. Atât artei plastice, cit și învățămîntului și revin, în acest context, răspunderi sporite, ce nu-si epuizează semnificația și se descoperă mereu mai înalte, în cadrul formării conștiinței revoluționare a omului nou, a îndrumării și modelării tinerei generații ce va duce mai departe idealurile epocii noastre. A gîndi revoluționar, a gîndi în perspectivă consensul în care se acționează și modul cum abordăm aspectele diverse, multiple, ale realității, cit și rolul ce ne revine, îl datorăm perioadei marcate de Congresul al IX-lea, acestor ultimi 23 de ani, în care atât procesul de aprofundare a particularităților dezvoltării sociale, cit și cel de mobilizare a energiilor creațoare pentru îndeplinirea programelor dezvoltării noastre multilaterale au cunoscut plenitudinea, dându-ne o sporită încercare în viitorul luminos al patriei, în ridicarea ei pe noi culmi de civilizație și progres.

Rodica BANCIU
artist plastic, director-adjunct
al Liceului de artă „Ion Vîdu“

Valoare și implicare

Inființată la 1 februarie 1972, Editura Facla, aidomă altor nenumărate cătorii, este o intemeiere a Epocii de profunde și impresionante prefaceri inaugurate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Si ea s-a străduit, în decursul celor șaisprezece ani de existență, să-și onoreze condiția și mandatul.

Două sunt obiectivele fundamentale ce-i direcționează activitatea: valorificarea potențialului creator contemporan (cu precădere din partea de vest a țării); valorificarea moștenirii culturale. Realizarea tematică a acestor obiective conferă Facliei un profil enciclopedic: editura publică lucrări de științe sociale, literatură științifică și tehnică, roman, proză scurtă, poezie, critică și istorie literară, literatură pentru copii și tineret, redîdări din clasică, traduceri din literatură universală etc. Realizarea cantitativă a obiectivelor amintite însumează peste 900 de titluri, ilustrând, în proporții diverse, domeniile de mai sus — cărți cunoscute și apreciate în întreaga țară, multe din ele înconjurătoare cu premii ale Academiei R.S.R., ale Uniunii Scriitorilor, ale Asociației

Scriitorilor din Timișoara etc. Vom aminti, astfel, volumele de istorie, de filozofie, de medicină, de agronomie, pe cele aplicate diverselor discipline ingineresti, seria „Studii de limbă și stil“, seria de „Froză scurtă contemporană“, recentă colecție de poezie, beletristică, deci, în al cărui generos spațiu sănătatea condeile cele mai inspirate ale zonei: poeti (Anghel Dumbrăveanu, Alexandru Jebeleanu, Ilie Măduța, Marcel Turcu, Aurel Turcu, Tatiana Flondor-Arieșanu, Olga Neagu, Ivo Muncian, Slavomir Gvozdenović, Draga Mirilani, Constantin Mărăscu etc.); prozatori (Ion Arieșanu, Sofia Arcan, Maria Pongrácz, Gheorghe Schwartz, Valeriu Bârgău, Teodor Bulza, Paul Eugen Bancu, Laurențiu Cernet, Ildico Achimescu, Ion Florian Pandur, Lucian Bureriu și alții); critici și istorici literari (Eugen Todoran, Cornel Ungureanu, Liviu Ciocârlie, Traian Liviu Birăescu, Alexandra Inđriček, Virgil Vintilesco, Serban Foarță, Felicia Giurgiu, Alexandru Ruja, Lucian Alexiu, Andrian Dinu Rachieru, Marian Odangiu etc.).

Dar Facla nu este, firește, un receptor pasiv de manuscrise. Ea are, trebuie să aibă un rol activ în explorarea capacitații creațoare a zonei, în stimularea acestei capacitați, în orientarea ei către mariile teme ale actualității economico-sociale. Colaborarea dintre Facla și Asociația Scriitorilor, Filiala Artiștilor Plastici, instituțile de învățămînt superior și cercetare, cenzururi, întâlnirile cu publicul cătorii sint modalități obligatorii ale muncii editoriale. Această conlucrare complexă trebuie extinsă și diversificată în viitor. Căci implicarea, comanda socială sint condiții determinante ale succesului.

De aceea, în continuarea eforturilor și infăptuirilor sale de pînă acum, Editura Facla își propune — potrivit sarcinilor ce decurg pentru instituțiile de cultură, din recentele expuneri programatice ale secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — să realizeze un alt calitativ în toate compartimentele activității sale. Astăzi, să ilustreze la un nivel calitativ superior obiectivele ce reprezintă axul existenței sale, împinându-se, astfel, tot mai decis, ca o componentă de prestigiu a sistemului editorial românesc.

Eugen DORCESCU
redactor-șef al Editurii Facla

Sensuri

și exigențe noi

In această perioadă, atât de bogată în evenimente ale vieții noastre politice și sociale, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU spunea, de la tribuna Consfătuirii de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice de partid și politico-ideologice: „Ne găsim într-o asemenea etapă de dezvoltare, în care activitatea ideologică, politico-educativă, nivelul general de cultură, reprezintă un factor de importanță deosebită pentru întreaga noastră activitate de partid și de stat, pentru însăși opera de făurire cu succes a societății socialiste“. Ideea este reafirmată, în aprecierea cuprinsă în magistrala Expunere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie a.c., document larg dezbatut și de scriitorii timișoreni. Citez această idee prețioasă, deoarece reprezintă o reafirmare stimulativă și pentru noi, lucrătorii pe tărîm literar, creatori de valori inspirate din viața de azi a poporului muncitor, a făurătorilor de bunuri materiale și spirituale.

Este necesar să subliniem importanța factorului ideologic în acest moment istoric, cind trăim cu toții efervescentă zilelor ardente ale epocii strălucitoare pe care cu îndreptățire minărie patriotică o numim cu toții „EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU“. Astfel, preocupările noastre de mereu mai bine găsesc stimulent prețios, în consens cu exigențele conducerii partidului și al statului nostru. La în demnul generos al președintelui țării,

nu uităm că izvorul inspirației noastre trebuie să fie viața poporului. A pune accent acum pe calitate, pe valoare devine o obligație primordială a creato- rului, interesat că mesajul operei sale să ajungă la destinatarul ei firesc, omul de azi.

Zilele acestea, în gîndurile și înimile noastre se leagă aceste îndemnuri de tot atît de generoasă chemare a secretarului general, rostită de la înaltă tribună a Congresului al IX-lea al P.C.R. — poarta strălucită a noii istorii a României contemporane —, chemare care a generat o ambianță stimulatoare în întreaga noastră cultură: „...ale- geți tot ce credeti că este mai frumos în culoare, mai expresiv în grai, redăți realitatea cît mai variat în proză, în poezie, în pictură, sculptură și muzică, cîntați patria și poporul nostru minu- nat, pe cei care și-au închinat întreaga viață înfloririi României“.

A construi cu poporul, pentru popor înseamnă să afirme și vocația de ctitor al socialismului românesc. Noi scriitori, fără deosebire de naționalitate, ne bucurăm de condiții de creație bune și foarte bune. La Timișoara, de peste trei decenii, apare, alături de „Orizont“, și revista „Knjevni Jivot“, care scrie, an de an, pagini de istorie glorioasă a acestui timp, dimensionind spații spi- rituale noi ale acestor meleaguri. Iată de ce cuvintele secretarului general al partidului găsesc, în înimile noastre, într-o noastră adeziune.

Slavomir GVOZDENOVICI

Educație, calitate, civism

Acum 23 de ani, la în demnul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, am început să înăltăm un nou edificiu rostit pe cinste și adevăr, pe respect față de valorile autentice și prețuire a tot ce-a-nsemnat jertfa de-a lungul istoriei poporului nostru. O privire atență, din perspectiva anilor ce au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., atestă consecvența strategiei noastre culturale axate pe dragostea față de om, pe grăja pentru îmbogățirea lui spirituală, pentru acea dezvoltare multilaterală care-l caracterizează pe constructorul societății socialiste și comunitate. Înțelegind în demnul potrivit căruia, în aprecierea activității, „criteriul fundamental trebuie să fie calitatea și eficiența producției“, Teatrul Național din Timișoara și-a așezat în ultimii ani activitatea sub semnul unor proiecte ambicioase, reusind să rămână consecvent programului său ideologic și estetic, prin valoarea profund educativă a repertoziului, precum și prin păstrarea unui ridicat nivel de calitate al specacolelor sale.

S-a promovat, cu prioritate, dramaturgia românească contemporană, printr-un publicului subiecte de meditație pe teme politice, etice, civice, inspirate din tumultuoasa realitate a zilelor noastre, dramaturgie căreia îl este dedicată și Gala, ajunsă la a IV-a ediție, manifestare națională de prestigiu, prilejuind întîlnirea spectacolilor timișoreni cu artiști importanți ai mișcării teatrale românești, confruntare la care Teatrul Național din Timișoara obține numeroase premii, situindu-se pe un loc de frunte, între celelalte instituții teatrale ale țării. Sistemul relațiilor cu publicul a cunoscut, de asemenea, un proces de extindere, prin microspectacole prezентate în întreprinderi, facultăți, școli, prin spectacolele de anvergură realizate în colaborare cu Inspectoratul școlar județean. Necesitatea redimensionării producției teatrale, pe linia autofinanțării, a condus la descoperirea și folosirea unor energii creațoare latente ale colectivului nostru. Putem afirma că, în ultima perioadă, s-a înregistrat o creștere a eficienței muncii, o ridicare a randamentului individual și colectiv, concomitent cu creșterea nivelului politico-ideologic al colectivului, realizate exprimată elocvent prin îndeplinirea indicatorilor de plan, cit și prin mutațiile de constiință racordate noilor forme de sensibilitate specifică omului nou, al mărăștilor noastre epoci.

Doina POPA
secretar al Biroului organizației de partid de la Teatrul Național Timișoara

rica de memorii și comunitatea pentru tehnică de calcul din Timișoara, citorie a lui NICOLAE CEAUȘESCU, unitate modernă a cărei dezvoltare impetuosa se înscrise în proces de multilaterală editorială a societății noastre socialiste, după istoricul Congres al Partidului Comunist Român de o uriașă însemnată destinele tuturor oamenilor care trăiesc și muncesc în

țările biroului, împărtindu-l pe Isaac Newton (1642-1727). Newton are o expresie destul de absentă. Probabil, pozindu-i pictorului, se tot gîndeau în mărul acela, la Legea atracției universale. Iși tot bătea capul cum să interpreteze legile descoperite de Kepler. Nici printre un miracol nu i-ar fi putut trece prin minte ilustrul învățat englez că urmășii săi întrale fizici și ingineriei, urmășii săi (multi, neenglezii) de peste numai patru generații vor făuri memorii artificiale capabile să acumuleze de nou ori mai multe informații decât cea naturală, cu care ne-a înzestrat natura...

"Povestitorul" revine, continuă povestea adevărată: „În paralel cu ce-

tid, indicațiile secretarului general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care a dat, în repetate rînduri, o înaltă apreciere realizărilor industrii electronice românești.

Am livrat memorii pentru întreaga industrie de tehnică de calcul din țară. Am livrat memorii în R.D.G. și în U.R.S.S. Producția noastră de export, în anii 1983-1985, a fost de peste 60% din întreaga producție a fabricii. Am acordat și acordăm asistență de specialitate în China, Cehoslovacia, R.D.G., Polonia. Primele blocuri de memorii le-am livrat în U.R.S.S. în anul 1983. Înainte, iată, în 1988, și nu am avut încă nici o reclamație din partea beneficiarilor sovietici. În prezent, sîn-

in primăvara anului viitor —, care chiar așa se și numește. Am dezvoltat și un sector de programe, fiindcă orice sistem de calcul trebuie să fie însoțit de setul de programe corespunzător. Calculatorul, cînd ieșe din fabrică, e un idiot perfect. Dacă are programe adecvate, devine un sistem intelligent..."

Directorul Tiberiu Ilie se uită la ceas. Povestea adevărată, desigură telegrafic, a durat destul de mult. Îl întreb care au fost probleme de care s-a lovit, cu precădere, în acești 20 de ani de spectaculosă dezvoltare a fabricii pe care o conduce. Spune: „Eu în minte doar ce a fost frumos. Cu celelalte, nu-mi încarc, inutil, memoria. Important este faptul că în urma noastră rămîne ceva. Existenta și munca noastră nu s-au consumat și nu se consumă în ceva efemer..."

Inainte de a ne despărți, nu pot să nu-l întreb dacă știe cît de mult seamănă cu actorul Stefan Radof. Imi răspunde, placid: „Da, știu. Am fost confundat de cîteva ori, mi s-au cerut și autografe..."

Il cheamă pe inginerul șef, care așteaptă, la secretariat, să-i elibereze biroul. Face prezentările de rigoare, neuitind să specifică că inginerul șef Eduard Decosov e lugojean de origine. Însă E.D., așa lugojean get-beget cum se află, are un aer foarte englezesc (fac legătura cu portretul lui Isaac Newton), de prozator experimentalist care își scrie opera la computer. E cu vreun decesiu mai tîrziu decît directorul. Vădește, cel puțin față de mine, și un calm englezesc. Aflu de la dînsul, în timp ce mă conduce spre sala unde sunt expuse produsele fabricii, că această unitate industrială timișoreană a avut și are un ritm de dezvoltare înregistrat de puține alte unități din țară. În sala de expoziție sunt atras, mai întîi, de cele 8 versiuni de microcalculator. De fapt, sunt numai 7, ultimul -a MIC- a fost vîndut (la insistențele unui solicitant), urmînd, probabil, să se recupereze de undeva un alt exemplar, pentru vizitatori. Module de memorii, testoare, digitizoare, tastaturi plate pentru calculatorare și diverse aparate de măsură și comandă. Inginerul șef îmi explică (răbduri și tolerindu-mi, degajat, ignoranța) ce "stiu" calculatoroarele și la ce folosesc celelalte produse. Tot ce văd acolo ușurează enorm munca unor oameni. Aceasta îmi este foarte limpede.

Anul trecut, cererea a întrecut cu 1/3 capacitatea de fabricație a fabricii.

Trecem prin cîteva secții, pentru mine foarte asemănătoare între ele: curătenie de farmacie (să mi se scuze comparația atât de uzitată), oameni foarte concentrați asupra a ceea ce fac, puizerie de aparate și dispozitive, monitoare, monitoare, monitoare, unele în funcțiune transmisînd vizare imagini grafice color. Perdea muzicală. Fiește, e mai plăcut să muncesti (dacă îți place munca) ascultând și muzică. Secția de montaj și testare a calculatorelor personale TIM-S, compatibile, îmi spune inginerul șef, cu cele ZX-SPECTRUM, englezesti! Mă interesez de cei mai

buni oameni din secție. Ei sunt muncitoarele Anica Ardelean și Ilidio Susman; maștrii Elena Ionescu și Iosif Barna. La secția de testare, unde se face testarea majorității produselor fabricii, însoțitorul meu îl abordează pe seful secției, inginerul Marius Petrică, în felul următor: „Uite, dumnealui, care e de la revista «Orizont», a venit să vadă cum faci tu literatură pe calculator...". Marius Petrică suride, înțelegând umorul englezesc al inginerului șef. Nu face literatură, dar poate să-mi spună numele citorușoamă din secție despre care ar merita să se scrie: muncitorii Petre Groza, Sîrgian Amițici; maștrii Matei Györi; inginerii Dorin Picu, Victor Rochian, Nicolae Pintea. La secția de țesere (azi, impropriu numită așa, deoarece vechea tehnologie de țesere a matricelor pentru memorii a ieșit din uz) se fabrică module de memorii, se mai fabrică și unități de comandă pentru roboți, și planșete de digitizare. Fac cunoștință cu seful secției, inginerul Marius Iovănescu. Eduard Decosov repetă poata englezescă. Inginerul Marius Iovănescu (34 de ani) ne mărturisește, dezvoltându-se: „Am scris poezii cînd erau tinăr. După ce voi trece de 60 de ani, îmi voi scrie memorii. Nu la calculator, fiindcă nu cred că voi avea resurse financiare ca să-mi cumpăr unul...". Din „echipa" sa, cei mai buni, profesionali, sunt: muncitorii Eugenia Pruna, Alida Jigovan, Doru Reimer; maștrul Victor Szigeti.

Ar mai fi destul de văzut, dar timpul ne presează. Îi mulțumesc inginerului șef pentru bunăvoie, calm și răbdare. Cobor scările spre intrarea principală a fabricii. Mă întîlnesc cu prietenul S.P. (nu doar să apară, nominal, în acest reportaj). Deși îi spun că timpul mă presează, insistă să-mi arate locul lui de muncă. Secția „lui" seamănă cu cele văzute, dar, în fața mesei sale de lucru pot admira un splendid fotomontaj pe teme cînegetice — marele lui pasiune extraprofesională (nu realizarea de fotomontaje, ci vinătoarea). Mă conduce, apoi, spre ieșire. Ne întîlnim cu prietenul nostru comun M.L. (nu dorește să apară, nominal, în reportaj). Mă invitere, și el, să-văd locul de muncă. Muncesc într-o sală cu computere, ca într-un fel de acvarium fără apă. Zăresc, în apropierea uriașului acvarium, o oază de verdească. Îi rog să mă ducă acolo. E o frumoasă și spațioasă sără, inclusă în mijlocul clădirilor de beton și de sticlă. A fost amenajată pentru ca muncitoarele de la secția de țesere a matricelor de memorii, care aveau o muncă foarte obosită pentru ochi, să vină aici, preț de cîteva minute, să se odihnească. Sunt bănci, ne-așezăm. E răcoare și lumină plăcută. Aerul e împrospăt de ficușii crescători cît niște „arboreți", și de alte plante. Uit că timpul mă presează. Prietenul S.P. îmi arată un ficus australian. Are o coroană bogată, frunze galben-verzu, licioase, pară cerate. A trebuit să vin la „Memori" pentru a vedea, prima oară în viața mea, ceva adus din Australia. Ceva „pe viu" chiar că n-am mai văzut. Nici măcar un cangur, nici măcar un bumerang, nici măcar un microcalculator de fabricație austaliană...

Iosif COSTINAȘ

Un timp al împlinirilor

Pictură de VALERIU MLADIN

ea ce produceam, am vrut să realizez un modul de capacitate dublă. Dar, neavînd baza de componente, am intrat într-o relație de cooperare cu firma nord americană «AMPEX». Ne-ar fi costat, atunci, mult mai mulți bani și timp dacă am fi fabricat noi cele necesare. Cu firma «AMPEX» am procedat la fel ca și cu francezii, importând un număr mic de module, în subansamble. Le-am asamblat și am început operația treptată de asimilare. Perioada de asimilare a fost foarte scurtă, circa 1 an. Apoi, am elaborat tehnologia proprie de fabricație. Ajunsese la un asemenea nivel calitativ, încit, în 1980, cei de la «AMPEX» ne-au propus să ne cedez toate contractele lor pentru Europa. Și-nau făcut-o dintr-o poruncă filantropică...

In anul 1978, la 31 decembrie, am devenit fabrică de memorii, continuând să dezvoltăm, paralel cu cercetarea, sectorul de producție, urmînd directivele din documentele de par-

tem singura unitate de cercetare din țară specializată pe memorii.

Făcînd cercetări și în domeniul microprocesoarelor, am elaborat primele produse cu microprocesor — sisteme de calcul. Primul sistem «serios», care a avut și o fabricație de serie, a fost acel microcalculator, pe 8 biți, numit de noi „a MIC" — „a-mic", prima literă a alfabetului, denumire simbolică, produs pînă acum doi ani. Apoi și urmat calculatorul „PRAE", anunțind devenirea unei familii de microcalculator. Acum, prin „TIM-S-PLUS", sătem la a VIII-a versiune. În prezent, activitatea noastră de bază, și de cercetare, și de producție, o constituie sistemele cu microprocesoare. Atacăm sistemele pe 16 biți și sperăm să realizăm minicomputerul de 32 de biți. Deçi, de fapt, noi sătem, acum, o unitate de cercetare și producție de calculator. Ar trebui să se numească „Întreprinderea de microcalculator Timișoara". Avem în perspectivă o investiție — va începe

luri etice și morale superioare. Exemplaritatea eroului literar vine tocmai din această complexitate pusă în lumină prin talentul scriitorului, cum și prin competența de/în lectură a cititorului.

Relevanța umanistă a epocii inau-

reu îngă înima vremii sale", scriitorul de azi este, similitudină, cronicaș și eclestorul care sondează orizontul și iluminează liniile devenirii.

Omul contemporan are o personalitate complexă, multilaterală. El nu

ră a societății, literatura de azi se integrează firesc în ampla acțiune de conștientizare a acestei condiții.

Cei douăzeci și trei de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea se legitimează, în cultura noastră, prin punerea în circuitul național și universal de valori a unor opere fundamentale, emblematici pentru spiritualitatea românească, precum și a unor cărți importante ce-i defineste acesteia, în actualitate, configurația. Faptul că istoria literaturii a încetat să mai facă obiectul unor acțiuni dogmatic-selective, al unor trunchieri ce-i au pus, multă vreme, între paranteze cîteva dintre etapele semnificative, că, fără a abdică totușii de la rigorile spiritului critic, valorilor autentice li s-au restabili locul și rolul, după cum și eliminarea barierelor artificiale ce interziceau căile de acces către problemele cheie ale istoriei naționale, au reprezentat premisele, dar și condițiile favorabile particularizării acestei epoci fără precedent. O epocă de adevărată Renaștere, caracterizată nu doar prin recuperarea inestima-

bilului tezaur prin care a fost respusă în drepturi adevărate identitatea și spiritualitatea românești, ci și prin instituirea climatului propice afirmării potențialului creator în stare să asigure perpetuarea acestei identități, continua ei regenerare prin conexarea la problemele omului și lumii contemporane. Grație unui asemenea climat, a fost restabilit echilibrul interior al literaturii, dialectica normală a genurilor și speciilor, a formelor literare, a generațiilor. Mult mai evident decît în oricare dintre etapele anterioare, echilibrul constituie și temeiul dialogului constructiv despre care vorbeam la început. Un dialog pus sub semnul conservării marilor valori, al perpetuării lor, dar și sub același amplificări din unghiul contemporaneității. Al realității din imediata apropiere. Al istoriei pe care o făumă spre a o lăsa moștenire urmășilor. Un dialog ce are ca termeni esențiali identitatea și identificarea, în perspectiva largă a viitorului.

Marian ODANGIU

Autenticitate și valoare

gurate de Congresul al IX-lea al partidului provine din situația în centrul atenției a omului zilelor noastre, eroul cotidian al tumultuoasei activități de transformare revoluționară, reverberată, în planul literaturii, în dimensiunea prospectivă a demersului creator, ce are în vedere destinul acestui erou. „Me-

este doar un produs, doar un participant, dar și un creator al istoriei. Nu doar o conștiință receptoare, ci și una generatoare. Un homo politicus în sensul cel mai înalt al termenului. Antipitoresc și anticonvențional, evitând orice forme de schematism ori de idilizare a procesului de transformare revoluționa-

Obiective emblematic ale erei socialiste

Un eveniment de primă importanță l-a constituit recent aprobarea de către conducerea de partid a propunerii tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** privind construcția la București a Centrului Național de Cultură „Cîntarea României”, constituirea Centrelor județene de cultură „Cîntarea României”, transformarea caselor de cultură și cluburilor muncitorești în centre de cultură și creație „Cîntarea României” și a căminelor culturale în centre ale activității cultural-artistice și de creație tehnică „Cîntarea României”. În acest fel, o nouă calitate va fi conferită activității așezămintelor, li se va institui un nou cadru programatic, organizatoric și de dotare materială, corespunzător stadiului în care se află construcția socialistă în patria noastră și noilor exigențe implicate de înaintarea impecuioasă spre comunism.

În anii care au trecut, s-au constituit, tot din inițiativa primului om al țării, centre culturale ; județul nostru are 26 de asemenea așezăminte date în folosință, din care cităm Teremia Mare, Comloșu Mare, Lovrin, Cenad, Biled, Făget, Ciacova, Remetea Mare, Variaș, Sînnicolau Mare, Jimbolia și încă 8 în curs de definitivare. Pretutindeni, cu sprijinul consiliilor populare, au fost reamenajate spații care puteau fi folosite în acest scop, scoțîndu-se din anonimat o serie de edificii și punîndu-se la dispoziția colectivității. E semnificativ faptul că, de parte de a se uniformiza, aceste centre posedă de cele mai multe ori atributele notei personale, un anumit specific al locului, imprimat fie de unele colective (echipe, formații), fie de profilul activității unor oameni cu pasiuni deosebite. Pretutindeni au înflorit inițiative, au apărut noi formule și modalități artistice conferind individualitate acestor centre.

O foarte frumoasă clădire este aceea a Clubului muncitoresc „Constructorul” din Timișoara; activitatea continuă a formațiilor folclorice sau a cineclubului i-au adus numeroase premii în cadrul Festivalului. Tot aici se desfășoară competițiile creativității tehnice. Ceea ce se face în acest club este pe măsura dotărilor, a bazei materiale, la realizarea căreia constructorii și-au pus toată vocația. Unul dintre cele mai vechi cercuri de la Casa de cultură a Sindicatului Mare este cineclubul, realizatorul unui număr impresionant de pelicule. Am vizionat recent o peliculă color realizată la Teremia, cu prilejul unui concurs hipic, un film de nivel profesionist, atestând talentul echipei, cît și condițiile oferite de club. Casa de cultură din Buziaș te primește cu expoziția ei de păpuși seculare, atestând o pitorească tradiție a locului, ca și cu o valoroasă colecție de artă populară vestimentară. Dar în afară de asta, există aici un teatru popular, formația rock „Sah-mat” și o stagiu continuă, dedicată stațiunii. Modestului edificiu cultural i-a luat loc clădirea modernă, multifuncțională a Casei de cultură. Și Căminul cultural din Făget are o activitate efervescentă, de la cercurile literar, folcloric, de arte plastice și pînă la orchestra populară, multilaureată a Festivalului. Aici apare și o gazetă murală cu profil literar, o culegere periodică de creații literare, iar ca o preocupare specifică, etnografia, deosebit de binevenită în acest ținut cu o zestre folclorică bine conservată. Casa de cultură a municipiului Lugoj își are și ea individualitatea, ciștigată, desigur, printr-o continuare pe noi coordonate a acesteia. Aici corul „Vidu” își elaborează, prin susținute repetiții, profilul inconfundabil, aici lucrează un Teatru popular cu stagiu permanentă, o formație folclorică avînd un repertoriu specific zonei. „Se vine” la Casa de cultură fără mobilizări speciale, firesc. Nou înființata Casă a muzicii a fost gîndită ca spațiu expozițional în perimetru să se poată desfășura colocvii (precum acela din cadrul competiției corale) și unele recitaluri corale sau instrumentale. La Gătaia Căminul cultural posedă, ca în mai toate părțile, un spațiu expozițional dedicat mai ales unei formații preferate în localitate, corul multilaureat „Doina”. Spațiile expoziționale pe care le-am vi-

pastre socialistă.
Lucian BIJERIU

miniaturi

Momentul redescoperirii

Neindoielnic, Congresul al IX-lea al partidului a fost congresul „redescoperirii României”. La 19 iulie 1965, cînd se deschideau lucrările sale, țara se afla la 21 de ani de la eliberare, într-un moment de decantare supremă a forțelor care acționau în sensul viitorului, într-un moment de fierbinte efort constructiv și de reevaluare a tacticil și strategiei în edificarea noii orînduirî, a noii societăți în numele căreia poporul trăia, în numele căreia muncea cu abnegație revoluționară. Era momentul în care frontul progresului, al acțiunii dinamice, al construcției romantice se desprindeau de sub presiunea unor evenimente și concepții ce îngreunau și uneori chiar deturnau sensul noului, al creației, al acțiunii revoluționare, un moment în care principiile insuflețitoare, trebuiau să-și găsească acoperirea în concretetea faptelor și a atitudinii față de societate, față de istorie. Din acest punct de vedere Congresul al IX-lea a fost cu adevărat deschizător de drumuri și de orizonturi, uneori nebănuite, alteori visate, congresul realităților epocii și al redactării unui nou scenariu al viitorului României socialiste și comuniste, iar prin glasul partidului, prin vocea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU întreaga națiune a simțit cum i se exprimă gîndurile ei cele mai înalte și visurile ei cele mai scumpe. Al IX-lea Congres a reprezentat pentru istoria noastră un vast și magistral program de o excepțională însemnatate pentru viața partidului și a întregului nostru popor. În documentele sale vizionare și fundamentale pentru ordinea stîrască de zi cu zi, întregul nostru popor se recunoaște cu toate speranțele lui, cu toate luptele în care a biruit și în care rămîne mereu loc de mai bine, cu toate ideile și interesele lui, cu sacrificiile și eroismul, cu toate greutățile pe care le-a învins, și pe care mai are a le învinge, cu toate erorile pe care le-a corectat din mers, cu toate izbînzile care l-au așteptat și il așteaptă încă. Este împede pentru oricine că în cuvintele rostite de la tribuna Congresului de către tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU ne recunoaștem pe noi însine ca și cum ar fi fost rostite de noi. Ele ne-au deschis perspectiva împede a destinului nostru în existent, ele ne-au oferit puterea de a ne gîndi viață din perspectiva istoriei, mai presus de orice conjunctură, mai presus de orice interes personal pentru că reprezentau interesele națiunii noastre, pentru că ne stabilieau jaloanele concrete ale idealului nostru revoluționar, care în acești 23 de ani de luptă și muncă au dus la propășirea economică și socială a țării, la progres și civilizație, la consolidarea independenței, libertății, democrației, unității, dreptății, omeniei, demnității, înțelegerii cu toate popoarele lumii, a păcii. Spiritul celui de-al IX-lea Congres al partidului a transformat fundamental perspectiva în care ne implicăm zi de zi, perspectiva istoriei noastre imediate și viitoare, a declanșat o cotitură în modul de abordare a problemelor societății, a destinului național, într-un stil profund creator și dinamic, străin închisării și dogmelor, de largă și totală deschidere spre realitățile viei, spre exigențele reale nu imaginare, decongelînd lozinci care își pierduseră forța de mobilizare și propunînd altele, noi, fierbinți și angajate în sensul progresului și fericirii omului. Spiritul lucrărilor celor de-al IX-lea Congres s-a difuzat în mase ca un val proaspăt de lumină și de energie care a preschimbat atitudinea față de istorie, irigînd toate celulele societății și descătușînd forța creatoare a întregului popor. Acest spirit s-a amplificat de-a lungul istoriei noastre contemporane, s-a reafirmat și completat în strînsă legătură cu problemele ivite în drumul construcției socialismului multilateral dezvoltat, la celelalte congrese fundamentale pentru biografia noastră, la Congresul al X-lea, al XI-lea, al XII-lea, al XIII-lea, la conferințele naționale, care au decis o continuă escaladare de trepte spre ideal. Desigur în acești 23 de ani care au trecut din vara anului 1965 nu am fost ocoliți de încercări, de dificultăți, de ezitări, de confruntări cu probleme, unele datorate proprietelor noastre deficiențe, proprietelor noastre erori în abordarea noului, în sincronizarea eforturilor, în evaluarea unor posibilități și resurse, altele provocate de evoluția situației economice mondiale, de crize și recesiuni care s-au proiectat, fatal, și asupra noastră. Întreg acest bilanț revoluționar al istoricului Congres al IX-lea, care înseamnă lucrarea mai multor generații și nu a uneia singure, se asociază de numele celui pe care, în 1965, în unanimitate cu partidul și țara, delegații la congres l-au ales în frunte, încredințîndu-i speranțele, interesele, visurile și nevoile noastre ale tuturor, de numele tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, fiul cel mai iubit al națiunii în acest ceas istoric al devenirii sale. Secretarul general al partidului a dăruit patriei și poporului, începînd cu Congresul al IX-lea, în acești ani tumultuoși și patetici, de mari izbînzi și confruntări, fierbințea sa dragoste de neam, de țară, excepționala sa clarviziune și înțelepciune, uriașa sa putere de muncă, forța gîndirii sale științifice, creatoare, el a adus o viziune nouă, revoluționară, în spiritul celor mai nobile tradiții istorice, profund comunistă și profund patriotică, pentru libertatea și demnitatea, progresul și independența României. Sub conducerea sa am devenit ceea ce suntem. De aceea, cînd spunem astăzi Congresul al IX-lea, spunem de fapt EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU a istoriei noastre revoluționare. Evocînd în acest moment din iulie 1988 excepțională importanță a celui de-al IX-lea Congres al partidului eocăm de fapt tot ceea ce am realizat în acești 23 de ani din istoria țării. Bilanțul cuprinzător al drumului de luptă și muncă tenace impune cu putere fiecarei conștiințe românești responsabilități sporite, în fiecare acțiune, pornind de la fapta ctitorită zi cu zi, de la prioritățile ei care, prin insumare, se alcătuiesc și dau chip distinct opțiunilor social-economice ale prezentului și viitorului. „Miracolul românesc” își are cert izvorul în revelația unui popor condus de partid. Urmare unei politici care conține idealurile lui dintotdeauna.

George DINU

Sub semnu

O strategie culturală convență, desfășurată sub acordul continuității de program a valorii, interesată să răspundă cu mijloace specifice existențelor ideologice și estetice ale epocii, au impus uniunile de creație, instituțiile profesionale de spectacol ale Teatrului Național, în context național, drept colective puternice, capabile să imbogățească creația de valori a societății noastre socialiste, să contribuie la formarea și educarea publicului, îndeplinind astfel, menirea de promovare a unei arte angajate, al unui mesaj generos să mobilizeze conștiințele, energiile constructive, să impulsioneze gîndirea creatoare a omului nou, să răspundă responsabil al prezenței și viitorului patriei. Subliniind rolul deosebit ce le revine menilor de cultură și uniunilor de creație, cît și instituțiilor din domeniul vastului proces revoluționar democratic, de dezvoltare a cîietății noastre socialiste, creșterul general al partidelor arată că numai prin o strînsă legătură de realitățile rituale specifice poporului român, cultivînd înaltul patriotism, respectul față de înălțători, prin opere pătrunse de militantism revoluționar, care se regăsesc liniile forță ale procesului revoluțional actual, prin opere roase sub raport ideologic și estetic se poate realiza un nobil dialog dintre creație

O mare in

• Ca

Desfășurarea Campionatului mondial de șah pentru la Timișoara ilustrează primul de care se bucură noastră în lumea șahului constituie, totodată, o demonstrație de incredere și de prețuire cordate acestui vechi și cunoscut centru șahist. Prezența Campionatului, împreună cu cea a tradiționalului Festival Internațional Pentru Copii Juniori al Timișorii, ce desfășura paralel, cred că bine să fie precedată de carea momentelor mai importante din drumul parcurs de mișcarea șahistă din colț de țară, de la primele reputuri pînă la această manifestare de cel mai înalt nivel. Mișcarea șahistă treană a prins viață la începutul secolului trecut și ceea ce demn reprezentant al fost J. Capdebo (1812-1881), născut și înmormîntat în muna Bărăteaz. El s-a întors în marile întreceri europene din acea vreme și o parte din cîştigată împotriva lui J. L. Chiarini, fresne, unul din corifeii lui de atunci, a fost publicat în revista „Schach Zeitung” din 1852, și este înscrisă în memoria ordinatoarelor ultimilor derne de șah. Primul campion mondial de șah a fost înființat la București în anul 1874, iar la sfîrșitul secolului s-au alcătuit șahiști bănațeni de mare calitate, a căror partide erau romantic, bogate în sah și combinații subtile, ceea ce dădeau o adevărată incintă în jurul celor care le reiau astfel de distanță în timp de patru săptămâni.

După înființarea Cam-
tului național de șah, în
primii campioni ai țării
fost localnici — A. T.
(1926, 1927, 1929) și Șt. B.
(1930, 1931) — iar la Olim-
piada de la München din
printre cei opt jucători
doi din Timișoara, doi
din Arad, unul din Lugoj, și
zervă tot din Lugoj, P.

Sub semnul angajării în actualitate

● Cetatea culturală și publicul ei. ● Eflorescența
artelor timișorene în ultimele două decenii

O strategie culturală consecutivă, desfășurată sub acolada instituției de program și a lor, interesată să răspundă mijloace specifice exigențelor ideologice și estetice ale lor, au impus uniunile de teatru, instituțiile profesionale de spectacol ale Timișorei, în context național, săptăcolective puternice, cărora să imbogățească zesa de valori a societății noastre socialiste, să contribuie la formarea și educația publicului, îndeplinindu-și, astfel, menirea de promotori a unei arte angajate, al cărei mod generos să mobilizeze cunoștințele, energiile construcțive, să impulsioneze gîndirea înnoitoare a omului nou, făuritor responsabil al prezentului și viitorului patriei. Subliniind în mod deosebit ce le revine oamenilor de cultură și artă, oamenilor de creație, cit și instituțiilor din domeniu, în acest proces revoluționar, democratic, de dezvoltare a societății noastre socialiste, secretarul general al partidului spune că numai prin opere legate de realitățile spirituale specifice poporului nostru, cultivînd înaltul patriotism, respectul față de înaintași, prin opere păstrunse de militantism revoluționar, și în care se regăsesc liniile de bază ale procesului revoluționar actual, prin opere valoase sub raport ideatic și estetic se poate realiza acel vîrstă dialog dintre creator și

receptor ce rodește pe planul ideilor și deschide larg, spre viitor, aspirația educativă transformatoare, a actului artistic.

Viața culturală timișoreană a cunoscut, concordant efer- vescenței întregii spiritualități românești, mai ales în perioada deschiderilor marcante și revelatoare aduse de Congresul al IX-lea al partidului, o evoluție evidentă, valorificând o vocație manifestă în sfera literaturii, teatrului, muzicii, artei plastice, creativitate încununată de prestigioase reuniuni de profil, primite cu interes de publicul cărora li se adresează, și care se constituie în evenimente de răsunet na-țional, definițorii pentru modul cum înțeleg scriitorii, oamenii de teatru, muzicienii artiștii plastici din această parte de țară, să dea expresie îndatoririlor ce le incumbă insuflarelor indemnuri adresate lor de conducătorul partidului și statului nostru idealurilor omului nou, participant el însuși, implicat în dinamica edificare umană și socială, al cărei subiect este intr-o societate profund uma-nistă. „Trebuie să nu uităm niciodată” — relevă tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** — că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor”, sin-tetizând, astfel, linia gîndirii și practicii revoluționare, ce înzestreză și fenomenul cul-tural cu atributele unei con-ceptii clare, unitare și auten-

tice, vizînd caratul de comunicare al operei de artă, a actului de cultură. Festivalurile de poezie, găzduite și stimulate de Asociația Scriitorilor din Timișoara, Gala dramaturgiei românești actuale reunind pe scena Teatrului Național producțiile cele mai expresive ale momentului dramatic și spectacular, competiția propusă de Teatrul de păpuși, tradițională, de-acum manifestare „Timișoara muzicală”, a Filarmonicii „Banatul” și Operei Române, ca și expozițiile colective datorate Filialei U.A.P. se integrează aceleiași acute nevoi de confruntare, de dialog permanent cu contemporaneitatea, impunîndu-se drept tentative majore de contact artistic cu publicul inconfundabile, în peisajul acțiunilor de o comparabilă amvergură, inițiate în alte cître culturale.

Manifestările de amploare amintite completează un program de activitate, în detaliile căruia, subordonate dezideratului valorii, se află înscrisă, diversificat, complex, explicație receptivității publicului timișorean, ce înconjoară, cu un mereu sporită atenție, galele poeziei, teatrului, muzicii, artele plastice. Evoluția gustului public spre discernămîntul care respinge ferm nonvaloarea, chiar dacă e îmbrăcată în veșminte atrăgătoare, constituie, desigur, un proces dificil și nu se poate spune că, la Timișoara, spre deosebire de

alte locuri, receptorul de poezie, muzică, artă plastică să teatru apare doar în postură lui ideală, nesubminat de temă, reacții care sunt carente de cultură. Dar, ceea ce s-a ciștigat în ultimii ani, prin consecvența instituțiilor profesioniste, a uniunilor de creație, este o autentică apetență culturală care face ca manifestările de proporții, fie ele teatrale, muzicale, sau de poezie să se petreacă în atmosfera sărbătoarească a sălilor pline pînă la refuz. Există, într-adevăr, acest public timișorean „talentat”, deschis reușitei artistice, dornic de eveniment cultural inclinat spre reflecție, argumentînd viabilitatea proiectelor repertoriale, sau scriitorii cesti, sau de atelier, a modalităților de contact, de dialog al creatorului cu destinatarul creației sale.

O cultură activă, menită să dinamizeze conștiințele, să deosebească dimensiunea însetării de cunoștere, de dezbatere, să ofere omului contemporan idei de înnoitoare și meditații nutritive, de adevărul vieții și al istoriei, convoacă „la dialog”, cu ceea ce își receptează mesajele, măurile opere, din patrimoniul său — argumente cu putere de sinteză, adînc modelatoare. Valoarea cultivată, cizelează gustul, vorbește gîndului emoției pe înțeles, intră în rezonanță cu sensibilități dintre cele mai diverse. Operele ne pieritoare ale spațiului românesc, literar, teatral, muzical, plastic, sănt și râmîn, firesc înăuntrul actualității, ca factori de continuitate culturală și istorică, de simțire românească, de raportare la lume, la universul vast al creației. Fiecare generație le redescoperă.

ră semnificația. Operele actualelătăii se pătrund de vibrație și patos politic, etic, civic, de tensiune intelectuală și existențială, pentru a polariza susținărea realității despre care mărturisesc, în imagini cu valoare de model, rezistente la trecerea timpului. A substitui valorii succedaneul fotogenic, simplist, lipsit de fizionomie, a promova, în procesul de educare creații literare, teatrale, muzicale, plastice de un gust îndoianic, fie ele mai vechi sau mai noi, înseamnă a nu răspunde plenar exigențelor procesului formativ, a însela publicul. Trebuie spus că, de-a lungul ultimelor două decenii, la Timișoara au văzut lumina rampelor teatrale și muzicale, au stat pe afișul festivalurilor literare, și al expozițiilor consacrate, titluri și personalități din fondul de aur al culturii noastre clasice și contemporane, și că, dacă s-a observat o creștere a nivelului de înțelegere al publicului, această treaptă, calitativ superioară, pe drumul cultivării, al perfecționării omului căruia fi sunt destinate operele de artă, este și efectul unor criterii gîndite și aplicate în cunoștința de cauză a valorilor, în respectul pentru obiectivele programatice urmărite. Sub semnul angajării în actualitate, pe coordonata ideilor-forță ale societății sociale, al adevărurilor ei de esență, racordate tradițiilor noastre umaniste, ce au căpătat un înalt și fără egal relief în climatul cultural, social și politic al epocii contemporane.

Matej POPA

O mare întrecere sportivă la Timișoara

● Campionatul mondial de șah pentru copii

Desfășurarea Campionatului mondial de șah pentru copii la Timișoara ilustrează prești-
gul de care se bucură țara noastră în lumea șahului și
constituie, totodată, o doavadă
de incredere și de prețuire a-
mărăcind acestui vechi și cunos-
cut centru șahist. Prezentarea
Campionatului, împreună cu
una a tradiționalului Festival
Internacional Pentru Copii și
Juniori al Timișorii, ce se va
desfășura paralel, cred că este
bun să fie precedată de evo-
larea momentelor mai impor-
tante din drumul parcurs de
mișcarea șahistă din acest
țară, de la primele in-
cepături pînă la această ma-
jestică de cel mai înalt ni-
vel. Mișcarea șahistă timișo-
oreană a prins viață la începu-
ni secolului trecut și cel mai
de seamă reprezentant al ei a
fost J. Capdebo (1812—1885),
cine și înmormînat în co-
ma Bărăteaz. El s-a impus
în marile întreceri europene
în acea vreme și o partidă
înșigătă împotriva lui J. Du-
fresne, unul din corifeii șahu-
lui de atunci, a fost publicată
în revista „Schach Zeitung” în
1852, și este înscrisă în me-
moria ordinatoarelor ultra-mod-
erne de șah. Primul club de
șah a fost înființat la Timi-
șoara în anul 1874, iar spre
începutul secolului s-au afirmat
șahisti bănățeni de mare va-
lare, a căror partie în stil
romantic, bogate în sacrificii
și combinații subtile, consti-
tuie o adeverărată încîntare pen-
tru cel care le reiau astăzi, la
o distanță în timp de peste cincisprezece ani.

După înființarea Campionatului național de șah, în 1926, primii campioni ai țării au fost localnici — A. Tyrolean (1926, 1927, 1929) și Șt. Erdely (1930, 1931) — iar la Olimpiada de la München din 1936, printre cei opt jucători au fost doi din Timișoara, doi de la

cel de al doilea război mondial, săhul era un sport care se limita la un număr redus de jucători. După 23 August, a devenit un bun al maselor largi și a luat imediat un mare avânt. La Timișoara după pierderile suferite, misarea șahistă s-a pus din nou pe picioare și a obținut succese importante, atât pe plan național, cât și internațional, mai cu seamă în ultimele două decenii. Jucătorii din Timișoara au repurtat titluri de campioni ai țării (Mihai Șubă, Sergiu Grünberg), de campioane naționale (Gertrude Baumstark, Margareta Mureșan, Ligia Jicman), de campioane juniori (Otilia Ganț, Cristina Bădulescu). La ultimele camionate pe echipe mixte (1988) din 12 medalii, la patru discipline sportive, au fost obținute de jucătorii timișorenzi cinci medalii: aur la echipe fete (Electromotor), aur la juniori (Electromotor), argint la juniori (A.E.M.), bronz la echipe mixte (Electromotor) și bronz la echipe masculine (A.E.M.). La toate acestea, se pot adăuga cîștigarea de mari turnee internaționale (Şubă, Mureșan, Baumstark), cât și participarea jucătorilor și jucătoarelor din Timișoara în echipele naționale și olimpice. În prezent, activează la Timișoara un mare maestru internațional, opt maeștri internaționali, trei maeștri FIDE și nouă maeștri ai sportului lăbăieți, respectiv o maestră emerită, două maestre internaționale și o maestră FIDE Iafete. Printre aceștia, în afară de colori citati mai sus, pot

celor cîțuți mai sus, pot menționați pentru merite deosebite: Emil Ungureanu, Ioan Biriescu, Ioan Mărășescu, Neboișa Ilijin, Mozes Erwin, Ioan Zarcula, tînărul Alin Ardelean și arbitrul emerit Șerban Neamțu.

turnee cu participarea unor jucători din elita șahului european, printre care fostă campioană mondială Nona Gaprindashvili, de jocuri simultane dintre care a rămas memorabil cel susținut de fostul campion mondial Anatoli Karpov și, mai cu seamă, de festivalurile internaționale pentru copii și juniori, organizate în ultimii ani. La ultimul din aceste festivaluri, considerat ca cea mai mare manifestare de acest gen pe plan mondial, numărul participanților din țară și străinătate a depășit impresionanta cifră de 400. De aici și interesul stârnit la nivelul conducerii Federației Internaționale de Șah. Am făcut vizitați în două rânduri de Florencio Campomanes, președintele federației internaționale, iar în luna mai 1987 am avut loc la Timișoara o ședință a Comitetului Executiv FIDE. S-a decis, cu acel prelej, ca primul campionat oficial pentru copii să se desfășoare la Timișoara. De altfel nici o întrecere sportivă cu caracter de campionat mondial nu se atribuie unui organizator înainte de a se aprecia condițiile pe care le oferă pentru buna lui desfășurare.

La campionatul mondial de copii, la a cărui pregătire s-a depus eforturi susținute de mai multe luni, vor participa jucători la patru categorii, băieți și fete, pînă la vîrstă de 16 ani. S-au înscris sportivi din 60 de țări — Europa, Statele Unite și Canada, America de Sud, Africa, Asia, Australia. În total, vor lua parte la întreceri 250 jucători însorîți de antrenori, de oficiali și de părinți uneori. Fes-tivitatea inaugurală va avea loc, dacă timpul o va permite, în fața Operei Române din Timișoara, iar cuvîntul de deschidere va fi rostit de președintele comitetului de organizare, tovarășul Petru Moț, primarul orașului. Disputele vor

avea loc într-un cadru deosebit, la Casa Tineretului. În afara afişelor şi a vitrinei de şah de la librăria Eminescu sînt pregătite cupe, fanioane, brelocuri, insigne, monitoare şi table de demonstraţii pentru public, iar în cele două zile libere sînt prevăzute acţiuni distractive pentru copii (vizitarea oraşului, muzee, diversamente la parcul copiilor...).

Cu prilejul prezentului campionat mondial, publicația anuală **Şah Timișoara** va apărea într-o ținută de sărbătoare. În cuprinsul celor 160 de pagini pe lîngă materialele pur tehnice — partide, probleme din ordin teoretic sau practic, rezultate de întreceri — sîn-

prezentate studii și cercetări cu caracter inedit. Astfel, sunt aduse în discuție Logica regulilor și analogiile șahului cu lingvistica (Solomon Marcus), Jocul și creația în șah (I. Bușe și O. Ogodescu), Aspecte neuropsihice și comportamentale, cu prezentarea primei encefalograme în cursul unei partide de șah (Fr. Schneider). Șahul în artă și arta în șah (Pius Brînzeu). Aceste studii sunt însoțite de rezumate în limba engleză. Pregătirile sunt gata, urmează întrecerile. Nutrim speranța ca reprezentanții noștri să obțină cît mai multe medalii, din cele mai strălucitoare.

Pius BRÎNZEU

Sport

fotbalistice, se întăresc sau se „răpesc” valorile unor echipe întărească toate compartimentările amăriții de spectatori: 1 mohican al Craiovei, va juca la Corvinului, se va duce r. 1 la Sportul Studențesc, va semne și, tot aşa, pînă în „B”, campionatelor județene, e o bătălie nădejdi în suisul scontat odată lor fotbalistice.

La „Poli”, bunăoară, e zarvă și suspin. Costică Rădulescu a preluat o echipă agoniacă, n-are încă pe ce să se bazuie în temerara sa încercare de a reface imaginea publică a obrazului (terfelit) al „alb-violeților”. E greu, nea Costică, îl întrebai deunăzi. Omul-fotbal, optimist și tenace cum e, mi-a zis că dumnealui a avut totdeauna ambiția și curajul de a o lua de la capăt și de a scoate diamante pînă și din piatră seacă. A lăsat Oțelul Galați în plină glorie, oferind orașului de la Dunăre o clipă de istorie: Juventus Torino; și luase pe oțelari din „B”, modești în vis și în putință, pentru ca, în scurtă vreme, să-i suie pe catarg, lîngă Steaua, Dinamo, Victoria.

Acum, Costică Rădulescu a pornit să cucerească micul Everest fără șerpari, cu un tub de oxigen pe care-l poartă în sine de cînd s-a apucat de această grea îndeletnicire ; e admirabil acest cetățean, acest expert în fotbal, cum surprins am fost și încă de ce F.R.F. nu i-a încredințat, nici măcar o dată, răspunderea preparării unui lot „olimpic”, bunăoară, pe unde s-au perindat atiția risipitori de iluzii.

Octavian Știreanu, bunul meu prieten, trecînd prin Timișoara, ne-a incurajat săgalnic : veți reveni în „A”, după cum v-ati obisnuit...

...cum v-ați obișnuit... **Tudor BULZĂ**

Teodor BULZA

La 23 de ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a inaugurat o epocă de prefaceri innoatoare, revoluționare în toate domeniile de activitate, România se afirmă tot mai puternică în viața internațională, adăugând să contribuie și mai substanțial la soluționarea marilor probleme cu care se confruntă lumea contemporană. În această perioadă a fost fundamentată concepția de politică externă a partidului și statului nostru, între aceasta și realitățile interne ale societății noastre existând o legătură indisolubilă, care reflectă atât transformările profunde, revoluționare, din țara noastră, cât și aspirațiile de pace și progres ale poporului român. Concepția originală, ce caracterizează politica externă românească, strategiile elaborate în legătură cu marile probleme ale contemporaneității, sunt indisolubil legate de activitatea teoretică și practică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, care are rolul hotăritor în elaborarea și promovarea politicii externe românești. La baza întregii politici internaționale promovate de România se află un ansamblu coerent de norme și principii, definirea direcțiilor fundamentale de acțiune pornind de la analiza științifică, materialist-dialectică a realităților și mutațiilor care se manifestă în lume.

Analiza amplă și științifică a marilor prefaceri care au loc pe plan internațional, să cum este realizată în documentele partidului nostru, relevă fundamentele unui nou mod de gîndire cu privire la posibilitatea de progres ale lumii contemporane și cu privire la soluțiile pe care le impun marile probleme cu care se confruntă umanitatea. Definind acest mod nou de gîndire politică care trebuie să se afirme, în Expuñerea rostită în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie a.c., tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU arăta că „este necesar să subliniem cu putere principiile ce trebuie să stă la baza acestei gîndiri, schimbările radicale care trebuie să aibă loc în raporturile internaționale, în politica internațională și care să pornească întotdeauna de la înălțarea cu desăvîrșire a oricărui amestec în treburile interne ale altor

ROMÂNIA – PROMOTOARE FERMĂ A PĂCII ȘI COLABORĂRII

popoare, de la asigurarea progresului economic și social, a independenței și suveranității popoarelor”.

Noua gîndire politică trebuie să alibă în vedere eliminarea războiului, și mai ales a celui nuclear, ca mod de soluție a diferențelor internaționale, acceptarea universală a principiului coexistenței pașnice, renunțarea la amestecul în treburile interne ale altor state, afirmarea liberă a oricărei națiuni, recunoașterea necesității dezvoltării economice și sociale a tuturor popoarelor etc. Avem de-a face cu un concept sintetic care cuprinde ideile de bază care au caracterizat politica externă a statului nostru, poziția sa față de marile probleme ale contemporaneității, mai ales de la Congresul al IX-lea

Activitatea internațională a României își găsește o expresie pregnantă în dinamica relațiilor sale diplomatice, în participarea sa la circuitul mondial de valori materiale și spirituale. În prezent, țara noastră întreține raporturi diplomatici și economice cu 155 de state de pe toate meridianele globului. Este vorba de o amplă deschidere a României spre lume, care are la bază principiile dreptului internațional și ce pornește de la premisa că aceasta este singura cale capabilă să contribuie la apropierea între popoare, la destindere și pace în lume. Ca țară socialistă, România dezvoltă larg relații de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, acționând cu consecvență pentru o bună colaborare între ele, pentru depășirea unor divergențe, pentru întărirea unității și solidarității lor. În concepția P.C.R., dezvoltarea fiecărei țări, întărirea forței și prestigiului socialis-

mului în lume, implică și impun extinderea și perfecționarea colaborării pe multiple planuri a relațiilor dintre ele.

Dezvoltând o largă rețea de relații, la scară planetară, pe baza principiilor și normelor legalității internaționale, ale egalității în drepturi a statelor, independenței și suveranității naționale, nerecurgerei la forță și amenințarea cu forță, reglementarea pe cale pașnică a diferențelor internaționale, neamestecul în treburile interne, cooperarea pe baza avanțajului reciproc, pornind de la realitatea complexă a lumii actuale, țara noastră depune eforturi constante pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru realizarea unui climat de pace și colaborare între toate națiunile. Respectarea acestor principii este cu atât mai necesară că actuala lume se caracterizează printr-o mare complexitate și diversitate, contradicție, cu orînduri social-politice diferențite, existența unor puternice antagonisme, fiind confruntată în același timp cu probleme de dimensiuni globale.

România și președintele ei milităază pe plan internațional în vederea soluționării diferențelor exclusiv pe cale politică, negociată, în vederea eliminării forței din relațiile internaționale. Aceasta este un deziderat obiectiv, indisolubil legat de afirmarea păcii și suveranității în lume. Tocmai de aceea, lupta împotriva escaladării cursei înarmărilor și, în primul rînd, a celei nucleare, a devenit o problemă priorităță a politicii externe românești. și în această privință România dispune de o strategie bine fundamentată, realistă, având la bază o solidă ancorare în realitate, că și o lucidă definire a perspectivelor imediate și de durată. Apreciind trata-

tul sovieto-american privind licitațiile rachetelor nucleare cu rază medie și scurtă de acțiune, România consideră că este vorba de începutul unei etape noi care trebuie să ducă la intensificarea eforturilor tuturor popoarelor în lupta pentru înălțarea armelor nucleare.

Că țară europeană, România acordă o mare importanță securității pe continent, fiind hotărâtă să acioneze constant pentru desfășurarea cu succes a procesului de cooperare și securitate început la Helsinki. Participînd la reunirea actuală sesiunii de la Viena, țara noastră este ferm hotărâtă să contribuie la realizarea unor înțelegeri și acorduri de natură să impulsioneze procesul de edificare a securității în Europa, o serie de propunerî române vizînd problemele principale ale națiunilor.

O importanță aparte acordă România realizării în Balcani a unei regiuni bune vecinătăți, a păcii și colaborării fără arme nucleare. Aceasta ar avea designurî represiuni pozitive, pe un plan mai larg, european.

O concepție novatoare caracterizează gîndirea secretarului general al partidului și în ceea ce privește modul de soluționare a conflictelor din diferențe zone ale globului. Conform acestei lujuții rațională este renunțarea la forță și amenințarea cu forță, retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor țări respectarea cu fermitate a independenței naționale a statelor. Viața a demonstrat faptul că interveniările străine în treburile interne ale unor țări sunt la înălțarea acestora, la explicația lor. Se confirmă din nou importanța României care se pronunță în favoarea exportului de revoluție, chiar și împotriva exportului de contrarevoluție.

Față de multitudinea aspectelor relațiilor internaționale, angajarea României a președintelui țării, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în efortul de înnoire calitativă, revoluționară a raporturilor internaționale își au în spîndină aspirațiile poporului nostru ferm angajat pe calea progresului.

Lector univ. dr. Cornelius POPESCU

SAPTMINAL SOCIAL-PC

CUVÎNT

la ședință

Stimați tovarăși,

Doresc să exprim cîteva gîndiri în ceea ce privește modul de soluționare a conflictelor din diferențe zone ale globului. Conform acestei lujuții rațională este renunțarea la forță și amenințarea cu forță, retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor țări respectarea cu fermitate a independenței naționale a statelor. Viața a demonstrat faptul că interveniările străine în treburile interne ale unor țări sunt la înălțarea acestora, la explicația lor. Se confirmă din nou importanța României care se pronunță în favoarea exportului de revoluție, chiar și împotriva exportului de contrarevoluție.

Intr-adevăr, Congresul constituie un moment important în viața partidului, în cîteva zile, înnoirea țării, a președintelui țării, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, în efortul de înnoire calitativă, revoluționară a raporturilor internaționale își au în spîndină aspirațiile poporului nostru ferm angajat pe calea progresului.

Nu am de gînd acu-
acelor probleme — vo-
an, plenara Comitetului
spiritul Tezelor din apri-
vitatea a partidului. Cee-
acum este că, după Con-
tru a acționat în mod c-
rea întregii activități, p-
ții partidului, a societății
area unul larg cadru
toate domeniile, a con-
porului la conducerea tu-
te, a întregii activități
nit de la teza că sociali-
și pentru popor, că numai
a poporului la făurirea
a înălțuirea neabătută
dezvoltare economico-soc-

RASUL GAMZATOV

(U.R.S.S.)
MAMEI

Sunt pe lume trei cîntec sînt:
e-n ele
nădejde, tristețe, durere și glasul
iubirii.
Primul cîntec mama-l șoptește
cînd dulce își leagăna fiil.

Al doilea — tot mama îl cîntă
pe-al fiilor căzuți mormînt.
Al treilea îl cîntă orișicare.
Pe lume doar trei cîntec sînt.
În românește de
Geo VASILE

POEMELE PĂCII

a început să acioneze sistemul
nostru nervos
de apărare. Se făcuse lumină de tot.
Jumătate
din Marszalkowska pînă la Bielany
se transformase într-un lac cu
bulboane
Blocurile turn din partea de est
afîrnau peste etaje prăbușite
La toate ferestrele rămase întregi
— în acești zori
afîrnau tipete, tipetele mute a
trei sute de mil de morți.
Nimeni, în afară de militari,
nu știe ce s-a întîmplat.

Salvarea noastră amestecată cu
disperare
ardea la orizonturi.
Peste oraș afîrnă un nor carnivor
Mîrosul morții umplea încet
fiecare fisură, betonul devinea
cenușiu.
Radioactivitatea ne cuprindea așa
de strins
încit ni se tulburau ochii și
amintirile
Carnivora ciupercă înfuleca tot mai
mult din groaza noastră și se îngrișa
fulgerător.

Moartea noastră descrisă de atîțea
ori de specialiști
nu era nici ușoară, nici instantană,
ci era
de o mie de ori a noastră. Prietenă
strîgă încă o dată: mamă! mamă!
muri.
Casa trosni și se prăbușî. Cadavru
viitorului nostru zace nărînd
toate străzile orașului, adulmecat
de turbarea orbită de mîine a
animalelor
și pentru a nu se știe a cîta oară
Era absolut patru.

În românește de
Aura ȚAPU

MIREILLE MARINOFF

(Franța)
DIMINEAȚĂ

Dimineăță verde va fi cînd
topite vor curge-n cupoare
nedoritele tunuri
cînd sărmanul atom nu
va mai fi pus, împotriva voli sale,
să ne tot amenințe
cînd zeul Marte
se va ocupa de lucruri mai
plăcute — rușinat de fișa lui
de activitate,
cînd toate armatele lumii
vor merge la pas de voie
fluierind melodii de dragoste
după cum îi taie capul pe soldați
Dimineăță verde va fi
— porumbel cu o ramură de
măslini

În românește de
David CRISTIAN

BOGDAN CHORAZUK

(Polonia)
LA PATRU DIMINEAȚĂ

Fiecare era sigur că n-o să se
intîmple
Si totuși astăzi la patru dimineață
m-am trezit cu o grozavă durere
a întregului oraș. Varșovia a fost
totuși bombardată. Mai întii
s-a năruit zidul frontal
al visului casei noastre. M-am trezit
brusc
dar visul continua — zăpădit de
mirosul
și praful ce arginta
în zbor păsările din visul meu.
Prietenă săngheră abundent. Fișii
de piele
și durere curgeau de pe noi amîndoi,
apoiau urmat alte explozii :

prezențe românești

• Revista Fjala, nr. 6/1988, care apare la Prisina (Iugoslavia), publică, într-o amplă panoramă lîrică — din care nu lipsesc Kavafis, Odiseas Elijis, Vasko Popa, Nazim Hikmet — două poeme semnate de Nichita Stănescu și, respectiv, Anghel Dumbrăveanu. Traducerea în limba română aparține lui Baki Ymeri.
• Revista Poet, editată de Societatea Mondială a Poeziei, la Madras, în India (fondator, președinte și redactor șef Dr. Krishnan Srinivas), publicată în vol. 28, nr. 11/1987 — într-un sumar cuprinzînd poeziî din Africa, America, Asia, Europa, America Latină, Oceania — poezia „Tabla întoarcerii” de Anghel Dumbrăveanu, în traducere engleză semnată de Adam J. Sorkin.
• Radio Sofia a transmis, în 7 aprilie 1988, două emisiuni lîrică: cea matinală, dedicată poeziei lui Marin Sorescu, și cea de seară, dedicată poeziei lui Anghel Dumbrăveanu. Traducerea poemelor în limba bulgară aparține cunoscutului și prețuitului prieten al literaturii noastre, Ognian Stamboliev.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

ION ARIEȘANU (redactor șef)

ANGHEL DUMBRĂVEANU (redactor șef adjuncț)

VIOREL COLȚESCU, NICOLAE PIRVU, CORNEL UNGUREANU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA : TIMIȘOARA, strada RODNEY

Telefoane : 3 33 90 și 3 33 76 (redactor-șef). Manuscrisele nepublica-

nu se înapoiază. Abonamentele se fac la P.T.T.R.

TIPARUL EXECUTAT LA I.P.B.T. Index : 42.907

Implinirea a 23
la Congresul al
Partidului Comuni-
stic, istoricul forum
nașilor, care, prin
năînțimă a întregului
popor, întrugul
les pe t-o v-a
NICOLAE CEAUȘESCU
supremă funcție p-
secretar general —
o puternică insufla-
tură oamenilor m-
tara noastră, fiind
de cele mai alese
de dragoste, înaltă
neînmurită recunoa-
șă de cel mai iubit
poporul român, ge-
ducător al partidul-
ului nostru.

Comitetul Politic
al C.C. al P.C.R.,
ședinței din 23 iu-
nul cald și înălță-
giu t-o v-a ră-
NICOLAE CEAUȘESCU
numele Comitetului
al Partidului Comuni-
stic, istoricul forum
nașilor, care, prin
năînțimă a întregului
popor, întrugul

EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU — INAUGURATĂ DE CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI —

CEA MAI GLORIOASĂ PERIOADĂ DIN ISTORIA EROICĂ A POPORULUI ROMÂN

Proletari din toate țările, uniți-vă!

orizont 30

SIAMINAL SOCIAL-POLITIC ȘI LITERAR-ARTISTIC EDITAT DE UNIUNEA SCRITORILOR DIN R.S.R. ȘI COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTA TIMIȘ

NR. 30 (1117), 29 IULIE 1988 • SERIE NOUĂ ANUL XXXIX • 16 PAG., 3 LEI

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din 23 iulie

Stimați tovarăși,

Doresc să exprim cele mai vii mulțumiri Comitetului Politic Executiv, guvernului, primilor-secretari prezinenți la această ședință, Comitetului nostru Central, partidului, tuturor organizațiilor de masă și obștei, întregului popor pentru telegramele adresate, cu multă cuvintele de felicitare și urările ce s-au rostit în acest cadrul cu privire la activitatea partidului, la activitatea mea, în calitate de secretar general al par-

ticipanților, la înălțarea a tot ceea ce era vechi — dogma-

ismului, conservatorismului, a tendinței de ploco-

nare față de tot ceea ce era străin — și a afirmat for-

ță și capacitatea creatoare ale partidului și poporului

nostru de a asigura făurirea socialismului în România, corespondător năzuințelor poporului, realităților

din patria noastră. (Aplauze puternice. Se ovăză-

nează „România — comunism. Ceaușescu —

omism!”).

Nu am de gînd acum să fac o expunere asupra celorlor probleme — vom avea, în toamna acestui an, plenara Comitetului Central, care urmează, în spiritul Tezelor din aprilie, să analizeze întreaga activitate a partidului. Ceea ce aș dori însă să subliniez acum este că, după Congresul al IX-lea, partidul nostru a acționat în mod constant pentru perfectionarea întregii activități, pentru democratizarea activității partidului, a societății noastre socialiste, prin crearea unui larg cadru de organisme democratice în toate domeniile, a condițiilor de participare a poporului la conducerea tuturor sectoarelor de activitate și întregii activități interne și externe. Am portat la teza că socialismul îl construim cu poporul său, cu poporul, că numai în măsură participării active a poporului la făurirea socialismului putem asigura înălțarea neabătută a programelor noastre de dezvoltare economico-socială.

NEMĂRGINIT OMAGIU

Implinirea a 23 de ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român — istoricul forum al comuniștilor, care, prin voință unanimă a întregului partid, a întregului popor, l-a ales pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în suprafață politică de secretar general — a generat un puternic insuflețire a tuturor oamenilor muncii din tara noastră, fiind animați de cele mai alese sentimente de dragoste, înălțată prețuire, neîmormântă recunoșință față de cel mai iubit fiu al poporului român, genialul conducător al partidului și statului nostru.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în cadrul sedinței din 23 iulie, a adus un cald și înălțător omagiu tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al întregului partid, al guvernului, al milioanelor de

oameni ai muncii, al tuturor ceațenilor patriei, dând expresie sentimentelor de înălță prețuire și profund respect al întregii noastre națiuni față de conducătorul stimat și iubit al partidului și statului, pentru înălțarea și rodnică activitate revoluționară, pusă cu dăruire neasemuită și patriotism neînțermurit în slujba devenirii noastre pe luminoasa cale a progresului și prosperității, a libertății, independenței și păcii.

Înălțul omagiu, profunda recunoșință a partidului și poporului pentru prodigioasa activitate a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, dedicată edificării socialismului și comunismului în scumpa noastră patrie și au găsit expresia și în vibrante mesaje și telegramme adresate, din aducință inimilor, de pe întreg cuprinsul țării, secretarului general al partidului nostru, președintele României socia-

liste, marele Erou al țării, Erou între orii neamului, strălucit cîrmac al destinelor națiunii noastre socialiste, prominentă personalitate a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, promotor genial al păcii, al instaurării unei noi ordini mondiale.

De asemenea, însemnată aniversare pentru popor și țară a priejuit, în chip minunat, adresarea celor mai ales sentimente de stîmă și prețuire unanimă, de înălță gratitudine, mult stimatei tovarășe ELENA CEAUȘESCU, eminent om politic și savant de largă recunoaștere internațională, pentru contribuția fundamentală pe care o aduce la elaborarea și înălțarea grandioaselor programelor de dezvoltare social-economică a țării, la înălțarea științei, învățămîntului și culturii românești.

ORIZONT

Desigur, 23 de ani nu reprezintă o perioadă prea lungă, dar nici prea scurtă, pentru că, cel puțin în ce privește poporul român, sînt ani care au pus capăt în mod radical vechii inapoieri și au asigurat ridicarea patriei noastre la un nou stadiu de dezvoltare, transformare ei într-o țară industrial-agrără. Într-o perioadă așa de scurtă, sînt puține țări care au obținut asemenea realizări — și dacă luăm numai acest lucru și tot putem afirma că îndreptățită minărie că partidul nostru și-a demonstrat forță și capacitatea să de a conduce destinele României spre socialism și comunism! (Aplauze puternice. Se ovăză înălțarea pentru Partidul Comunist Român, pentru secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu).

Dacă privim la toate județele și localitățile patriei noastre se poate observa că ar crea zeci și zeci de noi platforme industriale în toate zonele patriei. Practic, județe care erau lipsite de orice industrie au devenit astăzi puternice centre industriale și nu există, din acest punct de vedere, nici unul în care industria socialistă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, să nu reprezinte o forță puternică, care asigură condiții de muncă, dar și de viață tot ipăi bune, participarea tuturor oamenilor muncii la edificarea socialismului în patria noastră.

Am dezvoltat agricultura. Astăzi, putem realmente să vorbim de recolte de cereale de peste 30 milioane tone anual — probabil anul acesta vom realiza ceva mai mult de 30 milioane, depășind recolta de acum un an — și aceasta pornind de la producția de circa 12 milioane tone, în 1965. Nu este o recoltă mică, dar nu este, încă, pe măsura posibilităților agriculturii noastre socialiste. Mai avem, încă, de făcut un pas important pentru a realiza și în agricultură obiectivele noii revoluției agrare. În Programul partidului se prevede să obținem o recoltă de cel puțin 35 milioane tone cereale. Ar trebui, în orice caz, ca în acest cincinal să depășim 35 milioane tone. Avem posibilitatea și trebuie să facem acest lucru!

Am asigurat vaste lucrări de construcții economico-sociale, de modernizare a orașelor, desă, din păcate, mai avem unele județe — este adevărat, puține — care nu au mers în rînd cu toate județele și orașele patriei noastre.

Am dezvoltat puternice centre agroindustriale și avem un vast program ca, în perioada următoarelor două cincinale, să punem o bază înălță transformări radicale a vieții satelor și creării condițiilor de muncă, de învățămînt, de sănătate, de cultură, de viață, în general, mult apropiate de condițiile celor care locuiesc în orașe, realizind unele din prevederile făuritorilor socialismului științific, care au văzut societatea ca o societate a egalității, a dreptății. În care toți oamenii muncii, toți cetățenii unei țări să se bucură din plin de cele mai înalte cuceriri, atât din punctul de vedere al condițiilor materiale, cât și intelectuale, care să asigure manifestarea puternică a personalității umane, adevăratul umanism revoluționar, în care omul constituie preocuparea centrală. și pentru om trebuie să facem totul! (Aplauze înălțate. Se scandăază „Ceausescu să trăiască, România să-nflorească!”).

Am dezvoltat puternică știință, învățămîntul, cultura. Toți cunoaștem ce uriază activitatea creatoare se desfășoară în domeniul științei, faptul că tot ceea ce am realizat și realizăm se bazează pe înalțele cuceriri ale științei și tehnicii, în care cercetarea noastră, cercetarea proprie, are un rol foarte important.

Am asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Înseși măsurile recente privind majorarea, începînd de la 1 august anul acesta, a retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii — începînd cu cei cu venituri mai mici, a căror retribuție minimă va crește de la 1.500

(Continuare în pag. 3).

Marile momente aduse la lumină de zorile epocii moderne, de răscoala populară din 1784, și prodigioasa activitate cultural-politică desfășurată de cărturari Școlii Ardelene, de revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, au determinat afirmarea impetuoașă a conștiinței naționale, implementarea idealului unității în toate acțiunile politice și sociale ale românilor de pe ambele clinuri carpatine. Deși despărțite de frontieră politico-administrative artificiale, provinciile românești își adîncesc legăturile economice și spirituale, coeziunea factorilor ce le-au asigurat similitudinea evoluției în curgea timpului. Așezată pe coordinatele evoluției general europene, societatea românească aduce în atenția Europei și impune în conștiința europeană o problematică românească izvorită din cerințele sale specifice, din necesitatea, în primul rînd, a înălțării dominației străine și realizării dezideratului unității naționale.

Revoluția română din 1848 impune în prim-plan rezolvarea problemei naționale. Idealul și necesitatea unității naționale străbat și domină cugetul maselor participante, forța dinamică, propulsorul revoluției, definesc esența obiectivelor programatice și derularea acțiunilor revoluționare concrete, maturizează ideologic generația de români capabili nu numai să năzulescă Uniunea, ci și să o împlinescă. Revoluționarii munteni, afirmă Ion Ghica, erau hotărîți să impună o altă organizare noii instituții, astfel încît să-i poată ajuta „pe bănațeni, transilvăneni și bucovineni a se uni cu Tara Românească”. Si maiorul Cristian Tell „avea corespondință cu români cu Transilvania, despre o înțelegere la revoluție în unirea Tării Românești cu Transilvania”. Pe de altă parte, guvernul maghiar era informat, la 18 mai 1848, că români ardeleni și bănațeni nu visau decât „o nouă Dacie”, care să includă întregul teritoriu locuit de poporul nostru. (Cornelia Bodea, Lupta românilor pentru unitatea națională. 1834–1849. Edit. Acad. R.S.R., București, 1977). Coroborate între ele, toate informațiile atestă

Unitatea națională – năzuință și acțiune în revoluția română din 1848

orientarea revoluției, încă de la începuturile sale, spre realizarea „Dacoromâniei”. În înfăptuirea acestei dorințe, îi va scrie George Barițiu lăs Florian Aaron că totă „românia poate a-și găsi mintuirea, a reconstituiri și a-și ascurta existența națională și politică pentru todeaua”.

Proclamarea solemnă a voinei de unitate națională a intruchipat în timpul revoluției o nouă o stare de spirit, ceea ce acțiunea concretă, un adevărat legături transformat în plebiscit național. Cuvintele „Noi vrem să ne unim cu Tara” nu au fost rodul unei inflăcărări de moment a mulțimii prezente pe Cimpia Libertății de la Blaj. Ele au pornit, subliniază Nicolae Bălcescu într-un patetic discurs, din strădările cugetului fiecărui român, din convingerea generală că „mintuirea de orice domnie străină se va înfăptui prin unitatea națională” (N. Bălcescu, Opere, vol. I, p. II). Pe Cimpia Libertății de la Blaj, menționa și Alecu Russo, profund impresionat de măreția Adunării Naționale din 3/15 mai 1848, a stat atunci „un popor întreg, de același port și de aceeași limbă”, animat de aceeași speranță și aspirație. După cum, la fel de impresionat, pastorul săs Daniel Roth din Sibiu nu pregeță să-și exprime convingerea că viitorul „Daciei” aparține poporului român. (V. Cheresescu, Adunarea Națională de la Blaj. Edit. politică. Buc., 1966).

Optimismul național, reflectat pătrunarul de presă românească, este consecința obiectivă a unității în cuget și în faptă ce a definit revoluția din țările române. „Fie moldovo-românii uniți, scria Gazeta Transilvaniei, apoi nu se teamă de nimic”. Pornind de la același crez în posibilitatea realizării unității

nationale, un Apel-manifest lansat din Cernăuți către moldoveni și îndemnă să nu rămână în „nelucrare”, deoarece „declararea românilor din Banat și Transilvania de a veni în ajutorul Moldovei și al Valahiei era o dovadă de duhul ce insulă astăzi pe români”. Era urmarea logică a promisiunilor de ajutor făcute de Eftimie Murgu grupului de revoluționari moldoveni prezenta la Adunarea Națională de la Lugoj din 15/27 iunie 1848. De altfel, hotărârea Consfatuirii de la Cernăuți, din 18 iulie, este dominată de ideea constituției unui centru revoluționar de rezistență militară, în Carpați, în apropierea Transilvaniei, care, „întemeindu-se astăzi pe puterea adunată în țară, cît și mai virtos pe puterile din Transilvania și Banat, ar fi în stare să facă manifestații multe, mai serioase și mai mintuitoare, în înțelegere cu Valahia”. (C. Boadea, op. cit.)

In acest context, strădaniile lui Eftimie Murgu de a crea o armată revoluționară, prin înarmarea românilor bănățeni, dobîndește o semnificație aparte. Alex. G. Golescu, în drum spre capitala Franței, ca trimis al guvernului provizoriu din Tara Românească, precizează, în urma întîlnirii cu Eftimie Murgu, că revoluționarul bănățean are „zece mii de români armați din Banat care stau gata a intra în Olténia”. În sprijinul forțelor naționale aflate sub comanda lui Gh. Magheru. Din același raport (iulie 1848) rezultă că Murgu mai avea, „trei mii de călăreți, care nu demult și într-o săptămână se armară”, gata și el, ca mai mulți mesteri armurieri și un căpitan de geniu, a pleca în ajutorul fratilor de pe Carpați. (I.D. Suciu, Revoluția de la 1848–1849 în Banat. Edit. Acad. R.S.R., Buc. 1968).

Nu este, de aceea, lipsit de semnificăție faptul că forța militară revoluționară a Tării Românești de sub comandă a Magheru se constituia în imediata urmărie a Banatului.

Planurile de acțiune comună erau și se întemeiau atât pe năzuință firească a unității naționale, cît și înțelegerea faptului că împlinirea implică o strânsă și nestribită cooperare îndemnul adresat de Murgu lui Bălcescu este edificator în această privință: „Armată, cît mai în grădă, cînd să aveți, ca să puteți cel puțin ea și năvală să o întimpiniți cu bine și spravă; apoi de aci încolo va fi proaspătă și mai pe urmă grija Europei (G. Bogdan-Duică, Eftimie Murgu București, 1937). Aceste planuri sunt cunoscute și de ministrul de interne maghiar, Szemere. La 16 august 1848 el era informat despre intenția lui Eftimie Murgu ca, la momentul operației răscoale pe români din Ungaria și Moldova. De altfel, consilierul guvernului maghiar pentru Banat și Ungaria de Sud, Sebő Vukovich, specifică clar că scopul românilor bănățeni a fost precis de a transforma Banatul în provincie cu conducere română („căpitanat” român) și unirea cu Tara Românească. Mărturisesc de chis aceeași năzuință și preocuparea turarul și omul politic Paul Vadjmilocitorul multor legături dintre revoluționari români. Într-un articol publicat la puțin timp după revoluție, „Dorințele românilor sunt: unirea libertățea tuturor românilor și la afară de Austria sau aşa-numita Regatul română” (I. D. Suciu, op. cit.).

Dar poate este bine să ne amintim de aspecte mai generale, de la nostru sentimentul că este evident. I-am redat senzația deputatului și omul politic Paul Vadjmilocitorul multor legături dintre revoluționari români. Într-un articol publicat la puțin timp după revoluție, „Dorințele românilor sunt: unirea libertățea tuturor românilor și la afară de Austria sau aşa-numita Regatul română” (I. D. Suciu, op. cit.).

Intervenția forțelor militare otomane și habsburgice a determinat într-un bușirea revoluției. În țările române, implicit, zădărnicirea acțiunilor de realizare a statului național modern. Revoluția a însemnat, într-o mare experiență de luptă, de a învăța ceea ce este și nu este o naționalitate, de a constiui unitatea națională, decind astfel, practic, calea spre înțelegerea UNIRII.

Dr. Ioan MUNTEANU

CUV
la ședință
(Urmărește)

la 2.000 de lei — reflectă
si rapte, între obiectivele
politice a partidului si statutul
unitate. Nu facem doar
acțiونam în așa fel încât
să asigurăm condiții
pentru punctele de vedere
suprem ai politicii noastre
România!

Sunt multe de spus.
înseamnă forță unui
totdeauna inegalitate, a
destinției sale — adevărată
față, sub conducerea
vîtorul de at... de care
Sistem nu printre
acest vîtor, cî acei car
viață acest minutat vîtor
ricire, de libertate și în
(Applause puternice, inde-

Dar poate este bine
peste mai generale, de
la nostru sentimentul că este
evidență. I-am redat senzația
turarul și omul politic Paul
Vadjmilocitorul multor legături
dintre revoluționari români. Într-un
articol publicat la puțin timp după revoluție,
„Dorințele românilor sunt: unirea
libertățea tuturor românilor și la
afară de Austria sau aşa-numita Regatul
română” (I. D. Suciu, op. cit.).

Am asigurat înfăptuirea
gală în drepturi întărite
deosebite de naționalitate
mărmură, că am re
sigurind naționalităților
nile economico-sociale
pentru toți cetățenii pa
faptul că toți, indiferent
apropiați sau mai îndepărtați
Republicii Socialiste România,
care, împreună, într-o
pentru a-și făuri alii, fă
dependentă, pentru a-și
socialismului și comunism
pendentă și liberal (Ap
se scândează „Ceauesc
munism”).

Au fost 23 de ani
IX-lea ne-am luat angaj
poporul că vom face
poporul, cauza socialism
ne-am îndeplinit cu c
vîtor și lipsuri, am avut
poporul nostru au mer
ția în acești 23 de ani c

Din istoria multimilenară
perioada inaugurată de
IX-lea, acum 23 de ani, c
știința poporului nos
de aur a României
Epoca NICOLAE CEA
ticularizează prin realiză
în toate domeniile și în
economic. Astfel, din c
de ori a producției ind
1945, peste 80% este
anul 1965. La producția
a sporit de aproape 90%
s-a obținut în ultimii 20
tul național este mai
de ori, peste trei sferturi
realizându-se în perioada
fruntea partidului și a
varașul NICOLAE CEA
ducător de geniu al po
In acești ani glorioși, R
nit o țară industrial-az
dustria modernă, organ
celor mai noi cuceriri
temporane, cu o agric
in plin progres, cu o po
tare a științei, învățăm
a bunăstării materiale
înțegrușii popor. De
rului general al partid
leagă citorii care vor
temp, cum să: Can
Marea Neagră, hidroce
Dunăre și de pe principale
terioare, mari și mode
industriale, puternice
înței, edificarea nouilui
amenajarea complexă a
viață și metroul din
Transfăgărășan, noile
și edificii culturale.

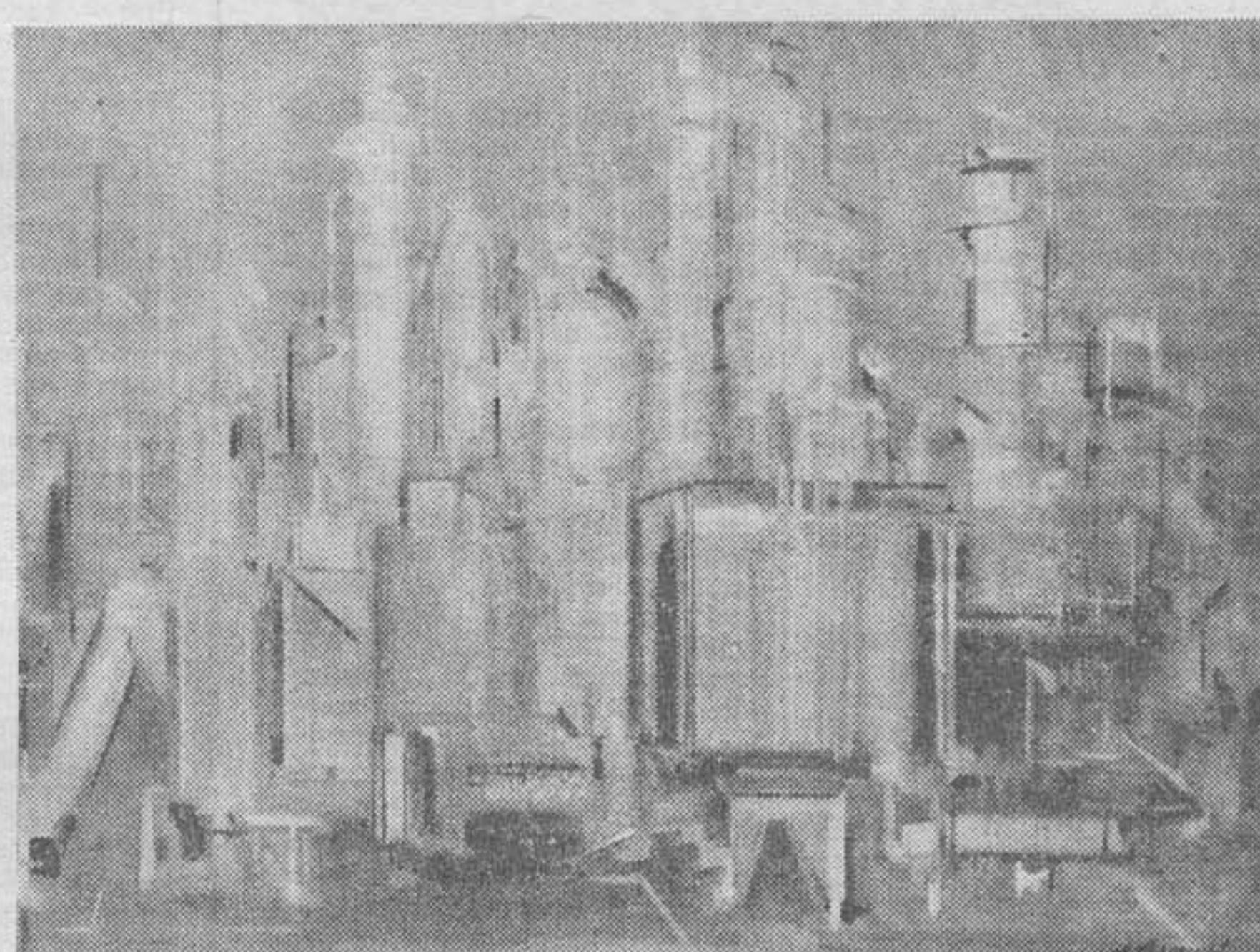
Evocând realizările a
rioase, la Ședința Com
Executivă al C.C. a
23 iulie 1983, secretar
partidului, președintele
NICOLAE CEAUSCĂ
privim la toate județele
patriei noastre se poate
creat zeci și zeci de

PATRIA – VALOARE GENERICĂ

Clăp vectorial al dezvoltării universale. Una din aceste legitimități vizează concordanța dintre gradul de socializare a muncii și gradul de socializare a puterii.

Astfel, prima revoluție științifico-tehnică a evidențiat, pentru prima oară la scară istorică, antagonismul dintre capital – social prin geneza sa, dar menținut în formă individuală datorită proprietății individuale asupra mijloacelor de producție – și muncă, socială prin esență și socializată, fără precedent de către noile mijloace de producție. Mecanizarea, apreciată îndeobște prin faptul că a amplificat posibilitățile de raportare a omului la natură, a contribuit implicit la amplificarea puterii de respectiv socializarea puterii, capabilă să acorde prerogativele deciziei celor care creau efectiv istoria prin producția materială spirituală și normativă.

cietății și a perspectivelor sale de evoluție. Așa se face că amplitudinea socială a participării la producție nu a putut fi sincronizată printr-o socializare corespunzătoare a puterii din ce în ce mai conștientă de acest antagonism, și tocmai de aceea dispusă să folosească orice mijloace pentru a-și conserva interesele de clasă. Dincolo și dincolo de această realitate conjuncturală, se impune, însă, legitimitatea inexorabilă a mișcării istorice, dezvoltarea etnico-economică socializând muncă, noile raporturi de muncă cereau cu necesitate și noi raporturi de putere: respectiv socializarea puterii, capabilă să acorde prerogativele deciziei celor care creau efectiv istoria prin producția materială spirituală și normativă.

SIMION LUCACIU : Industrială

Starea de eternă tinerețe noii omeniști de patrie, pentru că Patria este termenul cu bătaia istorică cea mai lungă. Este mediul de largă comprehensivitate civică în care vectorii de acțiune ai celor mai curate romântismu au compus rezultanta generică definită de spațiul semantico-al romântismului revoluționar care ne-a legitimat accesul la adevărată istorie și a faptei române și prospere. Îngăduite de prezentul libertății sociale și naționale.

Ca beneficiari direcți în aceeași măsură în care participăm nemijlocit la concentrarea tuturor eforturilor constructive în perimetru al aleiașii acțiuni comune, ne raportăm constant la ideea unității indestructibile în jurul partidelui. Constituit din necesitatea obiectivă a clasei muncitoare de a da o replică unității puterii instituționalizate în care nu era reprezentată, partidul comuniștilor din România s-a afirmat permanent ca principal inițiator al tuturor transformărilor structurale care ne-au adus în această luminosă contemporaneitate. Muncitorește prin generație sa, și-a elaborat strategia de largă perspectivă în disjuncție radicală față de orice privilegiu de clasă, chemind toate forțele progresiste în orizonturile muncii eliberate de servitul – acolo unde începe adevărată geneză a unei lumi fundamental innoite și permanent deschise înnoitorilor. O lume în care progresul depășește granițele evocator-propagandistice, inserindu-se în țesătura rodnice și a faptele ferm orientate de interes comune: o lume a dreptății sociale și naționale spre care trebuiau urmate mai multe trepte, altă în universal social infinit de complex și contradictoriu, cît și în cel interior, al înțelegerei, cunoașterii și explicării teoretico-filosofice.

Prima problemă care se impune rezolvată viză elaborarea unei platforme doctrinar-teoretice în strînsă concordanță cu condițiile concret-istorice naționale, un ghid teoretic adecvat acțiunii practice de transformare revoluționară a societății și radicalizare a întregului sistem social-global. În condițiile grele ale ilegalității, luptând nu numai cu propaganda ostilă și diversiunea reactionar-oportunistă, comuniștii și-au cîștigat, treptat, credit moral în fața maselor largi, populare, prin faptul că au intuit realist legitățile obiective ale mișcării istorice, integrându-și organiști întreaga activitate în interiorul, nu în afara acestui adevărat

axiologică – masele largi de oameni și a muncii. Realizarea unității naționale era deci prima și cea mai urgentă acțiune, cînd, de fapt, singura soluție în condițiile concrete ale țării noastre. Prin urmă, vîtorul depindea de progresul în înțelegerea și acțiunea unită a acestor impotriva unei puteri din ce în sine sunt exclusiviste, mai rapace și mai repede. In contextul european, această inițiativă de inițiativă s-a concretizat prin democratizarea reală a puterii: prima oară în istorie, alianța multiorientată și habsburgică a devenit condusă. Cogestioneaza asupra mijloacelor de producție și coparticiparea lor au fost pîrghile cele mai eficiente continuare a innorilor cu conținut marxist și pe alte planuri. Liberarea exploatarească seculară s-a continuat eliberarea de sub prejudecăți, într-un caracter, lichidarea mentalităților retrograde și modelarea unui nou proces, aflat în desfășurare, cîteva valorice remarcabile. Continuarea acestui proces este cerută de obiectivul al afirmării socialismului categoric dezacord față de aspirații instrumentizatoare ale puterii și al talului încă instituționalizat în diverse puncte cardinale de diversiuni naționalo-ștîrpești. Dimensiunea politică a cîivismului socialist conformată valență patrioticului atât de orgaizația caracterului românilor, transmîndu-l într-o valoare culturală generică. Patriotismul ca platformă de acțiune practicează în cunostință de cauză, ca putere de a apăra o nație: baricada unității și prospereță a bunăstării materiale în întregul popor. De la înțelegerea generală al partidului, leagă citorii care vor să devină, într-un timp, cum să: Canalele Dunăre și de pe principalele râuri, mari și moderne, puternice, înțelegeri, edificarea nouilor orașe, amenajarea complexă a vieții și metroul din București, Transfăgărășan, noile edificii culturale.

Evocând realizările a

rioase, la Ședința Com

Executivă al C.C. a

23 iulie 1983, secretar

partidului, președintele

NICOLAE CEAUSCĂ

privim la toate județele

patriei noastre se poate

creat zeci și zeci de

zeci și zeci de

CUVÎNTAREA TOVARÂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

la şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., din 23 iulie

(Urmare din pag. 1)

e aceea, lipsit de semnificație, forță militară revoluționară românești de sub comanda lui și constituia în imediata apăratură.

de acțiune comună era înțemeau atât pe naționalitate, cât și pe faptul că împlinirea este înținsă și neșteribită cooperare adresată de Murgu lui Bălădicător în această privință, cît mai în grabă, căuta să poată cel puțin cea în să o întâmpină cu bună dispozitie de aci încolo va fi grijă mai pe urmă grija Europeană-Duică, Eftimie Murgu (1937). Aceste planuri erau și de ministrul de interne zugrăvește. La 16 august 1848 exprimat despre intenția lui Eftimie Murgă, la momentul oportun, pe români din Ungaria și a se uni cu Tara Românească-Moldova. De altfel, comisarii maghiari pentru Banat de Sud, Sebő Vukovics, spăca scopul românilor bănduști: transformarea Banatului într-o "țară română" și unirea sa mănușă și preocupare căruia politico Paul Vasici, multor legături dintre români. Într-un articol puțin timp după revoluție românilor săi: unirea și unitatea românilor și în istoria sau așa-numita Dacă. D. Suciu, op. cit.).

La forțelor militare otomane, siburgice a determinat înăuntruirea în tările române și dărnicirea acțiunilor de statului național română revoluția a însemnat, însă, o luptă de luptă, de afirmație a unității naționale, deschisă practic, calea spre înăuntruire. r. Ioan MUNTEANU

masele largi de oameni realizarea unității acestora și cea mai urgentă sare, singura soluție în condiții de tările noastre. Progredarea de progresul în înăuntruirea unității a acestor puteri din ce în ce mai rapace și mai reprezentative.

European, această investigație s-a concretizat prin reală a puterii pentru istorie, alianța muncitorească a devenit conducătoarea asupra mijloacelor și coparticiparea la puterele cele mai eficiente de înăuntritorilor cu conținutul unele planuri. Eliberarea de seculară s-a continuat cu sub prejudecăți, împotriva, lichidarea mentalității și modelarea unui om aflat în desfășurare la remarcabile. Continuitatea este cerută de faptul înarmării socialismului în acord față de aspirațiile zatoare ale puterii capătă înăuntruirea instituționalizat în diverse forme de diversiune reacțiste. Dimensiunea politică a socialistului conferă năsturilor atât de organizației românilor, transformarea valoroasă culturală și socialismul ca platformă teoretică în cunoștință și practică a apărării barierelor unității și prosperității. Complexitatea mereu proceselor definitorii ale o traversă ridică mai ad problema unui centru care să integreze organizația și capacitatea de efort ducerii treptate în viață și construcție comună. În teoria această nevoie, documentele noastre au redefinit partidul național al înăuntrului noastră, înțintantul legitim al tuturor muncii categorioase, în al tările, ca pe baza de a întregui popor să fie liberă și prosperă a portul conjugat al tu-

1000 de lei — reflectă cu putere că între vorbe simple, între obiectivele politice și activitățile practice a partidului și statului nostru există o strânsă legătură. Nu facem doar promisiuni, ci, dimpotrivă, credem în aşa fel încât, prin tot ceea ce întreprindem, să asigurăm condiții tot mai bune de viață, din puncte de vedere, aceasta constituind telul general al politicii noastre, al construcției socialiste în țară!

Sunt multe de spus. Oricine poate să constate ce înțeindă forța unui popor care a lichidat pentru naționalitatea inegalitatea, asuprirea, a devenit stăpîn pe destinele sale — adevărul stăpîn al țării — și își exprime, sub conducerea partidului nostru comunist, deținutul de aci, de care vorbeau în trecut poetii noștri. Sistemul nu printre acei care vorbesc, doar, de vîltoare, ci acel care înfăptuim, care realizăm în cadrul acestor minunat vîtori de aur — de bunăstare, felice, de libertate și independență al patriei noastre. (Aplauze puternice, indelungate).

Dacă poate este bine să reamintim și de unele aspecte mai generale, de faptul că am redat poporului nostru sentimentul că este un popor liber și independent, am redat sentimentul istoriei proprii, de către libertate, pentru a fi stăpîn pe destinele sale — și poate că aceasta reprezintă una din marile mijloaci care au descătușat energiile creative și au făcut ca poporul nostru să urmeze cu toată forța Partidul Comunist Român, ca strateg al luptei pentru unitatea națională, pentru asigurarea flinței libere a naționalității, pentru a fi stăpîn pe destinele sale — și poate că aceasta reprezintă una din marile mijloaci, dezvoltând, totodată — în spiritul principiilor coexistenței pașnice — relațiile și cu tările capitale dezvoltate. Am pus înăuntrarea la baza acestor relații — și trebuie să declarăm cu mândrie că am adus o contribuție la afirmarea puternică a principiilor de relații între state — deplina egalitate în drepturi, respectul independentei, suveranității, nemăiestecul în treburile interne din partea nimănului. (Aplauze puternice; se scandăză „Ceaușescu — P.C.R.!”, „Dezarmare-pace!”).

Am asigurat înfăptuirea în viață a adevărătoarei echități. În drepturi între toți oamenii muncii, fără deschide de naționalitate. Putem fi măndri, și astăzi cu tările, că am rezolvat problema națională, a naționalităților drepturi egale în toate domeniile economico-sociale și politice, care sunt asigurate între toți cetățenii patriei noastre, pornind de la toți, indiferent cine le sunt strămoșii — mai apropiati sau mai îndepărtăți — sunt cetățenii ai Republicii Socialiste România, fii ai aceluiași popor. Împreună, într-o deplină unitate, acționeză pentru a-și făuri aici, în România, o viață liberă, independentă, pentru a asigura înălțarea continuă a socialismului și comunismului în România — independentă și liberă! (Aplauze puternice, indelungate; se scandăză „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Au fost 23 de ani de muncă. La Congresul al III-lea ne-am luat angajamentul în fața partidului și poporului că vom face totul și vom servi partidul și poporul, cauza socialismului. Putem să afirmă acum că am îndeplinit cu cinste această misiune. Am adus lipsuri, am avut greșeli, dar partidul nostru, poporul nostru au mers înainte. Am vorbit mai puțin în acești 23 de ani despre multe și multe transforma-

mări revoluționare, despre democratizare, despre toate celelalte înnoiri — și poate unora le-a rămas impresia că România este cea de acum 30 de ani. Nu! România se deosebește radical, este o țară cu totul nouă — și poate spune — în ce privește concepția revoluționară, democratia, precum și baza tehnico-materială, științifică, unitatea poporului în jurul Partidului Comunist Român. (Aplauze puternice, indelungate; se scandăză „Ceaușescu — P.C.R.!”, „Ceaușescu și poporul!”).

Nu am angajat, la Congresul al IX-lea, să dezvoltăm relațiile cu tările socialești — am militat cu consecvență și am făcut acest lucru. Ne putem, astăzi, înținde să că am actionat întotdeauna pentru depășirea oricărui divergență, pentru unitatea și colaborarea tărilor socialiste și, în felul acesta, ne-am adus o mare contribuție la cauza socialismului, a unității tărilor socialiste. (Aplauze puternice, indelungate; se scandăză „Ceaușescu, România — stima noastră și mindria!”).

Am dezvoltat larg relațiile cu partidele comuniste și muncitorii, cu partidele socialiste, social-democratice, cu alte forțe democratice, cu mișcările de eliberare națională, considerind că și colaborarea, unitatea acestora constituie un factor primordial în politica de soluționare a problemelor grave ale vieții internaționale.

Am întărit colaborarea cu toate statele lumii, fără deschide de orinduire socială. Am acordat întregul nostru sprijin multor mișcările de eliberare națională și continuăm să acordăm acest sprijin. Am acționat și acționăm în deplină unitate cu tările în curs de dezvoltare, cu tările nealiniate, cu tările mici și mijlocii, dezvoltând, totodată — în spiritul principiilor coexistenței pașnice — relațiile și cu tările capitale dezvoltate. Am pus înăuntrarea la baza acestor relații — și trebuie să declarăm cu mândrie că am adus o contribuție la afirmarea puternică a principiilor de relații între state — deplina egalitate în drepturi, respectul independentei, suveranității, nemăiestecul în treburile interne din partea nimănului. (Aplauze puternice; se scandăză „Ceaușescu — P.C.R.!”, „Dezarmare-pace!”).

Am acționat ferm și acționăm pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară, pentru eliminarea armelor nucleare, pentru o nouă ordine economică, în general pentru soluționarea problemelor complexe într-un mod nou, în interesul fiecărei națiuni. Am pornit de la necesitatea că trebuie să se realizeze o nouă gîndire, o nouă practică, un nou mod de acțiune în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale.

Sunt multe de spus și în ce privește activitatea noastră internațională. Putem însă să afirmăm cu mândrie că în cei 23 de ani ne-am făcut datoria ca țară socialistă, ca un detașament activ al forțelor care se pronunță pentru o lume mai dreaptă și mai bună — o lume a dreptății, egalității, a bunăstării, independentei și libertății fiecărei națiuni. (Aplauze

puternice, indelungate; se scandăză „Ceaușescu — pace!”).

Nu facem, acum, un bilanț — este, ca să spun așa, o întîlnire prilejuită de seara Comitetului Politic Executiv —, dar dorim să asigurăm că, în ce privește problemele internaționale, vom acționa cu totă hotărîrea, în spiritul hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale, că nu vom precepe nici un efort pentru a contribui la dezarmare, la pace în întreaga lume.

Doresc să asigur Comitetul Politic Executiv, pe toti tovarășii prezenti aici, Comitetul nostru Central, partidul, întregul nostru popor că vom face totul — având în vedere activitatea colectivă și necesitatea de a acționa într-un și mai puternic spirit al răspunderii colective și individuale — pentru indeplinirea hotărîrilor de dezvoltare economico-socială a patriei!

In ce mă privește, ca și pînă acum, voi acționa cu întreaga răspundere, dar și cu fermitate, în spirit revoluționar, pentru a răspunde încrederei partidului și poporului, considerind că aceasta este suverana datorie a fiecărui comunist față de popor, față de cauza socialismului și comunismului! (Aplauze puternice, indelungate; se scandăză „Ceaușescu să trăiască, România să-nflorească!”).

In închidere, doresc să adresez Comitetului Politic Executiv și guvernului, comitetelor județene de partid, fiecaruia dintre cei prezenti aici felicitările pentru activitatea voastră, pentru contribuția adusă la înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, la înfăptuirea politicii generale a partidului și statului nostru.

Adresez mulțumiri partidului și poporului, care, în toate aceste imprefurări, au dat doavă de deplină unitate și au acționat cu toată fermitatea pentru înfăptuirea politicii de dezvoltare socialistă a patriei noastre!

Vă adresez tuturor, întregului nostru partid și popor, urarea de noi și noi succese, de a face totul pentru a înfăptui planurile de dezvoltare economico-socială, astfel încât, în 1990, să putem să constatăm — și să suntem convins că vom face acest lucru — că țara noastră va trece într-un stadiu superior de dezvoltare din punct de vedere economico-social, cu toate influențele și cu tot ceea ce urmează de aici, în toate domeniile de activitate!

Aceasta va evidenția patria noastră la un nou stadiu de dezvoltare, pe noi culmi de progres și civilizație.

Să facem totul ca, în acești doi ani și jumătate, să înfăptuim toate planurile și programele de dezvoltare!

Urez întregului nostru partid, întregului popor, succese tot mai mari, o viață tot mai bună, liberă și independentă, de bunăstare și fericire!

Vă doresc multă sănătate vouă, întregului partid și popor! (Aplauze puternice, prelungite, urale; se scandăză „Ceaușescu — La mulți ani!”, „Ceaușescu să trăiască, România să-nflorească!”).

Înăuntruri ale unei epoci glorioase

la edificarea socialismului în patria noastră... Am asigurat vaste lucrări

SENTIMENTUL ISTORIEI

Să ai un rîu cu izvorul în rădăcina veacurilor;urgerea lui să fie răsfrîntă-n zenitul propriu nașteri

și, totuși, un noian de ani să nu-i auzi murmurul, vînetul rostind veșnicie.

Cind Izvoditorul istoriei noi a limpezit undele mișcătoarelor zodii, s-au înseninat și zările vechi ale adincului;

în matca fostelor și viitoarelor vremuri ne-am reoglindit chipul, îngemânindu-1 cu stelele-făclii ale tările eterne.

Aurel TURCUS

de construcții economico-sociale, de modernizare a orașelor... Am dezvoltat puternice centre agroindustriale și avem un vast program ca, în perioada următoarelor două cincinale, să punem o bază trainică transformării radicale a vieții satelor".

S-a asigurat în această perioadă înfăptuirea în viață a adevărătoarei egalități în drepturi între toți oamenii muncii

ria poporului nostru, de istoria sa contemporană, ca perioadele de progres puternice și înflorire, de creștere a prosperității și nivelului ei de civilizație materială și spirituală să fie legate de afirmarea unei proeminente personalități care intruchipează în acea epocă aspirația de a se evidenția la cel mai înalt grad și a poporului și cerința obiectivă a devenirii istorice. În conformitate cu concepția despre lume și viață, cu împărtinirea care i-a fost dată de întreaga națiune, secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, sintetiza în atmosfera lui iulie 1965 platforma clară a opțiunii fundamentale a României

Pentru o istorie de cîteva ori milenare ca a României, 23 de ani reprezintă o perioadă relativ scurtă. În acești ani de-abia se ridică o generație, iar dacă ținem seamă și de complexitatea fără precedent a lumii în care trăim, de greutățile întâmpinate sub toate aspectele, tot ceea ce se-a produs capătă noi dimensiuni, atestă că înfăpturile acestei epoci sunt de excepție, că epoca este, sub toate aspectele, glorioasă. În epoci de libertate și stabilitate, puterea de creație a oamenilor este deosebită. Epoca inaugurată de cel de-al IX-lea Congres s-a înscris tocmai prin aceea că a dat poporului conștiință stabilității și libertății, sentimentul că este un popor liber și independent. „I-am redat sentimentul istoriei proprii, de către libera și liberă”. Toate aceste realizări sunt materializarea efortului asiduu al întregului popor, al aportului fiecărui om din muncile realizări care au descătușat energiile creative și au făcut ca poporul nostru să urmeze cu toată forța Partidul Comunist Român, ca strateg al luptei pentru existență, pentru asigurarea ființei libere a națiunii noastre”.

Conf. dr. Grigore SILAȘI

Implicitarea cercetării științifice de vîrf în activitatea economică

Auvenita pe care ne-am propus-o și pe care am inițiat-o: „Implicitarea cercetării științifice de vîrf în activitatea economică a întreprinderilor industriale și agricole” vine să lumineze aspecte particulare, concrete și la zi, ale cercetării științifice timișorene și ale aplicării rezultatelor acesteia în industrie și agricultură. Puternică cetate industrială, Timișoara este în același timp și un puternic centru universitar, un vast laborator în care, alături de cadre universitare cu o înaltă pregătire profesională, la munca de cercetare își aduc o importanță contribuție și mulți de studenți, ștut fiind că „...întreaga dezvoltare de construcție socialistă nu se poate realiza decât pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, a legăturii strînsă a științei cu învățământul și cu producția, a ridicării continue a nivelului de cunoștințe tehnico-profesionale ale tuturor oamenilor muncii” — teză de bază în Expunere din 29 aprilie a secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Ca o confirmare a frumoaselor tradiții ale învățământului superior timișorean, ale dezvoltării acestuia în anii construcției sociale, recent au fost atribuite locuri fruntașe, în întrecerea socialistă, pe anul de învățământ 1986/1987. Astfel, Institutul politehnic „Traian Vuia” a obținut, pentru a treia oară consecutiv, locul II, între instituții de profil din țară; Institutul Agronomic, de asemenea, locul I, și tot pentru a treia oară, iar Universitatea

Conf. dr. ing. DUMITRU DABA
secretarul Comitetului de partid al
Centrului universitar Timișoara

Alături de ceilalți oameni ai muncii comuniști, toți cei ce își desfășoără activitatea în Centrul universitar Timișoara, au primit cu viu interes și deosebită satisfacție noua inițiativă revoluționară a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, de a reevalua critic-construcțiv etapa pe care o parcurge societatea noastră socialistă, de a mobiliza încă o dată, cu aceeași fermitate și clarvizuire, energiile creațoare ale întregului popor spre atingerea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, de Conferința Națională a partidului.

Aducerea, din nou și cu pregnanță deosebită, în prim-plan, a rolului determinant al științei și învățământului, a pregătirii multilaterale și continue, pentru întreaga dezvoltare economico-socială a țării, impune exigențe sporite, calitativ-innoioase și scolii superioare timișorene. Pornind de la principala noastră misiune, fie că este vorba de organele și organizațiile de partid, de cele de învățământ sau ale Asociației Studenților Comuniști, ne simțim implicați mai mult și cu sporiță răspundere în pregătirea temeinică a viitorilor specialiști, atât în plan științific cât și în perspectiva implicării lor directe și eficiente, imediat după absolvire, în tot mai complexă — și deci pretențioasa — acțiune de organizare, conducere și optimizare a procesului productiv.

Comitetul de partid al Centrului universitar și conducerile instituțiilor au promovat și în ultima perioadă forme de dezvoltare tradiționale de propagare și implementare a ideilor științifice și soluțiilor tehnice noi în producție, inițiată și alte forme, ce își dovedesc eficiență. Astfel, sînt deosebit de apreciate și reciproc avantajoase sesiunile de comunicări științifice studentești desfășurate pe platformele industriale (ale I.A.E.M., I.R.E., E.M.T.), ca și sesiunile comune ale tinerilor cercetători din producție, cercetare și învățământ (I.M.T., Electrotimis, Electromotor, Institutul politehnic, Universitate), ambele genuri de acțiuni fiind onorate de participarea a numeroase cadre didactice universitare. Atenția acordată de Biroul comitetului județean de partid acestor manifestări, ca, de altfel, și recente Conferințe naționale de acțiuni electrice desfășurată la Timișoara este de natură să le sporească importanța și prestigiul.

Incepînd cu acest an, toate cele patru institute de învățământ superior oferă și susțin programe complexe de pregătire profesional-științifică, cu referire la teoria noi și metode practice moderne de investigație, atât la sediu cât și la beneficiari. Folosind prilejul oferit de susținerea Programului județean de perfectionare a pregătirii cadrelor de conducere din economia județului, am inițiat prezentarea, pe domenii, a preocupărilor și direcțiilor de cercetare ale colectivelor din facultăți și institute, în scopul abordării de investigații mixte, învățământ-producție. Pe această cale, a sporit cu circa 15 procente în acest an angajarea în județ a potențialului nostru de cercetare.

Față, însă, de cerința introducerii mai rapide în producție a cuceririlor științei și tehnicii moderne în toate domeniile — formulată în Expunere de către secretarul general al partidului — și pentru a contribui mai mult la finalizarea angajamentului organizației

de partid județene privind devansarea dublării productivității muncii și obținerea unui avans substanțial în ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, indeosebi la cele destinate exporției, sint necesari pași noi, și mai hotărîți. Ei sunt în principiu deja stabiliți, prin Programele speciale adoptate de recentele plenare ale comitetelor județean și municipal de partid, urmând să fie concretizati și completati la nivelul instituțiilor sau facultăților. Sub conducederea organismelor județene și municipale, a comisiei județene de modernizare a producției și de perfecționare a organizării muncii, precum și a consiliilor de control muncitorești al activității economice și sociale, obiectivele cercetării noastre urmează să fie corelate și mai strîns cu programele speciale de modernizare. Experiența deja acumulată de colectivul multidisciplinar organizare-economie-tehnologie, înființat ca urmare a sarcinilor trasate de secretarul general la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii și coordonat de consiliul municipal de control muncitorești, este elocventă în acest sens.

Pe această cale, va spori și numărul inventiilor provenite din studii comune de fundamentare și reproiectare a unor produse strict necesare, a căror aplicare — paralelă cu cererea de acceptare, și ea urgentă — este astfel asigurată. Căci, în prezent, desigur numărul inventiilor noastre este apreciabil, valorificarea lor în industrie nu este pe măsură, chiar dacă sint ceseionate întreprinderilor. Motivul: o parte provin din căutările și preocupările personale ale cercetătorilor, și nu din programele de modernizare ale economiei. Vom răspunde, astfel și cererii formulate de Biroul comitetului județean de partid cu prilejul consfătuirii organizate la începutul anului pe tema modernizării producției.

Desigur că, pentru a fi eficientă, această colaborare largă trebuie să obțină, și ea, un caracter mai organizat, sistematic, de perspectivă. Pe lîngă coordonările amintite, trebuie să folosim mai operativ și responsabil activitatea reprezentanților noștri în consiliile oamenilor muncii din unitățile productive, ca și a reprezentanților acestora în senatele universitare și consiliile profesorale. Transformarea acestor înalte funcții în eficiente mijloace de acțiune bilaterale, pe baza creșterii răspunderii personale și a informării periodice în fața organelor colective, în spiritul documentelor pe care le dezbatem, va contribui hotărîtor la atingerea obiectivului propus.

Mobilizată creator de noile teze și orientări puse în fața partidului și a țării de către secretarul general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, școală superioară timișoreană se va implica cu întreaga sa capacitate în tenacele efort constructiv de promovare a nouului, a calității superioare, a progresului

Conf. dr. MIHAIL EPURAN
Prorector al Universității
Timișoara

In ultimii doi ani, cadrele noastre didactice și cercetătorii au sintetizat rezultatele cercetătorilor lor în 10 valoroase cărți de specialitate, au obținut 8 brevete de inventii și au înregistrat 12 cereri de brevetare a unor noi inventii, din care unele au fost premiate la Saloanele de inventii și inovații organizate de O.S.I.M. la Sibiu și Rîmnicu-

Vilcea.

In anul 1987, pentru notabile performanțe științifice șase cadre didactice și cercetători ai Universității au fost laureați ai premiilor Academiei R.S.R.

Pe linia contribuției la promovarea progresului tehnic, activitatea de cercetare științifică din Universitate se situează în domeniul fizicii și al tehnologiei chimice, unde cadrele didactice, cercetătorii și studenții s-au angajat la studierea, cercetarea și soluționarea unor probleme fundamentale, cu finalizarea aplicării rezultatelor tehnice în domeniul de vîrf. Ca urmare, numai în ultimii 5 ani au fost create și assimilate peste 10 produse noi competitive pe plan mondial și 15 tehnologii de vîrf în domeniul obținerii de noi materiale cu caracteristici superioare (monocristale), valorificarea materialelor recuperabile, aplicații ale cimpului electric de înaltă frecvență în tehnologia de prelucrare a lemnului, tehnologii de control nedistructiv, utilizarea energiei solare.

In fizică, activitatea s-a axat în ultimii ani pe teme din Programul Național Prioritar privind cercetarea obținerii de noi materiale, cu caracteristici superioare, destinate industriei electronice, program coordonat direct de C.N.S.T.

Prezentate în cadrul „Salonului de invenții de la Sibiu 1986”, unde au fost distinse cu premiu special al jurizului. Prin implementarea instalațiilor de trage profilată a safirului în tehnologia de fabricație la A.E.M. Timișoara, s-a eliminat importul de utilaje și se obțin însemnante economii de energie, mărire primă și creșterea, mai bine de trei ori, a productivității muncii.

Mentionăm ca deosebit de relevante, prin performanțe și efecte, cercetările și realizările privind alte noi tehnologii și metode de control. Astfel, colectivul de cercetare proprietăți structurale și creșteri de cristale din soluție apăsă condus de conf. dr. Octavian Birăr, și aflat în stadiu avansat de realizare, instalație și a metodei de topografie la rază X a materialelor și dispozitivelor semiconductoare pentru analize în tehnologie, care se va implementa în industria electrotehnică.

Tot de la Universitatea din Timișoara, conf. dr. V. Zamfir și conf. dr. I. Hrițanu au creat tehnologia incalzirii dielectrice în cîmp electric de înaltă frecvență aplicată în industria de prelucrare a lemnului, cu rezultate bune privind ridicarea calității produselor și creșterea productivității muncii — la C.P.L. Rîmnicu-Vilcea și C.P.L. Sighetu Marmației. Această tehnologie perfectionată

CONSTANTIN FLONDOR : Livadă.

Dintre acestea, cu rezultate remarcabile la scară națională, comparabile cu performanțe cu cele similare pe plan mondial, menționăm obținerea monocrystalului din fluorură de calciu, a quartului monocrastalin și tragerea profitată a safirului.

Realizarea monocrystalului din fluorură de calciu, încorporează 4 brevete de inventii distinse cu premiul I și premiul special al juriului la „Salonul de inventii de la Rîmnicu Vilcea” și cu premiul „Dragomir Hurmuzescu” al Academiei R.S.R. (colectivul: lector dr. Irina Nicoară, șef laborator Dumitru Nicoară, conf. dr. Zeno Schlett, conf. dr. Otto Aczel). Prin microproducția executată la Universitate, de calitate ridicată, se acoperă necesarul pentru industria optică și alte nevoi.

Cercetările pentru obținerea quartului monocrastalin la presiuni mari și temperaturi ridicate constituie un domeniu al fizicii care pe plan mondial este abordat doar de țări avansate din punct de vedere tehnico-științific (S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța, U.R.S.S.) sau de țări care au importat instalații și tehnologii (R.P. Chineză, R.P. Bulgară).

Ca urmare, datorită complexității realizării mijloacelor experimentale de investigare, al prețului ridicat al acestora și al dificultăților de conținut, lucrarea abordată de colectivul de la Universitatea din Timișoara, condus de conf. dr. I. Muscătariu, reprezentă o premieră națională. Prin cercetările teoretice, rezultatele experimentale în aparatura de laborator de concepție și execuție proprie, a fost posibilă trecerea la fază de execuție a stației pilot prevăzută a fi pusă în funcțiune în anul 1988. Aceasta va aduce un aport direct la promovarea progresului tehnic în domeniul de vîrf ale industriei.

Tragerea profitată a safirului a fost realizată de colectivul de cercetare și microproducție a monocrastalelor din topitură, sub conducederea șefului de laborator Dumitru Nicoară.

Aceste rezultate au fost brevetate și

tinde la fabricarea elementelor mobile curbată și la încălzirea covoarelor din fibre lemoase (a constituit baza documentației la construcția unei noi sedii de producție de mobilă pentru expozitie C.P.L. Rîmnicu Vilcea), precum și în industria textilă, la uscarea bolilor cu fibre textile.

In domeniul tehnologiilor chimice s-a assimilat și realizat în microproducție o gamă largă, în continuu diversificare și modernizare, de truse de reactivi pentru uzul laboratoarelor biochimice. In cadrul colectivului de cercetare și microproducție pentru valorificarea materialelor recuperabile și refolosibile, condus de prof. dr. ing. Cornel Drugărin, realizare care asigură odată cu eliminarea importurilor și produse de calitate ridicată competitive pe plan mondial. De asemenea, prin valorificarea complexă a materialelor recuperabile din industria pielelor se repun în circuitul economic substanțele chimice deficitare, se reduce consumul specific cu 50% la unii produsuri de retanire de tip PROPRETAR, cu efecte și în diminuarea importurilor.

Elaborarea și punerea la punct a tehnologiei pentru obținerea quartului monocrastalin la presiuni mari și temperaturi ridicate constituie un domeniu al fizicii care pe plan mondial este abordat doar de țări avansate din punct de vedere tehnico-științific (S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța, U.R.S.S.) sau de țări care au importat instalații și tehnologii (R.P. Chineză, R.P. Bulgară).

Ca urmare, datorită complexității realizării mijloacelor experimentale de investigare, al prețului ridicat al acestora și al dificultăților de conținut, lucrarea abordată de colectivul de la Universitatea din Timișoara, condus de conf. dr. I. Muscătariu, reprezentă o premieră națională.

Prin cercetările teoretice, rezultatele experimentale în aparatura de laborator de concepție și execuție proprie, a fost posibilă trecerea la fază de execuție a stației pilot prevăzută a fi pusă în funcțiune în anul 1988. Aceasta va aduce un aport direct la promovarea progresului tehnic în domeniul de vîrf ale industriei.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ DE INVENTII

Conf. dr. RADU MOȚIU
Secretar științific al se

Creație a regimului c

De la înființare și p

Prin darea în folosință

în cadrul institutului și

integrarea învățământului

De la sarcina primară,

științifici și deosebit de c

In acest sens, Consiliul

de cercetări, coordonat de un

specialiști, sub președinție

LAT, tovarășul prof. dr.

reprezintă în ultimul

organizatoric prin care

transferul rezultatelor ce

se înregistrează în institut către ma

in special din jud. Timiș

și Caraș-Severin.

O atenție deosebită a

alegerii tematicii de cercetări

se permanentează în vedere,

direcțile de dezvoltare

prevăzute în documentele

de stat în scopul edificării

a unei agriculturi puternice

și, pe de altă parte, ne

văril imediate a unor po

gente cu care sănătatea

productivă.

Dintre rezultatele mai

înținute în ultimul timp de

cercetători — cadre dida

cțut, credem că merită

realizări de vîrf.

Așa, de exemplu, în do

rările plantelor

activitatea

economică a întreprinderilor industriale și agricole

Conf. dr. RADU MOGA MANZAT
secretar științific al senatului I.A.T.

Creația a regimului democrat popular, Institutul Agronomic din Timișoara a luat ființă la 30 iulie 1945, ca una din primele cîtorii prin care noua conducere politică din țara noastră l-a înăudit față de învățămîntul superior agricol, ca bază de formare a specialiștilor atât de necesari dezvoltării agriculturii socialiste.

De la înființare și pînă în prezent, institutul nostru a cunoscut o linie menită ascendentă, în ceea ce privește baza materială, perfecționarea procesului didactic-educativ al studenților, cercetarea științifică, implementarea rezultatelor cercetării științifice în producție.

Prin darea în folosință a noului editiu al institutului și a Stațiunii Didactice Experimentale, în urmă cu 14 ani, Institutul Agronomic din Timișoara a devenit prima instituție de învățămînt superior agricol din țară, organizată după concepția modernă, privind

ților realizate, deși această zonă este mai puțin favorabilă culturii orezului decît sudul țării. Acestea, ca și alte patru linii de orez (Topolea și Partoș) încercate în prezent în rețeaua CSIOS, cu un potențial productiv de 7–8 t/ha, sănătății și sezonul de lucrări dr. ing. Cărăuș Valentin și șeful Urdea Gheorghe, directorul I.A.S. Banloc.

La grâu, triticale, porumb, ceapă și usturoi au fost realizate, de asemenea, noi soiuri și linii de mare productivitate, care actualmente se află în încercare, în unitățile din rețeaua CSIOS. O atenție deosebită s-a acordat ameliorării solurilor sărăturate și acide, care detin o pondere însemnată în vestul țării, în scopul elaborării unor tehnologii adecvate. Aplicate în unități ca C.A.P. Diniș, I.A.S. Lugoj, I.A.S. Făget și alte unități, aceste tehnologii au dus la sporirea considerabilă a fertilității solurilor.

Cadrele didactice din institutul nostru, alături de specialiști de la S.C.A. Lovrin, D.G.A. și trusturile I.A.S. din județ Timiș, Arad, Caraș-Severin și Bihor, au contribuit la elaborarea unor tehnologii adecvate zonei de vest, care au stat la baza obținerii unor producții

îmbunătățirea tehnologiilor de creștere, igienizarea și optimizarea gradului de confort, în scopul exprimării integrale a potențialului productiv al speciilor de animale crescute în sistem intensiv.

Nu mai puțin valoroase sunt rezultatele obținute în cadrul cercetărilor din domeniul apărării sănătății animalelor. O mențiune aparte a face aici harnicul colectiv de la disciplina de chirurgie, care, printr-o colaborare fructuoasă cu specialiști de la I.M.A. Timișoara, a conceput și au realizat pentru producție o serie de instrumente și utilaje (truse podotehnice, travaliu, masă de operație etc.) care au început să intre deja în dotarea unităților zootehnice. Tot în colaborare cu I.M.A. Timișoara au fost concepute sau sunt în curs de elaborare și alte instrumente sau aparate strict necesare unei zootehnici moderne, cum sunt: generatoare de aerosoli pentru tratamente și vaccinări la păsări sau porcine, aparate de dezinfecție prin aerosoli etc.

Activitatea efervescentă de cercetare a inimousului colectiv de cadre didactice din I.A.T. s-a răspândit fără îndoială, în primul rînd asupra procesului de producție din S.D.E., care este principala noastră laborator și principala noastră stație pilot. În acest context, cred că nu este deloc întimplător faptul că S.D.E. a I.A.T. a fost distinsă numai în anul 1987 cu patru titluri de Erou al noii revoluții agrare pentru producții obținute în anul 1986.

Cadrele didactice și studenții, toți oamenii muncii din I.A.T., sunt ferm hotărîți să nu precupească nici un efort pentru traducerea în practică a prevederilor celui de al XIII-lea congres al P.C.R. privind dezvoltarea și modernizarea învățămîntului agricol, cercetarea științifică și introducerea progresului tehnic în toate sectoarele producției agricole.

Prof. dr. ing. DAN PERJU
Prorectorul Institutului politehnic „Traian Vuia” din Timișoara

Activitatea de cercetare științifică din Institutul Politehnic Timișoara este orientată spre rezolvarea unor probleme decurgînd din programele prioritare de cercetare, elaborate în baza documentelor de direcțivă ale conducerii superioare de partid și de stat în acest domeniu. Dintre obiectivele de cercetare științifică abordate în cadrul planurilor anuale de integrare ale institutului în ultima perioadă se pot menționa: noi surse de energie (solară, eoliană, geotermală); folosirea resurselor hidroenergetice; utilizarea superioară a combustibililor solizi în centralele electrice; reducerea consumurilor de materiale și energie și creșterea randamentelor; mecanizarea, automatizarea și robôtizarea proceselor de producție; electronică, microcalculatoare și calculatoare de proces; noi tipuri de mașini ușoare și acționări; tehnologii noi în construcția de mașini și aparate; chimie organică de sinteză fină; îngrășaminte și catalizatori; dimensionarea optimă și reducerea consumului de metal și ciment în construcții industriale; perfectionarea soluțiilor și tehnologiilor de construcție; gospodărirea apelor și protecția mediului înconjurător; perfectionarea sistemelor informatici pentru procesele tehnologice și pentru conducederea activității economice să.

Din domeniul mecanizării agriculturii, ca realizări mai recente să menționăm încărcătorul de îngrășaminte solide în avioane și echipamentele pentru încorporarea în sol a erbicidelor volatile, concomitent cu semănătura culturilor prășitoare.

În domeniul planificării și organizării producției agricole, au fost elaborate modele economico-matematice care au permis optimizarea unor procese productive cu rezultate importante de eficiență economică.

Cercetările de inginerie genetică și biotecnologie sunt de dată mai recentă în institut, dar vigoarea cu care au fost abordate a făcut posibilă transpunerea în practică a unui ambicios program de transplant de zigoti la bovine, începînd chiar din anul următor. Aplicarea transferului de zigoti la ovine a asigurat o creștere cu peste 200% a numărului de produși obținuți de la genitorii valoroși.

Numerouse și cu evidente efecte benefice asupra rentabilității creșterii animalelor sunt cercetările care vizează

prin specialiști de la toate facultățile.

Se poate aprecia că ponderea activității de cercetare științifică în domeniile de virf ale științei și tehnologiei se ridică la 40–50%, aceasta presupunând un însemnat volum de cercetare fundamentală.

Să remarcă faptul că, în multe cazuri, întreprinderile au nevoie de soluționarea unor probleme stringente de producție asupra căroră își concentrează atenția și solicită colaborarea cu instituții.

In mod firesc, activitatea de cercetare științifică din institut conduce la o semnificativă producție de nou, valorificată atât în cadrul contractelor de cercetare, cât și prin lucrări științifice, manuale, tratate, invenții și inovații.

Astfel, anual, institutul organizează sau este coorganizator la 10–20 manifestări științifice de prestigiu (simpozioane, conferințe naționale etc.), iar cadrele didactice și celalalt personal de cercetare din institut participă la peste 100 de alte manifestări științifice organizate în țară. Pe această cale se elaborează și se introduc în circuitul informațional tehnic-științific circa 1.500 lucrări științifice pe an din care cca. 300 publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate.

Nivelul și importanța activității de cercetare științifică din institut sunt reflectate prin prioritățile pe plan mondial ale unor soluții științifice și tehnice originale, protejate prin brevete de invenții.

Astfel, anual, personalul institutului formulează un număr de 120–150 cereri de brevet de invenție și se obțin 130–160 certificate de inovator, multe dintre ele cu participare studențescă.

De altfel, pentru asigurarea protecției creației științifice și tehnice originale, Senatul institutului a instituit o cîrtire de control de minimum o cîrtire de brevet de invenție și una de certificat de inovator pe an pentru fiecare cadrău cu studii superioare.

Introducerea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în procesele de producție presupune cadre bine pregătite, la curent cu cele mai performante soluții existente pe plan mondial și național în diferite specializări sau profile de fabricație. În acest sens, pe lîngă cursurile post-universitare organizate în cadrul institutului, acesta mai participă și la alte acțiuni de reciclare și pregătire a caderelor. Astfel, unele cadre didactice au prezentat prelegeri la reciclarea caderelor de conducedre din unitățile economice ale județului, acțiune inițiată de Comitetul Județean de partid și este pregătit un ciclu nou de prelegeri și demonstrații practice (pe profile) pentru cadrele tehnice de conducedre (directorii și șefii de cadrău) ale întreprinderilor din municipii.

O acțiune de reciclare de mai mare anvergură, se pare, o premieră națională, este cea organizată la I.M.T. (fa solicitarea conducerii întreprinderii) și care cuprinde întreg personalul ingineresc. Aceste cursuri sunt organizate pe 5 specializații specifice domeniului de fabricație al I.M.T.. fiecare inginer/subinginer urmînd să audieze cca. 10 prelegeri tinute de cadre didactice de prestigiu de la I.P.T. (în principal de la Facultatea de Mecanică, prin specific), ciclul încheindu-se cu un coloanu de verificare a cunoștințelor, rezultatele obținute fiind un criteriu de apreciere și promovare la locul de muncă. Acțiunea este în plină desfășurare și se bucură de o largă audiență.

In același spirit, din inițiativa Comitetului Județean de partid, Trustul S.M.A. Timișoara, împreună cu Facultatea de Mecanică Agricolă din cadrul I.P.T. au în studiu organizarea unui Centru de pregătire și perfecționare a caderelor tehnice care lucrează în agricultură. Acest centru se prevede să aibă o funcționalitate cu un spectru mai larg, vizînd astfel pregătirea și reciclarea caderelor de mecanizatori de toate nivelele (inclusiv studenții), cit și rezolvarea unor probleme de cercetare științifică din domeniul mecanizării agriculturii.

Se poate aprecia că există bune și temeinice relații de colaborare între I.P.T. și unități economice și de cercetare din virtutea principiului integrării. În cadrul cercetării din județul Timiș și din țară, vîțămîntul superior cu cercetarea și producția, și că s-au obținut rezultate notabile în implementarea rezultatelor cercetării științifice în producție.

Anchetă organizată de L. D. TEODORESCU

CONSTANTIN FLONDOR : Spre Honțisor.

decrearea învățămîntului cu cercetarea producției. De la sarcina primară, de formare a specialiști cu înaltă calificare, învățămîntul superior agronomic și-a adunat în tot mai mare măsură și de atribute, cum ar fi acela de profesor al creației științifice, de virf, și permanent în vedere și implementarea rezultatelor cercetării științifice în producție. Astăzi este bine cunoscut și acceptat de către toți cercetători – cadre didactice dezideratul de cercetare nu poate fi considerată realizată decît după ce rezultatele obținute în laborator, în stațiunile didactice și experimentale, în alte stații pilot, și au găsit confirmarea în marea producție.

In acest sens, Consiliul Zonal al Cercetători, coordonat de un colectiv de specialiști, sub președinția rectorului I.A.T., tovarășul prof. dr. ing. Duvlea, reprezentă în ultimul timp cadrul organizatoric prin care se realizează transferul rezultatelor cercetării efectuate în institut către marea producție, și special din județ Timiș, Arad, Bihor și Caraș-Severin.

O atenție deosebită a fost acordată cercetării tematici de cercetare, avându-se permanent în vedere, pe de o parte obiectivele de dezvoltare în perspectivă rezultatele în documentele de partid și de stat în scopul edificării armonioase a unei agriculturi puternice și moderne și, pe altă parte, necesitatea rezolvării imediate a unor probleme strâns legate și care sunt confrontate unitățile productive.

Dintre rezultatele mai deosebite, obținute în ultimul timp de colectivele de cercetători – cadre didactice din institut, credem că merită să fie menționate. În acest context, cel puțin cîteva rezultări de virf.

Așa, de exemplu, în domeniul ameliorării plantelor, au fost obținute și generalizate în producție patru soiuri noi de orez (Timiș, Coral, Diamant și Begă) care, cu un potențial productiv de 7–8 t/ha au situat zona de vest a țării pe locul I pe țară în privința produc-

rii de grâu, triticale, porumb, soia, floarea-soarelui și unele plante medicinale. Aceste tehnologii au fost în prealabil verificate în peste 20 de loturi demonstrative amplasate în unitățile de producție.

Cercetări de mare actualitate și de perspectivă, soldate deja cu rezultate importante, sunt acele care vizează reducerea importurilor, identificarea și valorificarea unor noi resurse energetice și furajere. Într acestea, se remarcă cele referitoare la posibilitatea sporirii producției de fitomasă chimizabilă din sorg zaharat, topinambur, porumb și triticale, în scopul obținerii de etanol, cu utilizarea producției secundare în zootehnie, ca furaj. Îmbunătățirea parametrilor funcționali ai unor stații de biogaz, cu valorificarea superioară și în condiții sanitare a dejecțiilor fermentate, sunt alte preocupări ale unui larg colectiv interdisciplinar, coordonat de prof. dr. ing. Georgeta Nichita, care vizează aceleasi obiective majore.

Din domeniul mecanizării agriculturii, ca realizări mai recente să menționăm încărcătorul de îngrășaminte solide în avioane și echipamentele pentru încorporarea în sol a erbicidelor volatile, concomitent cu semănătura culturilor prășitoare.

În domeniul planificării și organizării producției agricole, au fost elaborate modele economico-matematice care au permis optimizarea unor procese productive cu rezultate importante de eficiență economică.

Cercetările de inginerie genetică și biotecnologie sunt de dată mai recentă în institut, dar vigoarea cu care au fost abordate a făcut posibilă transpunerea în practică a unui ambicios program de transplant de zigoti la bovine, începînd chiar din anul următor. Aplicarea transferului de zigoti la ovine a asigurat o creștere cu peste 200% a numărului de produși obținuți de la genitorii valoroși.

Numerouse și cu evidente efecte benefice asupra rentabilității creșterii animalelor sunt cercetările care vizează

1. Există, în momentul de față o mișcare s.f. tânără, foarte vioaie, cu cenușuri și reviste excelente și cu magiștri făcuți pentru a dirija atât avintul junilor, cit și literatura lor, din ce în ce mai demnă de atenția criticii și de dragostea publicului. Dacă bătrînii corifei ai s.f.-ului românesc s-au retras de pe baricade, dacă „noii veniți” (Ov. S. Crohmălniceanu, între ei, autor de piese antologice) privesc genul cu devotament schimbător, Ion Hobana rămîne, de cîteva decenii, de veghe la creșterea prestigiului anticipației românești. A făcut pentru ea multe, de la înălțimea diverselor comitete și comitîn internaționale în care depune talent organizatoric și rîvnă bine dozată. **Un fel de spațiu**, volumul de povestiri și schițe recent apărut, e un prilej potrivit pentru a vorbi despre specificul afirmării lui Ion Hobana în s.f.-ul românesc. Aș putea spune că Ion Hobana este între cei ce țin cumpăna dreaptă între diversele tendințe, nouățiți, încercări de modernizare a genului. El este linistitul animator lîngă care și cititorul amator de s.f. tradițional și fanul iubitor de s.f. în stare insurecțională poate fi ferice. În primul rînd, aș elogia în aceste piese statutul profesionistului care cunoaște tradiția s.f.-ului și acționează, creează, propune ipoteze în spiritul ei. În **Glasul trecutului**, cei care lucrează la barajul de la Assuan descoperă un templu neobișnuit; templul se vădese a fi al lui Poseidon și era descris în amânunt în **Kritias**. Se înălță în centrul Atlantidei. El a fost reclădit pe Nil — explică autorul — „de pribegii pentru care Atlantida nu fusese o legendă, ci o patrie pierdută”. În opt pagini, o idee curajoasă, un implant în realitatea imediată făcut cu virtuozitate și curaj. ... **Un fel de spațiu** manevrează cu aceeași virtuozitate arta ghilimelelor naratorul recitește **Mașina timpului** și e pus față în față cu **Exploratorul Timpului**, eroul de a căruia existență însuși creatorul lui se îndoiese. Narratorul pofteste a cobori cu **Mașina timpului** în anul 1894, la Sevenoaks și coboară chiar în momentul în care Wells termină **Mașina timpului**. O conversație cu marele maestru al anticipației nu e lipsită de umor. Schița are nerv și repeziciunea cu care se navighează în spațiu, timp și literatură trădează venerația pentru clasicii unui gen. În **Emisiune nocturnă** se asistă la dispariția unei civilizații vechi, eveniment transmis în direct.

2. „Mergind destul de departe în viitor, se ajunge în trecut”, citează atotștiitorul. Și în **Timp pentru dragoste** tot despre o călătorie în timp e vorba în expediția interplanetară (acesta să fie cuvintul?) se adună „un exobiolog celebru... O jună expertă în civilizațiile antice... Un maestru al artelor plastice...”. O adunare cu totul neobișnuită pentru profan dar cel ce stie a citi proiectele s.f. (și naratorul știe!) poate bănu că „ne pregătim pentru o întâlnire cu Ceilalți”. Se întâmplă incidente și avariî, și în loc de „întâlnire cu Ceilalți” astronauții coboară (prin tunelul timpului) în Egipt, în secolul XIX înaintea erei noastre. Expertă în civilizațiile antice o va înlocui pe Nefertiti în momentul în care celebra regină era amenințată de un accident, aşa că istoria nu va suferi perturbații: experta s-a încadrat atât de bine în biografia reginei substituite, încît ajunsă „înapoi” nimic n-a fost întors din drumul firesc. Am citat schițele secțiunii **Un fel de spațiu**. Fără a avea aceeași vioclune, povestirile (unele ample) și schițele din celelalte două secțiuni (**Lumea „tăcerii” și Oameni și stele**) dău seamă despre unitatea de concepție a autorului. Ion Hobana e un meliorist, plăcîndu-i a scrie despre un viitor fericit și despre o lume viitoare stăpînată pe toate șansele de a-și trăi fericirea. Un mare număr de aparate, cu numele lor în premieră mondială, un mare număr de operațiuni științifice, și ele descrise, cred, în premieră mondială, un număr substanțial de ipoteze fundamentează „științific” fiecare pagină. Ion Hobana crede în literatura s.f. și eruditile-i sinteze alcătuiesc un trainic suport acestor pagini. Scriitorul știe că are în față un public larg, că genul în care serie este cel mai larg cu puțință și de aceea operațiunea de educatie a publicului literar nu e cea din urmă dintre cele urmărite de narator. Lectiile, numeroase, sunt rezolvate în maniera celei mai nobile tradiții a genului: personaje ascultătoare și personaje inițiate, profesori și jurnaliști, experți și novici sunt puși față în față în fiecare dintre momentele educative ale naratiunii. Altfel, totul e palpitan, antrenant (sîntem mereu între aventuri extraordinare) trăite la cea mai aventuroasă tensiune, în cel mai educativ mod cu puțință Excelent dirijor s.f., Ion Hobana!

3. Intre publicatiile s.f., o figură cu totul aparte o face **Helion**, tipărită sub egida Casei universitare din Timișoara, onorată cu numeroase premii naționale și internaționale. Participă, în coordonarea lui Cornel Secu, toată floarea literaturii lume din grădina Timisoara.

Cornel UNGUREANU

* Ion Hobana, UN FEL DE SPATIU, Ed. Albatros, 1988 ; HELION, magazin al clubului de anticipație, Casa Universitarilor, Timișoara, 5 iunie 1988.

Trecînde anotimpuri

Undeva, toamna, cîndva..., volumul semnat de George Macovescu în urmă cu trei ani, a produs la vremea sa oarecare surpriză prin cele patruzece de sonete care-i alcătuiau prima parte. Prezumam atunci că avînd în vedere stilul foarte supravegheat cu care autorul ne obișnuise, elaborarea acelui ciclu îi va fi plăjuită de delicii aparte, o rafinată voluptate a migalei, prin dificultățile formale ce se cereau rezolvate fără pierdere a tensiunii lirice. Așa se face că apariția recentă a nouului său volum, *Trecinde anotimpuri* (Ed. Eminescu, 1988), care este o întreagă carte de sonete, un veritabil „canzoniere” în accepție petrarchiană, nu ne mai ia prin surprindere. Și, într-adevăr, el nu face decît să se confirme presupunția mai sus amintită și să testeze o pasiune tirzie, dar nu mai puțin ferventă, pentru o specie care, prin știutele-i rigori, nu e tocmai la îndemîna oricui. Autorul însuși pare puțin intimidat de a se fi îmbărat pe „area” la timona căreia „sînt Sha-

kespeare și Petrarca" și, conștient de riscul și regula jocului, și le asumă în spiritul celui mai autentic fair play: „M-am străduit ca-n baine, adeseori prea strîmte, / Să-mibrac trupuri frumoase, fără-a fi chinuite. / De-i versul strîmb și batid, iar ritmurile-s rupte. / Nu cer vreo înăurrare, nu vreau vămi ocolite” (Sonet). De fapt, George Macovescu urmează sonetul canonic doar sub aspectul numărului de versuri, dintre care ultimele două sunt conclusive; în ceea ce privește metrica, în afară de endecasîlabul originar, el își îngăduie variațiuni ce își găsesc iorespondentele în istoria de peste șapte veacuri a speciei (cu excepția acelei „mici serenade” de la pagina 47, care este un sonet sui generis, în vers libertă).

Le-am putea numi „sonete jubiliare”, dacă ținem seama că volumul, într-o elegantă prezentare grafică, cu ilustrații de Radu Boureanu, apare în momentul cînd autorul său atinge cota celui de al treilea sfert de veac. Trecînde anotimpuri este un titlu care, ca și acela din urmă ~~cu~~ trei ani, sugerează foarte exact tonul dominant și substanța cărților. În unei mari aceleasi acum ca și atunci. Față de volumul din urmă ~~cu~~ trei ani — pînă și dedicăția este aceeași! — Trecînde anotimpuri apare mai ușor, mai elaborat, cu doar puțină

Construcția gramaticală cea mai frecventă din volumul de debut al Ioan Buduca este un concentrat al gîndirii socratice: știu că nu știu. Unde emblemă a spiritului ironic, a paradoxului care se cercetează pe sine în această deviză, sub aceste auspicii și-a alcătuit cartea tînărul critic. Tema (un enunț tautologic, desigur!) este ironia. Mai precis, „spiritul ironic în literatură”. Într-adevăr: cînd rostești „Buduca”, spui, parcă fără voie, și „ironie”. Ciudate legături sinonimice s-au stabilit, în ultimii ani, între aceste două substantive. Legături mai degrabă melancolice, voi adăuga imediat, constând în continutul cărții și de un nu-știu-că al stilului său altminteri sprîntar, pînă la sprîntar. O carte care-și depășește, în cele din urmă, premisele: eseuri doar despre „spiritul ironic în literatură”, ci despre felurile forme de înțență ale ironiei: în limbaj, în filosofie, în științele matematice, în fizica logică. Deci, ironia ne întîmpină de la primele rînduri, deși demersul criticului e cît se poate de serios. Uneori, serios în exces. Seriozitatea ascunde o disponibilitate intelectual-ironică incredibilă. O libertate a spiritului să accepte totul și capabilă să se plieze pe orice. Veritabil spirit ironic, criticul nu se sfiește decît de cantonarea într-o singură perspectivă, într-o singură idee. Totul este permis, toate regulile au fost abolite.

Să nu se înțeleagă de aici că scrisul lui Buduea ar fi lipsit de ironie. Intelectualismul și ironica severitate logic-deductivă își dau mîna, alintându-se negindu-se, obstrucționându-se reciproc. Jongleria savantă a limbajului să-tilneste cu scamatoria ironică a enunțului în doi perii. Se vede imediat că autorul visează, dincolo de scopurile imediate ale cărții, să atingă și o altă posibilitate de a face din scrisul său **literatură**. Semnele, în această direcție, sunt deosebite de explicate (dacă nu observăm ironia lor implicită): „Nu ideea de sine este vanitatea, veleitatea, voința acestor eseuri. Literatură — întâi o vor ele” Sigur Literatură. Literatură, însă, de specialitate. Iar specialitatea casei e, firește, ironia. Prin urmare, o carte despre ironie, într-un lumen întrinsece, eminentamente ironic. O ironie de suprafață, totuși. O ironie circumstanțială, degrabă nevoie de adevarare a stilului la conținut, decât o consubstanțială. Dincolo de primul strat, dincolo de ironia lui „știu că nu știu” și de un altui „nu știam că știu”, există o carte profundă, o investigație admirabilă a chestiunilor delicate ale spiritului. O carte acută, ne-dogmatică, explicit antideomatică. Mai mult: După Socrate vorbește despre aventurile ironiei în aceeași măsură în care vorbește și despre contraaventurile dogmei. O stabilitate firescă, fără efort. Iar între ele — spectacolul aiuritor al unei cărți ironice, unică, astăzi, la noi. Adică, „în imediata contiguitate a jocului telectual” Dar și al mizei etice.

Niciodată n-am sesizat la Ioan Buduca atâtă rigoare și atât patetism adunat în aceste două sute și cincizeci de pagini. În ciuda evidențelor său e construit din fragmente, din enunțuri visând la o existență autonomă. Dar unite, în adîncurile textului, de o abilă știință a coducerii, de lăsată, a demonstrației. Din acest punct de vedere, După Socrate are o strură aproape tradiționalistă: un scurt (și ironic!) istoric al conceptului problematicii o încercare de definire a contextului filosofic în care se manifestă, stabilirea filiațiilor (altfel spus, determinarea „genului” proxim și diferenței specifice), o tipologie, în fine, cîteva exemple de „cădere” (mai). Dincolo de ele o vervă diabolică, o rară artă de prestidigitator al concepției absență oricărei inhibiții, a oricărui tabu. Totul este îngăduit, pentru că nu există sub zodia ironicului. Desigur, Buduca a intuit primejdia care-l poate de a vedea peste tot semnele ironiei. Un pericol relativ, dată fiind numărul „subiectului”: această inevitabilitate marchează prezența sigură a ironiei. Căutarea propriului text devine, în planul idealității, și pierderea lui. În se caută pe sine și nu se găsește, pentru că se găsise deja. Ea înlocuiește pateticul budaideeanism „văd că nu mai văd” cu ironicul socratism „nu știu”.

Între aceste două extremități (dar și în excelentele disociații pe marginea ironiei și a umorului ori a ironiei și paradoxului) trebuie să-l căutăm pe Ion Buduca — personajul unei cărți despre seriozitatea ironiei ca literatură care aspiră să devină literatură ca ironie. Aici se află vanitatea și veleitatea voinei sa. În ipostaza **ironistului**, personaj ambiguu, sublim, un Ariel spiritual jucind rolul lui Hamlet, practicindu-și, melancolic, exercițiile de existență: „Pare ezitant, dar nu ezită, nu oscilează între alternative, nici nu contemplă cu indiferență asiatică. (...) Nu e un actor care dorește numai roluri principale și numai piese mari. Joacă în orice piesă, orice rol, desigur firește — nu-i displac și marile roluri. Atâtă doar că, dacă sănătățile de la faptei, preferă să-și scrie singur caietul de regie, iar în seara spectacolului se îmboalnăveste”.

Ioan Buduca s-a obișnuit, aşadar, să poarte o mască. Nu știm dacă este niciată ori melancolică. Știm doar că ea vorbește în numele unei vocații patative ieșite din comun și al unui talent critic exceptionál.

* Jean Baudrillard, DURA SOCRATE, Ed. Cartago Românească, 1988.

Mircea MIHAIES

tul de a cuprinde în exclusivitate sonete, ci și prin felul în care a fost cindit, structurat, cum e, în patru părți — **Zbor de primăvară**, **Concert de vară**, **Vînătoare de toamnă** și **Poveste de iarnă** — care, prin diferențele de decor, de lumină și culoare, previn posibila monotonie. E vorba, în primul rînd, de motivul trecerii — ceea ce era de așteptat încă prin sugestia titulară — motiv care își împarte însă preponderența cu acela al iubirii. Dacă primul e specific pentru (și de la) o anumită vîrstă, al doilea ar putea să-i surprindă pe cei ce nu știu sau nu acceptă ad-vârul că iubirea nu e o chestiune de vîrstă biologică: ci de longevitate, de prospetime, în sfîrșit, de tinerete spirituală. E cazul lui George Macovescu, pentru care, anunțată ca atare încă din volumele anterioare, iubirea constituie cel mai ferm și constant suport existențial „Nimic nu e în lume mai scump decât iubirea” proclamată bunăoară, un vers, care prin alura sa apodictic-conclusivă, ne amintește fraza cu care Marin Preda își închela ultimul roman.

text, nu putea lipsi un motiv de paternică rezonanță afectivă, precum celebrul „ubi sunt?” — pe care-l spusim, cu trimiteri directă la Vînătoare. În **Zăpezile căzute**, unul dintre cele mai frumoase sonete ale cărții: „fumul de altădată, roză de Ispășu. Mă-nvăluie acuma, în iarna bătrâniții, / Mireasmă amețitoare, ca vîntul tinereții. / Dar... spune-mi tu, îmi... to..., où sont les neiges d'antan?”. Astfel se insinuează celelalte motive ce par însă a crește totuști tulipina îngemănată a iubirii și tineretii — motivele tutelare ale cărții — față de care rămîn, totuși, discurse subsidiare. Oricare ar fi, însă, perspectiva, fie că e vorba de pasteluri și cîteva pasteluri pure în sensul pagini — fie de meditația elegantei poetului, aflat mereu sub steaua noastră geiei, își păstrează și aici, ca prețul denii în scrierile sale, cumpătul cu calmul, eleganța și discreția tinereții spirituale. Combustiile sale sunt dinamice și de adîncime, expresia sănătoasă însă întotdeauna echilibrată și, paradoxal, stenică. Trecinde multă timpuri, departe de a fi un simplu exercițiu de virtuozitate rămîne-

Cînd sfîrșitul e presimtît tot mai acut, cînd se lasă cețurile și înainte nu se mai deslușește nimic, poetul se întoarce în sine, în tărîmul amintirii, unde știe că imaginea iubirii se păstrează, ca o creație de virtuozitate, râmine, și puțin deocamdată, prin calitatea ei de presie și prin mesajul ei optimist, de o exemplară verticalitate, atât de versuri cea mai reprezentativă din creația lui George Macovescu.

Radu CIOBANU

Fascinatio

psihologiei

Ion Dumitru Teodor este un bancher al timp. Scriitorul nu are sentimentul urgenței, se exprimă cu în volute lenjeșe; omul bătăie gheizerale spică întră princiar „în per vislind domol, urmărind ochii având spectacolul să despicindu-și cu ele, plătie prin omenetul fător. Are mereu **timp**, și îi e străină. Negreșit, Dumitru Teodorescu pățește, caută, înhamă energiile lui; nu agrează proză neșă, se deschide polemice moderniste. Din ciorba biografiei cu istoria parestră de adîncurile o-

FRAZA ÎN FATA

Din nou, aşadar, o emblema HPB pe coperta beseul amintirii, fătă o nere de lectură direcției lui insuși al selecției, rea nuvelisticii și m prozatoarei în patru se fapt, patru paradigmă structurale, și mai ales incitantă). Regăsim deciile volumului **Femeia zei** peste 4.000 de pagini Hortensia Papadat Bengescu "minina"; cu alte cuvinte clasate de către critică jiei „subiective”, „lirice”, „introspective” și opu amplului ciclu romanesc („obiectiv”, „epic” etc.). după lectura postfeței, pare oarecum răsturnată invitat, practic, să refacă ia de la capăt, pornind din ipoteză (de lucru). Anumita subiectiv-obiectiv (în etape de creație ale H. Papadat-Bengescu) e relaționată chiar inadecvată, fără a ignora contribuitor a lui Eugen Lovineanu zatoarei a urmat o linie proprie.

Este exact ceea ce, temeinice, dovedind o și cuprinzătoare cunoaștere moderne despre proză, Ion Bogdan Lefter îl monstreze. Analiza „fălante“, a „măștilor“ textul femeii „din față“ pune o ipoteză dintre lătoare; procesul de începe odată cu primul ciclul Hallipa, ci își strategie suplă încă de la Marea și Lui Don Juan, îi scrie Bianca Porumbel ansamblul omogen al percepere o modificare formulă narrativă; mai „germina“, oarecum

prime pagini.

Teoretic, demonstrația
Aștăzit doar că aceste te-
siei Papadat-Bengescu
nu se susțin ele înse-
vedere literar. Strat-
sint deconspirate cu o
critică, devenind argu-
ment în favoarea ipotezei
există însă azi, la o lec-
ție exigentă, prozele în
nează și permanență

Fascinația psihologiei

volumul de debut al lui: „știu că nu știu. Un fel se cercetează pe sine. Sub cea tineră critică. Tema ei este, „spiritul ironic în literatură fără voie, și „ironie“. În ani, între aceste două adăuga imediat, constrins de altminteri sprințar, prenă, premisele: eseuri și felurile forme de existență matematice, în fizică, în istorie, deși demersul critică. Seriozitatea ascunde, însă, libertatea a spiritului să devină. Veritabil spirit ironic, critică perspectivă, într-o similitudine.

Ca ar fi lipsit de rigoare, își dă mină, alintindu-se, vîntul și limba lui se înțelege. Se vede imediat că autorul, să atingă și o altă întâmpinare directie, sănătatea și cînd se lăsa: „Nu ideea de studiu! Literatură — iată ce se cîntă! Iar specialitatea re ironie, într-un limbaj circumsnățional. Mai cînd cînd, urmăriind cu ochii spectacolul străzii, urmăriind și cu eleganță prin omenetul foșgăișor. Are mereu timp, alertă și străină, Negrești, Ion Dumitru Teodorescu pătmesește, înhamă energiile și nu agrează proza legei, se deschide polenizările moderniste. Din cîocnirea sa cu istoria pare mai de adincurile omului

decât de cazarul epocii. **Lumea lui** acuză fascinația psihologilor primare. Adevarată mediul survolat, scriitura și febricită, pătrunsă de un triumf vitalist, fantastă uneori, „raportând“ despre o lume exotică, pestriță. Este investigață predilectă a faună vietuitoare la marginea umanului. Antenele psihologului vibrață. Intrarea în maturitate, zonă seismică în care se instalează devianța procurătoarei sansa unor observații de finețe, caligrafiind mediul orfelinatelor, tenacitatea reeducatorilor, efortul recuperator. Atractia pentru spectaculos și aventură, îngemânind violență, candoarea

și lirismul este, bănuiesc, nu doar marca eroilor săi; autorul însuși și mînat de această pasionalitate în exces, depunând în pagină un erotism febril, folosind abundant pasta balcanică. Dar, ca să fiu drept, la Ion Dumitru Teodorescu poate fi depistat un model hibrid: harnicii comentatori ai prozei sale au acreditat deja observația, constatănd că la granița real-imaginării, luptând deopotrivă cu opulența realismului fotografic și, în sens invers, cu exagerările onirismului, scriitorul contrapune filonului balcanic (estompat, oare, acum?) infiltrării faulkneriene. Foamea de aventură, atmosfera danubiană, pasionațitatea neliniștită invită — pentru siguranță filială — la o apropiere de textele lui Fănuș Neagu. „Urmele“ fănușiene se simt în acest apel pentru fabulos, punind în mișcare o „epică minimă“, în care avanșarea povestirii ignoră construcția. Si personajele lui Ion Dumitru Teodorescu sunt seducătoare; protagoniștii, cîndva delincvenți, acuză carența vitaminei afective. Traectoria lor sovătoare în lumea adulților e corectată printr-o reciclare morală care sfîrșește opozitie și întimpiță nefincredere.

Ruperea echilibrului real-imaginări este marea tentație și dificila încercare a prozei lui Ion Dumitru Teodorescu. Scriitorul convoiează în acest scop memoria și imaginația, fiindcă — ne avertiza tot el — „nu faptele contează, importantă e starea pe care o modifică“. Totuși, dreptul la

fictiune este suveran; dar plonjind în spațiul memoriei afective, înțelegind căutarea drept o amintire și acordind memoriei rol ontologic, eroii săi (ca de pildă, cei obligați la solidarizare în volumul **O săptămînă de bunătate**) trăiesc fictionalizind realitatea imaginării și o autentică, apelind la acel „debușeu mnemonic“, cum inspirat numea cineva acest circuit. Haloul meditativ e cutremurat de unda metafizică. La această altitudine, ambiguitatea identității, discontinuitățile epice, confuzile temporale garnesc neostentativ compoziția prozastică. El însuși un personaj pitoresc, scriitorul cultivă o proză realistă cu tentă parabolică, dar se încearcă și în poezie (ca sonetist) sau în dramaturgie.

Spirit receptiv, permeabil la inovație și încrezător în tradiție și continuitate, Ion Dumitru Teodorescu apără în literatură atunci cînd o întreagă generație, răspunzînd nevoii organice de reimprospătare ventila climatul ideologic al epocii. A fost, va recunoaște Ion Dumitru Teodorescu, o perioadă benefică, cînd sensibilitatea sa încă sovătoare și-a fixat albia. Am chiar impresia că minuția elaborării, tehnismul prozei întreținînd pentru cititorii iluzia experimentului continuu, aruncă în penumbră o constatare de ordinul evidenței: Ion Dumitru Teodorescu și-a găsit de mult drumul, furia experimentalistică, chiar dacă nu s-a stins și activă în interiorul unui spa-

țiu definitiv anexat de prozator. Firește, Ion Dumitru Teodorescu nu e strîn de a cîștigă poeticii de ultimă oră, dar virtuozitatea sa tehnică e fericit slujită de vocația poetică. Iar adorația pentru acel Dostoievski al Americii, „unicul, sublimul, inegalabilul Faulkner“ îl păstrează într-un spațiu problematic ferit de marcele modei și asaltul temelor de sezon.

Incredibil, calendarul ne avertizează că Ion Dumitru Teodorescu a împlinit o jumătate de veac! Acest moment aniversar ne-ar obliga să asternem aici cîteva propoziții exemplare. N-o vom face, totuși: fiindcă Ion Dumitru Teodorescu se înscrie unei generații fărămitate (cum observa Vasile Andru într-un recent interviu: Vz. Vatra, Nr. 6 a.c.), o generație care trebuie să mulțipele foce. Cărțile ei mari — zicea același — sunt nescrise. Tocmai asupra datorilor acestei generații și, mai ales, a datorilor foarte talentatului prozator Ion Dumitru Teodorescu vrem să atragem atenția „la aniversară“. După erupția tinerei, acalmia maturității — modulată de ritmul oriental — pregătește, sunt convins, surpriza: marele roman pe care Ion Dumitru Teodorescu îl va scrie. Dar dacă l-a și scris? Cu atât mai bine, vom zice, așteptîndu-i cu bucurie cărtile, dorindu-i multe alte izbînzi editoriale.

Adrian Dinu RACHIERU

FRAZĂ ÎN FAȚA OGLINZII

Din nou, aşadar, o antologie cu probleme HPB pe copertă. După Arășoiu amintirii, iată o altă propunere de lectură direcționată (prin același al selectiei, prin reordonare, învelisitice și micro-romanele autoarei în patru secțiuni — în patru paradigmă ori modele structurale, și mai ales prin postfața dinăuntru). Regăsim deci între coperta volumului **Femeia în fața oglinzelor** peste 4.000 de pagini semnate de Hortensie Papadat-Bengescu — „femeie“; cu alte cuvinte pagini deja date de către critică în zona creației subiective, „lirice“, „analitice“, „introspective“ și opuse în general ambiului ciclu romanesc al Hallipilor („obiectiv“, „epic“ etc.). Dar în final, după lectura postfaței, perspectiva așa-zisă operei răsturnată. Cititorul este oarecum răsturnată. Cititorul este, practic, să refacă traseul, să-și ia de la capăt, pornind de la o nouă poziție (de lucru). Anume, că opozitia subiectiv-objectiv (între cele două clase de creație ale Hortensiului Papadat-Bengescu) e relativă, dacă nu chiar încădevată; că, în fapt, să-și ignore contribuția de îndrumător a lui Eugen Lovinescu, opera prozatorului a urmat o logică internă, propriă.

Este exact ceea ce, cu argumente înțelese, dovedind o foarte exactă cuprinzătoare cunoaștere a teoriilor moderne despre proză, postfața lui Bogdan Leffter încearcă să demonstreze. Analiza „filtrelor disimilate“, a „măștilor“ prin care trece femeia „din fața oglinzelor“, propune o ipoteză dintre cele mai împlinătoare și tutelare ale cărții — rămîn, totuși, discretă care ar fi, însă, perspicacă și vorba de pastel — pasteluri pure în acese de meditația elegiacă, care sub steaua nostalgiei și aici, ca preținută de sale, cumpătușă și și descreția înțuitei busturile sale sănătății dincime, expresia lor totdeauna echilibrată stenică. Trecîndu-ană de a fi în simplu și virtuozitate, rămîne, cel mai, prin calitatea excepțională, mesajul ei optimist, verticalitate, arta mai reprezentativă din George Macovescu.

Radu GIOBANU

lirică exaltată, debordantă, de un lirism supărător, „clasat“ la însăși ora apariției textelor. O frază de cele mai multe ori scăpată de sub control, cu totul păgubitoare pentru vizitarea surprinzător de modernă a Hortensiiei Papadat-Bengescu. O afirmație contradictorie? Citușii de puțin. Pentru că zonele supuse investigației de către prozatoare sint — încă din aceste texte — de o modernitate frapantă. Si de o favorabilită sincronizare cu teritoriile, să le spunem „tematică“, ale literaturii primei jumătăți de veac. Sondarea abisalității, senzorialitatea și senzualitatea percepției lumii, cu totul moderne pentru vizuirea unei scriitoare a anilor '20, descrierea unei tipologii feminine (în fapt, unul și același tip, ipostaziat într-o serie de „figuri“) fără precedent în proza noastră, acuțită observație, efortul autoscopie legat din comun — sint tot atâtea bunuri cîştigate pentru literatura română. Atunci? Le dezavantajează cu precădere, supărător, un singur lucru. Nu astătă precaritatea obiectivării, nu absența unei construcții interne, nu „nesubstanțialitatea susținătoare“ (reprosură nu o dată adusă prozatoarei, cărora Ion Bogdan Leffter le găsește replică). Acel ceva sfîrstinator, obstacol de netrecut la o lectură modernă este, totuși, fraza. Incapacitatea Hortensiiei Papadat-Bengescu de a fraza modern (în texturele de început) în perfect consens cu miza „tematică“ a prozei. Există — pînă la un punct — o ruptură între modernitatea vizuilor și vetuștea frazelor care o transcrie. Cauza acestei falii este, probabil, dublă: lăuntrică și, deopotrivă, exterioră. Ea ar trebui căutată în incapacitatea autoarei de a-și transcrie o „interioritate detasată“; de a se îndepărta, cu alte cuvinte, de „apropierea de sine“, într-o frază distanță, mată, rece, imprumutând ceva din puritatea structurii cristalului și din indiferența ironică a oglinzelor. O frază „în fața oglinzelor“.

Si totuși. Există chiar încă din primele pagini, cîteva insule de text literar autentic, oaze de literatură care o anunță pe viitoră mare romanică.

Meritul acestei noi „puneri în pagină“ a textelor Hortensiiei Papadat-Bengescu este de a invita la recitirea și reinterpretarea nu doar a operei în cauză, ci a ansamblului prozei românești interbelice și a celei contemporane.

Adriana BABETI

* Hortensia Papadat-Bengescu, **FEMEA ÎN FAȚA OGGINZEI**, antologie, postfață și bibliografie de Ion Bogdan Leffter, Ed. Minerva, 1988.

INCERTITUDINE SI REVELATIE

De esență gnomică, poezia Ioanei Diaconescu este o continuă interogație. Intelectuală, în cel mai nobil înțeles al cuvîntului, poeta tratează cu luciditate rece, epurată de orice sentimentalism, temele poeziei pe care o abordează, inclusiv cele care, în virul tradiției, sunt tratate îndeobște ca auxiliare ale stîrșilor sufletești. O curiozitate aproape științifică îndeamnă eul liric să cerceteze înțelesul ascuns al vieții, esența continuelor metamorfoze la care sunt supuse lucrurile inconjurătoare și chiar propriul tăup, pe măsura surgerii timpului. Poezia este pentru Ioana Diaconescu o filtrare a focului sentimentelor prin constițință și o redare a lor sub forma unor produse înghețate ale gîndirii, rolul ei fiind asemănător celui al lunii care preia lumina fierbinte a soarelui, transformînd-o într-o lumină rece: „Să fiu luna. Doar luna. / Tăcută și rece ca ea. / Să prinzi tu lumina ce arde / Să-n lumină rece prefa-o. / Astfel dura-va mai mult. / Cu mult mai mult / Crimpeul stelar ce te-apăsa/Fi luna. / Să fie-ți tot ea / Să viață și crăsă“. (Si viață și casă p. 68). Concepția ca o emanăție a sentimentelor, poezia sfîrșește prin a fi rodul exclusiv al gîndirii. În atare condiții, ea scindează eul liric între sentimentalism și luciditate, luciditatea ieșind în toate învingătoare, și aceasta, de multe ori în pofta propriei dorințe a poetei. Din această perspectivă, poezia Ioanei Diaconescu este o replică a poeziei lui Blaga. Dacă la poetul **Poemelor Luminii** prevădau sentimentul și misterul, la autoarea volumului **Herb** are intîțate cunoașterea lucidă. Si aceasta, repet, independent de vînăț autoarei. Odată creată, poezia scapă de sub controlul creatorului său pe care îl terorizează: „Nu te iubesc — i-am spus, / Nu, nu te iubesc, / Supun-mă tu dacă vrei, / Iată-nă, sunt roabă ta / Si ea nu m-a iubit. / M-a supus ca pe un datornic vîndut. / Si nu numai răsuflarea mi-a luat-o. / Ci chiar pe ea, / Mi-a luat,adică, viață / Si acum stau cu genunchii la gură / In foc și în frig / Dar pe flăra aceasta / Nu am iubit-o ni-cl-o-da-tă“. (Poezie p. 52). Fiind rodul nemuritor al unei ființe efemene,

re, poezia ajunge să-și supună propriul creator care trăiește doar într-o eternitate creației sale: „Pe poartă de fier / Pe care nu o am / In grădina bogată, / Pe care am visat-o. / Ești tu cea puternică / Sunt eu: cesa-vie / Si numai mirajul dispariției tale / Vreodată / M-ar putea / Ucidere“. (Scrimi noi, poezie p. 53).

Sentimentul independenței poeziei față de creatorul ei merge pînă acolo încă, la un moment dat, aceasta este considerată drept rodul miraculos și sublim al destrămăției, prin scris, a creionului, ea fiind încorporată în substanța acestuia: „Apăs creionul pe pagina curată / Si el se face fluidi curge, / Cu degetele-ncerc s-adun la loc făptura lui / Si piere / În fiecare zi lipsit de mingliere“. (Creionul p. 31). Această imagine a destrămății creionului cu fiecare cuvînt pe care îl scrie este, de fapt, o parabolă a vieții artistului dar, în egală măsură și a irepetabilității creației artistice, a inspirației poetice trecătoare care nu va fi niciodată aceeași, nici măcar pentru același autor. Cuvîntele scrise de creion (poet) nu se vor mai repeta niciodată identic, fiecare poem fiind unicat absolut. Creionul devine, de asemeni, purtător de miracole, care se află în mina poetului atîta vreme cît acesta își scrie opera, dar care, odată transformat în poem, își risipeste substanța înobabilind paginile albe fără a mai putea fi însă, niciodată întîlnit (același creion) între degete. Pentru că și creionul este un unicat, asemenei poemelor în care se transformă.

Chi ar revelaile gnoseologice la căre ajunge scrisoarea nu fac decît să ofere pretextul unor noi interogații. Importanță este, pentru poeta în discuție, interogația în sine, răspunsul aproape nici nu contează. În spatele fiecărui poem se întinde un amplu spațiu de gîndire, întregul volum fiind o interogație deschisă. Adevărul absolut nu există, de aceea poeta atâșează fiecărei evidențe, mai mult sau mai puțin explicit, un subminator „dar dacă?“.

Poezie a semnificatului, lirica Ioanei Diaconescu nu ignoră nici rolul semnificantului, poeta folosind o gamă largă de mijloace de exprimare, de la asociatii de cuvînte dintre cele mai insolite pînă la folosirea aluziilor livești și a intertextualității.

In ciuda discreției sale distinse, Ioana Diaconescu este una din poetele importante ale momentului literar actual.

Tudorel URIAN

* Ioana Diaconescu, HERB, Ed. Cartea Românească.

Gheorghe Azap

DAU IAMA, SALCÎMII !

Degrabă, fereastra, salcimii,-n puhoiae,
Ermetic s-o-nchidem !, parfumul total,
Febril și-l revarsă, sub el să ne-ndoae,
De parcă vroind să ne bage-n spital.

Prea densă-i dovada ! Iubito, isteață
— Ar vrea să ne-alunge, de parcă, din sat —
Fii iarăși de grabă și-aruncă-le-n față
Aceea pe care ți-o am cumpărat :

Brățara aceea, de plexi brătară,
Să crească dintr-însa baraj protector.
Alminteri din sat ne alungă afară
Salcimii cu pleazna balsamului lor.

O, florile-acestea !, iscind buluceală,
Asedii năvalnic revarsă din grui !
De-atâta miroznă excentric vernală,
Nici degetu-n aer n-ai unde să-l pui.

Și totuși, arniciul și-acea jurubiță
Din care-ai purces a-mpleti paravan,
Nu pot să reziste. Și au să ne-nghiță
Salcimii-n miracolul ăsta avan.

Dau iama, dau iama-n talazuri masive
Salcimil acestui lumesc paradis !
Iubito, și alte, s-arunci pandantine
Direct peste umăr ! Alminteri, s-a zis !

Ci numai șuvițe din buclele tale
De cumva prin minte îți trece s-arunci !
Urgent că Iua-voi măsuri capitale :
Cu mine avea-vei de furcă, atunei !!!

Eheu ce năvală de olm, deocamdată,
Apoi... succesorii, acuș viitori,
Necit vor mai ști cum salcimii arată
Și n-au să mai aivă problemuri cu flori.

PROJECT

Că azi înjgheb, mi-am zis, o poezie
Cu fuselaj fugos și fistichiu,
Mai hacana premeditind să fie,
Dar subiectul, iată, nu-l mai știu...

Nici nu era alminteri să se iște
Către dulumul aștrilor merei,
Că i-aș fi pus la îndemnă niște
Lubrefianți pe bază de ardei.

În pas cu veacul, nene, cu dogoare!
Mal săltăreț, mai blitz, mai abitir!
Spre alte lumi incandescente,-n care
Nu o să fie vreme de spațir.

Da, am să scriu, mi-am zis chiar adineauri.
O poezie într-un stil moțat!
Pe urmă, țanțoș, să mă culc pe lauri.
Dar subiectul, iată, l-am uitat.

O, NOȚILE-ACESTEA !

O, noțile-acestea !, de parcă un vraci
Le iscă-n vîrtejuri de artă.
Dar nervii mi-s, totuși, căzniți și posaci ;
Ardoarea-n puzderii mi-e spartă.

Arzind, filomela,-n dogorile ei :
De parcă jăratic propagă !
Deolaltă cu aștrii spuziți în scîntei.
Și totuși nădejdea-i beteagă.

Suav, liliacul !, de parcă-i menit
Să-nvăluie satu-n candoare.
Și, totuși, mi-e inima dusă la schit,
Să pîlpîie-n leacuri precare.

De parcă și luna se dă-n golestan,
Și, totuși, insistă să vadă
Cum ochlul îmi plînge în sir indian
Cînd sufletu-mi plînge-o grămadă.

OPINION

Unii ver eu dinadinsul, filotini fiindcă săt,
Plânsul cel de dinăuntru să mi-l gîlgii înafară ;
Să îmi deconspir destinul, stabilit pe-o frunză-n vînt,
Si să nu mă mai apropii de vreo rampă literară.

Să îmi rîcile prin suflet și să-l otinjească, vor ;
Oblojeala de pe cioturi să mi-o scoată la iveauă ;
Masca poznei să mi-o farme, ca să nu mai fiu actor,
Chit că mi-s tipat pe scena existenței de dîrvală.

Alții, strașnic se amuză că mă aflu găgăuț
Si că prea mă prinde bine o atare ipostază
Si că-l mai eu tîlc povestea cînd pășesc din lac în puț
Si că zgrunțurul din geană e decent să nu se vază !

Ca atare, spun aceșția, horoscopul mi-e cu nimbr !
De-a mijoaica mea cu sorții, oliolio, cît fi încîntă !
Si se-ntree să mă aclame, nicidecît să nu mă schimb ;
Firoscos ca paraleii cînd mă-nghesui la vreo trîntă.

Lîng-asemenea opinii, eu, la rîndu-mi, ce să zie ?
Doar că, în tandem cu luna hăbăucă și nomadă,
Pescuiesc prin insomnie, să-l înhaț pe Moby Dick :
Să-i clordesc vreun bob de ambră; sare să fi pun pe coadă.

Pururi la taifas cu noaptea și cernit ca roba ei,
Ce-ar mai fi de zis, la rîndu-mi, osul frunții cînd îmi crapă ?
Doar că tare-i ghiurghiulie existența de holtei
Si că hohotul de la crămi trage-mi-se de la ... ceapă !

Aici, în vecinătatea havuzului, fac notații pe margini de ziar. Mă agăț de realitate, vreau să las urme, mi-e teamă să nu dispar ca o frunză în imensitatea unei piețe. Scriu despre Amelia, ființă în anumite momente sufocantă, acaparatoare, în altele, depărtată ca un nor, inconsistentă ca un filfii vag de aripe... Rochiile ei lungi de toamnă, măinile, degetele înverzite de nuci, plăcerea de a cănta romanțe, seara tîrziu, pe terasă, plimbările pe șosea pînă la kilometrul doi, vara, cînd în amurgul răcoros mai pluteau firele de praf de peste zi... Iată-o apropiindu-se de mine, într-un patru luniie, ziua mea de naștere, în mînă cu o farfurioară pe care se afla o felie subțire, impecabil tăiată, din tortul cu vișine, atât de mult dorit de toți ai casei... Am mîncat atunci totul sau după două înghițituri am pus farfuria pe pervazul ferestrei sau pe micul scaunel din fața oglinzii aşa cum procedam întotdeauna cînd pofta initială de mîncare mi-era anulată de un brusc blocaj nervos ce-mi făcea aproape imposibilă pînă și deschiderea gurii?... Și lumea trece, neștiind nimic despre prăjitura de atunci, despre scaunelul din fața oglinzii sau despre fereastra prin care se vedea grădina cu șirul de pruni și meri pe margini, cu gardul de nuciele peste care noaptea săreau caii slobozi ai vecinului...

În drum spre expoziția lui Fănuș Vensan intru pentru cîteva clipe la familia Hotură. Mă atrage întotdeauna, cînd trec pe lîngă casa lor, ledera răcoroasă întinsă pe ziduri. Ionela, ca de obicei, gătește. E într-un pantalon de trening larg și într-un pulover de culoarea oului de rață. Mă întreb, privind-o, unde i-o fi feminitatea. Mă servește cu cîteva tartine și o sticlă de bere. Discuția ca de obicei... două glueme răsuflate, amănunte despre piață și serialul T.V., creionarea programului de duminică, de regulă o ieșire cu mașina prin împrejurimi. Remarc modificări în bucătărie... Cratița albastră folosită la pireul de cartofi se află acum în spatele ceasului deșteptător, paharele pentru must sănt dispuse în cerc lîngă autosifonul polonez, bătătorul de muște cu două nivele, pînă nu de mult flotant, e fixat în perete cu coada în jos, pe masă se află doar borcanul cu miere de albine, nu și cel cu gem de gutui. Se aud pași pe terasă. În ușă apare silueta longilină a lui Ionel Hotură. Astăzi a avut zi scurtă. Ne strîngem mîinile. Lî remarc linia impecabilă a costumului. Pantofii lucecă ca oglinda. E un profesor și jumătate... De acum înainte știu ce va urma. Ionela va frige grătarul de vacă Ionel se va schimba în ținuta de casă. Ionela va pune grătarul pe masă. Ionel își va lua pilula antiulceroasă și se va apuca de fcriptură, încet, cu trudă, de parcă ar fi nevoie să înghită talaj. În timp ce el măñincă, ea îl urmăreste în tăcere...

marește în tacere...
Expoziția se deschide la orele șaisprezece. Lume multă, personalități, un miros penetrant de colonie, decolteuri, vestoane de în, ochelari de soare, poșete. Lipsește ventilația. Au vorbit criticul Corbea, la început prolix, pe urmă

venindu-și în fire, graficianul Turtură, clar, precis, cultură plastică întinsă, un conferențiar de la facultatea de agronomie și în final un compozitor. Privind cîteva portrete de femei mă gîndesc la doamna Aglae Brentano... În ultimul an, ceva s-a întimplat cu sănătatea ei. Fața parcă i-a căzut, nasul s-a făcut mai subțire, ca în desenele chineze, ochii, atât de strălucitori altă dată, licărind acum obosit. Pe brațul stîng are tatuat „Vive Cornel”, în amintirea unui profesor de franceză din Caracal, pe cel drept „Ti amo Izidoro”, în memoria unui artist italian iubit cu patimă în prima tinerețe. Știu că exer-

This is a black and white photograph of a book's endpaper or a decorative book cover. The main surface has a fine, repeating diamond-shaped texture. Along the right edge, there is a vertical strip of dark material, which appears to be the book's spine or a different type of paper used for the binding. The overall appearance is that of an old, well-preserved volume.

CONSTANTIN FLONDE

Archaeus (III)

Vorbeam, în episodul ultim, de faptul cum un instrument, în spatele pianului și chitara, se dedublează și „ascultă”, considerindu-se pe sine, – dar nu la modul narcisiac, ci în maniera Junei Parce, i.e. „je me voyais me voir”; act implicând nu complezența contemplațiunii egotiste, ci o anume circumspectie, ca și distanța necesară oricărui autozentral.

Nu prin acest „spionaj” de sine, nu printr-un, dacă vreți, Verfrem-dungseffekt ironic și pieziș, ni se dezvăluie, în schimb, ca vioară, vioara din Holzwege (autor : Iancu Dumitrescu ; coautor : Marius Lăcraru¹, — pe cît de pretensiv, de greu, tot pe atât de generos fiind ad libitum-ul plesei). — Că, scoborită cu o cvintă, acut-răsunătoarea vioară are, aici, regim de violă ; sau că, trecindu-i de eăluș, pe „invizibilu”-i versant, arcușul, dulce vulnerind-o, îi smulge un lament, un bocet aşa-zicind „antipodal”, o „infrasonică” litanie, — sunt niște derogări, acestea, care nu fac dintr-însa, totuși, o quasi-, sau o anti-, vioară, ei, dimpotrivă, o afundă în pasionala ei condiție, în imuabilu-i destin. Or, tocmai patimii, ursitei, fatalității de-a fi vioară, i.e. un „sanglot long”, un geamăt, o tin-guire, un alean, îi dă, aici, ea însăși glas, — într-un ison interminabil, în inginarea unui threnos. Atât ca, stricto sensu, „drum (de scos bușteni) într-o pădure” (și care, eventual, ne poartă spre o heideggeriană *Lichtung*), cît și, la figurat vorbind, ca „drum(uiri) în lemn”-ul viorii, semnificația ei de Holzweg implică delignificația : o ușurare de povara violinității ? în-lemnite, de lemnul care, tot mai cav, nu face, însă, decât tocmai să-i potențeze rezonanța, amplificându-i suferința, exasperându-i propriul

pretexte

ANSWER

- un triuñf.
în treacăt, — căci spațiul
pierd o seamă de aspecte)
în stilul lui Ancăi Vartolomei, în gra-
duatul nostalgiticul, meditativul
mădicovei, în **Măguri II** de Liviu
Marbeiană **Incantatio**, în mîna
lui Alexandru Matei, percut-
îndu, în **Aria 1** dănceniană, între

¹ proprio; cf. Joan Marius E.

1987.

— percuție, — m-aș bucura ca

pe o cumpăna de fintină, iarna, un acvariu plin de ochi, halucinant joc suprarealist, două portrete de bătrini și un autoportret...

Seară, plimbare printre blocuri cu Rosana-Manolita, vechiul meu model pentru cadine, femei galante, contese, femei cinstite, femei ginditoare. Privită din apropiere are un profil tipic albanez. Deschizătura buzelor împrimă gurii o senzualitate întîlnită adeseori în pinzile flamanzilor de mîna a două. Î-am spus chestiuni romantice cum obișnuiam în urmă cu douăzeci de ani. Cînd am rostit cuvîntul „dragoste”, capilarele fetelor ei s-au înroșit. Am încercat să-i provoacă declarări, dar n-am reușit mere lucru. Cînd e bine dispusă și sensibilitatea epidermică, vorbește despre arbori și flori, având predilecție pentru specii naționale, cum ar fi duzii, salcimii, garofele și bujorii. Păcat că mușcăturile tîntarilor i-au sincopat unele fraze. Mi-a spus, printre altele, că Todor s-a îngrășat din cauza abuzului de făină... A fost învățat de mic cu tăișei și macaroane. În armată și în primul an de stagiație gusturile acesteia î-sau accentuat... În dreptul tomberonului numărul patru am cunoscut după aproape un an de tătonări. Gestul i-a făcut placere, căci a început să tremure. Din spatele clădirilor manutanțele luna se înălțase ca o imensă medalie de aur. Simteam prin pinza subțire a rochiei jocul mușchilor ei, percepând o forță latenta ce ieșea treptat la suprafață din adincuri. În dreptul tomberonului numărul săse, capetele ni-sau apropiat. Eram pe punctul să ne sărutăm, cînd niște neminci de copii care se întorceau de la un cero de ghitară au aruncat după noi cu castane și cărti de joc, tulburînd un moment rar, după care, poate, alergaseră amîndoi de cine stie cătă vreme. M-am gîndit atunci căteva seconde la Teodoro. Oare sătie ce harfă are lingă el, în casă? Mă tem că nu...

Mirosul salcimilor devenise puternic. Un soldat cîntă din muzică în spatele unui tuș. Stoluri de lăstuni săgeata printre firele de telegraf. Urmăream scurgerea necontenită a mașinilor. La volan, femei în atitudini spectaculoase. Recordul i-a băut o mireasă ce conducea un „Fiat 600”, cu gravitatea pilotării unui Lincoln imperial. În sfîrșit, a apărut și treizeci și treiul. Rosana-Manolita s-a cățărat pe scări și în curînd stîlpii, distanță și amurgul mi-au răpit-o...

(Desigur că acum se îndreaptă spre casă... Pentru ziua ce s-a scurs a avut proiecte mari. Să lucreze, să citească, să pătrundă mai adînc în tainele lumii. Si cu ce s-a aleș din tot?... Mai nimic... discuții, plimbări, amintiri, melancolii, orașul văzut prin zeci de lentile. Așa va fi pînă la sfîrșit... El va vrea să facă... să facă ceva... și mereu va pierde timpul cu întîlniri, discuții, amintiri... Pășește singur spre casă, traversează un cîmp, un măruntis și zornăie în buzunare, pe cer arde o năprasnică lîună...)

CONSTANTIN FLONDOR

Nexte

— Holzweg mai e și „drum greșit”: o fundație.

Deocamdată, — căci spațiul nu ne prisosește; iar la îndos se șeamă de aspecte); pasiunea sobră, demnă de Arcul Vartolomei, în gravele Improvizări ale lui Vîrstigicul, meditativul fagot, catifelat și molozat în Maguri II de Liviu Comes; clarinetul care, înainte de Incantatio, în mîna lui Vasile Mocloc, care-l însărcină Matei, percuționist frenetic, — vertiginos în dânceniană, între tamtamuri, tam-tamuri, așa-zicind și, acestea, care dimpotrivă, o tocmai patimii, în geamăt, o întîrminabilă, în le scos buștenii (riană Lichtung), orbi, semnificația ară violinității și ecit tocmai să-i propriul

¹ Poemă: cf. Ioan Marius Lăcraru, Pleiade și flori.

² Există mai nobila violină și lamentuoasa noastră (poemă, Universul poeziei, XII); dar numele de entitate din etimoniile latinești (zicem quidditate, nu...), cîntărimea, totuși, un italienism... În rest, în Holzweg de violină.

³ Simțe, — măsă bucură ca baremi unul din instrumente parle la concert!

Serban FOARTĂ

debut

Liviu Hîlote

Pe la începutul acestei primăveri, mi-a deschis ușa și a intrat un tinăr de-o alură singulară, un adolescent ai fi zis, privindu-l și mirindu-te cît de încurcat părea în proprietatea-mi. Și-a declinat numele, începând cu

Liviu Hîlote. L-am poftit să se aseze pe un scaun, urmărindu-pe furia subțire, înalt și aproape firav; nici ochelarii nu reușeau să-i voalze sau mai bine zis să-i strice impresia de inocență de licean, întîrziat, mai mult decât se obișnuiește, printre cărti ori prin cine știe ce plantații de vise. Părea la pîndă, tot timpul.

Aflind, cu greu — dată fiind lipsa lui de apetit coloșial — că scrie poezii și cerindu-i-le, m-am găsit înaintea unei hîrtii care nici coală „ministerială” nu era, și nici jumătate de aşa ceva. Cele trei scurte poezii n-aveau titluri, în schimb erau dactilografi de el însuși (probabil din podoabă), astfel încît nici un rînd nu se afla în vreo tectonică relație cu alt rînd. Nici lectura nu m-a ajutat prea mult. Conversația n-avea cheag, nimeriserăm (amîndoi) mai degrabă râu într-o întîlnire care mai mult ne îndepărta decât să ne adune sub acel cer crăpat de anotimp, în ciuda încercărilor noastre de a-l ciripi, peici, pe colo, cu scame de nori plum-

Inaintind fără voie printre întrebările cu care încercam să mă ajut, în tentativa de a-l silabisi, și răspunsurile lui care oscilau între timiditate și ceva ce putea fi luat drept ostilitate, înaintind tot mai precis spre o ruptură, l-am propus să ne revedem, din timp în timp, cu poezile pe care le va scrie. Cum tînărul care se mărturisise a fi student la chimie formula greu, lăsînd (fără să vrea, din cîte aveam să-mi dau seama) să se înțeleagă că n-o să mă mai caute (prea des, a completat, după o părelnică pauză) l-am spus că-l aştept și l-am condus cu o privire mult mai întrebatore decât cea cu care îl întîmpinase.

După vreo două luni, cînd tocmai mă întorsesem dintr-o călătorie, Liviu Hîlote mă găsește încolțit de oboseala acelui drum. Îmi dă un set de poezii, îi explic de ce trebuie să amînâm discuția, el este mai convenient și revine, fără să mă anunțe, cum ne înțelesem.

Citindu-i cu voce tare poemele, spre a mă verifica dacă îi deslușesc bine scrisul, am revelația — rară în asalturile insisteante ale valurilor de neofiti — că mă aflu în fața unui poet. Mi s-a părut că discuția noastră anterioară, dacă nu-l stimulase în alt fel, îl ambicioase. Aleg, din cele zece poezii, săpte și-i propun vreo două-trei neînsemnate modificări. El le acceptă, se luminează, e curios cînd va apărea, se oferă să-mi aducă texte dactilografi, fără a-mi cere originale; îl priușe contrariat, el înțelege și-mi spune că le știe pe dinafără. Mai rezultă că aceste poeme au tot fost schimbată. În sfîrșit, a două zi mi le aduce dactilografiile împreccabile, le recitesc, îmi mențin opțiunea și sporesc laudale. Liviu Hîlote s-a dovedit a fi să se lumineze, să suridă și chiar să-și trădeze bucuria și nerăbdarea. Revine după cîteva zile, formulează dezvoltă, vrea să știe ceva (ca să-și procure revista, nu de alta!). Îl asigur că va avea o surpriză. Ne-am văzut iar, îi se întrevede și lui o călătorie, îi spun („surpriza”) să-și ia următorul număr al revistei (acesta), fără a-l preveni că voi încerca să povestesc ceva despre el în chip de prezentare (fiindcă nu știam dacă reușesc).

Liviu Hîlote mi se pare un poet și talentat și serios, și citit și cu un mod propriu de a assimila lecturile. Vasăzică, Liviu Hîlote privescă lumea într-un fel al lui și reușește să exprime aceasta într-un limbaj care poartă pecetea unei sensibilități și a unor vizuimi care sunt cu certitudine ale lui.

Nu încape nici o îndoială că ne-a ieșit înainte un poet adevarat.

Anghel DUMBRĂVEANU

RAPIDA MIȘCARE

A OCHEIULUI

cu somnul cel greu
m-ai cuprins la fintină
oprind alegarea-mi de zeu
iar vîrsătoare
spărgindu-mi ulciorul
mă puse cu capul
pe-o blană de leu

se scutură-n amurgul veșted
betelul frunzelor de nuc
te duc te-aduc
te duc te-aduc

CÎMPHIILE NEPTUNIENE

e-o zare-apusă ce se-neacă
într-o tainică pornire spre străbuni
ceairul își agăță de-un mesteacân
plămînii-mpovalări de aluvioni

pe-aicea trece ciulini din nord
orbecând în lung și-n lat
de-un vînt ce-i mină monocord
cu glasul-i text rotacizat

FOTOMELANCOLIE

dansau la geam doar frunze moarte
în joc de umbre chinești
puteau să fie-nun acvariu pești
sau file rupte dintr-o carte
dar ele se știau că-s frunze moarte

dansau un dans de balerine gri
la geamul gheții de cristal
și se credeau că sint la bal
stăteau o clipă a privi
și iar dansau un dans de balerine gri

START

e toamnă și coarnele cerbilor cad
în luptă acerbă cu timpul
pe paturi de frunze jîlave
zeii pădurii viscază Olimpul

le cerne desușul lumini de departe
culori de melasă
de frunze pe moarte
și-aproape de casă
îi înecarcă în grafic
un vag sentiment geografic

limba
română

Așa cum se știe, „forma internă” a multor neologisme rămîne, pentru obștea vorbitorilor, opacă. Dar ei nu se împacă lesne cu o atare situație, ci cauă să lumineze, să motiveze în felul lor alcătuirea intimă a imprumuturilor, modificindu-le, arbitrar dar ingenios, aspectul fonetic. Fenomenul se cheamă, în lingvistică, etimologie populară, constituind unul din capitolele cele mai „pitorești” ale științei noastre. Sînt notorii, în această privință, ispravile personajelor lui Caragiale, care poesc neologisme din ignoranță, spunînd renumerație mică după buget, scrofulos la datorie, călduri drogicale, pardon de impresie, geantă latină, cioclopedică, vermult, intrigătoriu.

O
etimologie
populară

Faptele de acest gen au fost numai inventariate, ci și temeinic analizate de Iorgu Iordan într-un prețios studiu intitulat „... agimile” acolo unde trebuie, Limba „eroilor” lui I. L. Caragiale, tipărit, în 1957, de Societatea de științe istorice și filologice. Cum studiul a apărut într-o broșură epuizată rapid, reeditarea lui ar constitui un laudabil act de cultură și ar aduce reale servicii invățămintului, în sprijin, predările limbii și literaturii române.

Citeodată, însă, etimologia populară „nimerește” foarte aproape de adevărul științific. Așa se întîmplă, bunăoara, cu prizonier (în loc de prizonier), formă recurrentă la Ion Agârbiceanu, în romanul-cronică Vremuri și oameni, cuprins în ultimul volum — al treisprezecelea din seria de Opere (Editura Minerva, 1988). Vrednic de luate-aminte mi se pare amănumitul că prozatorul recurge la această „variantă” fonetică nu numai în replicile personajelor, ci chiar și în stratul narrativ al operei, considerind-o, prin urmare, la fel de plăzibilă, la fel de „corectă” ca și perechea ei literare: „Răniți din spital aduseseră veste că rușii se purtau bine cu prizonierii” (p. 168). Pe pagina imediat anterioară, cuvîntul revine, sub această formă, de patru ori: „Îi trimitea veste că advocațul Ion Vestemean a căzut prizonier”; „A căzut prizonier intreg și sănătos”; „Prizonier, însemnată și terminat războiul”; „Nu se vorbea că rușii să se poarte râu cu prizonierii”. Forma „corectă” a cuvîntului, prizonier, care nu „spune” nimic vorbitorilor, este, aşadar, modificată, așa încît să semene, pînă de identificare, în prima ei parte, cu prins, participiul adjecțiv, devenit și substantiv, al verbului prinde, sinonim cu prizonier în limba veche, înainte de pătrunderea neologismului: „Prinșii de război să se întoarcă de la umi la alii, fără răscum-părare” (Bălcescu).

Pe lingă foarte vechiul prins, mai există, pentru prizonier, încă un sinonim, tot neologic: captiv, imprumutat direct din latinul captivus. În limbile române care l-au moștenit, acesta din urmă a suferit mutații semantice de mare interes... psihologic, de pildă, în franceză, unde chétif înseamnă „plăpînd, pîpernicit” sau în italiană, unde cattivo semnifică „rău, ticălos”, dar și „nefericit”.

G. I. TOHANEANU

Prietenul meu, poetul de limbă maghiară Endre Károly, care atinsese mojosa vîrstă de 95 de ani, mi-a lăsat moștenire două cărți: *Insemnări în zilele de luptă și Poezii de Const.*

Apreciat pentru volumele sale de poezii, pentru lucrările dramatice, pentru traducerile din lirica românească, în Endre Károly i s-a acordat Premiul special al Uniunii Scriitorilor din R. S. România pe anul 1983. Emoționantele legături ale poetului timișorean sunt roșul unei dureroase experiențe din primul razboi mondial, cind a fost înrolat în armata austro-ungară, îndurând toată tragedia groaznicului măcel. Putini să însă că Endre Károly, între cele două războaie, slujise ca ofițer în armata română cu numele de Carol Enghel. Fire deschisă și echilibrată, respectuos și delicat, deprins, în lungi și de încercări, să exploreze psihologia oamenilor, Endre Károly și-a cîștiat repede simpatia ostașilor și ofițerilor. În anul 1940 s-a găsit la „postul de comandă” din Bălabanesti alături de căpitanul Titus Stoika, fratele poetului Const. T. Stoika, mort eroic în bătălie pentru Transilvania în octombrie 1916. Fratele poetului, care se îngrijise împreună cu profesorul și criticiul Ovid Densusianu de tipărire posibilă a scrierilor lui Const. T. Stoika, i-a oferit ofițerului timișorean cele două volume amintite. Pe prima pagină a volumului *Poezii* citesc următoarea dedicatie:

„Sufletului delicat de om și literat dul și loc, Carol Enghel – îi dăruiesc cîtecele postume ale fratelui meu morții pentru Patrie – cu admirare.

Cpt. rez. Titus Stoika
Post com. Bălabanesti
24 I 1940”

Poezile sunt prefațate de Ovid Densusianu, care-l lansase pe poetul simbolist la Vieata nouă. „Dacă era un viitor, avea și sufletul celor hotărîti să îndrune împotrivire, cunoștea cutremurările gîndurilor care poruncesc șoptă – nota criticul: Se identificase astfel cu aceia care au înțeles ce trebuie să fie poezia nouă, în bogăția ei de transpuneri susfletești și fără coborîri în convenționalism (...) Alături de Insemnări în zile de luptă – versurile lui Const. T. Stoika fixează imnul unui suflet de rare înzestrări”...

Pe lîngă versurile originale, volumul însumează și tâlmăciri din lirica poetilor latini Horatius și Lucretius; din Bauhain, din Verlaine. Poezile sunt precedate de o Insemnare biografică, semnată de Cezar și Titus Stoika. Astfel astfel că: „După vechea origine a familiei sale dinspre tată era bănăjan (com. Lipova)”. Iar Stefan Stoika, primul străbun al său pe care-l cunoaștem”, se intitula pe la sfîrșitul secolului al XVI-lea, jude și voievod de Caransebes.

Poetul și locotenentul Const. T. Stoika a făcut parte din primele batalioane române care au trecut Carpații pentru dezrobirea Ardealului. În inimile ostașilor răsunau stîlurile insuflătoare ale lui Octavian Goga:

„Acolo-n hora vîjeliei crunte
E ciocotul visării noastre sfinte!
Venit, români! Porniți-vă spre munte!
Vorătă drumul morții din morminte
Să nu uitați a veacurilor carte,
Venit, venit!... Căci adevară zic vouă:
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frint în două!”

Cu asemenea sentimente au pășit ostașii români pe pămîntul Transilvaniei, intrînd „în hora vîjeliei crunte”. Insemnările poetului patriot Stoika sunt creionate în tranșee, în zgromotul obuzelor. Sunt emoționante prin simplitatea și avintul lor patriotic, prin destăinuturile unui suflet curat. Iată cîteva notări din acest jurnal: „15 august. La ora 4, treccerea Carpaților (...) La orele 10, trupele noastre au cuprins satul Porțești și unitățile de artilerie au urcat pe poziție”. „În continuare: 1 septembrie, ora 5.30. O ștafetă aduse în ordin: regimentul meu era chemat ca ajutor la Răsinari (...) Am plecat să-mi urmez regimentul. În drum, am întîlnit un batalion din al 47-lea reg. inf., care venise să întărească linia de avanposturi cu reg. 42 inf., și la vedere trupelor noastre, care urcau dealurile tăcute și nepăsătoare, am simțit un îndemn divin care mă impingea înainte”. Acest îndemn patriotic l-a simțit mereu în inimă poetul. Chiar și atunci când răzbătea în el cărturarul văzind pe Goethe și pe Schiller, acești doi gigantii, umiliți în nisipul umed al pinilor, și l-am ridicat cu pietate în urmarea adință a soldaților ce mă urmăreau”. Deși se afla „în hora vîjeliei crunte”, umanismul poetului român se reliefa pretutindeni. Intrînd în casa unui săs din Transilvania cu „patru copii mici și blonzi”, autorul notează:

„Mama lor, o germană modestă și delicate, plingea într-un colt, povestindu-mi episoade la care a luat parte soțul ei. Le-am împărtit ciocolată și Zahăr (...).”

Insemnarea care urmează îmi amintește de *Scrierea III-a* de Eminescu: „Acum, cind au încetat focurile vrăjitoare, simt, iubita mea, care ești de parte, că în mine se limpezesc vizuirea dulci ale trecutului. Si tu, în melancolia în care te-am lăsat, plutești ca o aripă ruptă deasupra oceanului. Peste munți în zare, tu nemîșcată mă urmărești în gîndurile tale aprinse, și nimenei nu-ți răspunde cind bați în porțile tăcute ale singurătății. Sufletul meu aprins acum se înalță cîntind (...) și disprețuind moartea, care cine știe de nu mă pîndește în umbră” (...).

ne-am întemeiat-o prin milenii și ne-am eliberat-o și ne-am apărat-o noi prin atîtea grele jertfe și suferințe. Cartea poetului Stoika este și ea o impresionantă mărturie. Pentru pămîntul sacru al Ardealului au căzut tărani, muncitori, au căzut cu arma în mînă și scriitori, care au luptat nu numai cu scrisul. Acești scriitori patrioți și-au dat viața pentru scumpa lor țară în acele „clipe istorice”.

Am vizitat Plevna, am văzut locul unde a fost reduta Griviței și m-am mirat că țară crește verde și nu roșie după ce s-a vîrsat atîta sânge românesc pentru cucerirea independenței; am văzut Mărășești, am văzut monumentul de la Soveja, unde s-au petrecut atîtea scene ca acelea descrise de poet în jurnal.

lungesc această scrisoare, dar un îndemn lăuntric mă stăpînit să stau de vorbă și să mă destăinuiesc unui prieten bun și sincer, cum suntești și D-voastră pentru mine.

Aurel Cosma

Timișoara, 24 aprilie 1979.

Prin dictatul de la Viena, la 30 august 1940, partea de nord a Transilvaniei a fost iarăși smulsă din trupul țării noastre. Demonicul Hitler, deslăunitorul eroului măcel din al doilea război mondial, sănătajul ticălos și viclean, după ce îrguise pe ascuns și alte provincii românești, ajutat de fasciștii italieni, făcînd jocul hortișilor unguri, a impus României odiosul dictat. Am fost martor în satul meu natal la scene emoționante în acel trist august. Tărani, veniți de la plug sau, afînd groaznică veste, plingeau, fiindcă altceva nu puteau să facă în acel moment. La Timișoara s-au desfășurat grandioase și furioase manifestații de protest. În frunte au fost muncitorii, conduși de Partidul Comunist Român. Într-o muncitorii ceferiști, după cum aveam să constată, au participat la mișcarea de protest contra nedreptului dictat și muncitorii maghiari din oraș. În cei patru ani de neagră suferință pentru țară, scriitorii au militat pe toate căile pentru reunire, pentru întreținerea flacării patriotismului, pentru sporirea dragostei față de „pămîntul sacru” al Transilvaniei, dobîndit, după cum a reieșit și din Jurnalul citat, cu uriașă jertfă din partea românilor.

„Inimă mea – e o carte care arde, un bocet

în mijlocul Patriei”. Spune într-o poezie Lucian Blaga. Sau în alta:

„Avem același nume, tu și eu, că-i iarnă sau că-i primăvara – ne cheamă azi pe toți la fel: Ion fără țară”.

In nr. 25 din 16 iunie a.c. al *Romaniei literare*, Nae Antonescu, în articolele V. Papilian și revistele literare, vorbește, între alte publicații, de revista *Luceafărul* din Sibiu, apărută după dictatul de la Viena, avînd în comitetul de direcție pe Victor Papilian, D.D. Rosca, Olimpiu Boitoș, Mihai Beniuc, Grigore Popa. „Noua serie a revistei spune autorul, mîliteză pentru același ideal de reunire a tuturor românilor într-o singură țară”. Revista era, de fapt, redactată de criticul Olimpiu Boitoș, în teatral de aleasa cultură, deosebit de atent față de colaboratorii. A apărut un timp corespondență cu Olimpiu Boitoș, fiind și colaborator al revistei. Voi reproduce dintr-o carte postată a redactorului *Luceafărului* sibian, care se referă la o cronică a mea privitoare la studiul *Poezia lui Andrei Muresianu*, o lucrare foarte actuală pentru vremea aceea, și la ziarul *Vestul*, unde apăruse cronică.

„Sibiu, 8 iulie 1943

Stimate Domnule Jebleanu,

Îți mulțumesc pentru cronică despre brosura mea „Poezia lui Andrei Muresianu”. Urmăresc ziarul „Vestul”, unul din puținele zile care pun probleme în serisul său, incit nu cheltuiește hîrtia pe degeaba. Astă chiar dacă nu pot fi de acord cu toate soluțiile ce le sugerează. Să publică și literatură bună. Impresia asta mi-a dat-o adeseori și versurile lui P. Vințilă.

Cu cele mai bune sentimente,
O. Boitoș”

Am în față ziarul *Tribuna poporului*, director: G. Călinescu, din data de sămbătă, 14 octombrie 1944, pe care-l păstrează ca pe un document prețios. Editorialul ziarului, condus de scriitorul-patriot G. Călinescu, începe astfel: „Trupele româno-sovietice au intrat în Cluj. Capitala Transilvaniei primește, insîrșit, pe liberatorii ei, după mai bine de patru ani de tiranie hortistică”. Si articolul se încheie cu îndemnul:

„Înainte, de la Cluj mai departe pînă la Aluniș și nimicirea forțelor hitleristo-hortiste”. Iarăși jertfe grele a trebuit să plătim pentru reunirea Ardealului, pentru Transilvania eternă românească. Prietenul meu, poetul Endre Károly a salutat cu lira sa în *Rapsodie* eliberării actul revoluționar de la 23 August 1944. Iată, în traducere, cîteva versuri:

„E August 23. Căzură.
A robilor cătușe zornăind și
Drum nou și clar de-acum se arătase
Spre viitorul păcii și al muncii”.
Endre Károly își exprima increderea în noua orănduire, în socialismul ce se clădește în România: „Cred în puternicul val ce spre culmi năzuiește”.

AL JEBELEANU

CONSTANTIN FLONDOR: Măr înflorit.

obuzelor inamice, nu pot uita pe acest erou. Ca milie vor fi mulți dintre noi în odihna glorioasă a pămîntului. Cei care vor rămîne trebuie să rupă tăcerea ce se lasă așa de repede peste eei ce nu mai sunt. Tara, în aceste clipe istorice, are nevoie de asemenea amintiri sacre”.

Citind aceste rînduri ale unui scriitor patriot și, rupînd tăcerea, mă gîndesc acum la milie de ostașii căzuți pentru dezrobirea Transilvaniei, pentru întregirea țării noastre, pentru independență. N-am o patrie dobîndită prin „noroc”, nu ne-a dăruit-o nimeni, ci epistolă de săse pagini din care redau cîteva fragmente:

„Iubite amice Jebleanu,

Vă mulțumesc pentru frumoasele cînte de apreciere din scrierea D-voastră de la 17 aprilie pe care mi le-ai adresat cu privire la amintirile mele personale despre participarea mea la marele adunare națională de la Alba-Iulia, cind am votat și eu unirea la 1 decembrie 1918 (...) intrucît am rămas printre puținii supraviețuitori ai delegaților oficiali cu drept de vot care au participat la „adunarea constituință” de la Alba-Iulia. Nu vreau să mai

gîrlu semnăturii

ura statică, mai precădere peisajul, rîrile prin care expere în mîna artistului vor ne proprie, împlinită înilibului, al euritmiei, a trăii. Culoarea vie, întărită, pasta succulentă, roasă disciplinate prin rîr – chiar dacă unele accentă – a desenului, gîndirii plastice cu care și afectivitatea, principiu, de atită dentilor săi, i-a servit călăuză toată viață exprime sentimente profunde, permanente și universal valabile”.

Deliu PETROIU

dezbatere filozofice

LOGICA LUI HERMES

In aceste zile, Constantin Noica ar fi împlinit 79 de ani. Ar fi întâmpinat, desigur, evenimentul cu aceeași firească simplitate, indiferent la petrecerea exterioară a timpului, atent doar la glasuri lăuntrică, apelată asupra mesei de scris, după ce se va fi întors din obisnuitul „tur al Păltinișului”, stimulat de aerul tare al înălțimilor și de mireasma braziilor care-i străjuiesc acum mormintul. Poate ar fi închelat o nouă carte — planul atâtă înălță —, poate ar fi reluat Logica lui Hermes — după cum mărturisea într-o neînțuită iarnă, cind spălurile corecturii anunțate erau „pe drum”, incitat de subiectul pe care-l tratase și care-i părea inepuizabil. Oricum, ținea mult la ultima lucrare (destinată, de altminteri, unei traduceri germane), care continua, într-un alt „registrator” Tratatul de ontologie.

Nu credem să-l putem opri magia mai autentic altfel decât urmându-gândul ultimă Pornind de la distincția dintre logica exteriorității și a subsumării mecanice („a lui Ares”) — pe care o identifică în logica formală sau chiar în cea clasică, citorită de Aristotel, dar desprinsă de mijlocii metafizici care-i susțineau, în Organon, edificiul — Noica pledează pentru (și construiește) o logică „a lui Hermes”. Aceasta din urmă „pleacă de la Indurarea pentru cele neinsemnate și pentru ridicarea lor posibilă în general” (Scrisori despre logica lui Hermes, C. Românească, 1986, p. 57) — moment fundamental al reflexiunii filozofice: deschiderea individualului spre general (cu „transferul individualului în imperiul generalului”) și, reciproc, cu intruparea generalului în individualul ce va dobândi de acum puterea și prestigiul universalității. În fond, tocmai astupă acestui moment s-a oprit și reducția fenomenologică a lui Husserl, cu deosebirea că „scoaterea din circuit” sau „punerea în tre paranteze” lăsa realul — și, implicit, individualul — nemodificat; Noica dorește în schimb, cu obstinație, să observe cum „pătrunde” generalul în individual. În îndurarea (lui) pentru cele neinsemnate și cum prinde acesta din urmă forță și, în final, dimensiunea generalității. O discuție aprofundată a individualului a fost — și este — necesară.

Individualul despre care vorbește filozoful, dorind să-l „reabilitizeze”, nu e străin de (ba chiar presupune) individualitatea primă, concretă, a lucrului umil ridicat imediat — grație constiinței — la distincția obiectuală (sau subiectuală) — e tot una. În fond, la ce determinație polară a constiinței ne referim — și, în cele din urmă, în orizontul categorial al Filintelui. Așa cum Tratatul de ontologie propune trei trepte (sau instante) ale cunoașterii filintelui (cunoașterea fiind co-incidentă cu modalitatea de ființare a ființei înseși), logica lui Hermes propune (implicit) trei trepte (sau instante) ale cunoașterii in-

dividualului, cu mențiunea că aceste „trepte” se dezvăluie în procesul de articulare a individualului cu generalul (pe care, de altfel, îl presupune și conține), prin determinațiile ce par să-i apartină, chiar dacă acestea sunt izolate ca un al treilea „termen” al „triunghiului logic”.

Reprezintă oare individualul adevarul prim (sau ultim), ca-n viziunea (meru invocată) a lui Aristotel? Nu. Chiar dacă, programatic, doresc să „reabilitizeze” individualul, Noica nu poate viața nici un moment că despre individual se poate vorbi — și se vorbește — numai din (și prin) perspectiva unui general care-l poartă, sustine și care, în cele din urmă, se întrupează în el. Ceea ce interesează este, în fond, buna articulare a individualului cu generalul, prin determinațiile ce ar lega — ca un veritabil termen mediu din silogismul aristotelic — cei doi „poli” aparent opusi.

Vom schița, extrem de succint, cuprinsul lucrării, mai mult pentru a ne face o idee asupra arhitecturii de ansamblu, decât pentru a-i prezenta în amănunte, construcția, interesantă prin parcursarea efectivă și prin inegalitatea artă de a captiva pe cititor, făcându-l partizan al ideii puse în discuție. Aindomă lui Socrate, Noica „nu stie ce este logica”. În schimb caută (și găsește) un înțeles adjecțiivul (și adverbului) logic, simându-se parcă mai în siguranță într-un cimp logic unde operația parte-ce-poartă-cu-sine în regulă: holomerul: individual-generalul. Această unitate logică (termen cu procesualitatea în el) (p. 39) „are în sine demurgia, adică forța dislocantă a logicului. Cu el, reflexiunea logică poate începe, în măsură în care însuși este un început” (p. 39). Nu știm prea bine în ce constă forța dislocantă a logicului și nici de ce procesul logic fundamental este disociația (krinamen-ul). S-ar putea argumenta, probabil, că unitatea logică fundamentală — holomerul, parte-a-intreg sau individual-generalul — conține, cum spunea de altfel Noica, tensiunea (dată, credem, tocmai de starea contradicție) în care se află fiecare dintre cei doi termeni: parte și întregul, individual și întregul, sortiți să convințuască doar pentru a se des-părți și pentru a-și căuta fiecare, adevarul mal adinc. Dislocarea ar fi atunci acut (logic și necesar) al ieșirii dintr-o stare-fără-de-stare, despărțirea neavând altă finalitate decât re-găsirea lui „aceluiași” — cum astă de frumos se arată în ea de a doua parte a cărții — prin synaethism. Dacă orice operă logică începe cu un krinamen (decu cu o disociație), atunci orice operă logică nu poate decât unifica — prin desprinderea (disociației) de starea inițială.

Holomerul „elibereză”, în viziunea filozofului, cei doi termeni fundamentali: individual și generalul — care se vor și cupla imediat prin

determinațiile ce apar ca „un general în plus”, alcătuind „triunghiul logic”, formăția logică naturală. Dezechilibru îvit prin dominația celor trei poli (I, D sau G) va da naștere precarietăților logice: vor rezulta atunci sase tipuri de judecăți logice valabile: I—D (determinanta), D—G (generalizanta), G—I (realizanta), G—D (delimitanta) și D—I (particularizanta).

Unii vor fi îspătiți să găsească în această expunere schematică și concisă ceva din formalismul mecanic al logicii de care autorul să-a îndepărta declarat; chiar dacă situațiile și exemplele expuse pot fi interpretabile — din tocmai perspectiva acestui model ontologic — în sensul că individualul nu-s-ar putea deschide spre general fără o simultană pătrundere a generalului în individual, individualul însuși presupunind, prin sine, generalul pe care-l subind (și de care e, la rindul său, subțin), nefindoaică rămâne faptul că un gînd profund și adevarat a trezit la viață aceste „forme” logice: articularea individualului cu generalul: pătrunderea generalului în individual și rostirea lui, prin individual, din perspectiva (și cu întreaga dimensiune) a universalității.

De fapt, ce înseamnă „deschiderea spre general”? Să cum se poate petrece această „deschidere”? Nu putem cunoaște decât generalul — scrie, de către ori, Noica, actualizind profunda observație a lui Aristotel. Cunoașterea rațională universalizată: generalizarea: impună — și este — generalul care se desprinde de concretul imediat (și individual) doar pentru a se apropia de esența acestuia, re-născindu-l (gennao = a naște). „Ruptura” generalului de individual este iluzorie; numai intelecul comun (și comod) crede în această separație de planuri. Conceptul se abstrage din „realitate” nu pentru a o uită, ci dimpotrivă, pentru a o întîlni și re-găsi în adevarul esențial. Cunoașterea generalului ne oferă implicit individualul, partea-întreg pe care logica lui Hermes a propus-o și tratat-o de la început. Nu se poate ca filozoful să ocbolească, în acest caz, conceptual multimi-ce-repetă-același-unu, subiect tratat în a două parte a lucrării („Teoria mulțimilor secunde și teoria synaethismului”).

Logica „mulțimii ca un singur element” nu mai poate fi redusă la o logică formală și nici nu ar putea fi „formalizată” de vreme ce continuul mulțimii (cu un singur element) se schimbă la sfîrșitul fiecarui ciclu al progresiei regresive. Fiecare nouă mișcare îl re-face pe Unu, dar fiecare nou Unu desfîncă calitativ și nivelic — precedenta mulțime.

Pentru o mai bună înțelegere, Constantin Noica apelează la conceptele contradicției unilaterale și diferenței unilaterale (propuse-n Tratatul de ontologie), termenul „unilateral” având funcția de a releva și sublinia saltul nivelic (ai mulțimii cu un singur element) ce face imposibilă interpretarea noii unități din perspectiva (sau orizontul precedent) mulțimii: „elementele de realitate și gîndire cu adevarat reprezentative în orice plan sunt în fapt mulțimi cu un singur element, unde identitatea unilaterală face posibilă compenetrarea lor, prin care mulțimea se convertește pe trepte successive în unități noi și pînă la urmă în propriul ei concept, aşadar în lege, în sensul realității și în cunoaștere” (p. 161).

Dar noua unitate redifinește vechea mulțime („un singur element”) fără să se împarte și totuși altul. Individual (Ființă-ca-Unu) este, cu alte cuvinte, un element (în sensul dat de Noica acestui concept) care se distribuie fără să se împarte. Situația pe care filozoful o surprinde analizând „distribuirea generalului individual în individuări diferențe”, proces ce ar corespunde deducției logice. „Într-adevăr, spune el, există lucruri care se distribuie fără să se împarte. Aceasta năsă părut, cu alt prilej, că este criteriu ființei iar el trebuie formalizat logic sau cel puțin infățiat ca procedeu «metodologic».

Generalul „s-ar fi distribuit” oricum în individualuri; mai mult, generalul suprem (Ființă) este individualitatea multiplă, prezentă în fiecare entitate — și absentă din fiecare. Dar, scrie Noica în continuare, „pentru al doilea procedeu, cel de aici, anume distribuirea individuală a generalului, cu siguranță nu-s-a ivit încă o știință formală. Filosofia speculațivă, totuși, n-a încrezut, chiar dacă fără succes, de la Heraclit încoace, să dea socoteală în formă de Unu multiplu, adică de felul cum se distribuie Unul fără să se dividă, într-o multiplicitate de realități individuale. Nu este aceasta oare mare problema, atât a filozofiei, a cunoașterii, a vieții spirituale cît și, pînă la urmă, a Conceptului, dacă-l înțelegem suveran, ca Hegel?” (p. 109).

Intr-adevăr, aceasta este ună din mari probleme ale filozofiei și cunoașterii, și în acest orizont (și spirit) se poate doar „rezolva” ea cu succes. Aici trebuie căutat individualul, prin generalul pe care-l repetă tautologic (ca mulțime), de vreme ce același-ul se ascunde, cum spunea Platon, în ne-același. Întreaga temă a individualului poate fi dezbutită (și înțeleasă) din perspectiva acestui orizont ontologic, desprins de individualul concret doar pentru a-l re-inființa și în temeia. Nu numai că mulțimea „un singur element” însează — în perspectivă ontologică — spre originar, cunoașterea însăși re-deosebită (mereu) tema pre-șoară re-in-ființeză (sau re-in-meiază). Nu putem deci evident, într-o viziune de dincime, onto-gnozelor materialul cunoscut de substanță ori metoda cunoașterii, ea însăși modalitatea ființării. Synaethismul specific cunoașterii și înțelegerii este paradoxal, profund individual: individual-generală. Acum vom putea înțelege sensul adănc al holomerului, partea-întreg pe care logica lui Hermes a propus-o și tratat-o de la început. Nu se poate ca filozoful să ocbolească, în acest caz, conceptual multimi-ce-repetă-același-unu, subiect tratat în a două parte a lucrării („Teoria mulțimilor secunde și teoria synaethismului”).

Logica „mulțimii ca un singur element” nu mai poate fi redusă la o logică formală și nici nu ar putea fi „formalizată” sau nu (s-ar putea presupune că formalizarea — orice accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde); importantă este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanță este „logica teatelor” pe care am atins-o pe vînd, deopotrivă, cunoașterea și „obiectul” ei, ființă — și cesta leagă ontologia de logica, anulind fisura ce aduce atât de mult în ceea ce se referă la separația două planuri-altele indistincte — ale cunoașterii. Cu adevarat logica accentuare a formei și ar devitaliza și comprinde; importanț

Orizont arădean

SUPLIMENT EDITAT IN COLABORARE CU
INSTITUTUL DE CULTURA SI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ ARAD
SI CENACUL DIN ARAĐ AL UNIUNII SCRITORILOR

Totalitate, sistem, holon (II)

ambiguitățile care însoțesc totale din totalitate și sistem în lui Bertalanffy, ca și definiția conceptului de sistem au fost semințe de numeroși cercetători și s-au dezvoltat o serie de noi opinii, firești, a scos în evidență limitările lui Bertalanffy, dar unele au și confuzii sau s-a lăsat și simplu gama interpretărilor. Înțelegând că abordarea sistematică să fie istorică, în paralel cu analiza funcțională din sociologie și culturalism (apărut în lingvistica autorilor arată că „nici una din direcții nu are pînă în prezent nicio soluție foarte multă confruntare cu V. Blauberg, V.N. Sadovski, E.G. și aceasta pentru că, în principiu, cum se reușește foarte greu să se unită și o sistematizare să pună pentru noțiunea de „strucție“ într-o situație asemănătoare neplasă și cu conceptul de sistem și cu definirea generală a acestuia presupune reprezentări ambele diferențe tipuri de obiecte, iar în prezent asemenea relații nu sunt nici pe departe comparabile cu V. Blauberg, V.N. Sadovski, și alții). Această slabiciune se răspândește asupra problemei clasificărilor sistemice, ca fiind cea importantă chestiune pentru progresul teoriei sistemelor. Clădirea trebuie totuși încercată, chiar și în funcție de scopurile și stabilitatea de fiecare dată în concret. Blauberg, Sadovski și alții încearcă să clasifice generală, înțelegând totalitatea drept genul al diferențelor sistemelor. Astfel, în cadrul acestor autori, obiectele existente în mod real se găsesc în calitatea lor de a fi organizate (de genul statistic, de la exemplul primelor de pietre pînă la adunătătoare de oameni pe stradă), b) totalități ca sisteme neorganice în care părțile au capacitatea de a fi independente; c) totalități ca sisteme organice (în care elementele sunt nu dispun de capacitatea de a fi independente).

Dar și pe această cale apar o serie de complicații. Relațiile pot fi de diverse tipuri, de identitate sau echivalență, de subordonare și supraordonare, contradicționale și de contrarietate, de implicări etc., între elementele unui întreg și între fiecare element și sistem, apoi între sistem și mediul său. Pe urmă, relațiile dintre părți și întreg, de orice tip vor fi prezintă anumite grade de tărzie, fiind mai „rigide“ sau mai „elastice“, ceea ce permite să se vorbească de o anumită libertate sau o anumită autonomie a părților ori sistemului, a părților în raport cu ele și față de sistem, a sistemului față de părți sau în raport cu alte sisteme. De unde și propunerea de a defini sistemul ca „acest ansamblu, în cadrul căruia are loc un transfer de libertate de la părți la întreg“ (C. Wittenberger).

Ioan BIRIŞ

pe linia politică a lui Ștefan cel Mare, nepotul său — făimos pînă mai ieri prin aceea că domnia sa ar fi constituit un moment decisiv în instalarea suzeranității turcești reale asupra Moldovei — merită această reconstituire. Ea trebuia însă făcută în răspîrni față

... în zilele acestui domitor trist al Moldovei (1538–1540), urmărit de un desfășurare de lăcuse multă, de la muncind fisura ce să atât de mult încă a cele două planuri — indistincte — ale curții. Cu adevărat logic cunoaște numai ontologice, deosebit de mult încă a logica, cea înseamnă că o adevărată înaintează — prin synaethism — prezentat mai sus —, ca în Tratatul de 1850. Chiar dacă a fost anterior, Tratatul — „logicii lui Hermes“ — împlinind-o; invers, — meditație — a supraviețuirea — poate urma Tratatul dezvoltându-i „osă profundă logică“. Sistemul este încheiat, complet și adinc. Încheiat, dar nici. Este o pilditoare monumentală închidere care deschide...

Corneliu MIRCEA

„Ștefan Lăcustă“

de o mentalitate perpetuă prin secole pînă în plină contemporaneitate. Căci Ștefan al V-lea, cunoscut de publicul cultivat drept „un turc înbrăcat în veșmîntul nostru“ — cum spune o sură din vremea lui —, rămînea (și risca să rămînă) în continuare imortalizat în conștiință drept ghinionistul voievod în vremea căruia țara a fost împinsă de lăcuse.

Tocmai porecla de „Lăcustă“ — atrasă de calamitatea naturală menționată — face obiectul rîndurilor de față.

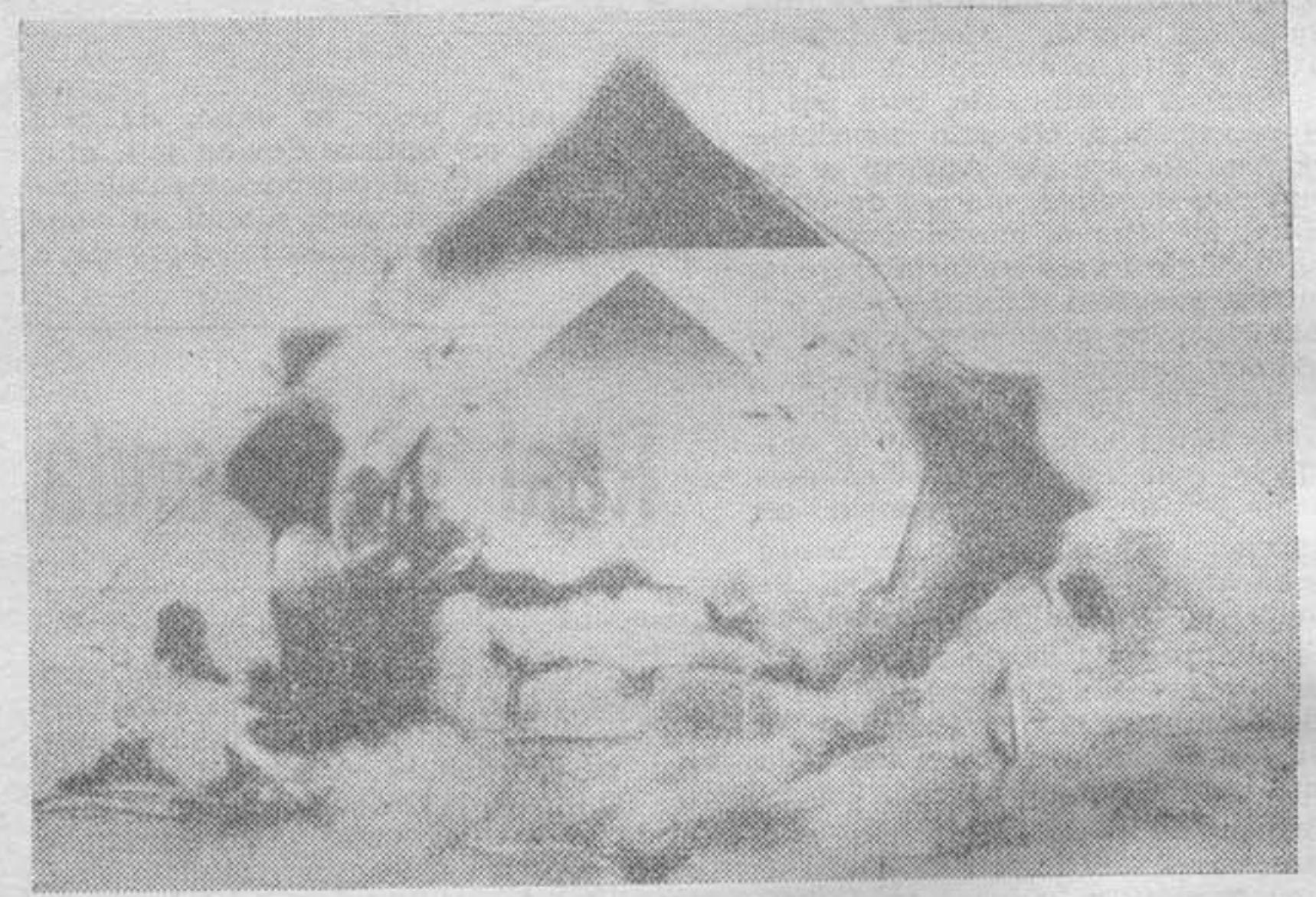
Căldura mare...

A venit și vara cea îndelung visată și de bine ce-a sosit ne-am și săturat de ea. Păi cum? Termometrele și-au pierdut capul (adică nu mai au un capăt), ne treacă toate apele și oftă după zăpezile de altădată (lasă că vin ele!). canicula îscindu-ne te miri ce năzări, întrebări și, firește, uimiri. Mîngîndu-mă că povestea-i trecătoare, mă las în bătaia vînturilor (inchipuite) care bîntuie prin geografia literară atât de diferit înțeleasă și interpretată chiar în „Orizont“. Măcar că lucrurile rămîn de tot simple: într-un fel vorbim despre conceptul de „geografie literară“ și în altul (re)conturăm o „hartă a geografiei literare“. N-o să aşteptăm să se împlinească precizarea ironică a lui Ion Bogdan Lefter: „vom putea pretinde că avem o geografie literară românească numai cînd fiecare pîrlu își va avea sonetul (sau rondelul?) său, fiecare să de munte — balada cuvenită, fiecare podis — nuvela meritată“. Altfel, ea, geografia cu pricina, dacă există și la, după același, ar fi (și „ditamai domeniul de lucru, parcă infinit, puțin sau chiar deobăt pînă acum“). Pină una, alta, are dreptatea cînd, bîndîndu-se „pe unele semne de ici și pe altele de colo“, îi ia în răspîrni pe cei de au anumite „porniri categoriale“. Numai că, să vezi minune, semnele sunt mai mult de... colo, adică de nicaieri, fiindcă nici un „bun conațional“ serios nu își imaginează „geografie literară“ după categoriile văzute de domnia sa. N-a vorbit nimănii despre (doar) „poezia muntelui“ sau „proza cîmpiei“, nici n-a delimitat zone gen „Moldova literară“ și nu s-au enunțat idei despre un „specific cultural“ al Chitilei... In schimb au... greșit (nu-i așa?) destul stabilind legătura între mediul geografic și mediul spiritual. Că un scriitor „vine“ înțîi cu „datele“ sale (personale), fiind (și) în mod firesc influențat de mediul în care s-a născut (sau trăiește), reconstituindu-l, transfigurîndu-l, acceptîndu-i spiritulătatea și făcîndu-l „specific“ (prin „modul de a fi în lume“) — nu de spațiu fiind vorba acum ci de oamenii/eroii care îl populează, după cum spunea și Eugen Simion) e iarăși altă poveste.

Toate cele de mai sus se... petrecătoare (totuși) înainte de canicula. Acum că ea e în drepturi, citesc ecourile despre simpozionul arădean consacrat „Intervalului“. Acesta a fost o deplină reușită grătie organizării lui Gh. Săbău și a ținutiei comunicărilor unor Andrei Pleșu, Luca Pițu, Sorin Antohi, Ion Mureșan, Dinu Flămănd, Ioan Biris, Adriana Babeș, Șerban Foarță (cînd n-a fost... elegiac), Solomon Marcus (doar în comunicare, nu și la acordarea „notelor“ finale!), Dumitru Mărcus, Ovidiu Pecican, Gheorghe Schwartz, Gh. Moțiu, Magdalena Ghica și Viorel Ghiorghită. În altă ordine de idei, un poet se întreba (și bănuiesc că mai întrăbă și acum): „bine, bine, arsenul e un element, dar, spuneți-mi și mie, e bază sau acid?“

De la Arad, din fericire, și vesti bune: Ondrej Štefanko mi-a adus o carte, „Modry Lev“ (traducerea, împreună cu Milan Resutik, acesta fiind și autorul postfetei, a unui volum care cuprinde: „Mașina“, „Leul albastru“, „Ploaia albă“ și „Dor“). A sosit, și astăzi, în Aradul instăpînat (atunci) de mireasma teilor în floare, o carte semnată D.R. Popescu și apărută la editura „Smena“ din Bratislava. Si-a luat zborul și o carte de povestiri scrisă de Cornel Măranduc, intitulată chiar „Zborul spre Venus“ (tipărită la „Facla“) — ea a... aterizat într-o vitrină (aviatică) de pe strada Eminescu.

Florin BĂNESCU

... în zilele acestui domitor trist al Moldovei (1538–1540), urmărit de un desfășurare de lăcuse multă, de la muncind fisura ce să atât de mult încă a cele două planuri — indistincte — ale curții. Cu adevărat logic cunoaște numai ontologice, deosebit de mult încă a logica, cea înseamnă că o adevărată înaintează — prin synaethism — prezentat mai sus —, ca în Tratatul de 1850. Chiar dacă a fost anterior, Tratatul — „logicii lui Hermes“ — împlinind-o; invers,

— meditație — a supraviețuirea — poate urma Tratatul dezvoltându-i „osă profundă logică“. Sistemul este încheiat, complet și adinc. Încheiat, dar nici. Este o pilditoare monumentală închidere care deschide...

de o mentalitate perpetuă prin secole pînă în plină contemporaneitate. Căci Ștefan al V-lea, cunoscut de publicul cultivat drept „un turc înbrăcat în veșmîntul nostru“ — cum spune o sură din vremea lui —, rămînea (și risca să rămînă) în continuare imortalizat în conștiință drept ghinionistul voievod în vremea căruia țara a fost împinsă de lăcuse.

Tocmai porecla de „Lăcustă“ — atrasă de calamitatea naturală menționată — face obiectul rîndurilor de față.

Posesoare a unei vizuni medievale asupra vieții și universului — în cadrul căreia componenta folclorică străveche (înglobind uitate, în înțelesul lor primordial, dar încă active credințe, practici și superstiții) venea să complinescă golarile unei educații religioase creștine relativ sumară și alimentată doar de reprezentările murale din biserică și învățăturile orale ale preotilor — mareea multime a locuitorilor Moldovei lui Ștefan al V-lea nu se putea, desigur, sustrage tentației de a interpreta calamitatea abătută asupra țării în sensul identificării unei voințe cerești. Prea se asemăna invaziei lăcuselor din acele timpuri cu cele consemnate în cartea Exodusului (10.1 – 10.20), despre evenimente similare petrecute în Egiptul faraonic. În vremea lui Moise, „Lăcustă“ nu-i puteau zice, și, dar, domnului moldovean decît supuși să infometează și însăpamintă, a căror desolidarizare nu facea decît să se alăture celeilalte, a boierimii nesatisfăcute în dorința de a stăvili autoritatea centrală. Împreună, cele două atitudini opozitioniste creează — o vedem astăzi — fundul sumbru al unui destin tragic prin încercarea de a înfrunta condiționarea naturală, social-politică și subiectivă potrivnică.

Ovidiu PECICAN

•ex libris•

PRIMUL CAMPIONAT MONDIAL DE ȘAH PENTRU COPII ȘI JUNIORI, TIMIȘOARA, 24 IULIE — 7 AUGUST

SPECTACOL REPREZENTATIV

Campionatul internațional de șah a fost inaugurat, în Operei Române din Timișoara, printr-un spectacol de oferit de copiii artiști români și săhiști. Intr-o atmosferă de emoție și sărbătoare internațională. În acordurile monumentale ale muzicii electrice, s-a înălțat fundalul concertelor din cele 63 de drapeluri naționale ale tărilor participante. Cuvintelor rostită de șah și de președintele F.I.D.E., Florencio Campomanes, le-a urmat torrentele de aplauzele juvenil, sub forma mușii și dansului. Organizatorii considerăt adevarat să prezinte participanților din toate țările lumii un crimpel folcloric autohton; echipe de copii din Ghiroda, Hitiaș și Jeud, admirabil instruite, având nume valoroase, autentice, susținute ca în Banat, oferind

și o variantă călușerească. Elevii ai Liceului de artă „Ion Vidu” au prezentat piese de virtuositate interpretate la trombon și xilofon. Formația „Flores”, tocmai sosită de pe litoral, unde, la Năvodari, ne-a reprezentat în cadrul tradiționalului spectacol internațional, a făcut dovedă largii sale disponibilități cîntărușii piesele proprii, apartinând profesorului Ion Mătăsaru, care îi instruiește și colaborând totodată la interpretarea părții vocale a unor compozitii special realizate de Ilie Stepan, conducătorul grupului „Pro musica”. Aceste piese, devenind repede adevărate slăgăre ale copiilor angrenați în competiție, accesibile prin largă cantabilitate, moderne ca instrumentație și având o armonie care atestă profesionalism și personalitate, sint con-

struite cu mijloace tehnice perfecționate. Ele au dubla calitate de a fi cantabile și de a oferi instrumentelor posibilități expresive adesea de mare originalitate, specifice școlii pop-rock timișorene. Ghitarelor diverse, suprapuse, minunate de compozitor, li s-au adăugat: saxofonul lui Gheorghe Pavel, instrumentul cu clape al lui Ioan Oswald, percuția lui Vasile Dolga; mixaj, Sorin Bîrcă și Tiberiu Stoian; coordonator, Ioan Marchis; texte Marcel Tolcea (imnul săhiștilor) și Lucian Bureriu; versiunea în engleză Mircea Mihăies. Această muzică, scrisă cu dragoste părintescă, pe măsura copilăriei, a fost repede solicitată de participanți spre a fi înregistrată urmărind să călătorească în depărtări, ca emisar al dorinței României de pace, prietenie, fraternitate, grăndănd despre copilăria fericită de pe aceste meleaguri.

B. L.

VISUL UNOR NOȚI DE VARĂ

Pilniak este ceea ce se numește curențul „victimă a istoriei”, pomenit prin dicționarele sărăcăre, trece aproape neobservat în memorile lui Ehrenburg, mai avut ca scop și reabilitarea personalității uitate întâiintenționat. Biografia lui din grupul: copilăria, războiul trăită din plin, dezăvălind după ea, moartea absurdă, putea să fie nici ea altfel, ANUL GOL, un roman dramatic cu tot ceea ce numim și unde mai importantă devine formei este voința de a trăi fericit într-o lume înștiată toate premisele pentru a trăi în care, apele nedespărțite de pământuri, viața pare un beznă plină de pericole – fie traversată pentru că la vede cîteodată și minunătia Rusia acelor anii nu coexistă, ci mai multe, iar fie aceste lumi își mai avea rea ei, fiecare reprezentant în punctul lui de vedere – fericire. Insă, din păcate sunt personaje – atât de duale în istorie – ele nu au versuri paralele, ci în una societate, încît fericirea unei să nu devină coșmarul

dumneavoastră organizatorilor, să vă exprim gratitudinea mea și aprecierea pentru modul în care găzduiți întrecerea. • Acesta este un campionat al viitorului. Fără îndoială, din copiii pe care îi vedem jucind aici se vor alege viitorii mari campioni. • Cred că Timișoara, Buziașul vor putea organiza și în viitor

fanion

astfel de întâlniri mai ales că aveți jucători foarte puternici în jurul vîrstei de 12 ani. • Problema principală a acestei competiții este succesul ei. Nu cred să mai fi existat vreun eveniment săhistic de o asemenea rezonanță internațională, nici chiar olimpiada de șah. Dacă îmi aduc bine amintire, chiar la Campionatele mondiale din Dubai, în 1986, au fost 62 de participări internaționale. Acest campionat mondial a reunit concurență, însoțitori, delegați, oficiali în jurul cifrei de 700. • Atât întrebătândă mișcarea săhistă mondială va fi scindată de grupul ma-

riorilor maestri. Nu. Șahul este indivizibil. Există ceea ce eu și numi un curcubeu al cărui extremități sunt șahul amator și cel al marilor maestri. Bineînțele că vor exista divergențe de opinii. F.I.D.E. nu pretinde că are monopolul asupra ideilor, dar ideile bune trebuie să cîștige. Orice inițiativă în șah mondial trebuie să fie aprobate de Adunarea generală a F.I.D.E., din moment ce F.I.D.E. este organismul care reprezintă șahul în lume. Noi am organizat în trei ani și două luni patru campionate mondiale Niciodată. În istoria federală nu s-a mai întîmplat așa ceva. Am hotărît să avem la fiecare patru ani o olimpiadă și, încă din 1988, am organizat pentru competiția din 1994. Und so weiter (în original, n.n. M.T.). • Luna viitoare, în 25, vom organiza un seminar în R.D. Germania cu privire la rolul șahului în educație, cultură, știință. Vom discuta și aspecte ale pătrunderii șahului în programe de învățămînt, a mai spus domnul Campomanes.

Cum fiecare competiție își are povestea ei, aceasta fiind una a copiilor, o scrie cu o cerneală mult mai frumoasă. În numărul viitor, fragmente de la Poli și Ecuator.

Marcel TOLCEA

excelsior

FERICIRE

lărimă de cer pe buzele tale,
lărimă de stă în ochii mei.
lăudeva,
dileul nostru de dragoste,
arătă peste noi ca un
curcubeu.

dă durat?

între degetele noastre
să preferă veșnicia.

SIMFONIA ALBASTRA

pătuține
că ați versuri
a niste flamingo odihnindu-se
pe treptele templului tău

închin simfonie albastră
înimi disperind
șapusal Stelei Polare

CATRENI

Pute nici nu vreau ceea
ce cer.
Pute că m-a fascinat, de sus,
Altair.
Pute, lotușii vrind, am vrut
prea mult
Vara prăbușește umbre din
demult...

Codruța Gheran

Născută în anul 1965, în Arad. În prezent activează în localitatea Șeitîn, județul Arad, la Consiliul Popular Comunal.

RUGA MUTA

fără tine, ca un prezent fără
trecut,
sau ca oglinda fără nici un
chip răsfrînt:
născut
în grădina răvășită de vînt.
după tine – o casă pustie cu
ferestrele sparte de ploii
ce-au răpit dragostea ta;
după tine, nu vom mai fi NOI
de fapt, nici eu nu voi mai
exista.

tu – o stea fără cer, eu – un
cer fără stele;
tu – un vis din noaptea
nunții, eu un suflet fără vise;
tu – o lacrimă fierbinte, eu –
doi ochi de viorele;

tu – un călător, eu – focul,
porțile deschise.

lasă-mă să fiu cerul pe care
va străluci steaua ta!
lasă-mă să fiu sufletul în care
visele-ți vor înflori
ochii care vor strivi lacrima
porțile pe care vei intra –
lasă-mă să fiu focul ce te va
încâlzi!

TIMPUL

mai dă-mi timp
sădezleg ghicitoarea drumului
nostru
trebuie să-i afli răspunsul.
știi că-l voi afla!
mai dă-mi o zi! o oră!
o clipă!
aș vrea să preschimb minutele
care fug
în statu de prezent!
timpul.
nu!
n-a trecut timpul!

top

DESPRE

TIMIȘORENI,

CU MINDRIE...

Respectabilul doctor Hans Selye scrie negru pe alb că stressul e răspunsul nespecific al organismului la orice solicitare constănd, atenție, că o veste bună supune organismul la un proces distructiv identic cu cel cauzat de o veste proastă! Așa o fi, din moment ce ingeniosul paradox îl observă și Ana Blandiana neconținând a se mira cum „fiecare lucru poate semnifica, în aceeași măsură, dar din alt punct de vedere și opusul său”. În atari condiții, mărturisesc din capul locului că mă număr printre cei care preferă să fie stresați de veștile bune. Oricum e mai placut, îată, de pildă, două minute cîntecite închinate Campionatului Mondial de Șah pentru copii compuse de Ilie Stepan și interpretate de grupul vocal Flores au deschis acest eveniment sportiv cu largă rezonanță pe care îl găzduiește orașul nostru. • „Gondi” a demonstrat din nou infinitate și nebănuitele potențe melodice, timbrale expresive ale bateriei (...) confirmind parcă mereu ceea ce scrise în revista Federației Internaționale de Jazz (Jazz Forum): „Gondi este unul dintre cei mai poetici bateriști europeni de jazz”, scrie A. Vasiliu în „Cronica” după concertul quartetului timișorean la Iași. • Tot aici, în revista amintită, la rubrica Top pe locul I se află „Clepsidra cu flori de tei”, a formației Pro Musica. • Dacă tot vorbim de clasamente muzicale, să amintim și faptul că piesa „Brigadierii”, a formației timișorene Cargo, a patrunc în topul revistei „Săptămîna”. • „Cîntec pentru prietenii” se va intitula albumul grupului Compact al cărui material a și fost înregistrat. Amintim că din compoziția formației face parte și timișoreanul Vlad Cnejevici (keyb.). • Un nou grup timișorean al cărui debut radiofonic pare a fi promițător. Este vorba de „Foileton”, avind compozitorul Marius Mihalea (chit., voce); Tiberiu Matzek (chit., voce); Florin Bocorean (bass) și Daniel Fisher (percuție). Compozițiile „Rouă de gînd” și „Cumpăna zorilor”, pe versurile Claudiu Deleanu, ne îndreptătesc să credem că amintita formație ne va mai oferi prilejul de a scrie despre ea. • Despre grupul „Micul gramofon” din Timișoara scrie publicistul sovietic A. Korcevski în revista „Aurora”. Într-un amplu articol despre Festivalul de Jazz Sibiu '88. Amintim că formația lui Liviu Butoi a obținut la Sibiu Premiul 1 și titlul de laureat. • Apariții discografice (LP-uri): Ballet From A Gun – Derek B: Now And Zen – Robert Plant; Nobdy's Perfect (dublu) – Deep Purple; Recently – Joan Baez (foto). • În stațiunea franceză La Rochelle s-a desfășurat Festivalul cîntecului francez. • La Split, în Iugoslavia, un alt festival muzical ajuns la cea de-a 38-a ediție a avut loc la mijlocul lunii iulie.

Petru UMANSCHI

aqua-forte

• Toate simțurile ne închid
în noi, numai dorul ne deschide.

• Nu suntem, dragi prieteni, în
aforismele mele, decât un co-
pist al cîntecelor voastre. Este
adevărat că le mai adaug, dacă
pot, sare și uneori, piperul.

• Dă-i lebedei ratăune și
vezi dacă mai cîntă.

• Natura și-a desăvîrșit
creația îmbătrînind omul pînă
la înțelepciune.

• Nu stăvili femeia dacă nu
vrei să se întoarcă, precum
apa, spre izvoare.

Trăilă NICOLA

echo

„CINSTIRE BRIGADIERILOR”

Ieri, la Casa studenților din Timișoara a avut loc adunarea festivă consacrată aniversării a 40 de ani de la constituirea primelor sănătări naționale ale tineretului, la care au participat activiști de partid și de stat și U.T.C., unor reprezentanți ai brigadierilor care și-au desfășurat sau își desfășoară în prezent activitatea pe sănătări naționale. Județene și locale, tineri, elevi, studenți și militari, fruntași în activitatea de muncă patriotică, reprezentanți ai unor organizații de masă și obștești.

Incheierea manifestării a avut loc un spectacol literar-muzical, susținut de membri ai formațiilor artistice laureate ale Festivalului național „Cîntarea României”.

